

Programmabegroting 2020

19-09-2019

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	5
Inleiding.....	7
Aanbiedingsbrief.....	7
Waar staan we op financieel gebied.....	11
Baten en lasten per programma.....	19
Structureel evenwicht.....	21
Programma's.....	23
Sociaal.....	25
Veilig.....	37
Inkomen en armoede.....	47
Vrije tijd.....	53
Onderwijs.....	61
Gebiedsontwikkeling.....	67
Leefomgeving en klimaat.....	75
Verkeer.....	87
Samen besturen.....	95
Financiën.....	105
Paragrafen.....	115
Duurzaamheid.....	115
Risico's en weerstandsvermogen.....	123
Bedrijfsvoering.....	137
Lokale heffingen.....	145
Onderhoud kapitaalgoederen.....	161
Verbonden partijen.....	175
Financiering.....	187
Grondbeleid.....	193
Grootschalige projecten.....	195
Financiële begroting.....	197
Programmabegroting.....	199
Meerjarenoverzicht per programma.....	199
Toelichting op de programmabegroting.....	201
Sociaal.....	202
Veilig.....	203
Inkomen en armoede.....	204
Vrije tijd.....	205
Onderwijs.....	206
Gebiedsontwikkeling.....	207
Leefomgeving en klimaat.....	208
Verkeer.....	210
Samen besturen.....	211
Financiën.....	213
Overige financiële tabellen.....	215
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves.....	216

Stelposten.....	218
Overzicht nieuw beleid.....	219
Balans.....	222
Grondslagen.....	223
Meerjareninvesteringsplan.....	227
Reserves en voorzieningen.....	230
EMU-saldo.....	232
Baten per taakveld.....	234
Lasten per taakveld.....	237
 Bijlagen.....	 241
Bijlage kerngegevens.....	242
Bijlage structuur.....	243
Bijlage subsidies.....	245
Bijlage afkortingenlijst.....	247
 Raadsbesluit	 250
 Moties en amendementen.....	 251

Leeswijzer

Ten opzichte van 2019 is er aan de lay-out van de Begroting 2020 weinig veranderd. Zoals gewend begint de begroting met de aanbiedingsbrief, gevolgd door de programma's en paragrafen. De informatieverstrekking blijft hetzelfde als voorgaande jaren.

Bij de vaststelling van de 2^e Kwartaalbrief 2019 is besloten anders om te gaan met de prestatie-indicatoren in onze planning- en control documenten. Omdat er in veel gevallen geen waarden staan gevuld wordt er gedurende jaar niet meer in de kwartaalbrieven gerapporteerd. Nog steeds ontbreken veel actuele cijfers. Daar waar mogelijk is een 'doorklik' gemaakt naar de website van de VNG met de meest actuele waarde.

Na de programma's volgen de paragrafen. Er zijn in 2020 geen nieuwe paragrafen toegevoegd of verwijderd. Een paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van een bepaald onderwerp (bijvoorbeeld duurzaamheid) die over meerdere programma's verdeeld staan.

Na de paragrafen volgt de financiële begroting met daarbij per programma een analyse van de verschillen tussen de begroting 2019 en 2020. De ramingen 2019 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2^e Kwartaalbrief 2019.

Vervolgens vindt u de financiële tabellen met onder andere de staat van reserves en voorzieningen en het meerjaren investeringsprogramma.

Tot slot volgen enkele bijlagen met de kerngegevens en de subsidiestaat.

Algemeen

Alle bedragen in de financiële tabellen zijn afgerond op hele getallen en zijn "x € 1.000". Hierdoor kunnen zich afrondingsverschillen in de tellingen voordoen. Alle bedragen bij de indicatoren en in de financiële toelichtingen zijn exacte bedragen.

Inleiding

Aanbiedingsbrief

Geachte gemeenteraad,

Met gepaste trots bieden wij u de tweede begroting in de huidige raadsperiode aan. In het voorjaar van 2018 zijn we met grote ambities van start gegaan. We werken aan een Diemen waarin we 'Duurzaam Samenleven'. Een sociaal en divers Diemen, waarin we kansen bieden aan iedereen. We zien een groene, duurzame gemeenschap waar het goed wonen, werken en ontspannen is. We benutten de dorpse schaal van Diemen, we zijn zelfstandig, toegankelijk en gaan actief de dialoog aan met inwoners, ondernemers en organisaties. In onderhavige aanbiedingsbrief gaan we kort in op de voortgang van de thema's uit het coalitieakkoord. We belichten een aantal specifieke onderwerpen waar we in het komende jaar op in zetten.

Sociaal en divers

Diemen is een veelzijdige gemeenschap met een grote diversiteit aan mensen. In Diemen zorgen we voor mensen die dat nodig hebben, we zien solidariteit en diversiteit als een kracht, we vinden het belangrijk dat alle Diemenaren zowel economisch als maatschappelijk kunnen meedoen. Voor 2020 geldt dan ook dat we, in navolging van het coalitieakkoord, incidenteel budget hebben gereserveerd om mensen te helpen bij het vinden van werk en/of inkomensondersteuning wanneer de situatie hierom vraagt. We gaan verder met het ontwikkelen van een integraal sociaal beleid waarbij we de hulpvraag centraal stellen. Ook is er aandacht voor diversiteit, waarbij we actief stappen zetten naar een meer inclusieve samenleving. De inzet van Diemen sluit aan op het rapport Gemeenten 2024 van de VNG waarin de inclusieve samenleving als een van de vijf grote opgaven voor de komende jaren wordt benoemd. Eind 2019 en begin 2020 verkennen we met diverse netwerken (denk aan organisaties zoals SWD, Vluchtelingenwerk, PCOB, jongerenraad, Pink Diemen, Elsin, stichting As Salaam en inwoners uit verschillende buurtinitiatieven van Diemen) de maatschappelijke dilemma's waar we tegenaan lopen en zoeken we gezamenlijk naar acties om inclusiviteit te vergroten.

In 2015 heeft de gemeente als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein nieuwe taken gekregen. Onderdeel daarvan is de jeugdzorg. In regionaal verband is onze ambitie hierop dat kinderen gezond, veilig én zo thuis mogelijk opgroeien. In de afgelopen jaren zijn de kosten voor jeugdzorg opgelopen en hebben we onze budgetten verhoogd. Er bestaat een landelijk beeld dat de budgetten hiervoor niet toereikend zijn. Door het Rijk is de bijdrage verhoogd voor de jaren 2019 tot en met 2021. Er loopt een landelijk onderzoek naar de kosten voor jeugdzorg, waarna een structurele oplossing moet worden geboden.

De woningbouw gaat ook in de volgende jaren gestaag door. In 2020 bereiken we de laatste fase van Plantage de Sniep. In Holland Park wordt de aanbesteding van het westelijke deel afgerond en kan de ontwikkeling van het zuidelijk deel beginnen.

In deze delen, maar ook op enkele verdichtingslocaties wil de gemeente in ieder geval 1.100 sociale huurwoningen en 600 middel-dure huurwoningen realiseren.

We investeren in goede voorzieningen. Dit past bij een groeiende gemeente waarbij we iedereen willen laten profiteren van de groei. Tegelijkertijd zijn goede voorzieningen van belang voor het stimuleren van ontmoeting, verbinding en het borgen van een hechte gemeenschap. In de afgelopen jaren zijn er moderne onderwijslocaties opgeleverd en we

zijn bezig met het voorbereiden van de ontwikkeling van een basisschool in Holland Park. De mogelijkheden voor een middelbare school worden verkend en de kansen die we zien zullen we ook benutten.

De ruimte in Diemen willen we optimaal benutten, dit betreft ook de buitensportruimte. In het afgelopen jaar is, op basis van onderzoek, duidelijk geworden dat er in Diemen geen ruimte is voor zowel hockey als honkbal. We willen tegemoet komen aan een grote groep potentiële hockeyers en in de behoefte voorzien door honkbal naar Amsterdam te verhuizen, waar we mogelijkheden zien voor een intensievere bezetting van de daar bestaande honkbalvelden. De gesprekken hierover met de gemeente Amsterdam worden doorgezet. Een verhuizing van de honkbalvelden biedt ook mogelijkheden om de voetbalcapaciteit uit te breiden, waarmee we een grote groep inwoners van Diemen bedienen.

In 2020 wordt Daarom Diemen doorgezet. In de afgelopen jaren is mede door de inzet van Daarom Diemen een aantrekkelijke evenementenkalender ontstaan, passend bij het karakter van Diemen. In het komende jaar zoeken we naar kansen en mogelijkheden om de kalender door te ontwikkelen. Een andere ontwikkeling is het lopende onderzoek naar de mogelijkheid van een verhuizing van de bibliotheek, waarmee we De Omval als cultureel centrum willen versterken. We werken ook aan het ondernemersklimaat in Diemen. In de komende periode zetten we onder andere in op het opzetten van een zzp-platform waar zzp'ers kennis kunnen uitwisselen en krachten kunnen bundelen.

Groen en duurzaam

We werken aan een groene en duurzame gemeenschap. Belangrijk onderdeel hiervan is het duurzaamheidsprogramma dat wordt ontwikkeld. We maken stappen in de ontwikkeling hiervan, inventariseren kansen en verwachte effecten en prioriteren in acties. Tegelijkertijd worden lopende acties doorgezet, we zitten niet stil. Denk aan de verduurzaming van mobiliteit (elektrische laadpalen, deelscooters en fietsen faciliteren en stimuleren). Ook worden er allerlei acties uitgerold op het gebied van klimaatadaptatie en richten we openbare ruimte op basis van nieuwe inzichten in. Verder zetten we in op milieueducatie en vernieuwen we het afval-, of beter, het grondstoffenbeleid.

Verwacht wordt dat we in 2020 kunnen starten met het uitrollen van een nieuw grondstoffenbeleid waarmee we de hoeveelheid restafval flink gaan terugdringen, conform de landelijke norm. Dit is ook financieel van belang, de kosten voor het verwerken van restafval lopen flink op.

In 2019 is er een proef gedraaid wat betreft het maaibeleid, iets wat is opgevallen bij veel inwoners. Waar dit niet nodig is, is er voor gekozen het maaien van gazons gedurende het voorjaar achterwege te laten. We zien een positief effect op de biodiversiteit en beleving van inwoners, deze werkwijze wordt in het komende jaar dan ook gecontinueerd. In 2020 wordt ook de kansenkaart voor de ecologische structuur, vergroening en klimaatadaptatie afgerond.

Veiligheid

Onderdeel van een duurzame en toekomstbestendige gemeenschap is ook veiligheid. Diemen heeft door de ligging naast Amsterdam te maken met grootstedelijke ondermijningsproblematiek. Diverse initiatieven op het gebied van veiligheid zijn in de afgelopen periode ontplooid en worden ontwikkeld voor de komende periode. Een belangrijk onderdeel hierin is Scheerlicht. De pilot Scheerlicht is succesvol en dit zetten we dan ook door. Binnen afzienbare tijd leggen we als college een plan van aanpak aan uw raad voor om

zo een vervolg te geven aan Scheerlicht. Om de inzet te verstevigen en adequaat handelen te versterken is uitbreiding van ambtelijke capaciteit van groot belang. Hiertoe is dan ook budget opgenomen in de begroting.

Zelfstandig en toegankelijk

Sinds 2016 hebben we in Duo+ onze krachten gebundeld met Uithoorn en Ouder-Amstel op het gebied van bedrijfsvoeringstaken. Als college zijn we positief over de resultaten die worden geboekt. Zo zijn er bijvoorbeeld stappen gezet met betrekking tot informatie en automatisering. Tegelijkertijd is samenwerking complex, verschillende organisatieculturen komen samen in één uitvoeringsorganisatie. In de afgelopen maanden is de samenwerkingsorganisatie onder de loep genomen, zijn afspraken herijkt en zijn deze onder andere vastgelegd in hernieuwde dienstverleningsovereenkomsten. Meer hierover in een parallelle memo. We zien dat er in de afgelopen jaren een goede basis is gelegd voor een waardevolle samenwerking op het gebied van bedrijfsvoeringstaken en we hebben vertrouwen in de toekomst van Duo+.

We maken geld vrij voor Diemen '22. Dit is een ontwikkeltraject om de ambtelijke organisatie voor te bereiden op de toekomst. Denk hierbij aan ontwikkelingen als digitalisering, het effect van de groei van Diemen op de organisatie, de steeds knappere arbeidsmarkt, versnippering in de samenleving en tegelijkertijd de steeds meer betrokken inwoners. Om deze ontwikkelingen op een goede manier een plek te geven is tijdige doorontwikkeling van de organisatie van belang. We werken naar een organisatiefilosofie die enerzijds antwoord geeft op actuele zaken en anderzijds het goede van Diemen borgt. We stellen kwalitatieve dienstverlening centraal en willen ons onderscheiden als toegankelijke overheid.

Op het gebied van participatie, communicatie en dienstverlening willen we extra inspanning leveren. De ontwikkelingen op dit terrein vragen om een toename van de inzet, een uitbreiding van de capaciteit en meer expertise. Dit is belangrijk voor het college. Daarom is er budget opgenomen voor een strateeg op dit terrein. Er is inmiddels een participatieadviseur aangesteld en er wordt ingezet op een medewerker online communicatie.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de naderende invoering van de Omgevingswet. We beschouwen de omgevingsvisie als een belangrijk instrument om een integrale afweging te maken ten aanzien van de toekomst van de gemeente. Het ruimtelijk domein wordt samengebracht met sociale aspecten als gezondheid. We maken geld vrij om de nodige inzet te plegen, ook op het gebied van communicatie en participatie.

Lokale lastendruk

Als gevolg van externe ontwikkelingen stelt het college voor de lokale lastendruk harder te laten stijgen dan alleen de indexering met het prijsindexcijfer (1,5%).

De waardevermindering van woningen in onze regio is veel hoger dan de gemiddelde landelijke waardevermindering. Bij de toekenning van de Rijksgelden worden de verwachte OZB-opbrengsten verrekend. Basis voor deze berekening is het landelijke gemiddelde. Doordat de gemiddelde waardevermindering van de Diemense woningen hoger is levert dat een negatief effect op. Om dit effect op te vangen wordt een extra OZB-verhoging van 5% voorgesteld.

De problemen bij het Amsterdamse Energiebedrijf (AEB) hebben ook effect op Diemen.

Momenteel wordt onderzocht welke oplossingsmogelijkheden er zijn. Duidelijk is dat het verhelpen van de problemen in alle gevallen leidt tot een verhoging van de verbrandingsstarieven. Voor het opvangen van deze hogere kosten stelt het college voor het tarief afvalstoffenheffing naast de prijsindexering met € 20 extra te verhogen.

Slot

We zijn er van overtuigd dat we u hierbij een solide begroting aanbieden, met aandacht voor belangrijke actuele thema's. De begroting is een volgende stap om het Diemen waar we trots op zijn verder te brengen, passend binnen in het huidige tijdsbeeld, een plek waar we het belangrijk vinden om te werken aan een duurzame samenleving. Samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken we aan het Diemen van de toekomst!

Waar staan we op financieel gebied

Financieel vertrekpunt

De Kadernota 2020 is het financiële vertrekpunt voor deze programmabegroting. Vóór de behandeling van de kadernota in de informatieve raad is een memo verstrekt met de gevolgen van de 'Meicirculaire 2019'.

De Kadernota 2020 presenteerde onderstaand meerjarenperspectief.

Kadernota 2020	2020	2021	2022	2023
Structureel	-520	-990	-570	-515
Incidenteel	-485	-325	-225	-
Saldo Kadernota 2020	-1.005	-1.315	-795	-515

Tijdens de raadsbehandeling heeft het college toegezegd de Begroting 2020 aan te bieden met een sluitend structureel meerjarenperspectief. Naast dat dit gezond financieel beleid is, is dit ook een aspect waar de Provincie toezicht op houdt.

De Begroting 2020 presenteert een sluitend structureel meerjarenperspectief.

Begroting 2020	2020	2021	2022	2023
Structureel	435	30	260	70
Incidenteel	-370	-235	-165	-
Saldo meerjarenraming	65	-205	95	70

Verloop saldo Kadernota 2020 - Begroting 2020

Onderstaande berekening maakt het verschil inzichtelijk tussen het saldo van de Kadernota 2020 en de nu voorliggende Begroting 2020.

Van Kadernota 2020 naar Begroting 2020	2020	2021	2022	2023
Saldo Kadernota 2020	-1.005	-1.315	-795	-515
Saldo Begroting 2020	65	-205	95	70
Verschil Kadernota 2020 en Begroting 2020	1.070	1.110	890	585

Na de vaststelling van de kadernota hebben zich nog autonome en nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, deze zijn verwerkt in de begroting. Zoals toegezegd zijn er vervolgens maatregelen genomen om tot een sluitende begroting te komen.

In de kadernota zijn de autonome en nieuwe ontwikkelingen financieel vertaald in stelposten. Bij het opstellen van de begroting worden deze stelposten zo realistische mogelijk verwerkt in de programmabudgetten. Dit leidt tot afwijkingen. Bovendien zijn er tussen het opstellen van de kadernota en de begroting nog aanvullende nieuwe en autonome ontwikkelingen. Tenslotte heeft het college maatregelen getroffen om te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief.

De volgende tabel geeft inzicht in de verschillen tussen de kadernota en de begroting.

Analyse verschillen	2020	2021	2022	2023
Afwijkingen en autonome /nieuwe ontwikkelingen				
Algemene uitkering	605	305	-390	-335
Afschrijvingen	180	245	155	-305
Rente langlopende leningen	-	100	150	200
Stelposten 'Groeï van Diemen'	-220	-20	80	230
Bijdrage Duo+	75	75	75	75
Realistisch ramen uitgaven bijstandsverlening (BUIG)	-50	-50	-50	-50
Overig	90	65	110	70
Totaal afwijkingen en autonome / nieuwe ontwikkelingen	680	720	130	-115
Maatregelen voor sluitend maken begroting				
Stelpost te ontvangen Rijksbijdrage jeugdzorg	-	-	400	400
Bijstelling budget 'Diemen aan het werk'	90	90	60	-
Deel duurzaamheidsbudget incidenteel maken	200	200	200	200
Stelpost Diemen 2022	100	100	100	100
	390	390	760	700
Totaal verschillen ten opzichte van Kadernota 2020	1.070	1.110	890	585

Toelichting op autonome en nieuwe ontwikkelingen

- Algemene uitkering

De verwerking van de Meicirculaire 2019 leidt tot een aanpassing van de inkomsten (zie ook de informatieve memo). In 2020 en 2021 ontvangen we extra geld voor jeugdzorg, na 2022 wordt een verslechtering van de economische groei verwacht. Dit resulteert in een lagere uitkering.

De bouw van de middelbare school is vertraagd, daarmee vervallen de meeropbrengsten voor VO-leerlingen in de algemene uitkering van 2022 en 2023 (plusminus € -/- 125.000).

- Afschrijvingen

De realisatie van enkele grote investeringen uit het meerjaren investeringsplan (scholen en sportaccommodaties) lopen vertraging op. Dit heeft verschillende oorzaken:

- aanbestedingsprocedures duren langer;
- er wordt meer invulling gegeven aan participatie;
- wettelijke procedures, veelal op gebied van ruimtelijke ontwikkeling, die tot vertraging leiden.

Een latere realisatie van deze investeringen geeft de eerste jaren een voordeel omdat de afschrijvingslasten later starten. Door nieuwe investeringen en het verhogen van eerdere ramingen (bijvoorbeeld realisatie nieuwe sporthal) nemen de afschrijvingslasten toe. Dit zie je terug in de laatste jaren van het meerjarenperspectief.

- Rente langlopende leningen

Door het uitstellen van investeringen en door de lagere rentestand kunnen de rentelasten voor langlopende leningen naar beneden worden bijgesteld. De financiering gaat later plaatsvinden tegen een lagere rente dan eerder verwacht.

- Stelposten 'Groeï van Diemen'

De stelposten voor de groei van Diemen zijn in de jaren 2022 en 2023 naar beneden bijgesteld. Er wordt in die jaren een minder snelle groei verwacht dan in de jaren 2020 en 2021.

Op basis van de werkelijke inkomsten 2019 zijn de belastinginkomsten voor 2020 en 2021 naar beneden bijgesteld. Dit levert in deze jaren een negatief effect op. Dit effect wordt in de jaren 2022 en 2023 weer opgevangen.

- Bijdrage Duo+

In de Begroting 2019 en de Kadernota 2020 zijn vooruitlopend op de totstandkoming van een nieuwe verdeelsleutel voor Duo+ stelposten opgenomen. Het lijkt dat niet het gehele budget van de stelposten nodig is, € 75.000 kan vrijvallen. Los van de begroting wordt een informatieve memo bijgevoegd over de totstandkoming van de nieuwe kostenverdeling Duo+.

- Realistisch ramen uitgaven bijstandsverlening (BUIG)

In de Kadernota 2020 is voorgesteld de uitgavenbudgetten voor de bijstandsverlening realistisch te ramen. Voorheen werden deze budgetten neutraal geraamd (inkomsten is uitgaven). Waarbij de inkomsten leidend waren. In de begroting 2020 zijn de uitgaven gebaseerd op de uitgaven van de laatste jaren. In de kadernota was rekening gehouden met een voordeel van € 750.000. Na uitwerking blijkt dit € 50.000 minder te zijn.

Toelichting op maatregelen voor sluitend maken begroting

- Stelpost te ontvangen Rijksbijdrage Jeugdzorg

Het Rijk heeft in de Meicirculaire 2019 extra middelen beschikbaar gesteld voor jeugdzorg. Het betreft een extra bijdrage van ruim € 4 ton. De bijdrage is toegekend voor de jaren 2019 tot en met 2021. De gemeenten hebben middels de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) aangegeven dat het om structurele tekorten gaat en dat deze incidentele toekenning niet toereikend is. Het Rijk heeft in overleg met de Provincie aangegeven dat bij het opstellen van de begroting 2020 de extra middelen als structureel mogen worden meegenomen in het meerjarenperspectief en dat dit ook vanuit de toezichthoudende rol van de Provincie is toegestaan.

Er is een landelijk onderzoek gestart naar de kosten binnen jeugdzorg. Veel gemeenten in Nederland, waaronder Diemen komen niet uit met de toegekende Rijksbijdrage die wordt ontvangen voor de overdracht van deze taak. Het landelijke onderzoek is de basis voor de aanpassing van de Rijksbijdrage (verwachting is een hogere bijdrage).

Alhoewel deze stelpost voorzichtig is ingeschat en verwerkt, levert het opnemen van deze stelpost ook een zeker risico. Het moet nog blijken of deze middelen daadwerkelijk ontvangen worden. Het college acht dit risico aanvaardbaar omdat het risico zich ook pas in 2022 voordoet. Tot die tijd werken we aan het beter beheersbaar maken van de uitgaven en is er waarschijnlijk ook duidelijkheid over de structurele Rijksbijdrage.

- Bijstellen budget 'Diemen aan het werk'

In het coalitieakkoord 'Duurzaam Samenleven' zijn incidentele middelen vrijgemaakt voor het terugdringen van het aantal bijstandsccliënten (Diemen aan het werk). Dit aansluitend op de landelijke ambities tegen deze maatschappelijk problematiek. Er is een notitie opgesteld hoe invulling te geven aan deze ambitie. Het blijkt dat we op dit gebied al behoorlijk actief zijn en dat de extra incidentele middelen uit het coalitieakkoord niet volledig nodig zijn om toch de ambitie eis te realiseren. Een deel van het budget kan vrijvallen.

- Deel duurzaamheidsbudget incidenteel maken

Om de ambities op het gebied van duurzaamheid waar te maken is een structureel budget van € 0,5 miljoen vrijgemaakt. Een deel van dit budget is voor personele capaciteit (€ 0,2 miljoen) en het restant voor de ondersteuning van duurzaamheidsinitiatieven. In veel

gevallen is daarbij een eenmalige startbijdrage van de gemeente voldoende. De gemeente faciliteert en fungeert vooral als vliegwiel. Dit is ook de reden dat het college voorstelt een deel van het duurzaamheidsbudget, € 0,2 miljoen, incidenteel te maken.

Al eerder heeft de raad besloten om de niet ingezette middelen voor duurzaamheid tijdens deze collegeperiode te storten in de 'Bestemmingsreserve Duurzaamheid'.

Mede door de biomassaperikelen heeft het opstellen en de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma enige vertraging opgelopen. Door het creëren van deze reserve blijven de gelden beschikbaar voor duurzaamheidsinitiatieven. Inzet van de reserve geschiedt via afzonderlijke raadsvoordrachten of via de reguliere P&C-documenten.

Het college stelt voor het incidentele budget voor de resterende jaren van het collegeprogramma, € 0,6 miljoen (3 x € 0,2 miljoen) vanuit de Algemene Reserve direct in de Bestemmingsreserve Duurzaamheid te storten. Hiermee vervalt in de exploitatiebegroting jaarlijks een budget van € 0,2 miljoen en zijn de middelen direct beschikbaar voor duurzaamheidsinitiatieven met een incidenteel karakter.

- **Stelpost Diemen 2022**

Om aan alle ontwikkelingen en ambities invulling te geven is het nodig de ambtelijke organisatie te optimaliseren. Met name op het gebied van aansturing en programmatisch werken worden knelpunten ervaren. In 2019 heeft met begeleiding van een extern bureau een inventarisatie plaatsgevonden. Samen met de organisatie wordt gezocht naar een verdere professionaliseringsslag. In de kadernota was hier een structureel budget van € 250.000 voor geraamd. Verwachting is dat dit ruim is ingeschat, voorstel is dit budget met € 100.000 te verlagen. Zo nodig kan eventueel het groeibudget voor 2021 (€ 200.000) worden ingezet voor mogelijke tegenvallers.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De risico's en de berekening van het weerstandsvermogen zijn geactualiseerd.

De structurele weerstandsratio blijft uitstekend.

Structureel zijn de risico's van de 'open-einde' regelingen binnen het sociaal domein en de bijstand het grootst. Nu ook de uitgaven voor de bijstandsverlening realistisch begroot worden neemt het risico toe. De kostenontwikkeling binnen het sociaal domein, met name jeugdzorg, blijven onze nadrukkelijk aandacht houden. Temeer omdat de inkomsten die we voor deze nieuwe taak ontvangen niet toereikend zijn.

Ook de incidentele weerstandsratio is uitstekend.

De grondexploitaties blijven, door de snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen die hiermee gepaard gaan, een fors deel van het incidentele risico uitmaken.

Begroting 2020 (stand per 1 januari)	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	12.875	11.960	12.330	12.315
Risicoreserve	4.615	4.615	4.615	4.615
Saldo meerjarenraming	17.490	16.575	16.945	16.930

De Algemene Reserve is toereikend en blijft de komende jaren naar verwachting stabiel. Toekomstige negatieve rekeningresultaten en het voordoen van risico's kunnen dit beeld doen veranderen.

Lokale lastendruk

De sturing op de lokale lastendruk vindt plaats bij de vaststelling van de begroting. De uitwerking van de financiële begrotingskaders verwerken we in de belastingverordeningen. De belastingverordeningen 2020 worden in de gemeenteraadsvergadering van december 2019 vastgesteld. Voorstel is alle belastingen, met uitzondering van de precariobelasting op leidingen, te indexeren met 1,5%. Bij het wetsvoorstel tot afschaffing van de precario op leidingen is ook vastgelegd dat deze belasting niet meer mag worden verhoogd.

Door ontwikkelingen waar het college geen invloed op heeft zijn we genoodzaakt de lokale lastendruk harder te laten stijgen dan alleen de indexering met het prijsindexcijfer (1,5%).

- Onroerend zaakbelasting (OZB) woningen

Voorstel is de onroerend zaakbelasting voor woningen naast de reguliere prijsindexering van 1,5% met 5% extra te verhogen. Oorzaak hiervan is de explosieve waardeestijging van de WOZ-waarde in onze regio. De bijdrage die wij ontvangen van het Rijk worden gekort met de verwachte OZB-opbrengst. Deze berekening is gebaseerd op de gemiddelde landelijke WOZ-waardeestijging. De WOZ-waardeestijging in Diemen is aanzienlijk hoger. Dit heeft de laatste jaren tot een steeds groter verschil geleid. Voorstel is dit verschil middels een extra tariefsverhoging van 5% in 2020 te corrigeren.

- Afvalstoffenheffing

Ook voor het tarief afvalstoffenheffing geldt dat naast de reguliere prijsindexering van 1,5% een extra verhoging nodig is. Oorzaak hiervan is de situatie bij het Amsterdamse Energiebedrijf (AEB). Er wordt momenteel hard gezocht naar oplossingen voor deze situatie. Voorzien wordt dat, onafhankelijk van de gekozen oplossingsrichting, de verbrandingskosten voor restafval aanzienlijk hoger zullen zijn in 2020. Reden voor het college om te anticiperen op deze ontwikkeling en een extra verhoging van € 20 door te voeren.

In 2019 en 2020 zal vorm worden gegeven aan de maatregelen voor het beter scheiden van afval. Doelstelling is tot een beter scheidingspercentage te komen. In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de financiële effecten van het nieuwe beleid. Dit maakt onderdeel uit van de discussie. Uitgangspunt is dat betere scheiding van afval de meerkosten als gevolg van de te nemen maatregelen opheft.

Het is afwachten of het Rijk nog nieuwe maatregelen neemt om de afvalscheiding te simuleren, bijvoorbeeld verdere verhoging van de verbrandingsbelasting.

Een nieuwe berekening van de lokale lastendruk is opgenomen in de paragraaf 'Lokale heffingen'.

Nieuw beleid

Onderstaand een overzicht van alle nieuwe beleidsvoornemens die zijn opgenomen in de begroting 2020. Grotendeels vloeien deze voort uit het coalitieprogramma 'Duurzaam Samenleven'. Een toelichting op het nieuwe beleid vindt u terug op de programma's.

Nieuw beleid Begroting 2020	2020	2021	2022	2023
Sociaal				
Entgelden rijksvaccinatieprogramma - via bijdrage GGD (wordt ontvangen via algemene uitkering)	-45	-45	-45	-45
Veranderopgave inburgering	-30	-	-	-
Rijksbijdrage veranderopgave inburgering	30	-	-	-
Totaal Sociaal	-45	-45	-45	-45
Veilig				
Uitbreiding formatie veiligheid en openbare orde:				

Nieuw beleid Begroting 2020	2020	2021	2022	2023
- Beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid	-80	-80	-80	-80
Flexibele schil BOA's	-25	-25	-25	-25
Uitvoering project Scheerlicht / Zorgplicht:				
- toezichthouder boa (1,0 fte)	-60	-60	-60	-60
- administratieve ondersteuning (0,5 fte)	-25	-25	-25	-25
- juridische ondersteuning (0,5 fte)	-40	-40	-40	-40
- materiaalkosten	-25	-25	-25	-25
Digitaal Opkopers Register (0,2 fte)	-15	-15	-15	-15
Bijdrage aan Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC)	-15	-15	-15	-15
Bijdrage Actiecentrum Veiligheid en Zorg	-20	-20	-20	-20
Training wet BIBOB (als gevolg van uitbreiding formatie veiligheid en openbare orde)	-20	-	-	-
Faciliteiten voor de BOA's (fiets)	-10	-	-	-
Totaal Veilig	-335	-305	-305	-305
Inkomen en armoede				
Realistisch ramen uitgaven bijstandsverlening (BUIG)	700	700	700	700
Totaal Inkomen en armoede	700	700	700	700
Vrije tijd				
Opbrengsten huur bibliotheek in Omval	-	-	90	90
Totaal Vrije tijd	-	-	90	90
Onderwijs				
Opbrengsten kinderopvang Brede school Bergwijkpark	-	-	75	75
Intensivering inspectie kinderopvang en gastouderopvang (wordt ontvangen via algemene uitkering)	-20	-20	-20	-20
Totaal Onderwijs	-20	-20	55	55
Gebiedsontwikkeling				
Weekmarkt - marktmanager	-30	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-30	-	-	-
Leefomgeving en klimaat				
Ondersteuning aanpassing afvalbeleid	-50	-	-	-
Ondersteuning aanpassing afvalbeleid (t.l.v. egalisatievoorziening)	50	-	-	-
Hogere tarief verbrandingskosten AEB	-200	-200	-200	-200
Verhoging tarief afvalstoffenheffing	200	200	200	200
Totaal Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Samen besturen				
Participatie en communicatie (0,4 fte + 0,5 fte)	-75	-75	-75	-75
Nieuwe verdeelsystematiek Duo+	-75	-75	-75	-75
Basisregistratie ondergrond (BRO)	-30	-30	-30	-30
Hogere bijdrage Gemeentebelastingen Amstelland	-60	-60	-60	-60

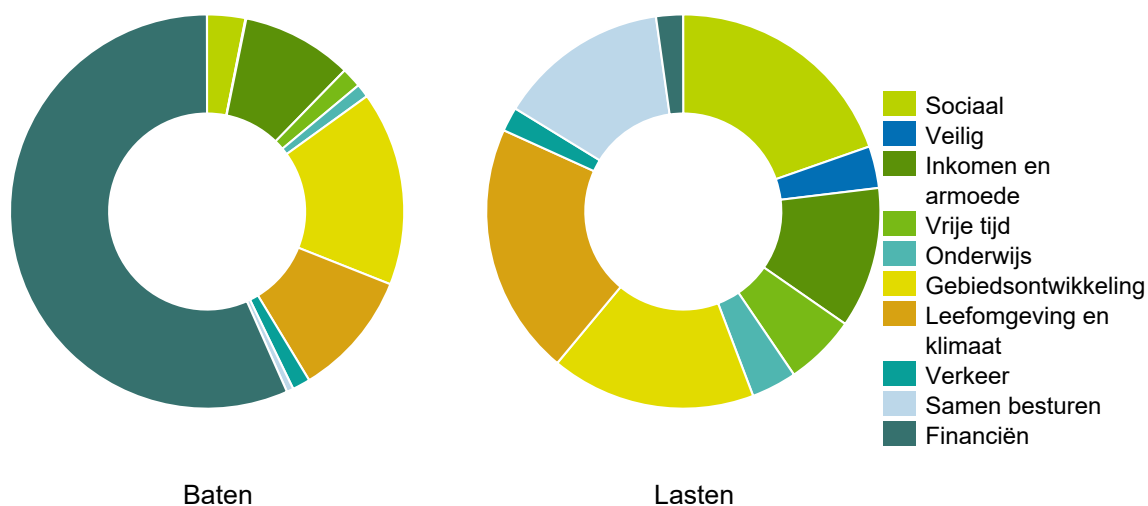

Nieuw beleid Begroting 2020	2020	2021	2022	2023
Medewerker gebouwenbeheer (1,0 fte)	-50	-50	-50	-50
Diemen 2022	-200	-150	-150	-150
Totaal Samen besturen	-490	-440	-440	-440
Financiën				
WOZ-waarden en OZB-verrekening (extra verhoging van 5%)	175	175	175	175
Totaal Financiën	175	175	175	175
Totaal nieuw beleid Begroting 2020	-45	65	230	230

Baten en lasten per programma

Baten en lasten 2020	Baten	Lasten
Sociaal	2.741	-17.179
Veilig	52	-2.993
Inkomen en armoede	7.964	-10.120
Vrije tijd	1.435	-5.115
Onderwijs	971	-3.256
Gebiedsontwikkeling	13.959	-14.677
Leefomgeving en klimaat	9.032	-18.112
Verkeer	1.279	-1.743
Samen besturen	493	-12.255
Financiën	49.523	-1.934
Totaal	87.449	-87.384
Saldo van baten en lasten		65

Structureel evenwicht

Het toezicht van de provincie richt zich op het meerjarige structurele evenwicht van de begroting. Uit onderstaand overzicht blijkt dat we de komende jaren structureel in evenwicht zijn.

Vanaf 2022 is een terugval van de structurele lasten en baten te zien. Dit is het gevolg van de verrekeningen die met de grondexploitaties te maken hebben, zie hiervoor de 'Meerjaren prognose grondexploitaties 2018'.

Totaal Programma's	2020	2021	2022	2023
Structureel				
- lasten	-84.059	-86.948	-81.652	-85.417
- baten	85.038	87.275	82.159	85.391
- toevoegingen aan reserves	-554	-490	-257	-90
- onttrekkingen aan reserves	10	193	10	186
Saldo structureel	435	30	260	70
Incidenteel				
- lasten	-2.171	-1.238	-1.084	-905
- baten	910	611	845	790
- toevoegingen aan reserves	-600	-	-	-
- onttrekkingen aan reserves	1.491	392	74	115
Saldo incidenteel	-370	-235	-165	-
Totaal saldo van baten en lasten	65	-205	95	70

Incidentele lasten

Incidentele lasten					
Programma	Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Sociaal	Gezond In De Stad-gelden#	-35	-	-	-
	Inburgering	-71	-71	-	-
Veilig	Scheerlicht#	-75	-75	-75	-
	Training BIBOB	-20	-	-	-
	Fietsen Buitengewoon Opsporings Ambtenaar	-10	-	-	-
Inkomen en armoede	Kansen voor Diemenaren zonder werk#	-110	-110	-90	-
Gebieds-ontwikkeling	Projectleider Omgevingsvisie	-100	-50	-	-
	Marktmanager	-30	-	-	-
	Incidentele inhuur projecten#	-575	-	-	-
	Extra uitgaven Omgevingsvergunning#	-1.000	-902	-904	-905
Leefomgeving en klimaat	Afvalbeleid	-50	-	-	-
	Wandelnetafval	-5	-	-	-
Samen besturen	Training Diemen 2022	-50	-	-	-
	Compensatieregeling Ouder-Amstel	-40	-30	-15	-
Totaal incidentele lasten		-2.171	-1.238	-1.084	-905

Betreft incidentele lasten die vorig jaar ook al waren opgenomen in de begroting (geen nieuw beleid)

Incidentele baten

Incidentele baten					
Programma	Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Gebieds-ontwikkeling	Extra inkomsten Omgevingsvergunning#	725	540	845	790
Leefomgeving en klimaat	Afvalbeleid	50	-	-	-
Financiën	Verhoging taalniveau statushouders	33	-	-	-
	GIDS-gelden#	71	71	-	-
	Schulden en armoede	31	-	-	-
Totaal incidentele baten		910	611	845	790

Betreft incidentele baten die vorig jaar ook al waren opgenomen in de begroting (geen nieuw beleid)

Incidentele dotatie reserves

Incidentele dotaties					
Programma	Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Leefomgeving en klimaat	Dotatie reserve Duurzaamheid	-600	-	-	-
Totaal incidentele dotaties		-600	-	-	-

Incidentele onttrekkingen reserves

Incidentele onttrekkingen					
Programma	Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Gebieds-ontwikkeling	Onttrekking reserve Omgevingsvergunning#	276	362	59	115
	Onttrekking Algemene reserve#	575	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	Onttrekking Algemene reserve	600	-	-	-
Samen besturen	Onttrekking Algemene reserve	40	30	15	-
Totaal incidentele onttrekkingen		1.491	392	74	115

Betreft incidentele onttrekkingen die vorig jaar ook al waren opgenomen in de begroting (geen nieuw beleid)

De toelichting van de incidentele baten en lasten zijn terug te vinden op de programmabladen.

Programma's

Sociaal

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse en M. Sikkes -van den Berg

Afdelingsmanager: K. Schelling

Afdeling: Samenleving

Visie / strategisch doel

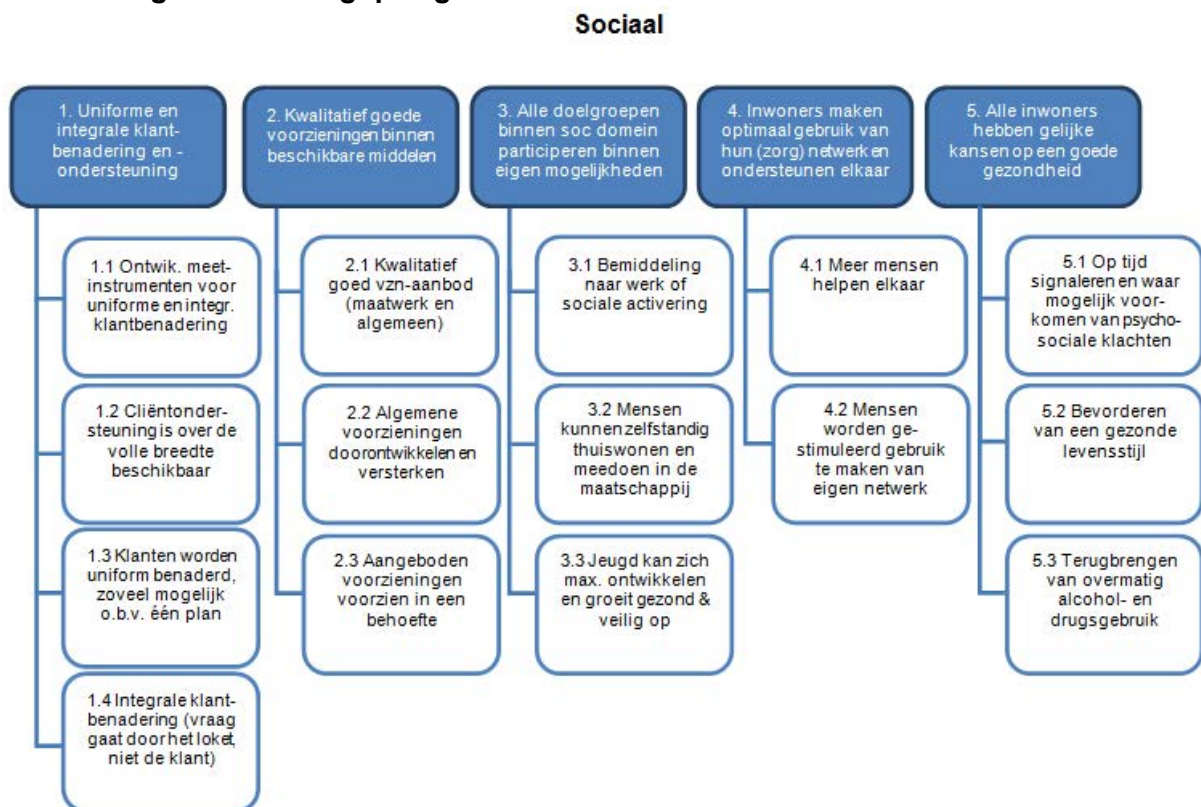
We willen in Diemen, het liefst zo dicht bij de burger als mogelijk, een kwalitatief goed aanbod van informatie, advies en ondersteuning op het terrein van het sociaal domein.

We geven hulp en ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk en we benaderen een klant en zijn vraag, ongeacht de problematiek, waar mogelijk op eenzelfde manier. Dit laat onverlet dat er maatwerk wordt geleverd als dat nodig is. Deze en andere uitgangspunten van de klantbenadering worden geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

We werken met diverse organisaties en disciplines samen binnen het Brede HOED Netwerk en voor multi-probleem huishoudens hebben we een Brede HOED Team. Oude en nieuwe doelgroepen worden door het beschikbaar stellen van algemene en individuele voorzieningen in staat gesteld om te participeren in de samenleving. De klant wordt daarbij, binnen de eigen mogelijkheden, aangesproken op en ondersteund bij zijn vermogen om eigen zaken voor elkaar te krijgen en te houden.

In dit programma zijn de participatiewet, de Wmo en de jeugdzorg ondergebracht met daarbij aanpalende beleidsterreinen zoals het preventief jeugdbeleid, publieke gezondheid, het vrijwilligerswerk en een aantal welzijnsvoorzieningen.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsnota werk en inkomen 2013-2016;
- Beleidsplan participatiewet;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsplan Wmo 2016-2019;
- Beleidsregels Jeugdhulp Diemen 2018;
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Diemen 2015;
- Cliëntondersteuning in de nieuwe Wmo;
- Gezondheidsnota 2016-2017;
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- LHBT+ beleid 2017-2020;
- Nadere regels Jeugdhulp 2018;
- Nota Jeugdbeleid 2017-2020;
- Nota vrijwilligersbeleid 2009;
- Notitie Leerplicht en RMC;
- Notitie Mantelzorgbeleid;
- Notitie Visie op de klantbenadering en dienstverlening;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Toegang en toeleiding tot het sociaal domein;
- Van Zorg naar participatie;
- Veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Diemen, nota jeugdbeleid 2017-2020;
- Verordening Jeugdhulp Diemen 2018;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015, 1e wijziging; 2e wijziging, 3e wijziging, nadere regels;
- Verordeningen participatiewet afstemmingsverordening, Cliëntenparticipatie, Inkomensvoet, Loonwaardesubsidie, Re-integratie, Studietoelage, Tegenprestatie.

Structurele gevolgen Jaarstukken 2018

Jeugdzorg

In 2015 heeft de gemeente nieuwe taken gekregen binnen het Sociaal Domein. De eerste jaren was sprake van een onderbesteding op de verschillende onderdelen. In 2018 is gekozen om te starten met realistisch begroten. De inkomsten van het Rijk zijn losgelaten en de begroting is opgebouwd op basis van de uitgaven die gedaan zijn in de afgelopen jaren. In 2018 waren voor het eerst overschrijdingen te zien binnen het sociaal domein. Tot dusver zet deze trend zich in 2019 door. Het is een landelijk beeld dat gemeenten niet uitkomen met de budgetten binnen de jeugdzorg. Met als gevolg dat de begroting voor 2020 hierop is aangepast.

Preventief en ambulante jeugdhulp

Bij de decentralisatie van de jeugdwet in 2015 is uitgegaan van investeren in preventie, vroegtijdig signaleren en tijdig hulp bieden om zodoende het beroep op zwaardere en duurdere zorg op termijn terug te dringen. In de jeugdnota 2017-2020 is dit uitgangspunt ook voor Diemen nogmaals bekrachtigd.

Het preventieve aanbod (vrij toegankelijke trainingen, coaching en begeleiding) en de inzet van ambulante jeugdhulp (OK-coaches, praktijkondersteuners huisartsen) is verder uitgebreid. Dat heeft geleid tot een stijging in kosten. Problemen en signalen worden daardoor eerder zichtbaar en ondersteuning wordt meer/eerder ingezet.

In voorgaande jaren konden (extra) investeringen preventief en ambulante jeugdhulp worden opgevangen binnen het budget sociaal domein. Door de stijgende kosten is het jeugdbudget onder druk komen te staan. De budgetoverschrijding stelt de gemeente voor de keuze om ofwel te blijven investeren en huidige functies en voorzieningen te handhaven, ofwel deze (op onderdelen) af te bouwen.

De inhoudelijke overtuiging is dat investeren in preventie en ambulante hulp effect heeft. Ook uit landelijk onderzoek wordt aangegeven dat investeren in preventie dé oplossing zou zijn voor het terugdringen van de kosten. Op de langere termijn valt pas een daling te verwachten van kosten voor de specialistische jeugdhulp.

Specialistische jeugdzorg

Per 1 januari 2018 is sprake van een nieuwe werkwijze voor specialistische jeugdhulp. De gemeente Diemen en veel andere gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland kampten in 2018, net als veel andere regio's en individuele gemeenten in Nederland, met overwegend forse overschrijdingen op de jeugdhulp. In de Meicirculaire 2019 heeft het Rijk voor de jaren 2019-2021 aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld.

Voor 2020 betekent dit voor Diemen een aanvullende uitkering van € 420.000. Aanvullend wordt onderzoek door het Rijk verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben.

Tevens zijn regionale maatregelen ontwikkeld om de financiële beheersbaarheid voor 2019 te borgen. Echter, de uitgaven blijven een financieel risico vormen, mede als gevolg van een stijging in de aantallen jeugdigen en de complexe problematiek.

Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp en moet zij de hulp die nodig is, aanbieden en betalen. Vooraf is net als bij de Wmo niet precies te voorspellen hoe groot de vraag om jeugdhulp per jaar zal zijn, en daarom ook niet of de kosten ervan binnen het budget blijven.

Financieel effect

Om het huidige niveau van ambulante en preventieve hulp te handhaven wordt het budget omhoog bijgesteld met € 350.000.

In de analyse van de jaarrekening 2018 is voor de specialistische jeugdhulp een tekort van € 650.000 verantwoord en wordt het budget met dit bedrag omhoog bijgesteld. De beheersmaatregelen, zoals meer onderscheid in tarifiering, moeten leiden tot beperking van het tekort. Vooralsnog wordt uitgegaan van een daling van kosten vanaf 2021 met € 50.000. Dit zal worden gemonitord en gerapporteerd via de P&C cyclus.

Nieuwe ontwikkelingen

Beschermd wonen

Het Rijk en de gemeenten hebben in juli 2019 afgesproken in tien jaar tijd tot een gefaseerde invoering van de doordecentralisatie van beschermd wonen. Dat betekent dat gemeenten geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling van de middelen via de centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor beschermd wonen objectief verdeeld. Over de eventuele doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang zal op basis van een evaluatie daarna een beslissing worden genomen.

Veranderopgave inburgering

Het huidige inburgeringsstelsel voldoet niet: inburgeraars doen te lang over hun inburgering en het stelsel prikkelt niet om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren. Daarom treedt per 1 januari 2021 de nieuwe Wet Inburgering in werking.

Landelijk is afgesproken dat er zowel in 2019 als in 2020 € 20 miljoen per jaar vrij wordt gemaakt voor de ondersteuning en begeleiding van inburgeraars. Deze impuls is ook bedoeld voor gemeenten om alvast te groeien naar de regierol op inburgering in het nieuwe

stelsel. Het is van belang dat gemeenten een proces inrichten waarbij inburgeraars worden begeleid en dat tot doelstelling heeft dat inburgering efficiënter en effectiever wordt en meer gericht is op activering en participatie.

Deze middelen worden beschikbaar gesteld via een decentralisatie uitkering (Meicirculaire 2019) en worden gedekt uit de extra middelen uit het Regeerakkoord "Vertrouwen in de toekomst" en worden verdeeld naar rato van de inwonersaantallen van gemeenten. Dit betekent voor Diemen in zowel 2019 als 2020 een extra budget van circa € 35.000. Het geld voor 2019 is geclaimd in de 2^e Kwartaalbrief voor 2019. Het beschikbare budget van circa € 35.000 voor 2020 kan in de begroting 2020 opgevoerd worden als incidenteel beschikbaar budget. Het is nog niet bekend hoeveel gemeenten structureel vanaf 2021 krijgen voor uitvoering van deze wet. Naar verwachting kan hier ten tijde van de begroting duidelijkheid over gegeven worden.

Het in 2019 en 2020 beschikbare budget is noodzakelijk om implementatie van de nieuwe wet voor te bereiden en daarom geclaimd binnen het programma Sociaal Domein.

Entgelden

Met ingang van 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het Rijksvaccinatieprogramma binnen de kaders die het RIVM opstelt. Als gevolg daarvan zal VWS het macro budget overhevelen van het RIVM naar de gemeenten. De gemeente Diemen krijgt € 45.000 aan Entgelden. Dit is bedoeld voor de GR OGZ Amstelland (Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland).

Wet verplichte GGZ

Per 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. Deze wet vervangt, samen met de Wet zorg en dwang (Wzd), de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). Uit de Wvggz vloeien nieuwe wettelijke taken voor de gemeente voort. De meest omvangrijke taken zijn: het inrichten van een meldfunctie voor inwoners, het onderzoeken van de meldingen die door inwoners worden gedaan (verkennend onderzoek), het inrichten van overlegstructuren en invulling geven aan de hoorplicht van de betrokkene. Tevens moeten de randvoorwaarden voor deze wettelijke taken geregeld worden. Denk hierbij aan training van personeel, digitale informatie-uitwisseling, communicatie, voorlichting, werkprocessen et cetera.

Om deze taken duurzaam in te richten zal er de komende periode onderzoek worden gedaan naar de huidige werkwijze en de daarbij behorende afwegingen voor de implementatie van de Wvggz. Hierbij wordt aansluiting gezocht met de huidige infrastructuur in het sociaal domein en gekeken naar regionale mogelijkheden. Het is nog onbekend hoeveel groei in meldingen er kan worden verwacht door het openstellen van een meldfunctie voor burgers.

Vanuit het rijk zijn er structureel middelen beschikbaar gemaakt voor de Wvggz. Voor de gemeente Diemen komt dit neer op circa € 24.000 vanaf 2020. Dit willen we onder andere inzetten voor de meldfunctie, het verkennend onderzoek en de hoorplicht.

Sociaal medische indicatie (SMI)

SMI is een voorziening waarbij kinderopvang wordt bekostigd indien er sprake is van een sociale en/of medische indicatie als er geen recht is op reguliere kinderopvangtoeslag. Dit is het geval als er sprake is van ernstige psychische, sociale of lichamelijke problemen binnen een gezin, waardoor ouders onvoldoende voor hun kinderen kunnen zorgen en de

ontwikkelingskansen van het kind onder druk kunnen komen te staan. Op basis van de recente inzichten verwachten wij dat de kosten voor SMI structureel oplopen tot in totaal circa € 220.000. Dit is inclusief de gevallen waarbij de kinderopvang wordt ingezet in het kader van re-integratie. Dit maakt dat wij voor 2020 voorstellen het budget structureel met € 60.000 te verhogen.

Autonome ontwikkelingen

Wmo - abonnementstarief

Per 1 januari 2020 treedt een wetswijziging in werking omtrent het Wmo abonnementstarief. Ongeacht het aantal voorzieningen, gebruik, inkomen en vermogen betaalt de cliënt € 19 per maand eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen.

Sinds 1 januari 2019 geldt een maximale eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken ongeacht het aantal voorzieningen en het inkomen en vermogen van de cliënt. Dit is ingevoerd vooruitlopend op de wetswijziging per 1 januari 2020. Deze maatregel heeft een aanzuigende werking op de vraag naar Wmo-voorzieningen. Voor de midden- en hogere inkomensgroepen is het aanmerkelijk goedkoper geworden om gebruik te maken van Wmo-voorzieningen. Met name voor de voorzieningen Hulp bij het Huishouden, eenvoudige hulpmiddelen en woningaanpassingen is de verwachting dat de midden- en hogere inkomensgroepen een beroep zullen doen op de Wmo terwijl zij voorheen zelf deze voorzieningen regelden en betaalden.

Het Rijk compenseert gemeenten voor de vermindering van inkomsten uit de eigen bijdrage Wmo maar er is geen compensatie voor de aanzuigende werking van de maatregel.

De verwachting is dat door de wetswijziging de aanzuigende werking op de vraag naar Wmo-voorzieningen zal aanhouden. Dit leidt tot hogere uitgaven op het gebied van de Wmo. In tegenstelling tot voorgaande jaren is de verwachting dat het Wmo-budget vanaf 2019 volledig besteed zal worden. De consequentie hiervan is dat er geen overschot meer beschikbaar is vanuit de Wmo om tekorten op andere gebieden binnen het sociaal domein (gedeeltelijk) op te vangen.

Naast de aanzuigende werking van het abonnementstarief voor de Wmo is ook een groei in aanvragen voor de Wmo merkbaar door nieuwe inwoners op Holland Park en de Sniep.

Gezond in de stad (impuls kansrijke start 2020/2021)

In het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 heeft de Minister van VWS aangegeven dat via een decentralisatie-uitkering middelen beschikbaar gesteld worden aan GIDS gemeenten (Gezond in de stad) voor de eerste 1000 dagen van kinderen. GIDS gemeenten hebben zich in de periode van medio januari tot medio maart 2019 kunnen aanmelden voor de eerste tranche van deze impuls Kansrijke Start. Voor de eerste tranche ontvangt de gemeente een aanvullend bedrag van € 9.000. Door de begroting met dit bedrag te verhogen, is het totaal budget voor dit doel nu € 71.000.

Sociale Werkvoorziening

Pantar de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening (SW) ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidie bijdrage is gebaseerd op de geraamde omvang van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De werkelijke loonkosten zijn veelal hoger dan de subsidiebijdrage en de afspraak is dat het verschil doorbelast mag worden aan Diemen. Het gaat om circa 64 inwoners van Diemen die een SW dienstverband hebben bij Pantar. Voor 2020 dient de bijdrage inclusief negatieve subsidieresultaat verhoogd te worden met € 43.000.

Wat willen we bereiken?

1. Uniforme (werkend volgens dezelfde uitgangspunten) en integrale (over de volle breedte met zo min mogelijk aanspreekpunten) klantbenadering en -ondersteuning door de gemeente en haar partners

Subdoelen

1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering

1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar

1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt

1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Subdoelen

2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)

2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken

2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte

3. Alle doelgroepen binnen het sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Subdoelen

3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering

3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij

3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
3.1 - Aantal mensen dat uitstroomt naar werk	73	67	60	60

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Subdoelen

4.1 - Meer mensen helpen elkaar

4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk

5. Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Subdoelen

5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten

5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl

5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik

Wat gaan we ervoor doen?

1. Uniforme en integrale klantbenadering en –ondersteuning door de gemeente en haar partners

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze
Subdoel 1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en burger
Subdoel 1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt
1.3.1 - Trainen van alle medewerkers in het Brede HOED Netwerk in het voeren van het brede gesprek
1.3.2 - Het ontwikkelen van een uniforme vragenlijst
Subdoel 1.4 - Integrale klantbenadering (er wordt gestreefd naar zo min mogelijk ondersteuners rondom een gezin. Partijen werken samen en zijn op de hoogte van elkaars werk; de vraag gaat door het loket en niet de klant)
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede HOED Team (multiprobleem-aanpak)
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele voorzieningen en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.1.1 - Selecteren op kwaliteit (naast prijs) bij de inkoop van voorzieningen
2.1.2 - Voldoende aandacht besteden aan contractbeheer gedurende de looptijd van contracten
2.1.3 - Jaarlijks meten van de klanttevredenheid
Subdoel 2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.2.1 - Het starten van een nieuw Huis van de Buurt in een andere wijk dan het bestaande Huis van de Buurt met een voor Diemen als geheel aanvullend aanbod aan welzijnsactiviteiten, dat daarnaast ook passend is bij de specifieke behoeften in de betreffende wijk.
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt
Subdoel 2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.1.1 - Gemiddelde doorlooptijd van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (nieuw)	12,8	6,8	25	25
2.3.1 - Aantal bemiddelingen Diemen voor elkaar	310	125	200	200
2.3.2 - Aantal geslaagde meldingen door Vroeg eropaf (nieuw)	42	26	40	50
2.3.3 - % succesvolle afgeronde minnelijke regelingen en WSNP-trajecten (nieuw)	52%	61.5%	70%	70%
2.3.4 - % schuldhulpdossiers met schulden boven € 75.000 ¹	4%	2,5%	6%	5%

¹ Aantal mensen met schulden boven de € 75.000 ten opzichte van aantal mensen dat schuldhulpverlening heeft aangevraagd.

3. Alle doelgroepen binnen het sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Bemiddeling naar werk voor mensen die dat kunnen, en anders hulp bij sociale activering
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen o.a. door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijv. via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering
Subdoel 3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen
3.2.2 - Zorgdragen voor een algemeen voorzieningenaanbod zoals activiteiten in buurthuizen, WonenPlus en de vrijwilligersvacaturebank
Subdoel 3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op
3.3.1 - Zorgdragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
3.1.1 - Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar (verplicht)	923	887	1.000	1.000
3.1.2 - Aantal mensen geplaatst op een beschut werk plek	2	2	7	7
3.1.3 - % netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben (verplicht)	66,1	66,7	68	68
3.1.4 - Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	331	308	300	300
3.1.5 - Aantal personen met een lopend reïntegratietraject per 10.000 inwoners (verplicht)	197	134	180	180
3.1.6 - Aantal cliënten met maatwerkarrangementen voorzieningen Wmo per 10.000 inwoners (verplicht)	74	82	90	90
3.3.1 - % Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter (verplicht)	1,45	2,5	2,57	2,5
3.3.2 - % Kinderen in armoede (verplicht)	6,68	6,58	5,5	5,5
3.3.3 - % Melding kindermishandeling (verplicht)	0,56	0,99	0,91	0,91
3.3.4 - % Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen (verplicht)	5,20	5,40	5,5	5,5
3.3.5 - % Werkloze jongeren 16 t/m 22-jarigen (verplicht) ²	0,65	0,65	0,6	0,6
3.3.6 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	7	7,5	8,5	8,5
3.3.7 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	1,0	0,89	1,2	1,2
3.3.8 - % jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht)	0,16	0,4	0,5	0,5

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Meer mensen helpen elkaar
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant
4.1.2 - Verzorgen van een online marktplaats voor het vinden en verbinden, organiseren en delen van hulp
Subdoel 4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in een plan
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals school 's cool
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen

² Dit betreft een verplichte indicator. Deze gegevens zijn niet beschikbaar. De gegevens die het laatst beschikbaar zijn gesteld op waarstaatjegemeente dateren uit 2015.

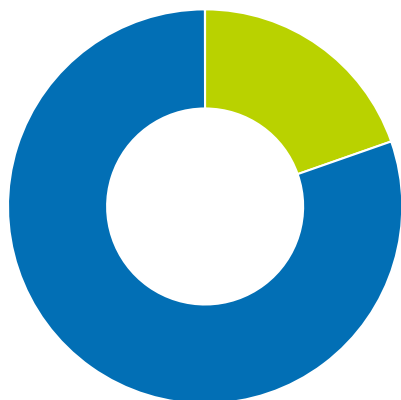
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
4.2.3 - Aantal deelnemers aan de mentoraats- en vrijwilligersprogramma's	46	40	40	40

5. Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

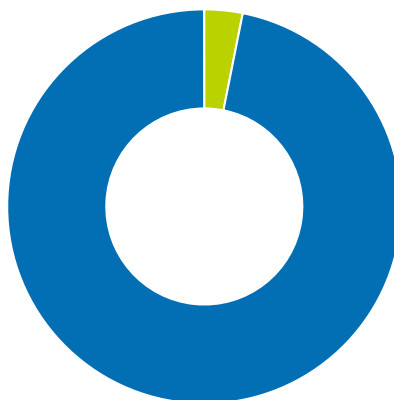
Activiteiten
Subdoel 5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psycho-sociale klachten
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid
Subdoel 5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage SES (sociaal economische status) en ouderen
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk
Subdoel 5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren

Wat mag het kosten?

Sociaal	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-17.073	-16.928	-16.892	-16.796
Structurele baten	2.741	2.618	2.599	2.552
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-14.332	-14.310	-14.293	-14.244
Incidentele lasten	-106	-71	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-106	-71	-	-
Saldo van baten en lasten	-14.438	-14.381	-14.293	-14.244

Lasten

Baten

■ Sociaal
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De afname van de lasten wordt veroorzaakt door het afsluiten van de Wsw voor nieuwe instroom, hierdoor vermindert het aantal Wsw-ers. Daarnaast wordt geleidelijk per Wsw-er een efficiencykorting doorgevoerd over de periode 2015–2020.

De incidentele lasten betreffen de gelden voor Gezond in de stad (GIDS-gelden) en inburgering.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Entgelden rijksvaccinatieprogramma - via bijdrage GGD (wordt ontvangen via algemene uitkering)	-45	-45	-45	-45
Veranderopgave inburgering	-30	-	-	-
Rijksbijdrage veranderopgave inburgering	30	-	-	-
Totaal nieuw beleid	-45	-45	-45	-45

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Afschrijving per jaar
	2020	2021	2022	2023	Totaal	
Geen investeringen	-	-	-	-	-	-

Veilig

Portefeuillehouder: E. Boog
Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Visie / strategisch doel

We streven naar een Diemen waar een ieder zich binnen- en buitenshuis veilig voelt en waarin burens elkaar kunnen aanspreken. Waar de openbare ruimte veilig, heel en schoon is. Waar respect de basisnorm is en waarin de regels gehandhaafd worden.

Visie

De gemeente en haar partners ontwikkelen en voeren veiligheidsbeleid uit met als resultaat een afname van criminaliteit en overlast aan de ene kant en verbetering van het veiligheidsgevoel en de leefbaarheid aan de andere kant. Veiligheid is een kerntaak van de overheid, maar inwoners, instellingen en ondernemers worden ook nadrukkelijk gevraagd te participeren in de verbetering hiervan. De gemeente speelt hierin een stimulerende en faciliterende rol. Deze rol betekent initiëren van de uitvoering van het veiligheidsbeleid, partners stimuleren en aanspreken op hun verantwoordelijkheid, onderlinge samenhang bewaken en sturend optreden waar nodig.

Integrale veiligheid is een samenspel tussen gemeente, politie, veiligheidsregio en landelijke overheid. De gemeente bepaalt de doelstellingen van het lokale veiligheidsbeleid (zelfredzaamheid, participatie en preventie). Deze zijn complementair aan het regionale en landelijke beleid. Naast regionale en landelijke doelstellingen is er lokaal ruimte voor specifieke bestuurswensen die regionaal en landelijk niet geprioriteerd zijn, maar die wel van essentieel belang zijn voor het verbeteren van de lokale veiligheid. Hier ligt het eigen speelveld van de gemeenteraad. De gemeente bepaalt ook wat binnen het veiligheidsdomein, naast de activiteiten van de gemeente, aan inspanningen van de partners wordt verwacht. Zij heeft de regierol in de samenwerking tussen alle bij de lokale veiligheid betrokken partijen.

De gemeente draagt bij aan de totstandkoming van het regionaal veiligheidsplan. Het plan wordt uiteindelijk vastgesteld door het veiligheidsbestuur van de regio Amsterdam-Amstelland nadat de gemeenteraad in staat is gesteld hier een zienswijze op te geven. Het regionaal veiligheidsplan is voor de gemeente een overkoepelende kader, waarin het landelijk beleid vertaald wordt naar prioriteiten van de gemeenten in de regio. Deze worden vervolgens vertaald naar een Jaarprogramma met concrete inspanningen op gemeentelijk niveau.

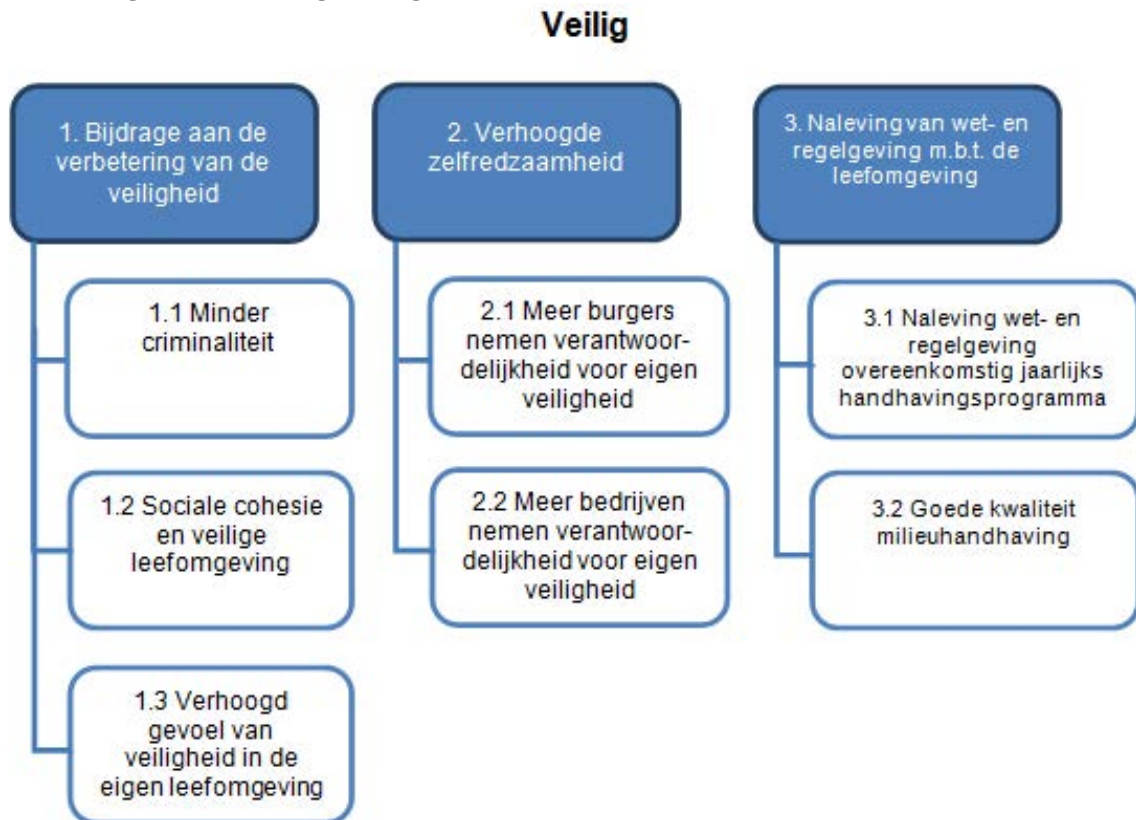
Op landelijk niveau worden door korpsleiding nationale politie, het openbaar ministerie en de minister van Veiligheid en Justitie afspraken gemaakt over de landelijke prioriteiten.

Op lokaal niveau is het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2019-2022 unaniem door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan kent de volgende prioriteiten voor Diemen:

- De aanpak van ondermijnende criminaliteit in Diemen, bijvoorbeeld door uitbreiding van de aanpak van Scheerlicht.
- Het verder terugdringen van het aantal straatroven en woninginbraken.
- Het vormgeven van de aanpak 'Samen voor een veilige buurt', waarbij wij als veiligheidspartners met inwoners en ondernemers samen werken aan de veiligheid in de directe woon- en werkomgeving.

- De verdere versterking van de verbinding tussen zorg en veiligheid.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleid Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur;
- Beleidsregel 13b opiumwet 2017;
- Beleidsregels woonoverlast;
- Draaiboek evenementen;
- Integraal vergunningverlenings-, toezichts- en handavingsbeleid Gemeente Diemen 2019- 2022;
- Jaarprogramma integrale veiligheid;
- Marktverordening en marktreglement;
- Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2019-2022;
- Preventie- en handavingsplan horeca;
- Prostitutiebeleid 2000;
- Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing Veiligheidregio Amsterdam Amstelland 2015-2018;
- Regionaal Crisisplan 2016-2022 Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Dekkingsplan brandweer Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (7a), Bijlagen (7b);
- Regionaal Risicoprofiel Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (bijlagen);
- Regionaal Veiligheidsplan;
- Terrassenbeleid;
- Verordening winkeltijden 2014.

Nieuwe ontwikkelingen

Uitbreiding formatie veiligheid en handhaving

Op het gebied van veiligheid zijn er diverse autonome ontwikkelingen die meer inzet van de gemeente vragen:

- forse toename aantal inwoners;
- toename aantal meldingen en vragen op het gebied van veiligheid, gebruik van openbare ruimte en overlast. Daarbij is het uitgangspunt dat hieraan prioriteit wordt gegeven;
- juridificering van de samenleving: meer zienswijzen, bezwaar en beroep;
- verschuiving van taken van vergunningverlening naar toezicht- en handhaving;
- criminaliteitsbeeld van Diemen: Diemen is wat ondermijnende criminaliteit vergelijkbaar met veel grotere gemeente, is gebleken uit onderzoek van het RIEC.

Uit onderzoek (benchmark) is gebleken dat Diemen relatief weinig ambtelijke capaciteit heeft op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Vastgesteld beleid vraagt ook uitvoering/naleving:

- Woonvisie: deze visie kent veel beleidsuitgangspunten die slechts haalbaar zijn indien er ook sprake is van daadwerkelijk toezicht en waar nodig handhaving. Denk daarbij aan het vastleggen van middeldure huurwoningen in de huisvestingsverordening, aanpak vakantieverblijf en overbevolking van woningen.
- Verruiming Opiumwet: de burgemeester heeft de bevoegdheid gekregen woningen en andere panden te sluiten als er voorwerpen of stoffen worden aangetroffen die onder deze wet vallen. Dit is een extra handhavingstaak.
- Brandveiligheid gevels: door het rijk is aan gemeenten opgedragen om de meest risicovolle gebouwen in de gemeente te inventariseren en onderzoek te doen naar de brandveiligheid van deze gebouwen.
- Verbod op asbestdaken: in 2024 geldt naar verwachting een algeheel verbod op asbestdaken. Toezicht en naleving van deze regelgeving wordt bij de gemeente gelegd. De VNG adviseert de gemeenten nu reeds inventarisaties en controles uit te voeren.
- Wet private kwaliteitsborging: met de komst van deze wet verschuiven de taken van vergunningverlening nog verder naar toezicht- en handhaving. Het overnemen van toezichtstaken door private partijen lijkt de eerste jaren vooralsnog weinig impact voor Diemen te hebben.
- Het toepassingsbereik van de Wet BIBOB is in regionaal verband uitgebreid naar omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties vanaf € 250.000. Diemen heeft zich bij dat beleid aangesloten. De werkwijze van vergunningverleners en subsidieverleners moet hierop flink worden aangepast. Er is een gemeentelijke Bibobcoördinator nodig die in staat is om de eerstelijns toetsing van aanvragen te doen om te bekijken of verdere (externe) beoordeling of inzet van het Landelijk Bureau Bibob nodig is. Dit vraagt overigens ook extra training van bestaande medewerkers. Voor deze training gaan wij uit van een extra benodigd bedrag van € 20.000 éénmalig.

Voor wat betreft de benodigde ambtelijke capaciteit is er per 2020 vooral behoefte aan een extra medewerker die op strategisch niveau in staat is het gewenste beleid om te (laten) zetten in concrete maatregelen, uitgaande van een duidelijke prioriteitstelling, en sparringpartner kan zijn voor alle partijen in het veiligheidsdomein.

Daarnaast is het van belang dat bij nieuwe voorstellen beter zicht is op de benodigde capaciteit. Bijvoorbeeld voor de uitvoering van Woonvisie en de handhaving van de nieuwe huisvestingsverordening. Daarom zal bij elk voorstel worden bepaald of hiervoor voldoende capaciteit binnen de ambtelijke organisatie beschikbaar is, dan wel dat aanvullende inzet noodzakelijk is.

- uitbreiding 1 fte (beleidsmedewerker OOV): € 80.000 per jaar.

Faciliteiten voor de BOA's en flexibele schil

De gemeentelijke BOA's (die in aantal toenemen) verplaatsen zich met gemeentelijke vervoermiddelen (bus en elektrische scooters). Ze kunnen daarmee niet op alle plaatsen komen die voor uitvoering van hun taken nodig zijn (bijvoorbeeld controle op loslopende honden, overlast van jeugd etc.) Met de toename van taken van de BOA's is het ook belangrijk dat ze goed zichtbaar zijn en zoveel mogelijk kunnen waarnemen. Daarom is het voorstel dat ook twee fietsen (bikes) worden aangeschaft, waarmee ook op ongelijk terrein kan worden gereden. De kosten van aanschaf van twee robuuste bikes (geen e-bikes) en training voor het gebruik van deze fietsen (niet alleen het rijden maar ook het gebruik van de fiets als veiligheidsmiddel) bedragen éénmalig: € 10.000.

Als gevolg van verlof, ziekte en grote evenementen (zoals Diemer Festijn) en regelmatige controles buiten reguliere tijden (drank- en horeca, adrescontroles) lukt het regelmatig niet om het werkrooster voldoende bezet te krijgen. Veel gemeenten werken daarom met een raamovereenkomst voor flexibele inhuur. Wij stellen voor om dit ook in Diemen te doen. Geraamde kosten van de jaarlijkse inzet: € 25.000.

Uitvoering project Scheerlicht/zorgplicht

In 2018 is voor de hele veiligheidsregio een ondermijningsbeeld opgesteld. Dit beeld heeft inzicht gegeven in de fenomenen en signalen op het gebied van ondermijning. Het ondermijningsbeeld geeft aan dat de gemeente Diemen de problematieken van een gemeente van ongeveer 80.000 inwoners heeft. Met name de inzet van bestuurlijke maatregelen op het gebied van openbare orde en veiligheid zal geïntensiveerd moeten worden.

Na de geslaagde pilot van de adres- en woonfraude in Diemen Noord is besloten om het project Scheerlicht, in de hele gemeente uit te rollen. Uit de pilot is gebleken dat er veel samenhang is tussen adres/woonfraude, ondermijnende criminaliteit maar ook behoefte aan zorg. De aanpak zal dan ook integraal gericht zijn in de cyclus van: vermoeden - onderzoek - toezicht - handhaving - juridische rechtsbescherming (zienswijzen/bezwaar/beroep) - uitvoering dan wel vermoeden - onderzoek - aanbieden van zorg. Nog meer dan tijdens de pilot Diemen-Noord zal, op basis van concrete situaties, intern en extern de samenwerking worden opgezocht, om ook de zorgcomponent van de beoogde aanpak aandacht te geven.

In het plan van aanpak van het project Scheerlicht, dat inhoudelijk nog met uw raad wordt besproken, wordt voor deze integrale benadering uitgegaan van de volgende benodigde middelen:

- uitbreiding 1 fte toezichthouder (boa): € 60.000;
- uitbreiding 0,5 fte administratieve ondersteuning: € 25.000;
- uitbreiding 0,5 fte juridische ondersteuning: € 40.000;
- materiaalkosten, kosten software : € 25.000 jaarlijks.

In de begroting 2019 is reeds rekening gehouden met meerjarige kosten van de projectleider en enkele voorzieningen (€ 75.000). Daarbij is reeds aangegeven dat aanvullende middelen noodzakelijk zouden kunnen zijn.

Digitaal opkopersregister

Een specifiek onderdeel van de aanpak van ondermijning is het tegengaan van heling. Daartoe is het Digitaal Opkopers Register (DOR) ontwikkeld. In 2017 is in de Algemene Plaatselijke Verordening voor een aantal bedrijven in de gemeente Diemen een DOR verplicht opgelegd. In het DOR registreren handelaren goederen die zij in- en verkopen. Het DOR staat in voortdurend contact met het register waarin gestolen goederen zijn geregistreerd. Op die manier blijkt snel of goederen die worden opgekocht of verkocht

als gestolen staan geregistreerd. Het DOR heeft een aantal voordelen. Gestolen goederen worden eerder teruggevonden, helers lopen sneller tegen de lamp en het risico van onbewuste heling neemt af. In 2018 is hiermee de eerste ervaring door onze toezichthouders opgedaan en zijn de toezichthouders verder opgeleid om hierop toe te kunnen zien. Het toezien en handhaven van het DOR is een extra taak. Deze taak kan niet belegd worden binnen de huidige beschikbare capaciteit. Hiervoor wordt een structurele capaciteitsuitbreiding gevraagd van 0,2 fte, zijnde:

- uitbreiding 0,2 fte toezichthouder (boa) € 15.000.

Bijdrage aan Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC)

Sinds de start van het RIEC is er incidenteel gefinancierd vanuit middelen van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Inmiddels is het bestaansrecht van het RIEC definitief vastgesteld en wordt er een bekostiging gevraagd vanuit de deelnemende organisaties. Voorgesteld wordt om dit via een bedrag per inwoner (€ 0,52) om te slaan voor de deelnemende gemeenten. Daarbij komt de bijdrage op € 15.000 voor Diemen in 2020. Deze bijdrage zal uiteraard meegroeien met de ontwikkeling van het inwonersaantal. De dienstverlening en coördinatie van het RIEC is onmisbaar voor effectieve aanpak van zware criminaliteit en ondermijning in de gemeente.

Bijdrage Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AcVZ)

Het actiecentrum Veiligheid en Zorg verzorgt een aantal zaken die voor de regiogemeenten worden uitgevoerd (o.a. Top 600/Top 400/ aanpak radicalisering). Tot opheden was er geen bijdrage in financiële zin door de AM-gemeenten. De beoogde manier waarop de AM-gemeenten kunnen bijdragen aan de financiering van het AcVZ is gebaseerd op een bedrag per inwoner. Dit wordt in de loop van 2019 verder uitgewerkt. Vooralsnog is op basis van een casus-capaciteitsberekening een berekening gemaakt van de kosten. Op basis hiervan wordt uitgegaan van een bedrag van € 0,62 per inwoner.

NB: deze bijdrage staat los van de aangewezen formatie voor een medewerker radicalisering zoals deze reeds in de begroting 2019 is opgenomen.

Structurele bijdrage Diemen € 20.000 vanaf 2019.

Autonome ontwikkelingen

Binnen het programma Veilig zijn er geen autonome ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid
Subdoelen
1.1 - Minder criminaliteit (inclusief minder adres- en identiteitsfraude)
1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving
2. Verhoogde zelfredzaamheid
Subdoelen
2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid

3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving
Subdoelen
3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handavingsprogramma
3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving

Wat gaan we ervoor doen?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging
1.1.3 - Deelnemen aan RPCAA (informatie en voorlichting aan ondernemers)
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspansels locatiegericht
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterreinen
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; verbrede toepassing van de wet Bibob gericht op hennepsteelt, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning)
1.1.8 - Uitrol van project Scheerlicht in heel Diemen (integrale aanpak van woon- en identiteitsfraude, signaleren -criminele-netwerken en signaleren ondermijnende criminaliteit). Daarbij is het uitgangspunt dat repressieve aanpak wordt omgezet in een pro-actieve inzet en uiteindelijk leidt tot een preventieve rol van gemeente en ketenpartners.
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.2.1 - Continueren van aanpak jeugdoverlast (inclusief top 600 en deelnemen aan veiligheidshuis)
1.2.2 - Continueren van inzet van straatcoaches, mediation en buurtbemiddeling bij conflicten tussen burens (met name bij koopwoningen)
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig)
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijv. alcoholverbod, sluiting panden en tijdelijk huisverbod)
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten
1.3.3 - Jaarlijks laten uitvoeren van de Veiligheidsmonitor/Veiligheidsindex (in plaats van tweejaarlijks als gevolg van bezuinigingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid)
1.3.4 - Voortzetting beveiliging Bergwijkpark en Campus Diemen Zuid op het reguliere niveau.
1.3.5 - Aandacht voor een veilige, goed verlichte inrichting van de openbare ruimte.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.1.1 - Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren (verplicht)	111	79	NB	NB
1.1.2 - Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (verplicht)	1,1	0,7	NB	NB
1.1.3 - Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht)	57,6	55,0	NB	NB
1.1.4 - Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners (verplicht)	5,2	5,2	NB	NB
1.1.5 - Aantal vernielingen en beschadigingen openbare ruimte per 1.000 inwoners (verplicht)	3,7	6,2	NB	NB
1.1.6 - % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning sexinrichting)	100%	100%	90%	90%
1.1.8 - aantal integrale adrescontroles (binnen project Scheerlicht)	NB	NB	250	250
1.2.1 - Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen burens (m.n. koopwoningen)	6	8	6	6
1.2.2 - Aantal openbare ordemaatregelen	20	23	6	10
1.3.1 - Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners (verplicht)	NB	NB	NB	NB
1.3.2 - % aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt (verplicht)	21%	14%	NB	NB
1.3.3 - % dat in enige mate overlast heeft van buurtbewoners (verplicht)	8%	8%	NB	NB

2. Verhoogde zelfredzaamheid

Activiteiten				
Subdoel 2.1 - Burgers nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid				
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag				
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepapps en deelname aan burgernet)				
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie)				
Subdoel 2.2 - Bedrijven en instellingen nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid				
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten				

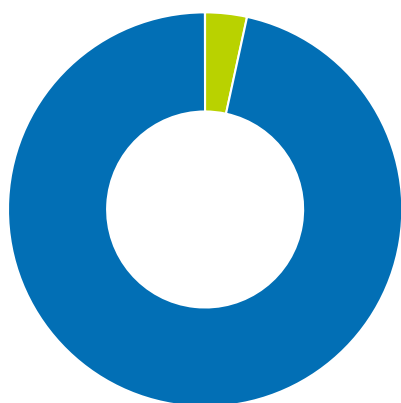
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.1.1 - Aantal geworven en ingezette vrijwilligers die in het kader van het project Samen Veilig politie en/of brandweer ondersteunen	6	10 (waarvan 8 in wisselende samen- stelling studenten van ROC Veiligheid)	8	8

3. Naleving van wet- en regelgeving met betrekking tot de leefomgeving

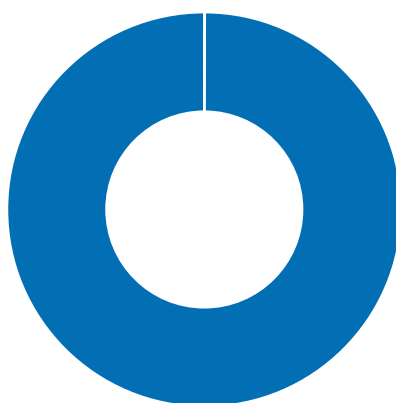
Activiteiten				
Subdoel 3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma				
3.1.1 - Jaarlijks wordt een handhavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving				
3.1.2 - Heldere communicatie over handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma				
3.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken				
Subdoel 3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving				
3.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregelgeving				
3.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband				

Wat mag het kosten?

Veilig	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-2.888	-2.887	-2.886	-2.953
Structurele baten	52	52	52	52
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.836	-2.835	-2.834	-2.901
Incidentele lasten	-105	-75	-75	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-105	-75	-75	-
Saldo van baten en lasten	-2.941	-2.910	-2.909	-2.901

Lasten

Baten

■ Veilig
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

Er zijn geen noemenswaardige fluctuaties in het meerjarenperspectief. De incidentele lasten hebben betrekking op de projectbegeleiding van Scheerlicht/Zorgplicht en de training BIBOB en elektrische fietsen voor de BOA's.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Uitbreiding formatie veiligheid en openbare orde:				
- Beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid	-80	-80	-80	-80
Flexibele schil BOA's	-25	-25	-25	-25
Uitvoering project Scheerlicht / Zorgplicht:				
- toezichthouder boa (1,0 fte)	-60	-60	-60	-60
- administratieve ondersteuning (0,5 fte)	-25	-25	-25	-25
- juridische ondersteuning (0,5 fte)	-40	-40	-40	-40
- materiaalkosten	-25	-25	-25	-25
Digitaal Opkopers Register (0,2 fte)	-15	-15	-15	-15
Bijdrage aan Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC)	-15	-15	-15	-15

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Bijdrage Actiecentrum Veiligheid en Zorg	-20	-20	-20	-20
Training wet BIBOB (als gevolg van uitbreiding formatie veiligheid en openbare orde)	-20	-	-	-
Faciliteiten voor de BOA's (fiets)	-10	-	-	-
Totaal nieuw beleid	-335	-305	-305	-305

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijven per jaar
	2020	2021	2022	2023		
Geen investeringen	-	-	-	-	-	-

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder: M. Sikkes -van den Berg

Afdelingsmanager: M. de Graaf

Afdeling: Publiekszaken

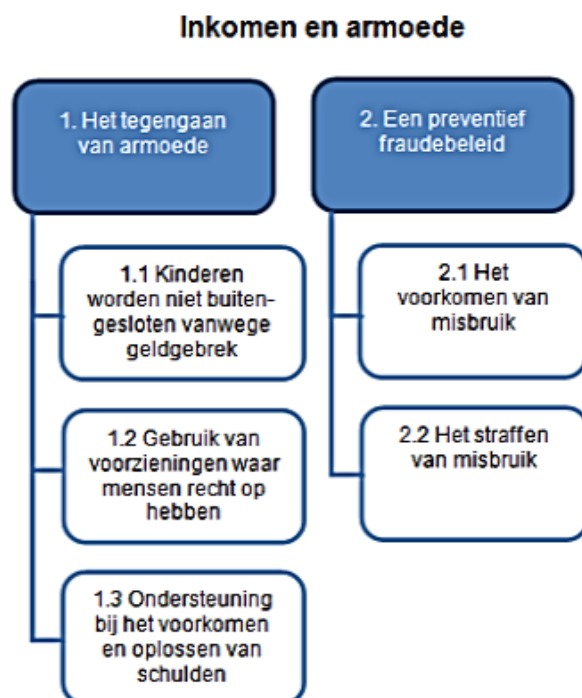
Visie / strategisch doel

We willen dat onze burgers zowel financieel als sociaal, naar vermogen, meedoen in Diemen. Iedereen die er recht op heeft krijgt een uitkering zolang het nodig is.

Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven. Voor mensen die uit een uitkeringssituatie komen, moet werken ook echt gaan lonen. Misbruik van regelingen wordt bestraft. Aanvullende inkomensondersteuning is gericht op het bieden van een perspectief. Preventie van misbruik van uitkeringen door goede voorlichting over de consequenties van misbruik (om grotere problemen te voorkomen) en daadwerkelijke sanctionering /afstemming bij misbruik heeft een hoge prioriteit.

Dit programma heeft een sterke relatie met het programma Sociaal. De participatiewet, één van de drie decentralisaties in het sociaal domein is daarin ondergebracht. Beide programma's hebben tot doel burgers in staat te stellen te participeren in de samenleving.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsplan Participatiewet;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels bijzondere bijstand;
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal;
- LHBT+ beleid 2017-2020;
- Nota inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Nota Werk en Inkomen 2013-2016;
- Overzicht re-integratie instrumenten;
- Samenwerkingsovereenkomst WSP groot Amsterdam.

Nieuwe ontwikkelingen

Kansen voor Diemenaren zonder werk

In het coalitie akkoord is afgesproken dat er een extra inspanning wordt gepleegd om kwetsbare en vaak minder kansrijke inwoners van Diemen te ondersteunen. Hiervoor is in 2020 € 200.000 gereserveerd. Zowel bij het vinden van duurzaam werk als de toegang tot aanvullende inkomensondersteuning en armoedeverzoeken. Zo zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk Diemenaren mee kunnen doen. Zowel economisch als maatschappelijk.

De huidige re-integratie aanpak en het inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019 is hiervoor de basis. De focus in deze opgave ligt op duurzame uitstroom voor kwetsbare doelgroepen, die vaak moeilijker bemiddelbaar zijn. De extra inzet vertaalt zich als volgt:

- Extra uren coaching en begeleiding per werkzoekende (inclusief statushouders): 1 formatie plaats; kosten € 70.000. Deze formatie wordt niet ingezet voor de mogelijk nieuwe wettelijke taak rondom inburgering per 2020. Hierover is nog te weinig duidelijk.
- Extra uren indicatiestelling en afstemming met zorg en Brede HOED Team bij cliënten met meervoudige problematiek + intensivering communicatie met Brede HOED netwerk (armoedeverzoeken). Dit betreft een onderdeel van de hierboven genoemde formatieuitbreiding;
- Extra middelen noodzakelijk voor (om-, bij- en taal) scholing ter bevordering van duurzame uitstroom; kosten € 30.000.
- De extra focus op duurzame uitstroom heeft als gevolg dat mensen langer en intensiever begeleiding krijgen (coaching/opleiding) en dus langer in de uitkering zitten. Dus op termijn mogelijk hogere uitkeringslasten;
- Daarnaast kan met pilots (zoals in het huis van de buurt voor WSW-ers) onderzocht worden hoe doorstroom tussen Werk (Participatiewet-WSW) en zorg (dagbesteding) gefaciliteerd kan worden.
- Investeren in het informele aanbod voor taalvaardigheden, digitale vaardigheden en thuisadministratie met als doel om de afstand tot werk te verkleinen. Kosten voor netwerk en aanbod € 30.000.
- In het kader van de beeldvorming over het team sociale zaken en het verhogen van de klanttevredenheid is aanpassing van de spreekkamers noodzakelijk. Een deel van het budget zou geïnvesteerd kunnen worden om de kamers moderner, uitnodigender en laagdrempeliger te maken en hierdoor een prettige sfeer te scheppen om het gesprek te kunnen voeren (€ 70.000).

Inzet overschot Rijksbijdrage bijstandsverlening

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

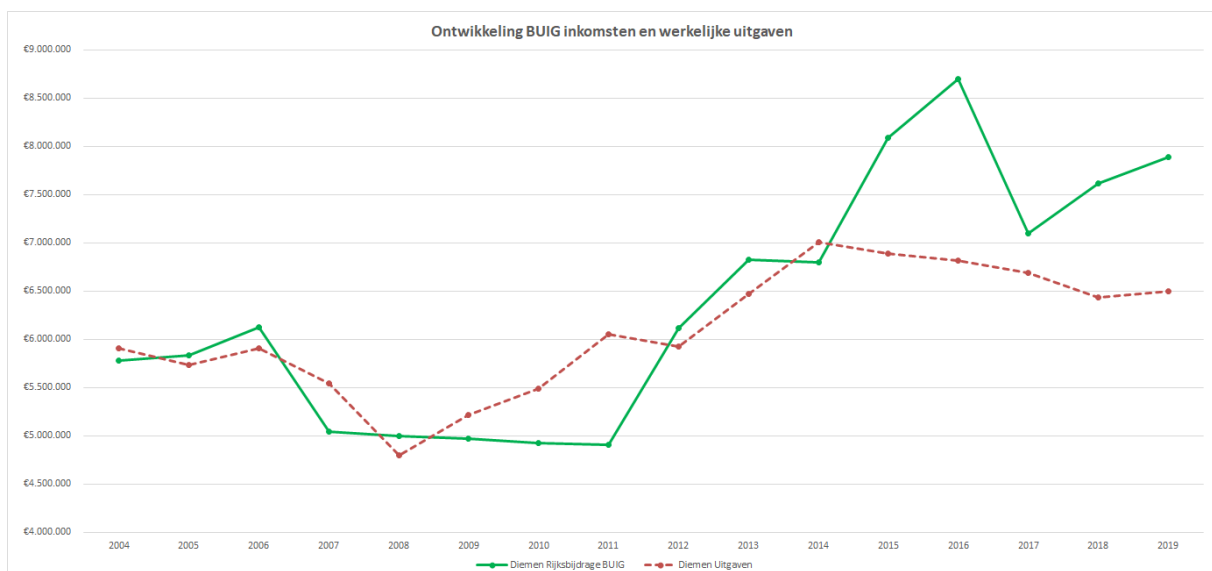

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het beleid rondom de uitkeringen en de loonkostensubsidie en voor de uitvoering hiervan. De financieringssysteem sluit hierbij aan. De budgetten worden vooraf door het Rijk verdeeld over de gemeenten. Dit geeft gemeenten een prikkel om zoveel mogelijk mensen uit een uitkering te houden en aan het werk te helpen en houden.

In Diemen is het beleid bij het opstellen van de begroting dat de te ontvangen Rijksuitkering gelijk wordt gehouden aan de te verwachten uitgaven (budgettair neutraal).

Onderstaand een overzicht van de ontvangen Rijksbijdrage en de uitgaven van Diemen over de periode 2004 tot en met 2019. Het overzicht laat een grillig verloop zien. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- bij de inkomsten dat de verdeling van de Rijksbijdrage vaak wordt gewijzigd in de zoektocht naar een zo 'rechtvaardig' mogelijke verdeling. Dit wordt veelal op landelijk niveau berekend en heeft dus meestal onvoorziene effecten voor individuele gemeenten die dan weer gecorrigeerd moeten worden.
- bij de uitgaven hebben de fluctuaties van de economische situatie een grote invloed op het aantal bijstandsverleningen. Ook hier is fluctuatie maar in minder snelle mate.

Met name de laatste jaren laten overschotten zien. Gezien het huidige meerjarenperspectief zijn maatregelen nodig voor een structureel sluitende begroting. Een van de mogelijke dekkingsmaatregelen is risicovoller begroten. Het College stelt voor de inkomsten en uitgaven voor bijstandsverlening realistisch te begroten vanaf 2020 en niet langer budgettair neutraal.

In de Kadernota werd ingeschat (zie overschotten laatste jaren), dat 10% van de Rijksbijdrage (€ 750.000) niet wordt besteed en dus ingezet kan worden als dekkingsmaatregel. Op basis van een nadere berekening is de inschatting iets te hoog geweest. Bij de begroting wordt nu uitgegaan van een te verwachten overschot van € 700.000.

Autonome ontwikkelingen

Nieuwe ontwikkelingen Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz)

Bij brief van 15 april 2019 heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigd dat er aanpassingen op het Bbz voorhanden zijn.

De aanpassingen hebben onder andere te maken met:

- Een vernieuwing van de financieringssysteem;
- De beperking van de toegang tot de Bbz-regeling voor oudere zelfstandigen met een niet-levensvatbaar bedrijf;
- Een vereenvoudiging en uniformering van het Bbz.

Voor zover nu bekend zal er sprake zijn van een budgettair neutrale aanpassing in de begroting 2020 en is het geen bezuinigingsmaatregel volgens de Staatssecretaris.

Wat willen we bereiken?

1. Het tegengaan van armoede
Subdoelen
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

2. Minder misbruik van inkomensvoorzieningen door minder fraude
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

Wat gaan we ervoor doen?

1. Het tegengaan van armoede

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden
1.3.1 - Organiseren van workshops 'ondersteuning thuisadministratie' ter preventie van schulden
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de participatieregeling ³	87%	100%	90%	90%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand ¹	75%	73%	80%	80%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen	25	22	28	28

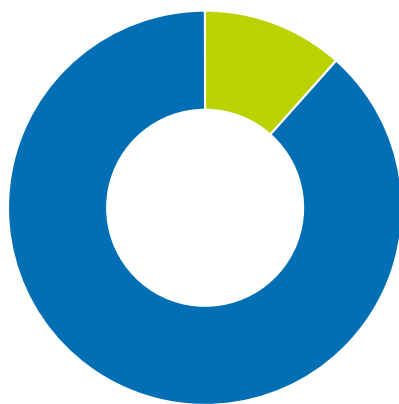
³ In verband met de overstap op een nieuw systeem in 2018 is het nog niet duidelijk in hoeverre deze indicator nog gemeten kan worden.

2. Een preventief fraudebeleid

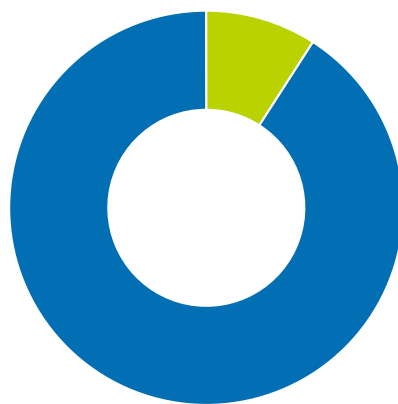
Activiteiten
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering d.m.v. o.a. een huisbezoek
2.2.3 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd

Wat mag het kosten?

Inkomen en armoede	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-10.010	-10.010	-10.009	-10.009
Structurele baten	7.964	7.964	7.964	7.964
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.046	-2.046	-2.045	-2.045
Incidentele lasten	-110	-110	-90	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-110	-110	-90	-
Saldo van baten en lasten	-2.156	-2.156	-2.135	-2.045

Lasten

Baten

Inkomen en
armoede
Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

Er zijn geen fluctuaties in het meerjarenperspectief.

De incidentele gelden betreffen de budgetten die gedurende deze collegeperiode zijn vrijgemaakt voor 'Diemenaren aan het werk'.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Realistisch ramen uitgaven bijstandsverlening (BUIG)	700	700	700	700
Totaal nieuw beleid	700	700	700	700

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2020	2021	2022	2023	Totaal	Afschrijving per jaar
Geen investeringen	-	-	-	-	-	-

Vrije tijd

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Afdelingsmanager: K. Schelling

Afdeling: Samenleving

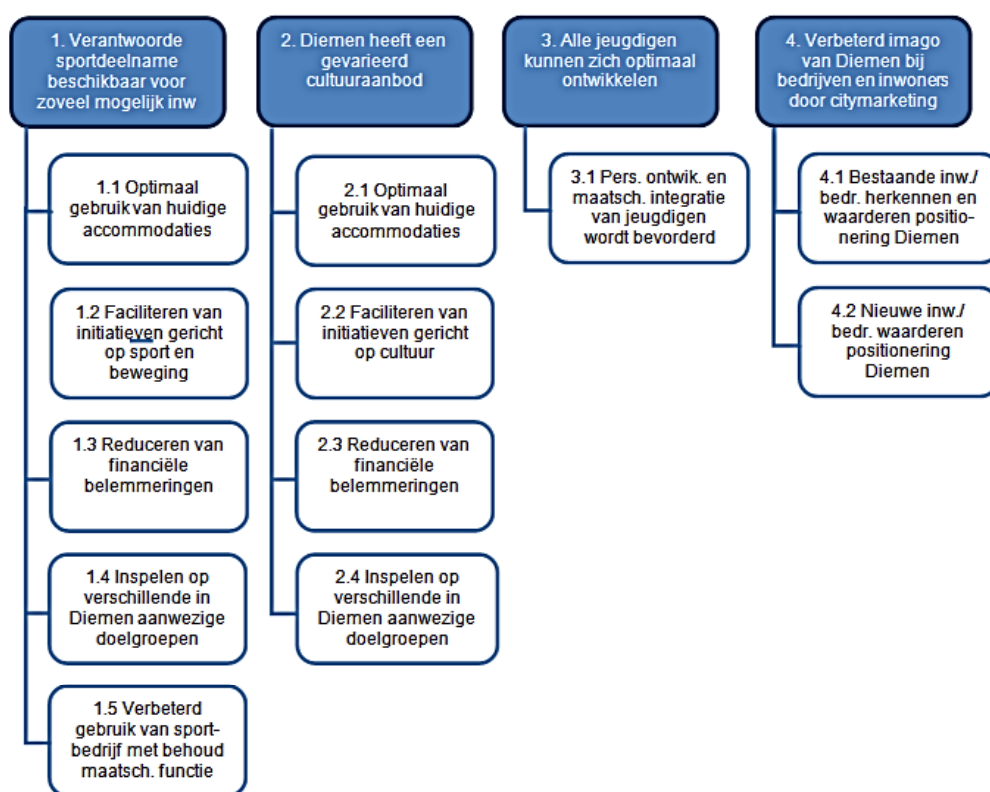
Visie / strategisch doel

Culturele activiteiten, voor jong en oud, zijn een middel voor ontmoeting tussen mensen van verschillende generaties en culturele achtergronden. Diemen streeft naar een cultuuraanbod op maat dat inwoners in staat stelt zich zelf cultureel te ontplooiën.

Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid. Daarbij is de betekenis van sport voor het welzijn van de burger groot. Het geeft plezier en ontspanning, is goed voor de gezondheid, heeft een positieve invloed op de karaktervorming en ontwikkeling van sociale vaardigheden, het verbindt mensen en draagt bij aan de sociale cohesie. De hoofddoelstelling van het sportbeleid in Diemen is dat zoveel mogelijk inwoners op een verantwoorde manier aan enige vorm van sportbeoefening kunnen deelnemen. Daarnaast is het belangrijk dat jongeren kunnen participeren in de maatschappij en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Doelstellingen in één oogopslag

Vrije tijd

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsnota cultuurhistorie;
- Bedrijfsplan Sportcentrum FB Duran 2016;
- Speelruimteplan "spelen in Diemen";
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Verordening 1/3 regeling sportaccommodaties;
- "Cultuur maak je samen", Cultuurnota 2018-2022.

Nieuwe ontwikkelingen

Huuropbrengsten bij verhuizing bibliotheek naar de Omval

In het investeringsplan is voor 2021 een investeringsbudget van € 2,5 miljoen opgenomen voor een mogelijke verhuizing van de bibliotheek naar de Omval. Momenteel wordt onderzocht wat hiertoe de mogelijkheden zijn. Het is inmiddels wel duidelijk dat bij doorgang van deze verhuizing de gemeente huuropbrengsten gaat ontvangen. Deze opbrengsten, € 90.000 per jaar, zijn gelijktijdig geraamd met de start van de kapitaallasten van de investering (deze bedragen ook ongeveer € 90.000).

Mocht de verhuizing niet doorgaan dan vervallen zowel de kapitaallasten als deze huuropbrengsten.

Autonome ontwikkelingen

Buurtsportcoaches

Van het Rijk wordt via de Algemene Uitkering een bijdrage ontvangen voor buurtsportcoaches. Als gevolg van nieuw beleid is per 1 januari 2019 de bijdrage verhoogd met € 29.000, van € 97.000 naar € 126.000. Dit bedrag wordt ook weer één op één doorgesluisd. Dit houdt in dat er een verhoging ontstaat op zowel de baten (zie algemene uitkering), als de lasten. We zijn op dit moment in overleg met de Stichting Welzijn Diemen over de inzet hiervan.

Wat willen we bereiken?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners				
Subdoelen				
1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties				
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging				
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen				
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen				
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.5 - Aantal bezoekers Sportcentrum	200.000	200.000	200.000	200.000

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod				
Subdoelen				
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties				
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur				
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen				
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen				

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen				
Subdoelen				
3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd				

4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing
Subdoelen
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen

Wat gaan we ervoor doen?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruikroosters
1.1.2 - Schoonmaken, onderhoud en beheer van de sportaccommodaties
1.1.3 - Faciliteren van online verhuur van accommodaties
Subdoel 1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging
1.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen
1.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
Subdoel 1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
1.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen
1.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen
1.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden om te sporten en muziek te maken ⁴
Subdoel 1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
1.4.1 - Specifieke doelgroepenbeleid formuleren als onderdeel van de sportnota
Subdoel 1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteitenaanbod door in te spelen op trends

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.1.1 - Aantal uren verhuur	15.000	14.000	14.000	14.000
1.3.1 - % niet sporters (verplicht)	NB	NB	45	45
1.5.1 - % actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden (verplicht)	NB	NB	50	50

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

Activiteit
Subdoel 2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie
2.1.2 - Beschikbaar stellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken
Subdoel 2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
Subdoel 2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen
2.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen/instellingen
2.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden bij sporten en muzikale vorming
Subdoel 2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het cultuuraanbod in Diemen

⁴ De prestatie indicator voor dit subdoel is opgenomen in het programma Inkomen en armoedebelief onder 1.1.1.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.1.1 - Aantal betalende bezoekers van De Omval inclusief film	11.081	12.817	7.500	7.500

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen

Activiteiten
Subdoel 3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie 'door jongeren'

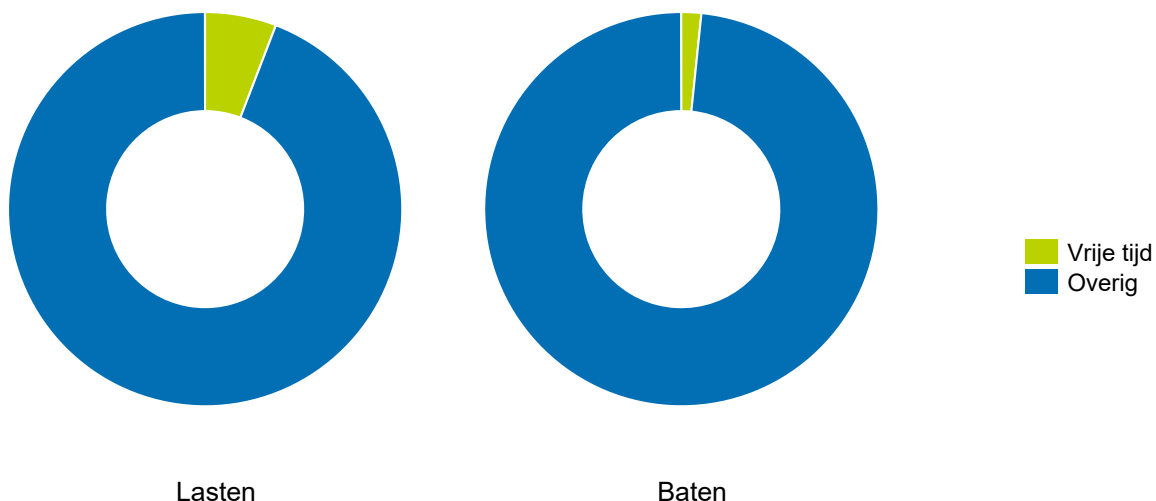
4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Bestaande bedrijven en bewoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketingnetwerk binnen Diemen
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen
4.1.3 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers
Subdoel 4.2 - Nieuwe bedrijven en nieuwe bewoners waarderen de positionering van Diemen
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners
4.2.2 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering

Wat mag het kosten?

Vrije tijd	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-5.115	-5.291	-5.700	-6.054
Structurele baten	1.435	1.435	1.525	1.525
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.680	-3.856	-4.175	-4.529
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-3.680	-3.856	-4.175	-4.529

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De stijging van de lasten is het gevolg van de kapitaallasten (rente en afschrijving) van nieuwe investeringen zoals de realisatie van een hockeyaccommodatie, de bouw van een nieuwe sporthal en de verhuizing van de bibliotheek naar de Omval.

Naast de lasten vertonen de baten vanaf 2022 een stijging van € 90.000. Dit wordt veroorzaakt door de inkomsten die wij verwachten te ontvangen van het verhuren van vloeroppervlakte van de Omval aan de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA).

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Opbrengsten huur bibliotheek in Omval	-	-	90	90
Totaal nieuw beleid	-	-	90	90

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijven per jaar
	2020	2021	2022	2023		
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Kruidvat	35	-	-	-	35	2
Vervangen wand en vloer squash- en schietbaan sportcentrum Duran	60	-	-	-	60	2
Realisatie nieuwe sporthal	7.200	-	-	-	7.200	144
Aanpassingen sportpark de Diemen	1.500	-	-	-	1.500	75
Klimaatbeheersing Brede Hoed	135	-	-	-	135	14
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Noorderlicht	-	125	-	-	125	6
Vervangen noodverlichting in LED sportcentrum Duran	-	40	-	-	40	2
Huisvesting bibliotheek in de Omval	-	2.450	-	-	2.450	49
Nieuwe hockeyaccommodatie (Kantine met kleedruimten)	-	500	-	-	500	10
Nieuwe hockeyaccommodatie (2 velden-fundering)	-	400	-	-	400	20
Vervangen parketvloer benedenzaal gymzaal Schoolstraat	-	-	60	-	60	6
Vloer isoleren benedenzaal gymzaal Schoolstraat	-	-	15	-	15	2
Vervangen pompen Duran	-	-	27	-	27	3
Vervangen dakbedekking ambtswoning Venserkade	-	-	45	-	45	2
Renovatie zwembad	-	-	6.000	-	6.000	240

Nieuw/gewijzigde investeringen

Naam investering	Jaar	Krediet
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal (fundlagen grasmat - verlichting)	2019	1.000 Vervalt
Nieuwe hockeyaccommodatie	2020	1.500 Vervalt
Aanpassingen Sportpark De Diemen	2020	1.500 Nieuw
Realisatie nieuwe sporthal	2020	7.200 Verhoging naar
Klimaatbeheersing Brede Hoed	2020	135 Nieuw

Aanpassingen Sportpark De Diemen

Aanpassingen aan het sportpark betreffen óf de aanleg van twee hockeyvelden voor HC Diemen óf een investering in het honkbalcomplex van TIW-Survivors. Daarnaast wordt gekeken hoe de capaciteit voor voetbal (SV Diemen) eventueel kan worden uitgebreid.

Door de beperkte ruimte is er geen mogelijkheid om op afzienbare termijn zowel hockey te faciliteren en honkbal te behouden.

In de tweede helft van 2019 zal ter zake duidelijkheid ontstaan. In de begroting is vooralsnog als uitgangspunt gekozen voor het duurste scenario, i.c. de keuze voor hockey.

Realisatie nieuwe sporthal

Om het structurele tekort aan binnensportaccommodaties in Diemen op te vangen is er besloten een nieuwe sporthal te realiseren op de plek van de oude blaashal aan de Prins Bernhardlaan.

In de kadernota 2018 was hiervoor op basis van toen geldende kengetallen en referentieprojecten een investeringsbudget van € 3,5 miljoen gereserveerd. In de kadernota 2019 is dit bedrag vanwege stijgende bouwkosten, indexering en marktomstandigheden verhoogd naar € 4,2 miljoen.

Eind 2018 is het project voor de realisatie van de nieuwe sporthal aan de Prins Bernhardlaan gestart. Voor de inpassing in het plangebied aan de Prins Bernhardlaan is in december 2018 de keuze gemaakt om de nieuwe hal te verbinden met de oude hal. De ambitie is geformuleerd om dit moment ook aan te grijpen om de oude hal toekomstbestendig te maken, door onder andere een opwaardering op het gebied van duurzaamheid. Daarnaast biedt het project de mogelijkheid om het gebied te transformeren naar een levendig en aantrekkelijk sportgebied dat ook voor niet-sporters interessant kan zijn.

Voor de verbinding, het toekomstbestendig maken en het openbaar gebied is nog geen bedrag gereserveerd. Het is een bestuurlijke keuze of, en zo ja hoeveel, geld hieraan wordt uitgegeven.

In het kader van het project zijn de verschillende eisen in kaart gebracht en is op basis van de huidige bouwkosten/markt een geactualiseerde raming opgesteld. Dit leidt tot een stijging van € 0,5 miljoen van de investeringskosten. Oorzaak van dit verschil zijn de doorberekening van wettelijke eisen, de locatie specifieke kenmerken van het gebied en het toevoegen van plankosten.

Daarnaast is het de wens de nieuwe hal te verbinden met de oude hal. Bovendien willen we tegelijkertijd de oude hal toekomstbestendig maken, inclusief een upgrade van duurzaamheid. De uitbreiding van deze wensen/uitgangspunten leidt tot een extra investering. Het bedrag varieert van € 1,5 miljoen (soberste variant) tot € 2,5 miljoen (afhankelijk van de ambities op het gebied van duurzaamheid en uitstraling).

Op basis van een separaat raadsvoorstel zal een definitieve keuze moeten worden gemaakt. In deze begroting wordt vooralsnog rekening gehouden met het hoogste bedrag.

Recapitulatie verhoging investeringsbudget nieuwe sporthal.

Investeringsbudget nieuwe sporthal	
Investering zoals opgenomen in begroting 2019	€ 4,2 miljoen
Verhoging als gevolg van prijsstijgingen	€ 0,5 miljoen
Verhoging als gevolg van verbinden met oude hal / duurzaamheid / uitstraling	€ 2,5 miljoen
Totaal nieuwe investeringsbedrag in Kadernota 2020	€ 7,2 miljoen

Andere belangrijke uitgangspunten:

- Exploitatiekosten

Vooralsnog is het uitgangspunt dat de extra te ontvangen huuropbrengsten afdoende zijn om de meerkosten voor de exploitatie te dekken. De mate van verduurzaming is hierbij een belangrijke factor.

- Huidig clubgebouw Handbalvereniging SV Zeeburg

Het clubgebouw van de handbalvereniging moet wijken voor de nieuwe hal. Over de gevolgen hiervan (financiële compensatie) is de gemeente in gesprek met de handbalvereniging.

- Inrichting openbaar gebied (verkeersafwikkeling)

De kosten voor het openbaar gebied (inclusief bouwrijp maken) zijn nog niet meegenomen in bovenstaande bedragen. Deze worden in beeld gebracht en later aangegeven in de kredietaanvraag.

Klimaatbeheersing Brede Hoed

In de zomer is de temperatuur in het gebouw veel te hoog en overstijgt deze regelmatig de wettelijke (ARBO) voorgeschreven normering. Hierdoor is het aanbrengen van koeling in de luchtinstallatie noodzakelijk.

Onderwijs

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Afdelingsmanager: K. Schelling

Afdeling: Samenleving

Visie / strategisch doel

De gemeente Diemen wil jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen bieden op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben wij extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hen, indien nodig, extra ondersteuning.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidskader Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014;
- Meerjarenbeleidsplan Wmo 2016-2019;
- Notitie Bredeschool vorming in Diemen;
- Notitie De toekomst van leerplicht in Diemen;
- Strategische visie onderwijshuisvesting gemeente Diemen 2017-2037;
- Veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Diemen, nota jeugdbeleid 2017-2020;
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2016
- Beleidsregels Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2016

Nieuwe ontwikkelingen

Intensivering inspectie kinderopvang en gastouderopvang

Het Rijk stelt € 3 miljoen extra middelen beschikbaar voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang om een tekort aan middelen voor dit doel op te lossen. Voor de gastouderopvang is sprake van aanvullende middelen voor intensivering van het toezicht. De verwerking van de structurele € 3 miljoen zal plaatsvinden bij de Septembercirculaire 2019. In totaal gaat het om € 4.000 voor de gemeente Diemen. Gemeente Diemen laat het toezicht op kinderopvang en gastouderopvang uitvoeren door de GR OGZ Amstelland. Handhaving is een gemeentelijke taak en is niet ondergebracht in de GR OGZ Amstelland. Het bestuur van de GR OGZ Amstelland heeft ingestemd met het verdelen van de middelen als volgt: 80% toezicht en 20% handhaving. Het bedrag voor toezicht zal worden toegevoegd aan de begroting van de GR OGZ Amstelland. De handhaving ligt bij de gemeente Diemen.

Ontwikkeling middelbare school

In de loop van 2020 wordt verder invulling gegeven aan de oriëntatie ten aanzien van het concept en de samenwerkingsrelaties rond de vorming van een middelbare school in Diemen. De hiervoor beschikbare locatie naast het Sportcentrum Duran is voor de komende twee jaar hiervoor gereserveerd.

Autonome ontwikkelingen

Leerlingenvervoer

Als gevolg van een nieuwe aanbesteding stijgen de tarieven voor Leerlingenvervoer vanaf schooljaar 2019-2020 flink. Dit is geen onverwachte ontwikkeling. Op basis van de huidige markt, verkeersdruk in deze regio (en daarmee langere reistijden) en duurzaamheidseisen was reeds duidelijk dat de huidige tarieven niet meer marktconform zijn. Ook is er in de afgelopen periode sprake geweest van knelpunten in de prijsvoering bij de vervoerder. Door het faillissement van een onderaannemer (in juni 2018) kan de vervoerder de huidige overeenkomst niet meer kostendekkend uitvoeren. De nieuwe tarieven zijn conform de tarieven die andere gemeenten in de regio betalen.

Op basis van de hogere tarieven als gevolg van de nieuwe aanbesteding en het huidige aantal leerlingen in het leerlingenvervoer wordt verwacht dat de uitgaven voor Leerlingenvervoer in 2020 zullen stijgen met € 150.000. Voorgesteld wordt om het budget voor Leerlingenvervoer met € 150.000 te verhogen.

Aanpassing gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

De OAB-middelen die de gemeente Diemen ontvangt voor het uitvoeren van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid worden verhoogd. Deze verhoging vloeit voort uit de wijziging van het 'Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie' en de aanpassing van de indicatoren voor de weging van het aantal peuters met een (risico op) een onderwijsachterstand binnen Diemen. De middelen voor OAB zijn geoormerkt. In de

afgelopen jaren heeft de gemeente aanvullend op de inkomsten van het rijk extra middelen beschikbaar gesteld. Deze aanvullende middelen zijn niet langer noodzakelijk om het beleid uit te voeren en kunnen naar € 0 bijgesteld worden.

Op basis van de huidige begroting houdt dat in 2020 en 2021 een vrijval van € 85.000 in en in 2022 en 2023 een vrijval van € 100.000.

Asscher-middelen

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG hebben in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt over de toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen voor peuters die niet aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag of een gesubsidieerde plaats vanuit de OAB-middelen. Om gemeenten dit aanbod te kunnen laten realiseren is structureel € 60 miljoen beschikbaar gesteld. Als gevolg van een kleinere doelgroep dan eerder verwacht is dit bedrag teruggebracht naar € 30 miljoen. Voor Diemen is dit tot 2021 € 39.000 per jaar.

Wat willen we bereiken?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling
Subdoelen
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd

Wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

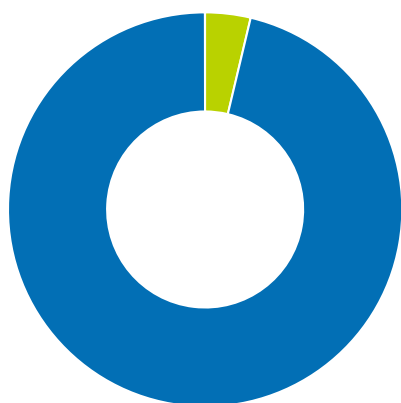
Activiteiten
Subdoel 1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs en opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang
Subdoel 1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD
Subdoel 1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners
1.3.3 - Subsidiëren voorschoolse VVE-instellingen
1.3.4 - Toeleiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling
Subdoel 1.4 - De zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.4.1 - Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	NB	0	0,3	0
1.4.2 - Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	103	113	100	150
1.4.3 - % Vroegtijdig schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO (verplicht)	1,5%	2%	afname	afname

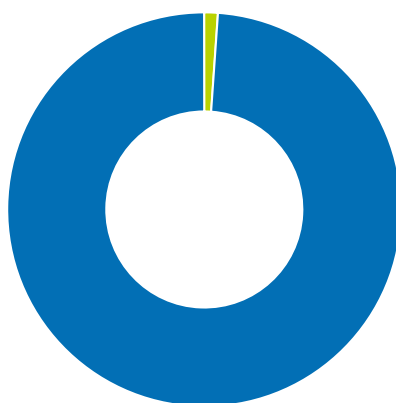

Wat mag het kosten?

Onderwijs	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-3.256	-3.217	-3.752	-4.202
Structurele baten	971	971	1.046	1.046
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.285	-2.246	-2.706	-3.156
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-2.285	-2.246	-2.706	-3.156

Lasten

Baten

■ Onderwijs
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties in het meerjarenperspectief

De stijging van de lasten in 2022 en verder worden veroorzaakt door de kapitaallasten (rente en afschrijving) van de bouw van de brede school in Holland Park en een nieuwe middelbare school.

Daarnaast verwachten wij vanaf 2022 extra inkomsten uit kinderopvang in de brede school Holland Park.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Opbrengsten kinderopvang Brede school Bergwijkpark	-	-	75	75
Intensivering inspectie kinderopvang en gastouderopvang (wordt ontvangen via algemene uitkering)	-20	-20	-20	-20
Totaal nieuw beleid	-20	-20	55	55

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijvin per jaar
	2020	2021	2022	2023		
Brede School in Bergwijkpark	12.850	-	-	-	12.850	257
Gymzaal bij de Brede school in Bergwijkpark	1.000	-	-	-	1.000	20
Middelbare school (600 a 800 leerlingen)	-	-	12.350	-	12.350	247

Gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder: A.J.M. Scholten
Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Visie / strategisch doel

In de structuurvisie voor Diemen is als centrale ambitie geformuleerd: in 2040 is Diemen een duurzaam stedelijk dorp op het grensvlak van Amsterdam en de Diemerscheeg waar het goed wonen, werken en recreëren is. Het accent ligt daarbij op het versterken van het bestaand stedelijk gebied (her- en doorontwikkeling van bestaande locaties). De structuurvisie heeft geen rekening gehouden met de gebiedsontwikkelingen zoals die afgelopen tijd hebben plaatsgevonden en nog plaatsvinden (met name Holland Park). De structuurvisie zal daarom in deze coalitieperiode worden vervangen door een nieuwe Omgevingsvisie Diemen waarin de (nieuwe) visie voor Diemen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling wordt opgenomen.

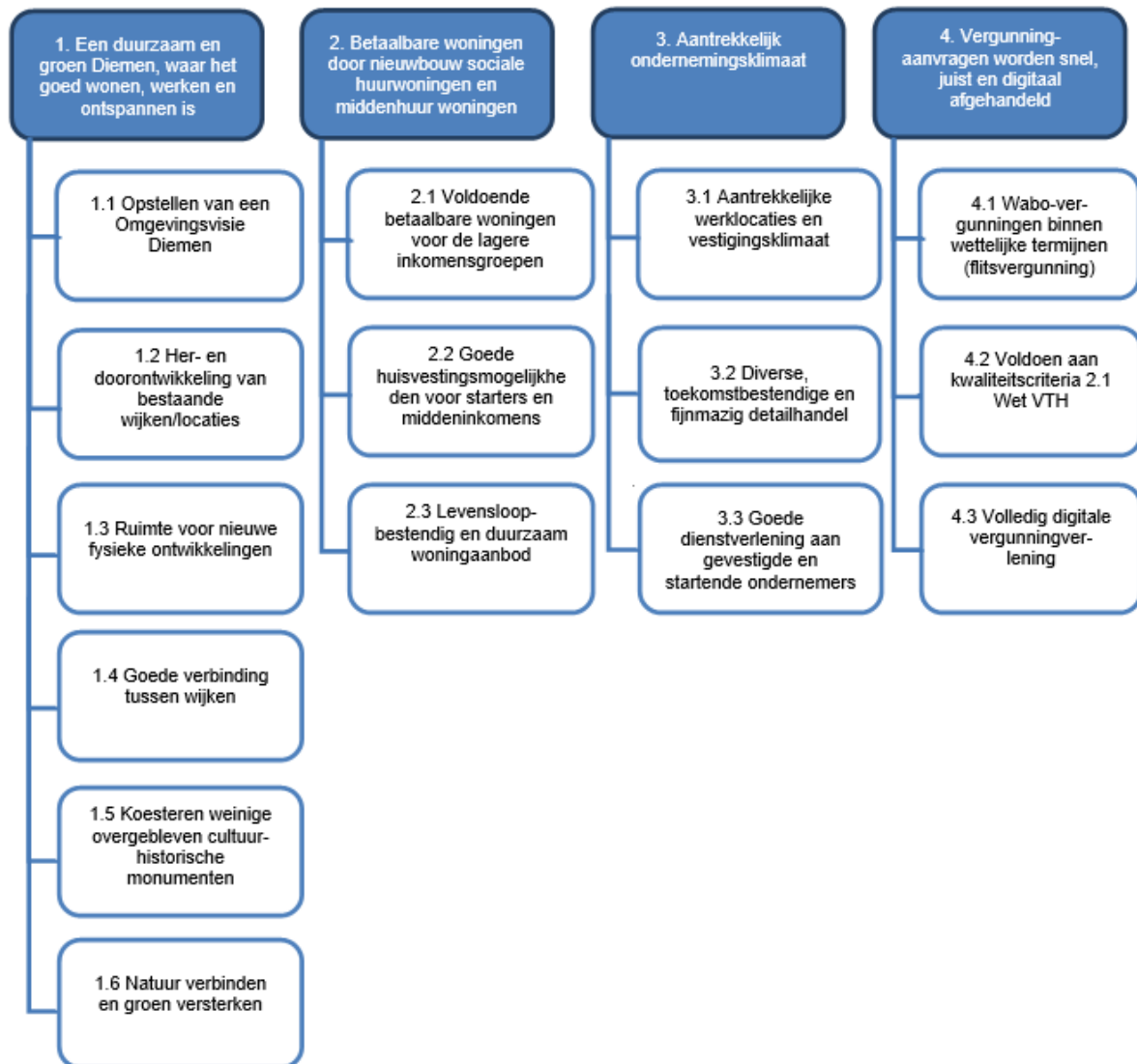
In de Woonvisie Diemen 2018-2023 wordt sterk ingezet op de betaalbaarheid en beschikbaarheid van woonruimte, door onder andere een stevige ambitie voor de bouw van sociale huurwoningen en middenhuurwoningen te formuleren, om zodoende ook de doelgroepen die de gevolgen van de druk op de woningmarkt het meest sterk ervaren te bedienen.

De gemeente Diemen wil een aantrekkelijk ondernemingsklimaat bieden voor gevestigde en startende ondernemers. Voor zowel grotere als kleinere bedrijven. Het winkelbestand dient kwalitatief goed en gevarieerd te zijn.

Diemen streeft naar zo kort mogelijke en kwalitatief goede vergunningprocedures. Ten behoeve van de dienstverlening kunnen zoveel mogelijk producten en diensten digitaal worden aangevraagd en verkregen.

Doelstellingen in één oogopslag

Gebiedsontwikkeling

Kaderstellende beleidsnota's

- Actualisatie Grondprijzen, actualisatie per 1-1-2019;
- Beleidsnota Cultuurhistorie (2005);
- Beleidsnotitie ondergronds bouwen 2003;
- Beleidsregels plaatsing GSM/UMTS masten 2009;
- Bouwbeleidsplan;
- Detailhandelsvisie Diemen 2014;
- Nota standplaatsenbeleid;
- Natuurbeleidsplan Diemen (2009);
- Nota Grondbeleid, actualisatie per 1-1-2019;
- Nota Reclame in de openbare ruimte 2011;
- Prostitutiebeleid 2000;
- Regels voor verkoop openbaar groen 2006;
- Structuurvisie Diemen 2011;
- Welstandsnota;
- Woonvisie Diemen 2018-2023.

Nieuwe ontwikkelingen

Weekmarkt - marktmanager

In 2017 is besloten, in overleg met de marktkoopliden, een externe marktmanager in te huren. Deze marktmanager heeft de opdracht om de markt toekomstbestendiger maken door onder andere een kwaliteitsverbetering van de markt tot stand te brengen. Dit heeft in ieder geval reeds geleid tot een betere indeling van de weekmarkt en positieve berichten hierover, zowel van de kant van bezoekers als van de kant van de marktkoopliden.

Daarnaast zorgt de marktmanager voor promotieactiviteiten in samenspraak met de winkeliers en de horeca en legt verbinding met de citymarketing campagne “Daarom Diemen”. In 2018 is beoordeeld of de markt geprivatiseerd zal worden of dat deze constructie, met het alleen inhuren van de externe marktmanager, zal worden voortgezet. Besloten is om nog een jaar door te gaan met het inhuren van een externe marktmanager. In afwachting van de Detailhandelvisie, welke verwacht wordt in 2020/2021, wordt een definitieve keuze gemaakt of de weekmarkt geprivatiseerd wordt of dat we in deze constructie verder gaan. Vooralsnog wordt er tot en met 2020 budget gereserveerd.

Autonome ontwikkelingen

Uitbreiding formatie handhaving omgevingsvergunningen

Voor toezicht op de bestaande bouw en op het gebied van brandveiligheid beschikken we nu over 2 fte (toezicht op nieuwbouw wordt geregeld door middel van flexibele inhuur en betaald uit de ontvangen bouwleges). Dit vraagt een structurele uitbreiding met 1 fte.

- uitbreiding 1 fte inspecteur bouwen/brandveiligheid € 80.000.

Omgevingswet / omgevingsvisie

De gemeenten Diemen, Uithoorn, Ouder-Amstel en de uitvoeringsorganisatie Duo+ zijn zich aan het voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet. De gemeenten en Duo+ hebben afgesproken om zoveel als mogelijk hierin gezamenlijk op te trekken zodat we niet allemaal afzonderlijk het wiel gaan uitvinden. Hiervoor is een gezamenlijke procesmanager aangetrokken. In de begroting 2019 en tussentijds is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Voor de specifieke implementatie in Diemen is een projectleider voor deze implementatie actief.

Voor 2019 en verder was hiervoor € 100.000 beschikbaar gesteld, waarbij de hoop is uitgesproken dat een nauwkeurig raming van de kosten beschikbaar zou komen in de loop van 2019. De VNG heeft hiervoor een kostenmodel ontwikkeld. Als hulpmiddel vinden wij dit thans nog niet geschikt. Dit model gaat uit van kosten die een gemeente tot nu toe reeds maakte voor het opstellen van bestemmingsplannen en een structuurvisie. De kostenraming vraagt dus nog meer aandacht. Inmiddels is wel duidelijk dat gemeenten geen tegemoetkoming van het Rijk krijgen in de kosten van invoering van deze wet.

Wij gaan ervan uit dat we vooralsnog in 2020 en 2021 jaarlijks € 100.000 nodig hebben voor deze implementatie, waarbij het met name gaat om de kosten van de procesmanager en projectleider voor de implementatie. Dit bedrag is al geraamd in de meerjarenbegroting. Er worden ook kosten gemaakt op het gebied van invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). Deze taak is ondergebracht bij Duo+.

In 2019 is een aanvang gemaakt met de totstandkoming van de gemeentelijke Omgevingsvisie. De verwachting is dat de werkzaamheden hiervoor vooral in 2020 en 2021 plaatsvinden. Vooralsnog vragen wij voor 2020 een budget van € 100.000 extra en voor 2021 € 50.000, dat nodig is voor inzet van een projectleider Omgevingsvisie en participatie en

communicatie-traject. Er zal aanvullend budget nodig zijn voor het daadwerkelijk opstellen van de visie. Wij komen nog met een raming hiervoor zodra een Plan van Aanpak voor het opstellen van de Omgevingsvisie is opgesteld. Die zal naar verwachting eind 2019 beschikbaar zijn.

Wat willen we bereiken?

1. Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is				
Subdoelen				
1.1 - Het opstellen van een Omgevingsvisie Diemen met heldere uitspraken hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan, met het accent op doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties, het verbinden van natuur en versterken van groen.				
1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties				
1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen				
1.4 - Goede verbindingen tussen wijken				
1.5 - We koesteren onze weinige overgebleven cultuurhistorische monumenten.				
1.6 - Natuur verbinden en groen versterken				
2. Betaalbare woningen door nieuwbouw sociale huurwoningen en middenhuur woningen.				
Subdoelen				
2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen				
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens				
2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.1 - Omvang voorraad sociale huurwoningen in beheer van woningcorporaties (excl. studentenwoningen)	2.669	2.669	2.669	2.669
3. Aantrekkelijk ondernemingsklimaat				
Subdoelen				
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat				
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur				
3.3 - Goede kwaliteit dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven				
4. Vergunningaanvragen worden snel, juist en digitaal afgehandeld				
Subdoelen				
4.1 - Wabo-vergunningen binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)				
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH				
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
4.1 - % van de Wabo vergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	70%	75%	80%	80%
4.3 - % van alle Wabo-aanvragen dat digitaal wordt ingediend (inclusief APV en drank & horeca)	Wabo 93% APV/ D&H 70%	Wabo 90% DH&APV 70%	Wabo 90% APV/ D&H 80%	Wabo90% APV/ D&H 80%

Wat gaan we ervoor doen?

1. Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Het opstellen van een Omgevingsvisie Diemen met heldere uitspraken over hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan en hoe het verbinden van natuur en versterken van groen vorm krijgt.
1.1.1 - Het opstellen van een Omgevingsvisie Diemen als opvolger van de structuurvisie Diemen en het opstellen van omgevingsplannen. De veelomvattendheid van de systeemwijziging (Omgevingswet) en het feit dat raad en belanghebbenden per geval minder grip hebben op ruimtelijke vraagstukken, maken vroegtijdige betrokkenheid van zoveel mogelijk mensen noodzakelijk.
1.1.2 - Het ontwikkelen van voorzieningen, woningen e.d. vindt plaats binnen de bestaande bebouwde omgeving. De huidige groengebieden, buiten de bebouwde kom, houden een groenbestemming. Plannen voor het buitengebied worden getoetst aan het uitgangspunt dat het moet bijdragen aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied.
Subdoel 1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.2.1 - In samenspraak met bewoners een globale gebiedsvisie opstellen met betrekking tot Diemen Zuid, zowel wat betreft de verbinding tussen Holland Park en het centrum als invulling van diverse locaties.
1.2.2 - Afronden van de bouw in Plantage de Sniep door realisatie van nieuwbouw bij de tramlijn en op de Punt Sniep.
1.2.3 - Realisatie van woningbouwlocatie Holland Park, inclusief inrichting van de openbare buitenruimte, actieve gebiedsontwikkeling van woningbouwlocatie Holland Park West en planologisch faciliteren van herontwikkeling van woningbouw in Holland Park Zuid.
1.2.4 - Planologisch mogelijk maken van woningbouwontwikkeling op het perceel Arent Krijtsstraat 1.
Subdoel 1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen
1.3.1 - Flexibel inspringen op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen/initiatieven, bijvoorbeeld vestiging van datacenter op Nuon-terrein en woningbouw op huidige Saan-terrein in Diemen Zuid.
1.3.2 - Ruimte reserveren voor een middelbare school nabij het Sportcentrum FB Duran.
1.3.3 - Ruimte zoeken voor de realisatie van een hockeycomplex bestaande uit max. 2 velden, een kantine en een inpasbare oplossing voor ontsluiting en parkeren.
1.3.4 - Zoeklocaties voor sociale woningbouw (Buitenlust, Griend, Harmonielaan, vrijkomende locatie De Venser) beoordelen op haalbaarheid en via participatietraject met bewoners verder ontwikkelen.
Subdoel 1.4 - Goede verbindingen tussen wijken
1.4.1 - Vernieuwen Hartveldseweg/Muiderstraatweg (Oost-West as)
1.4.2 - Versterken Noord-Zuidas, o.a. aanleg spooronderdoorgang bij station Diemen
1.4.3 - Versterken verbindingen tussen Holland Park en Diemen Zuid/Diemen Centrum
Subdoel 1.5 - We koesteren onze weinige overgebleven cultuurhistorische monumenten
1.5.1. Benutten van bestaande cultuurhistorische waarden in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Uitgangspunt in beleidsnota cultuurhistorie is 'behoud door ontwikkeling'. De Rietschuur is aangewezen als monument. De kenmerken van het gebouw en de beschermde muurschildering worden onderdeel van de architectonische uitwerking. In het nieuwe bouwplan Ouddielerlaan 19 naast de Oude Smidse wordt een ruimte gereserveerd waarin de historie van de Oude Smidse permanent wordt getoond.
1.5.2. Gebruiken van kunst en cultuur, mede omvattende cultuurhistorisch erfgoed, als middel om mensen in Diemen met elkaar te verbinden. Essentie cultuurnota is "meewerken aan verbinden". Er wordt een actieve bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het boekje "Canon van Diemen" van HKD, waarvan ook wordt gestreefd naar het maken van een kinderversie.
1.5.3. Aanwijzen van objecten als gemeentelijk monument ten einde deze met wettelijke bescherming beter in stand te kunnen houden. Onderzoek loopt naar aanwijzing Diemerdamersluis en aanwijzing individuele grafmonumenten op begraafplaats Rustoord.
Subdoel 1.6 - Natuur verbinden en groen versterken
1.6.1 - Ontwikkelen van een Diemense "Hoofdgroenstructuur", mede door te investeren in de natuurwaarden, de verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Bestaande natuur wordt optimaal verbonden. Daar waar buurtgroen aansluit op natuur wordt de ecologische verbinding versterkt.
1.6.2 - Investeren in allerlei vormen van recreatie (mits dit de natuurwaarden niet aantast). Bijvoorbeeld door realisatie (indien mogelijk) van een strandje aan De Diem.
1.6.3 - Versterken van de "ecologische hubfunctie" van groene plekken in het dorp, zoals park Spoorzicht.

2. Betaalbare woningen door nieuwbouw sociale huurwoningen en middenhuur woningen.

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen
2.1.1 - Vergaand beperken van liberalisatie en verkoop van sociale huurwoningen in de prestatieafspraken met corporaties over het behoud van de voorraad sociale huurwoningen
2.1.2 - Realisatie van ca. 2.800 woningen, waarvan 1.085 sociale huurwoningen, 600 middeldure huurwoningen en overige vrije sector koop/huur.
2.1.3 - Opnemen van een verplicht aandeel sociale huurwoningen en middeldure huurwoningen in het woningbouwprogramma voor de ontwikkelingen in Holland Park West en Holland Park Zuid
Subdoel 2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens
2.2.1 - Het verstrekken van startersleningen wordt gecontinueerd volgens de huidige regeling.
2.2.2 - Het benutten van de wettelijke ruimte voor het met voorrang toewijzen van sociale huurwoningen aan inwoners van Diemen en andere doelgroepen.
2.2.3 - Het toepassen van een inkomenscriterium (lage middeninkomens) bij de toewijzing van middeldure huurwoningen en het toepassen van een voorrangsregeling voor huishoudens die een sociale huurwoning achterlaten.
Subdoel 2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod
2.3.1 - Bij nieuwbouw aandacht geven aan levensloopbestendig bouwen en bij bestaande eigen woningen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om ook deze levensloopbestendig te maken.
2.3.2 - Onderzoek doen naar mogelijkheden en regelingen voor duurzaamheidsingrepen in de eigen woningen.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.2.1 - Aantal verstrekte startersleningen	20	1	5	5
2.2.2 - Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	24	49 (5%)	75 (7,5%)	30 (3%)
2.2.3 - % Demografische druk (verplicht) ⁵	NB	NB	NB	NB

3. Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen met bedrijven en instellingen op Bergwijckpark/Holland Park, de bedrijventerreinen en met Ondernemend Diemen. De thema's veiligheid en duurzaamheid zijn integraal onderdeel van deze overleggen.
3.1.2 - Wij steunen initiatieven van ondernemers op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
3.1.3 - In de Daarom Diemen campagnes aandacht besteden aan Diemen als vestigings-, ondernemings- en werklocatie.
3.1.4 - Om voor huidige en toekomstige werknemers en bedrijven aantrekkelijk te zijn gaan we door met de opwaardering van Bergwijckpark. Dit gaan we doen d.m.v. branding, creëren van een trimroute en het verhogen van de verblijfswaarde.
3.1.5 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan regionaal beleid op het gebied van bedrijfslocaties en kantoorlocaties.
Subdoel 3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur
3.2.1 - Continueren van de periodieke overleggen met winkeliersverenigingen (en waar mogelijk eigenaren/beheerders van winkelpanden en -centra)
3.2.2 - Bij detailhandelslocaties waar geen nog structureel periodiek overleg mee is willen wij hierin gaan (laten) voorzien.
3.2.3 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan regionaal beleid op het gebied van detailhandel.
Subdoel 3.3 - Goede kwaliteit van dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven
3.3.1 - Persoonlijke advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers.
3.3.2 - Persoonlijke advisering aan ondernemers die ruimte zoeken
3.3.3 - Organisatie jaarlijks netwerkevent (Vaart in Diemen) voor alle Diemense ondernemers in samenwerking met Ondernemend Diemen.
3.3.4 - Opvolging geven aan het ZAAI-project.
3.3.5 - Opzetten van een nieuw ZGP-platform als opvolging van Open Coffee, in samenwerking met Diemense ondernemers en ZGP'ers.

⁵ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

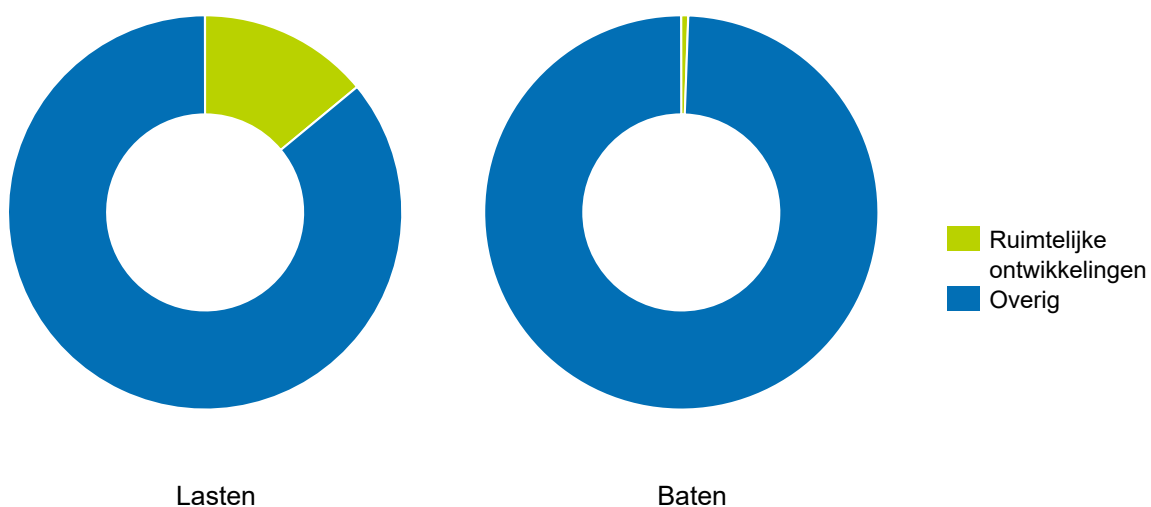
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
3.1.1 - Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht) ⁶	117	NB	NB	NB
3.1.2 - Waardering vestigingsklimaat gemeente (verplicht)	NB	7,6	NB	7,6
3.1.3 - Waardering ondernemingsklimaat gemeente (verplicht)	NB	7,4	NB	7,4

4. Vergunningaanvragen worden snel, juist en digitaal afgehandeld

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Ruimschoots binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die lean en duidelijk beschreven zijn
Subdoel 4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH (proces- en massacriteria)
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten
Subdoel 4.3 - Volledig digitale vergunningverlening
4.3.1 - Gerichte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken

Wat mag het kosten?

Gebiedsontwikkeling	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-12.972	-15.037	-7.868	-9.991
Structurele baten	12.383	14.447	7.279	9.252
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-589	-590	-589	-739
Incidentele lasten	-1.705	-952	-904	-905
Incidentele baten	725	540	845	790
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	851	362	59	115
Saldo incidenteel	-129	-50	-	-
Saldo van baten en lasten	-718	-640	-589	-739

⁶ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties in het meerjarenperspectief

Vanaf 2022 is een terugval van de structurele lasten en baten te zien. Dit is het gevolg van de verrekeningen die met de grondexploitaties te maken hebben, zie hiervoor de 'Meerjaren prognose grondexploitaties 2018'.

Bouwleges

Het huidige beleid is dat er jaarlijks € 325.000 vanuit de algemene middelen beschikbaar wordt gesteld voor de kosten van afhandeling van omgevingsvergunningen en de inzet van het bouw- en woningtoezicht (met name personele lasten). Reden hiertoe is dat er financiële ruimte moet zijn voor een minimale personele bezetting voor de uitvoering van deze taken in de toekomst, ook als er minder legesontvangsten zijn. Voor 2020 en 2021 verwachten we een behoorlijke afname van incidentele legesinkomsten. Voor de meeste lopende nieuwbouwtrajecten is de vergunningverlening nagenoeg afgerond. Voor eventuele nieuwe projecten (zoals Holland Park West en Zuid) zullen pas later vergunningaanvragen worden ingediend.

Een punt van aandacht is dat thans geen leges mogen worden geheven op afgifte van milieuvergunningen. Hoewel dit voor Diemen gebeurt door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, komen de kosten hiervan voor rekening van Diemen. Bij invoering van de Omgevingswet is dit weer mogelijk. Met de Omgevingsdienst zijn wij in overleg om te kijken hoe wij aan deze mogelijkheid invulling kunnen geven.

Omgevingswet/omgevingsvisie

Voor de implementatie van de Omgevingswet in Diemen is, zoals bij het hoofdstuk autonome ontwikkelingen reeds is aangegeven, jaarlijks € 100.000 beschikbaar. Dat betreft met name de kosten van de inzet van de gezamenlijke programmamanager (in Duo+ verband) en de gemeentelijke projectleider.

Voor de start van de werkzaamheden aan de Omgevingsvisie is vooralsnog in 2020 een budget van € 100.000 en voor 2021 een budget van € 50.000 gevraagd voor een projectleider en de start van het proces. Zodra meer duidelijkheid bestaat over de kosten van opstellen van de visie en de planning daarvan, zullen wij met een aanvullend voorstel komen.

Marktmanager

De manager voor de weekmarkt blijft, zoals voorgesteld, in ieder geval ook in 2020 actief.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Weekmarkt - marktmanager	-30	-	-	-
Totaal nieuw beleid	-30	-	-	-

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2020	2021	2022	2023	Totaal	Afschrijving per jaar
Geen investeringen	-	-	-	-	-	-

Leefomgeving en klimaat

Portefeuillehouder: M. Sikkes -van den Berg

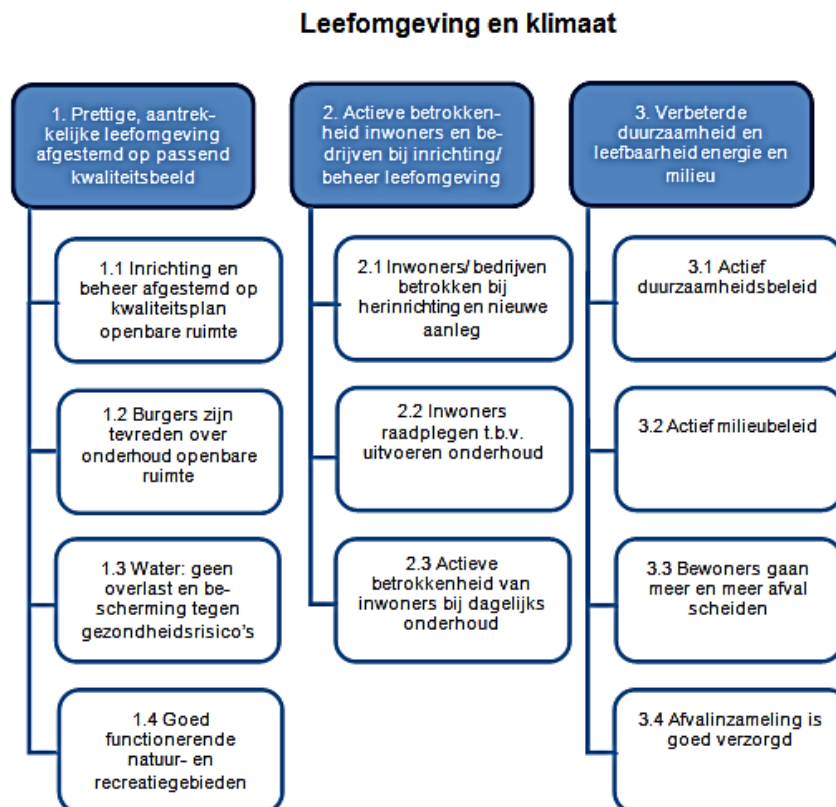
Afdelingsmanagers: P.L. de Ruijter en M.R.A. Cornelissen

Afdeling: Ruimtelijk Beheer en Ruimtelijke Ontwikkeling

Visie / strategisch doel

Diemen werkt integraal aan een prettige leefomgeving, waarbij sterk wordt ingezet op betrokkenheid van bewoners bij onderhoud, inrichting en beheer van de openbare ruimte. We dragen zorg voor een schoon, technisch goed onderhouden en ingerichte sociale veilige openbare ruimte. We koesteren onze groene ruimte en verzilveren het draagvlak voor een duurzaam Diemen. We investeren daarvoor in energietransitie, verbinden onze natuur en verkleinen onze afvalberg. Diemen wordt in regionaal verband energieneutraal in het jaar 2040. Diemen handhaaft de regelgeving waar de leefomgeving dat vergt.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Actieplan omgevingslawaaai 2018-2022;
- Algemene Plaatselijke Verordening;
- Beheers- en onderhoudsplan kunstwerken 2010;
- Beleidslijn externe veiligheid regio Amstelland & Meerlanden;
- Beleidsnota dierenwelzijn;
- Beleidsnota hogere grenswaarde geluid bij herontwikkeling en nieuwbouw;
- Beleidsnota Openbare verlichting 2014;
- Beleidsnota "Windmolens in Diemen";
- Beleidsplan beheer wegen 2013;
- Bestuursakkoord Water;

- Boomverordening 2010;
- Collectebeleid;
- Draaiboek evenementen;
- Gedragscode Flora en Faunawet gemeente Amsterdam & gemeente Diemen (herziening in kader van de nieuwe wet natuurbescherming is bij DRO Amsterdam in ontwikkeling verwachting in 2020 aangepaste versie);
- Gemeentelijk Waterplan 2010-2028;
- Groenplan Diemen 2011, Update Groenplan 2018;
- Integraal toezichts- en handhavingsbeleid 2017-2018;
- Kwaliteitsplan Openbare ruimte 2016-2018;
- Marktverordening en marktreglement;
- Nationaal Bestuursakkoord Water;
- Natuurbeleidsplan Diemen;
- Nota duurzaam inkopen (actualiseren 2019);
- Ontwikkelingsvisie Groengebied Amstelland en uitvoeringsprogramma;
- Preventie- en handhavingsplan horeca;
- Programma groot onderhoud openbare ruimte 2017-2022;
- Recreatievoertuigen op de openbare weg (november 2006);
- Spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Terrassenbeleid;
- Uitvoeringsbesluit op basis van de afvalstoffenverordening;
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023;
- Verordening afvalstoffenheffing;
- Verordening lijkbezorgingsrechten;
- Verordening rioolheffing.

Nieuwe ontwikkelingen

Investeren in het scheiden van grondstoffen en het sterk verminderen van restafval

De raad heeft het college middels het coalitieakkoord opdracht gegeven om de hoeveelheid restafval in Diemen significant terug te dringen. Daar is dringend noodzaak toe. Diemen behoort tot de slechtste gemeentes in Nederland als het gaat om het scheiden van afval.

Niet alleen vanuit milieu-perspectief, of vanuit het perspectief van een circulaire economie, waarin we zoveel mogelijk grondstoffen hergebruiken, wat noodzakelijk is gezien de klimaatcrisis, maar ook vanuit financieel perspectief is het nodig dat de hoeveelheid restafval met wordt teruggebracht.

De gemeente biedt op dit moment maximale service op de duurste afvalstroom: restafval. De meest 'zware' en veelvoorkomende, en dus meest 'veelbelovende' afvalstroom om uit het restafval te halen is overduidelijk: GFT. Dat is tegelijk de afvalstroom waarvan scheiding in Diemen het minst makkelijk wordt gemaakt. Aan de slecht functionerende GFT 'dummies' en de lage zuiverheidsgraad in het algemeen valt te zien dat de gemeente bewoners die willen scheiden niet voldoende hoogwaardige mogelijkheden biedt. Ook de bereikbaarheid en de eerste lijns-communicatie door de gemeente zelf zullen meer tijd en aandacht gaan vergen, zodat al die bewoners die nu al hun best daarin meer worden geholpen, en mensen die nu alles in die grote bak gooien tot meer scheiding worden verleid: recyclen wordt makkelijker.

Ook het rekenkamerrapport bevestigt: de gemeente maakt het bewoners te moeilijk om te scheiden en dat het ongescheiden aanbieden van restafval te veel wordt gefaciliteerd. Teveel bewoners scheiden, mede daarom, niet. De gemeente moet verantwoordelijkheid

nemen, zodat bewoners dat ook kunnen doen. Als raad en college de huidige wisselwerking door laten gaan, dan jagen bewoners en gemeente zichzelf en elkaar nu en de toekomst steeds meer op kosten.

Naast de landelijk vastgelegde VANG-doelstellingen voor de scheiding van afval probeert het Rijk afvalscheiding inmiddels ook steeds meer middels financiële prikkels te stimuleren: daarom heeft zij in 2019 de verbrandingsbelasting op restafval verhoogd. Ook grofvuil zorgt in Diemen voor oplopende kosten. Daarbij helpen noch de wijze van aanbieden, noch de ongekend hoge service op deze stroom restafval die de gemeente levert.

Op twee themabijeenkomsten met raadsleden is gewerkt aan de bouwstenen van het nieuwe beleid. Ook de participatie en communicatie aspecten –zowel gemeentebreed, als in buurten en wijken- zijn daarbij als belangrijke bouwstenen benoemd. Het vormgeven van de scheidingsmogelijkheden doen we zoveel mogelijk in de buurt en wijk en met bewoners zelf, maar wel met een duidelijk doel: minder restafval, makkelijker recycleren, met een focus op GFT als meest kansrijke afvalstroom om de service op te verhogen.

Dat nieuwe beleid staat gepland voor het vierde kwartaal van dit jaar. Om in 2020 uitvoering te kunnen geven aan beleid wat Diemenaren zoveel mogelijk in staat stelt om hun afval te scheiden zijn investeringen nodig zodat we de steeds duurdere stroom restafval kunnen verkleinen.

De komende drie jaar worden investeringen en uitgaven verwacht in de orde van € 450.000 (€ 150.000 per jaar uitvoering). Dit geld wordt ingezet voor de uitvoering van het afvalbeleid. Dit start na vaststelling door de raad.

Te denken is aan:

- Het op orde brengen van de ondergrondse afvalcontainers bij hoogbouw, GFT et cetera;
- extra communicatieprojecten-website;
- ondersteuning participatie;
- administratieve ondersteuning;
- projectleiding op uitvoering;
- aanstellen van een afvalcoach.

Als direct gevolg van de investering die de gemeente doet in het uitvoeren van het beleid ten behoeve van de afvaltransitie, zijn vooralsnog dus geen stijgingen in de kosten voor inwoners voorzien. Bij een eerste doorrekening van mogelijke scenarios van denkbare wijziging in de afvalinzameling en dan met name een serviceverhoging op grondstoffen, blijkt dat enerzijds in eerste instantie de inzamelkosten zullen stijgen, maar dat met het op orde brengen van de voorzieningen een duidelijke daling van de kosten van de verwerking van restafval wordt voorzien.

Ontwikkeling afvalstoffenheffing 2020

Toch kan in 2020 een stijging van de afvalstoffenheffing niet worden voorkomen. Restafval was al de duurste afvalstroom om te verwerken, maar met de landelijke verhoging van de belasting op de verbranding van restafval in 2019, liepen de kosten van de verwerking van restafval verder op. Daarnaast is een verdere verhoging van de verbrandingsbelasting vanuit het Rijk in 2020 is nog niet uitgesloten.

De crisis bij het AEB, waarbij enige tijd onzeker is geweest of het Diemense restafval nog wel bij het AEB verwerkt kan worden, heeft gevolgen voor de afvalstoffenheffing. Het middels een contract met het AEB meerjarig vastgelegde redelijk gunstige tarief voor het verbranden van restafval, lijkt niet langer houdbaar te zijn. Wanneer wordt overgegaan naar

een marktconform tarief van gemiddeld ongeveer € 100 per ton heeft dit een stijging van € 20 voor het tarief afvalstoffenheffing tot gevolg. Het college stelt voor deze tariefsstijging mee te nemen in het tarief 2020. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2020 in de december 2019 nemen we de laatste ontwikkelingen mee die invloed hebben op het tarief.

Resumerend zijn er de volgende kostprijsverhogende ontwikkelingen:

- ontwikkelingen bij het AEB;
- de verhoging van de verbrandingsbelasting;
- tegenvallende opbrengsten van grondstoffen;
- hogere kosten als gevolg van de groei;
- het (mogelijk) vervallen van de jaarlijkse onttrekking uit de egalisatievoorziening.

Het is niet de verwachting dat alle bovengenoemde ontwikkelingen kunnen worden opgevangen door de groei / areaaluitbreidingen. Deze zullen dus leiden tot een verhoging van het tarief afvalstoffenheffing in 2020. Afhankelijk van de maatregelen die genomen worden voor efficiëntere en effectievere verzameling van met name het GFT- en grof afval kunnen kosten bespaard worden, maar gezien de hoeveelheid kostenverhogende factoren is het onrealistisch om op korte of zelfs middellange termijn te verwachten dat betere afvalscheiding in Diemen zal leiden tot *verlaging* van de afvalstoffenheffing.

In te zetten maatregelen komen aan de orde bij de vaststelling van het afvalbeleid voor de komende jaren. Nieuw afvalbeleid staat gepland voor het laatste kwartaal van dit jaar.

Verrekening met Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing

Vanwege de hoge stand van de Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing is vanaf 2016 jaarlijks een onttrekking van € 75.000 ingecalculeerd bij de berekening van de tarieven. In 2018 waren de inkomsten uit de afvalstoffenheffing niet kostendekkend voor de afvalinzameling. Dit valt te wijten aan areaal-uitbreidingen (groei van Diemen), tegenvallende opbrengsten voor grondstoffen (plastic en papier) en verder oplopende kosten voor het ophalen van grofvuil (voornamelijk bij Holland Park). Om de tegenvallende kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval in 2018 te dekken is € 89.000 extra uit de egalisatiereserve onttrokken.

Per 1 januari 2019 bedraagt de hoogte van de reserve € 263.000. Naar verwachting zullen in 2019 de structurele inzamelkosten verder oplopen in verband met areaaluitbreiding en de verwachte hogere service op grondstoffen. Voor 2019 is het tarief afvalstoffenheffing gelijk gehouden aan 2018. Mogelijk moeten we in 2019 wederom een beroep op de egalisatiereserve doen. Daarnaast geldt dat de gewijzigde afrekensystematiek met NV De Meerlanden grotere financiële risico's met zich meebrengt. De kans dat voorcalculatorische berekeningen gaan afwijken van de realiteit is groter geworden. Dat houdt in dat de minimumhoogte van de egalisatievoorziening ook hoger moet zijn.

De geprognosticeerde jaarlijkse onttrekking van € 75.000 komt hiermee onder druk te staan en de kans is groot dat de jaarlijkse onttrekking vanaf 2020 niet langer mogelijk is. Ook dit heeft uiteraard een gevolg op de tariefstelling.

Beleid A-kwaliteit grasmaaien

In 2019 is er begonnen met een proef aangaande het A-kwaliteit grasmaaien. Waar normaliter het grasmaaien rond april voor het eerst gebeurt in een jaar, is er nu voor gekozen om het grasmaaien van de meeste A-kwaliteit gazons pas rond eind juni voor het eerst te gaan maaien. Hierbij is per locatie wel gekeken of dit mogelijk was, want speelplekken en 1 meterstroken van paden en bloemperken worden wel gemaaid.

Het later maaien is gedaan om de biodiversiteit en met name de insecten te bevorderen, die in heel Nederland onder druk staan. Dit maaibeleid is door veel mensen al positief ervaren en wordt daarom gecontinueerd. Het later maaien van het gras wordt in het najaar van 2019 geëvalueerd, zodat het grasmaaien in 2020 op deze manier goed uitgevoerd kan worden.

Kwaliteitsplan openbare ruimte

In 2019 is begonnen met de herziening van het Kwaliteitsplan openbare ruimte, dit kwaliteitsplan zal naar verwachting in 2020 klaar en geüpdatet zijn.

Regionale EnergieStrategie (RES)

Naar aanleiding van het klimaatakkoord moeten alle regio's in Nederland in 2020 een bod uitbrengen om als regio bij te dragen aan de opwek van duurzame warmte en de landelijke doelstelling voor duurzame elektriciteit. Dit bod wordt uitgebracht in de vorm van een Regionale EnergieStrategie (RES). Bij elkaar zullen alle RES's in Nederland moeten optellen tot 35 TWh (TeraWattuur)⁷ duurzaam opgewekte elektriciteit.

De provincie Noord Holland is verdeeld in twee RES regio's. Gemeente Diemen maakt deel uit van de RES regio Noord-Holland Zuid. De RES regio Noord-Holland Zuid bestaat weer uit deelregio's uit Noord-Holland Zuid conform de onderverdeling in de MRA regio. Na vaststelling van de definitieve RES 1.0 door de gemeenteraden zullen de ruimtelijke opgaves van de RES moeten worden opgenomen in de ruimtelijke plannen van de gemeentes en de provincie. Om de 2 jaar zal de RES worden herijkt en geactualiseerd om de strategie effectief te houden in de veranderende omstandigheden bij de energietransitie.

Transitievisie warmte

In het Interbestuurlijk programma en de hoofdlijnen van het klimaatakkoord is vastgelegd dat gemeenten voor eind 2021 een transitievisie warmte vastgesteld moeten hebben. In deze warmtevisie zullen gemeenten moeten aangegeven welke alternatieven voor aardgas in welke wijken beoogd worden en een planning moeten opnemen voor de aanpak van het aardgasloos maken van wijken. In de planning moet ook worden opgenomen welke wijken de gemeente al vóór 2030 aardgasloos wil gaan maken.

De aanpak voor het opstellen van een warmtevisie bestaat uit het verzamelen van gegevens en het in samenwerking met stakeholders (netbeheerders, nutsbedrijven, woningcorporaties, etc.) maken van een technische maatschappelijke kosten/baten analyse voor aardgasvrije technieken. Vervolgens worden uitkomsten hiervan aan de gemeenteraad en de samenleving voorgelegd om te kijken of er bijvoorbeeld andere slimme oplossingen mogelijk zijn. De warmtevisie zal daarna aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd.

Voor de wijken die aangewezen zijn om als eerste (vóór 2030) aardgasloos te worden, worden in samenspraak met de bewoners, bedrijven en organisaties, wijkplannen opgesteld.

Informatieplicht Energiebesparing bedrijven

Per 1 juli 2019 is de informatieplicht energiebesparing bedrijven ingegaan voor bedrijven die jaarlijks meer dan 50.000kWh elektriciteit of 25.000m³ aardgas(equivalent) gebruiken. Volgens het Activiteitenbesluit dienen bedrijven met een dergelijk verbruik de energiebesparende maatregelen door te voeren die zich binnen 5 jaar terugverdiend hebben. Met de informatieplicht moeten bedrijven aangeven welke energiebesparende maatregelen

---

⁷ 1 TWh = 100 - 140 windmolens van 3 MW of 1.600 Ha zonnepanelen

ze hebben uitgevoerd. MKB nederland is hiervoor een informatiecampaagne gestart en heeft de website WATTjemoetweten.nl gelanceerd. Op deze website kunnen bedrijven informatie en een stappenplan vinden en checken of ze vallen onder de informatieplicht.

Om energiebesparing voor bedrijven te vergemakkelijken is voor 19 bedrijfstakken een Erkende MaatregelenLijst (EML) opgesteld. Als een bedrijf alle erkende maatregelen doorvoert die voor het bedrijf van toepassing zijn, voldoet het automatisch aan de energiebesparingsverplichting. Bedrijven kunnen hun melding doen op de website van de Rijksdienst voor ondernemend nederland (RVO.nl). Gemeenten kunnen de meldingen ophalen bij het eLoket van RVO.nl.

De nieuwe informatieplicht vormt een goede ingang bij de bedrijven met een middelgroot en groot energieverbruik om in dialoog te treden over energiebesparing en de energietransitie. Als een bedrijf niet wil meewerken is er de mogelijkheid om te handhaven op de informatieplicht en het treffen van erkende maatregelen die zich binnen 5 jaar terug verdienen.

Ondersteunende en ontzorgende aanpak energiebesparing en opwek van duurzame energie voor VvE's

Op 8 november 2018 heeft de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting voor 2019 een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om VvE's in Diemen te ondersteunen bij het verduurzamen van hun panden. In de informatie van college van 4 juli 2019 is de aanpak toegelicht. De aanpak bestaat uit de volgende punten:

- organiseren van werksessies voor VvE bestuurders over het meekrijgen van de VvE, het inrichten van het proces en de technische en financiële aspecten die erbij komen kijken
- ondersteuning van VvE-bestuurders via een gratis (door de gemeente gesubsidieerd advies) door een gespecialiseerde consultant
- organiseren van een gezamenlijke inkoopactie voor VvE's
- de beleidsadviseur energietransitie is het aanspreekpunt voor de vragen vanuit de VvE besturen

Ecologische structuur van Diemen kwalitatief in kaart brengen en op basis hiervan een ecologische kansenkaart ontwikkelen

Bij het opstellen van het natuurbeleid van Diemen in 2009 is de ecologische structuur van Diemen goed in kaart gebracht. Diverse knelpunten hierin zijn benoemd en grotendeels aangepakt. Er is nu echter ook behoefte aan om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit van de structuur. Enerzijds om deze op zwakke punten te kunnen versterken. Anderzijds om bij stedelijke ontwikkelingen goed in beeld te hebben wat de huidige kwaliteit is en hoe deze ondanks de ontwikkeling te behouden en zo mogelijk te versterken.

In 2019 wordt een begin gemaakt met het kwalitatief in kaart brengen van de huidige ecologische structuur. In 2020 wordt dit voor de rest van Diemen gerealiseerd. Vervolgstap is het opstellen van een kansenkaart voor verbeteringen van de ecologische structuur in samenhang met de thema's vergroenen, klimaatadaptatie, etc.

Autonome ontwikkelingen

Duurzaamheid

Met betrekking tot de stand van zaken van het gemeentelijk duurzaamheidsprogramma verwijzen wij u naar de paragraaf Duurzaamheid van deze begroting.

Wat willen we bereiken?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld
Subdoelen
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.4 - Natuur verbinden en beleven

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving
Subdoelen
2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg
2.2 - Inwoners raadplegen t.b.v. het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud
2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van duurzaamheid en milieu
Subdoelen
3.1 - Actief duurzaamheidsbeleid, inclusief energietransitie, door middel van een programmatische aanpak.
3.2 - Actief milieubeleid
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd

Wat gaan we ervoor doen?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken en verhogen van groene verblijfskwaliteit in de openbare ruimte (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enz.).
1.1.4 - Bevordering van de biodiversiteit (aanpassen ecologisch maaibeheer en beplantingskeuze, aanbrengen insectenreservaten)
Subdoel 1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.2.1 - Het plan van aanpak zwerfafval updaten
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken
Subdoel 1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater.
1.3.2 - Uitvoeren van het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2019-2023.
1.3.3 - Onderhouden van oevers met aandacht voor ontwikkelen van biodiversiteit in natuurvriendelijke oevers.
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte. Voeren van risicodialogen met bedrijven, burgers en vitale functies.
Subdoel 1.4 - Natuur verbinden en beleven
1.4.1 - In stand houden en verbeteren van de ecologische verbindingen. Extra inzet hierop wordt meegenomen in het op te stellen duurzaamheidsprogramma.
1.4.2 - Het verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur
1.4.3 - ecologische structuur van Diemen kwalitatief in kaart brengen en op basis hiervan een ecologische kansenkaart ontwikkelen

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten
2.1.3 - ideeën en verbeteringsvoorstellen van inwoners en bedrijven gebruiken bij herinrichting en nieuwe aanleg.
Subdoel 2.2 - Inwoners raadplegen ten behoeve van het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud
2.2.1 - Burgers actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden
2.2.2 - Verbeteren van communicatie over de afhandeling van door inwoners ingediende meldingen over openbare ruimte
Subdoel 2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud
2.3.1 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten via medewerkers Ruimtelijk Beheer

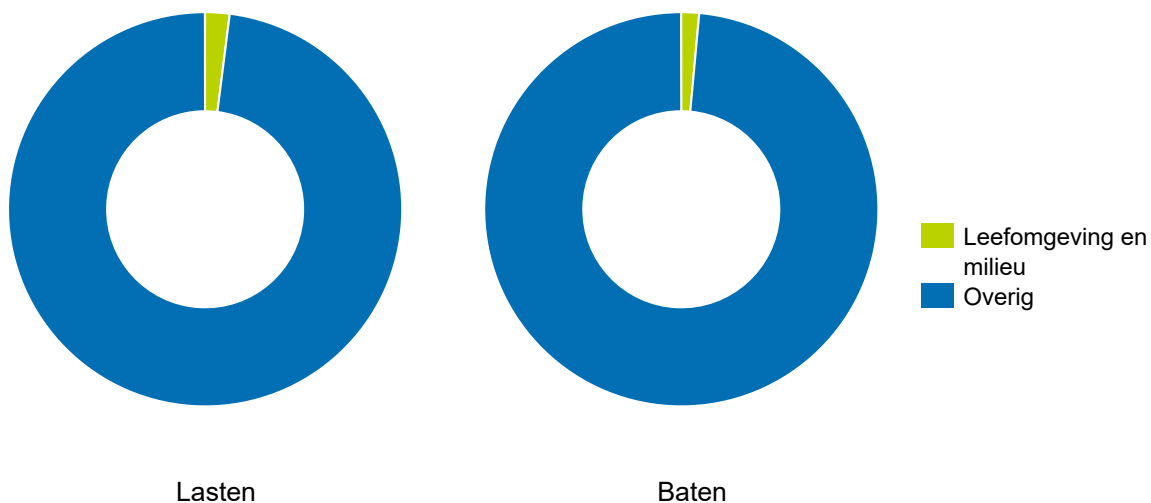
3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van energie en milieu

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Actief Duurzaamheidsbeleid
3.1.1 Opstellen en uitvoeren van een duurzaamheidsprogramma (zie verder paragraaf Duurzaamheid)
3.1.2 Uitvoering geven aan reeds in gang gezette trajecten, zoals: • Samenwerken met en ondersteunen van initiatieven van inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen en Daarom Duurzaam Diemen   • Opwekken van duurzame energie met zonnepanelen en windmolens via: de jaarlijkse collectieve inkoopactie voor zonnepanelen, de verdere uitbouw van de Diemense zonnecoöperatie en (naar aanleiding van de Regionale Energie Strategie) verkenning van de mogelijkheden voor zonneweides en windenergie   • Stimuleren van energiebesparingsmaatregelen bij woningen via de jaarlijkse collectieve inkoopacties   • Verstrekken van duurzaamheidsleningen   • Invulling geven aan ambities energieneutrale en circulaire gebiedsontwikkeling in een visie en doelen, een heldere vraag aan marktpartijen en een beoordelingssystematiek bij ruimtelijke ontwikkelingen   • Eigen elektrisch vervoer en uitbreiden van het aantal oplaadpunten voor het publiek   • Duurzame energie opwekken met zonnepanelen, energie besparen in gemeentelijke gebouwen en bij openbare verlichting en inkoop van duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
3.1.3 - Doorontwikkelen en uitvoeren actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen naar aanleiding van het februari 2017 ondertekende Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020.
3.1.4. - Deelname aan het opstellen van een Regionale Energiestrategie (RES)
3.1.5. - Opstellen van een gemeentelijke warmtevisie
3.1.6. - Doorontwikkelen ondersteunende en ontzorgende aanpak energiebesparing en opwek van duurzame energie voor VVE's
3.1.7. - Bedrijfsgerichte aanpak energiebesparing en opwekken duurzame energie (vanuit informatieplicht energiebesparing bedrijven per 1 juli 2019)
Subdoel 3.2 - Actief milieubeleid
3.2.1 - Uitvoeren van het actieplan omgevingslawaaï gemeentelijke wegen 2018-2022
3.2.2 - Doorvoeren maatregelen klimaatadaptatie en biodiversiteit
3.2.3 - Inbrengen en toetsen van milieu-eisen bij ruimtelijke plannen en projecten
Subdoel 3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.3.1 - Uitvoeren aanpassing(en) in wijze van afvalinzameling
3.3.2 - Versterken van communicatie en voorlichting
3.3.3 - Inzetten op het verminderen van restafval conform VANG-doelstellingen en coalitieakkoord (significante stap richting 100 kilo per inwoner per jaar in 2020)
Subdoel 3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd
3.4.1 - Toezien op uitvoering overeenkomst afvalinzameling
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
3.1.1 - % hernieuwbare elektriciteit (verplicht) ⁸	NB	0,9%	NB	1,3%
3.4.1 - Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar (verplicht) Om te voldoen aan het landelijke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) zal toegewerkt moeten worden naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020.	227	230	200	180

Wat mag het kosten?

Leefomgeving en klimaat	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-17.457	-17.764	-18.279	-18.658
Structurele baten	8.372	8.393	8.482	8.463
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	10	10	10	3
Saldo structureel	-9.075	-9.361	-9.787	-10.192
Incidentele lasten	-55	-	-	-
Incidentele baten	50	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-600	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	600	-	-	-
Saldo incidenteel	-5	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-9.080	-9.361	-9.787	-10.192

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door hogere kapitaallasten als gevolg van investeringen in wegen en riolering.

De incidentele verrekeningen met de reserves zijn het gevolg van het omzetten van het structurele duurzaamheidsbudget naar incidenteel budget. Via deze onttrekking en dotatie wordt € 600.000 in de reserve Duurzaamheid gestort (ten laste van Algemene Reserve).

⁸ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Ondersteuning aanpassing afvalbeleid	-50	-	-	-
Ondersteuning aanpassing afvalbeleid (t.l.v. egalisatievoorziening)	50	-	-	-
Hogere tarief verbrandingskosten AEB	-200	-200	-200	-200
Verhoging tarief afvalstoffenheffing	200	200	200	200
Totaal nieuw beleid	-	-	-	-

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijven per jaar
	2020	2021	2022	2023		
Verharding vanuit grondbedrijf	1.450	-	-	-	1.450	97
PVC riool Scheepskwartier	1.325	-	-	-	1.325	88
Vervanging gevelkozijnen en garagedeuren gebouw B, C en D gemeentewerf	375	-	-	-	375	15
Riool vanuit grondbedrijf	360	-	-	-	360	24
Straatmeubilair, openbare verlichting, brandkranen vanuit grondbedrijf	225	-	-	-	225	23
Activeren nieuw bestratingsmateriaal	200	200	200	200	800	53
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nummer 30	180	-	-	-	180	36
Relining onderheide riolering Diemen-Zuid	150	-	-	-	150	10
Groen en water vanuit grondbedrijf	125	-	-	-	125	5
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 23	80	-	-	-	80	16
Vervanging Iveco wagen gemalen nr. 13	80	-	-	-	80	16
Vervanging civieltechnische kunstwerken	75	-	-	-	75	2
Vervanging Iveco wagen straatreiniging nr. 21	60	-	-	-	60	12
Installeren gasabsorptiepompen gebouw A gemeentewerf	45	-	-	-	45	2
Kunstwerken vanuit grondbedrijf	25	-	-	-	25	1
Vervanging PVC riool Vlindertuin	-	1.550	-	-	1.550	103
Vervanging shovel wagen werf nr. 26	-	75	-	-	75	15
Pickup straatveegauto nr. 20	-	75	-	-	75	15
PVC riool flats Tobias Asserlaan	-	65	-	-	65	4
Vervanging twee strooiers gladheidsbestrijding	-	60	-	-	60	6
Planmatige vervanging buitenruimte gemeentewerf en recycleplein	-	55	-	-	55	6
Vervanging heftruck Toyota werf nr. 34	-	25	-	-	25	5
Vervanging Fiat Doblo wagen speelplaatsen nr. 28	-	25	-	-	25	5
PVC riool Oranjeplantsoen	-	-	320	-	320	21
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nr. 31	-	-	130	-	130	26
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, onkruidborstelmachine nr. 16	-	-	100	-	100	20
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 32	-	-	45	-	45	9
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 18	-	-	40	-	40	8

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijven per jaar
	2020	2021	2022	2023		
Riolering Buitenlust en relining Ouddiemerlaan	-	-	-	560	560	37
Relining onderheide riolering Diemen-Zuid (2)	-	-	-	25	25	2

Verkeer

Portefeuillehouder: A.J.M. Scholten
Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Visie / strategisch doel

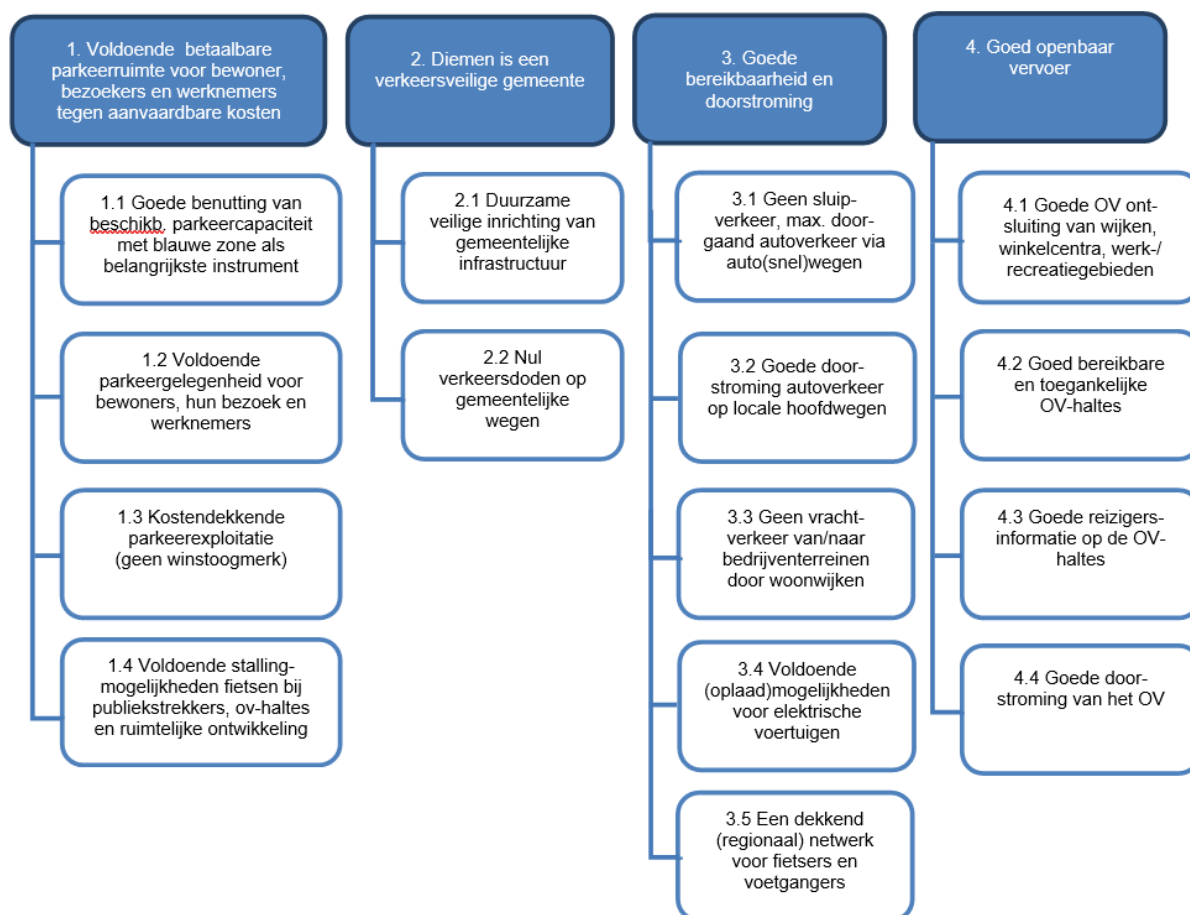
In Diemen is voldoende parkeerruimte tegen aanvaardbare kosten voor bewoners, hun bezoekers en werknemers. Diemen is een verkeersveilige gemeente.

De bereikbaarheid van Diemen en de omgeving dient optimaal te zijn, zowel per auto, fiets, te voet als met openbaar vervoer. Verkeer dat niet in Diemen thuis hoort, wordt geweerd.

Diemen is en blijft goed ontsloten via het openbaar vervoer, niet alleen vanwege de bereikbaarheid en de mogelijkheid die dit biedt voor participatie in de samenleving, maar ook vanwege de bijdrage aan een schonere leefomgeving.

Doelstellingen in één oogopslag

Verkeer

Kaderstellende beleidsnota's

Gemeentelijk:

- Beleidsnotitie autodelen 2013;
- Beleidsnotitie Elektrisch rijden en opladen in Diemen;
- Beleidsnotitie verblijfsgebieden 1998;
- Beleidsregels Parkeerfaciliteiten gehandicapten 2012;
- Besluit invoering blauwe zone Diemen-Centrum 2006;
- Notitie Fietsparkeren Diemen 2013;
- Parkeerbeleidsplan Diemen 2010-2020;
- Parkeerverordeningen Diemen.

Regionaal (Vervoerregio Amsterdam):

- Strategische Visie Mobiliteit (2016);
- Beleidskader Mobiliteit (2017)
- Investeringsagenda Mobiliteit 2019

Nieuwe ontwikkelingen

(Verder) verduurzamen mobiliteit

We werken aan maatregelen om het verduurzamen van het verkeer in Diemen verder te stimuleren. Zo zetten we in op het fors vergroten van het aantal openbare laadpalen en wordt onderzoek gedaan naar het optimaliseren van een aantal knelpunten in het fietsnetwerk van Diemen zoals het fietspad onder de goederenspoorlijn in de Ouddiemerlaan. Ook zetten we verder in op deelmobiliteit in verschillende vormen, we verwachten een groei van deelauto's en elektrische deelscooters te kunnen introduceren. In het voorjaar van 2019 is samen met de gehele regio de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend, in regionaal verband wordt als vervolg hierop onderzoek gedaan naar de kansen voor een verduurzaming van de stadslogistiek.

Actualiseren van het gemeentelijk parkeerbeleid

Het gemeentelijk parkeerbeleidsplan 2010-2020 loopt komend jaar ten einde. Dit beleid zal het komend jaar worden geëvalueerd en waar nodig worden vernieuwd. Onderdeel hiervan is het toepassen van parkeernormen bij (nieuwe) ontwikkelingen. Verduurzamen van de parkeerregulering in Diemen zal ook in dit traject aan de orde komen.

OV concessie Amsterdam

De concessie van het openbaar vervoer in Amsterdam loopt tot 2024. Het dagelijks bestuur van de Vervoerregio is concessiehouder en wil niet wachten met het zetten van nieuwe stappen tot de concessie is afgelopen. De urgentie hiervoor is momenteel te hoog, gezien er een enorme groei van inwoners, arbeidsplaatsen en bezoekers is voorzien voor de komende jaren. Dit vereist ook de komende jaren al de nodige acties voor verbetering van het OV. Het dagelijks bestuur van de Vervoerregio wil daarom onderzoeken op welke wijze de doelstellingen zo snel mogelijk kunnen worden gerealiseerd, binnen de huidige concessie of via een (eerder te verlenen) nieuwe concessie. De gemeente Diemen wordt het komend jaar betrokken bij dit traject.

Autonome ontwikkelingen

Parkeren

In verband met de verdere uitbreiding van parkeerzones nemen de administratieve en juridische werkzaamheden toe, terwijl ook de opbrengsten toenemen. De toename van de reguliere opbrengsten ten opzichte van de begroting bedraagt in 2019 € 185.000 en geeft ruimte voor de noodzakelijke uitbreiding van de ambtelijke capaciteit. Het gaat hierbij om uitbreiding met 0,75 fte voor administratieve werkzaamheden (behandelen meer complexe aanvragen, informatie verstrekking etc.) van de twee huidige medewerkers ondersteuning

parkeren. Tevens vragen we uitbreiding voor 0,5 fte juridische ondersteuning binnen parkeren (behandeling conflicten, bezwaar en beroep). De stijging van de salariskosten bedraagt hierdoor € 102.000. Doordat er over de salariskosten overhead wordt toegerekend naar de exploitatie van parkeren betekent dit een voordeel van € 41.000 voor het begrotingssaldo in 2019.

De inhuurkosten voor met name handhaving door parkeerdienstverlener P1 nemen toe met € 83.000.

De opbrengsten die doorgestort dienen te worden aan de eigenaar van het winkelcentrum stijgen eveneens ten opzichte van de begroting. Dit betekent een mutatie op zowel de baten als de lasten van € 108.000.

Verkeer

We werken aan een aantal maatregelen om het verduurzamen van het verkeer in Diemen verder te stimuleren. Zo zetten we in op het fors vergroten van het aantal openbare laadpalen. Onderzoek wordt gedaan naar het optimaliseren van het fietsnetwerk in Diemen en in de regio. Ook zetten we verder in op deelmobiliteit in verschillende vormen, we verwachten een groei van deelauto's en verwachten elektrische deelscooters te kunnen introduceren.

Door toepassing van een duurzaam veilige weginrichting, goede voorzieningen voor langzaam verkeer, gerichte campagnes en snelheidsdisplays streven we ernaar om het aantal ongevallen te minimaliseren en het aantal fatale ongevallen op 0 te houden. Deze verkeersveiligheidscijfers worden actief gemonitord.

In samenwerking met de gemeente Amsterdam wordt gewerkt aan het openstellen van de Overdiemerweg en wordt onderzoek gedaan naar nieuwe busverbindingen tussen Amsterdam IJburg en Weesp/station Bijlmer Arena. Deze busverbindingen komen over grondgebied van Diemen en bieden wellicht kansen om de bereikbaarheid van het gebied bij de 3e Diem met openbaar vervoer te verbeteren.

Wat willen we bereiken?

1. Voldoende parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten
Subdoelen
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)
1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkingen, ov-haltes en ruimtelijke ontwikkelingen

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente
Subdoelen
2.1 - Duurzame veilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur
2.2 - Nul verkeersdoden op gemeentelijke wegen

3. Goede bereikbaarheid en doorstroming
Subdoelen
3.1 - Geen regionaal sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via auto(snel)wegen en gebiedsontsluitingswegen
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken
3.4 - Voldoende (oplaad)mogelijkheden voor elektrische voertuigen
3.5 - Een dekkend (regionaal) netwerk voor fietsers en voetgangers

4. Goed openbaar vervoer
Subdoelen
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes
4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer

Wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument
1.1.1 - Uitbreiden en aanpassen parkeerregulering op basis van resultaten parkeermonitoring en klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT)
1.1.2 - Parkeermonitoring d.m.v. meting parkeerdruk en ontvangen parkeerklachten
1.1.3 - Actualiseren Parkeerbeleidsplan Diemen 2010-2020
Subdoel 1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers
1.2.1 - Waar nodig bijsturen van parkeerregulering (maatwerk)
1.2.2 - Afspraken over parkeervoorzieningen op eigen terrein bij nieuwbouwplannen
1.2.3 - Handhaven parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen
Subdoel 1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)
1.3.1 - Uitbesteden werkzaamheden op basis van beste kosteneffectiviteit
1.3.2 - Actueel houden parkeerexploitatie
1.3.3 - Parkeertarieven baseren op sluitende parkeerexploitatie
Subdoel 1.4 - Subdoel 1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkers, ov-haltes en ruimtelijke ontwikkelingen
1.4.1 - Bijplaatsen fietsstallingen indien nodig en mogelijk
1.4.2 - Het voorschrijven van fietsparkeernormen bij (ruimtelijke) ontwikkelingen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.2.1 - Totaal aantal laadpalen voor elektrische motorvoertuigen	NB	NB	NB	NB

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Duurzame veilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur
2.1.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen met 30 kilometerzones bij herinrichtingen (o.a. Diemen Noord, Centrum West, Holland Park, Plantage de Sniep)
2.1.2 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen (ten behoeve van fietsers) bij herinrichtingen (o.a. Diemen Noord, Oost-West as, Holland Park)
2.1.3 - Verkeersveilige fietsroute opnemen in spoorwegonderdoorgang aan westkant Ouddiemerlaan
2.1.4 - Verkeersveilige fietsroutes meenemen in BLVC-plannen bij uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden
2.1.5 - Onderzoek naar het verbeteren van de fietsonderdoorgang onder de goederenboog (spoorlijn) in de Ouddiemerlaan
Subdoel 2.2 - Nul verkeersdoden op gemeentelijke wegen
2.2.1 - Deelname aan verkeersveiligheid campagnes
2.2.2 - Actief monitoren van de verkeersveiligheid op gemeentelijke wegen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
Algemeen - % ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (verplicht)	NB	NB	NB	NB*
Algemeen - % overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (verplicht)	NB	NB	NB	NB*
Algemeen - % doden na verkeersongeval met een motorvoertuig	NB	NB	0%	0%

* de informatiebronnen met betrekking tot deze gegevens zijn niet volledig en geven dus een verkeerd beeld. Er wordt regionaal gewerkt aan een beter systeem. Zodra dat er is, worden deze indicatoren ook ingevuld.

3. Een goede bereikbaarheid en doorstroming van het (locaal gebonden) autoverkeer

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Geen regionaal sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via auto(snel)wegen en gebiedsontsluitingswegen
3.1.1 - Meewerken aan verbeteren doorstroming op auto(snel)wegen (uitvoering planstudie SAA)
3.1.2 - Rijsnelheid op lokale hoofdwegen 50 km/uur (o.a. Oost-West as, Holland Park)
3.1.3 - Afstemmen informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) op hoofdroutes
3.1.4 - Medewerking aan openstelling Overdiemerweg tussen IJburg en Muiden gekoppeld aan omzetten parallelweg van de A1 naar busbaan zonder ontheffinghoudersregeling
Subdoel 3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.2.1 - Waarborgen ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen (o.a. Oost-West as, Holland Park)
3.2.2 - Ongelijkvloers maken van spoorwegovergang op Ouddielerlaan
3.3.3 - Aanpassen hoofdverkeersstructuur Diemen Zuid (openstellen busbaan, aanleg rotonde, invoering 30 km/uur)
Subdoel 3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken
3.3.1 - Zorgen voor handhaven van goede rechtstreekse aansluiting van werkgebieden op hoofdwegennet
3.3.2 - Begeleiden/beïnvloeden bedrijven bij vestigingsplaatskeuze en routekeuze
3.3.3 - Afremmen vrachtverkeer bij herinrichting van woongebieden
Subdoel 3.4 - Voldoende (oplaad)mogelijkheden voor elektrische voertuigen
3.4.1 - Realiseren van een dekkend en vraag gestuurd netwerk van laadpalen voor elektrische auto's, in samenwerking met het projectbureau MRA-e
3.4.2 - Onderzoek naar de haalbaarheid van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's en scooters)
Subdoel 3.5 - Een dekkend (regionaal) netwerk voor fietsers en voetgangers
3.5.1 - Onderzoek naar verbeteren zwakke schakels in fietsnetwerk(o.a. Ouddielerlaan bij goederenboog)

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
Algemeen - Waardering bereikbaarheid bedrijfslocatie voor bevoorrading (verplicht)	NB	NB	NB	NB

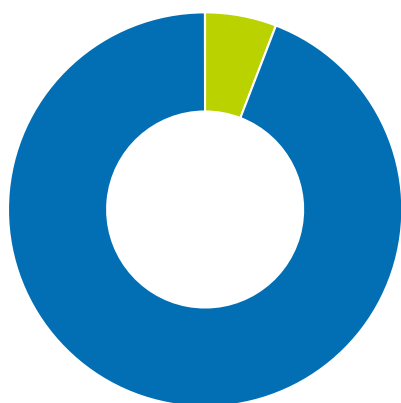
4. Goed openbaar vervoer

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Goede openbaar vervoer ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.1.1 - Adviseren over concessieverlening door Vervoerregio Amsterdam en vervoerplannen GVB
4.1.2 - Participeren in het onderzoek van de gemeente Amsterdam naar een nieuwe HOV-verbinding van IJburg via Diemen naar station Bijlmer-Arena en naar station Weesp.
4.1.3 - De belangen van Diemen vertegenwoordigen in het onderzoek van onder andere de Vervoerregio Amsterdam naar het OV Toekomstbeeld 2040
4.1.4 - Het verbeteren van (de overstapmogelijkheden) bij het ov-knooppunt Diemen-Zuid
Subdoel 4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.2.1 - Aanpassen resterende haltes in Diemen-Noord bij groot onderhoud/herinrichting
4.2.2 - (Nieuwe) ov-haltes zijn toegankelijk voor alle gebruikers
Subdoel 4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes
4.3.2 - Controleren reizigersinformatie op haltes
4.3.2 - Knooppuntmanagement bij station Diemen-Zuid
Subdoel 4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer
4.4.1 - Verbeteren doorstroming OV bij herinrichtingen (tram 19 op Oost-West as)

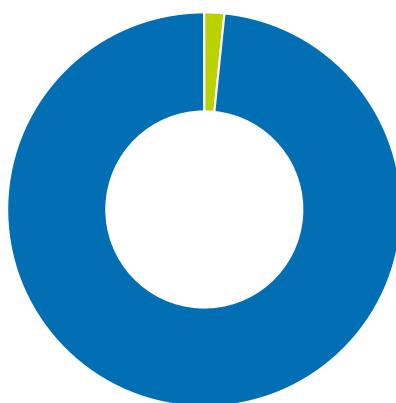
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
4.2.1 - Totaal aantal laadpalen voor elektrische motorvoertuigen	nvt	nvt	nvt	32

Wat mag het kosten?

Verkeer	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-1.579	-1.559	-1.560	-1.557
Structurele baten	1.279	927	1.279	927
Toevoegingen aan reserves	-164	-	-167	-
Onttrekkingen aan reserves	-	183	-	183
Saldo structureel	-464	-449	-448	-447
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-464	-449	-448	-447

Lasten

Baten

■ Bereikbaarheid en mobiliteit
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De parkeerexploitatie is een kostendekkende exploitatie. Daar verlening van de vergunningen om de twee jaar plaatsvindt heb je in de jaren dat de bedragen zijn ontvangen een overschot. Deze wordt gestort in de reserve parkeergelden. Het jaar later vindt er een onttrekking uit de reserve plaats.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Geen	-	-	-	-
Totaal nieuw beleid	-	-	-	-

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag				
	2020	2021	2022	2023	Totaal Afschrijven per jaar
Geen investeringen	-	-	-	-	-

Samen besturen

Portefeuillehouder: E. Boog
Afdelingsmanager: J.D. de Kort
Afdeling: Directie

Visie / strategisch doel

De kracht van Diemen is dat het een samenleving is met een schaal waarop mensen dichtbij elkaar zijn en nauw bij elkaar betrokken zijn. De gemeente wil daarin op een geloofwaardige manier ondersteunen en versterken en open en communicatief optreden. Ook wil de gemeente verbinding onderling bevorderen.

De gemeente kiest er voor om de betrokkenheid van meer bewoners en organisaties bij het gemeentelijk beleid te vergroten. Meer dialoog met inwoners en organisaties betekent immers ook meer invalshoeken en een bredere bestuurlijke afweging. Ook in het nieuwe coalitieakkoord "Duurzaam Samenleven" wordt dit benadrukt en op velerlei terreinen invulling gegeven. Inwoners en ondernemers van Diemen plukken hier al de vruchten van. De ambities op dat gebied zijn stevig verankerd in een vastgesteld beleidsplan ten aanzien van participatie, initiatief en communicatie.

We willen inwoners en ambtenaren stimuleren en motiveren om samen tot oplossingen te komen voor (dreigende) conflicten. De informele aanpak is één van de middelen hiertoe.

Ook wil de gemeente de kwaliteit van dienstverlening daar waar mogelijk afstemmen op de wens van de burger. Bij het beheer van de openbare ruimte vragen we bestaande netwerken zich in te zetten voor meer verbinding binnen de samenleving en willen we gebruik maken van hun kennis.

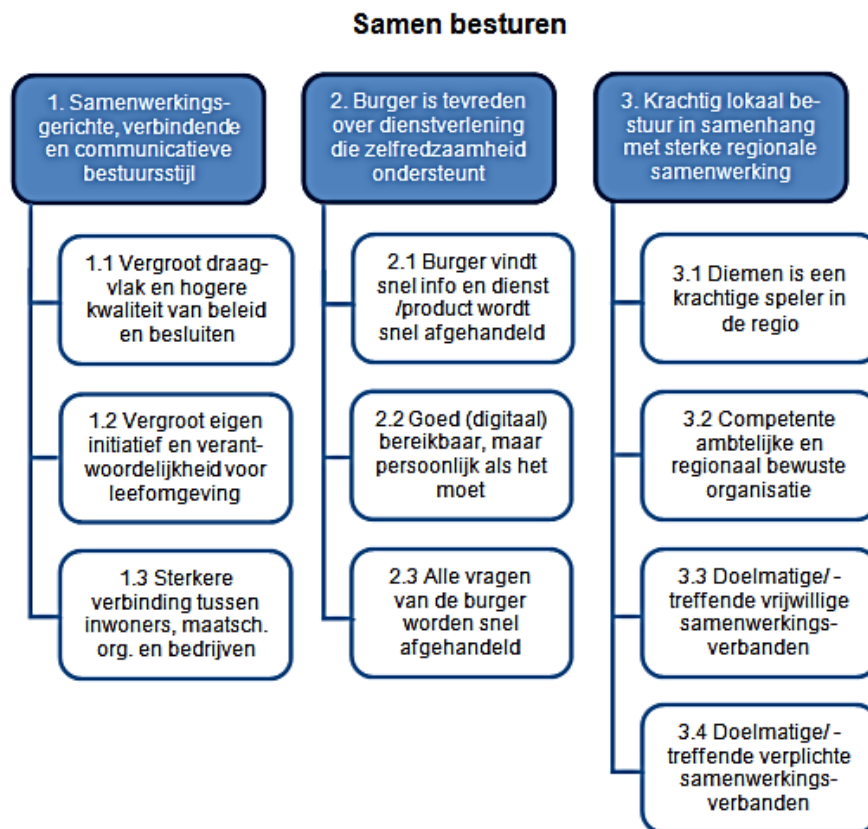
De gemeente kan deze visie niet alleen realiseren en doet dat in samenwerking met maatschappelijke partners en met gemeenten in de regio, waarbij de Duo+-gemeenten de voorkeurspartner zijn. Doel van versterking van samenwerking binnen de regio en van een krachtige rol van gemeente Diemen hierin is een krachtig en toekomstbestendig lokaal bestuur.

De kracht van Diemen willen we ook uitdragen, binnen de eigen gemeente en daarbuiten. Daarom blijven we inzetten op citymarketing. Citymarketing is de wijze waarop Diemen zich als geheel presenteert op verschillende markten en aan verschillende doelgroepen. Onder de vlag 'Daarom Diemen' voert een brede groep aan partners, waaronder de gemeente, een divers programma uit, om daarmee het imago van Diemen positief te veranderen. Dit programma kent vier pijlers: strategieontwikkeling (wat is de boodschap en aan wie vertellen we die?), netwerkontwikkeling (intern en extern draagvlak), communicatiecampagne en versterking evenementenaanbod.

Wijkgericht werken maakt onderdeel uit van meerdere programma's. Dit programma zoomt in op de wijkgerichte aanpak en de aanpak om bestuurlijk en ambtelijk dichtbij de burgers te opereren door verbinding te zoeken tussen de fysieke en sociale domeinen. Dat gebeurt nu door de inzet van wijkcoördinatoren en wijkwethouders of portefeuillehouders, maar dat kan wellicht ook anders. Belangrijk is dat er een aanspreekpunt is voor de bewoners van de wijk over zaken die boven het persoonlijk belang uitstijgen. Door wijkgericht te werken wil de

gemeente de leefbaarheid in de wijken verder verbeteren, de sociale samenhang in een wijk versterken, bestuur en bewoners dichterbij elkaar brengen, en bewoners ondersteunen bij het realiseren van ideeën of initiatieven in hun wijk.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Duurzaam samenleven, coalitieakkoord 2018-2022;
- Visie Diemen doen we samen 2017;
- Strategisch Communicatieplan 2009;
- Beleidsnota Burgerparticipatie in Diemen; beleidsnota over het betrekken van burgers bij beleids- en besluitvorming, april 2013;
- Raamnotitie personeelbeleid en daaraan voorafgaande en afgeleide beleidsnotities en personeelinstrumenten, samengevat in de DVA TPO 2011;
- Gelaagd regionaal samenwerken: onze basis voor regionale samenwerking 2015;

Nieuwe ontwikkelingen

Participatie en communicatie

Op basis van de visie 'Diemen doen we samen!' willen wij investeren in betere participatie, communicatie en dienstverlening. We geven in een nieuw samenspel met inwoners, ondernemers en instellingen inhoud en vorm aan een groeiend Diemen. We benutten de creativiteit, kracht en energie die in onze gemeenschap aanwezig is. Om dit te kunnen doen is ook extra capaciteit nodig binnen de organisatie.

Van de bestaande structurele dekking van € 140.000 voor dienstverlening en bestuursondersteuning wordt € 80.000 (1,0 fte) ingezet voor een participatieadviseur. Daarnaast is er behoefte aan extra capaciteit en strategische aansturing op zowel dienstverlenings-, participatie-en communicatiegebied. Hiervoor is naar schatting € 100.000

nodig (1,0 fte schaal 12). Bovendien is het de wens om tegemoet te komen aan de behoefte van “onlinecapaciteit” (vooralsnog 0,5 fte schaal 9 is € 35.000). Zo kan de gemeente beter inspelen op de ontwikkelingen op het gebied van social media.

Door deze claims ontstaat een structureel dekkingstekort van € 75.000 (€ 215.000 minus € 140.000). Om te voorzien in de formatieclaims op het gebied van participatie en communicatie is een bedrag van € 75.000 aan extra structurele personeelskosten nodig. De extra formatie voor bestuurs-/directieondersteuning vervalt hiermee.

Diemen 2022

Voor ondersteuning en training van het Diemen 2022-proces is in 2020 incidenteel budget begroot van € 50.000. Daarbij is het de verwachting dat met de uitvoering van het verbetertraject van het team P&O van Duo+, voorzien kan worden in de O-behoeften van de vier organisaties. Dit vanuit de reguliere Duo+-formatie. Volgend jaar moeten we beoordelen of continuering van een afzonderlijk Diemen 2022-budget nog opportuun is.

Nieuwe verdeelsystematiek Duo+

Bij de totstandkoming van Duo+ in 2016 is vastgelegd dat na drie jaar een evaluatie (herijking) zou plaatsvinden. Onderdeel van de herijking is een nieuwe verdeelsleutel. De huidige verdeelsleutel is gebaseerd op de historisch ingebrachte kosten. De groei van de gemeente heeft tot op heden geen effect op de verdeling. Dat lijkt niet langer houdbaar gezien de sterke groei van Diemen. Ook Ouder-Amstel heeft in de nabije toekomst uitbreidingsplannen. Bij de totstandkoming van de nieuwe verdeelsleutel is de relatie tussen vaste kosten en variabele kosten onderzocht. Getracht is deze in te brengen met de groei van de gemeenten. Vooruitlopend was in het meerjarenperspectief van de begroting rekening gehouden met een hogere bijdrage als gevolg van de groei (€ 400.000).

- **Stafkosten**

Daarnaast speelde er een discussie over de stafkosten (directie met ondersteuning). Tot op heden werden de stafkosten gelijkmatig verdeeld over de drie afdelingen (Bedrijfsvoering, Buurt en Burger). Vervolgens werden de kosten op basis van de bestaande verdeelsleutel per afdeling doorberekend naar de gemeente. Uiteindelijk betaalde Diemen ongeveer 1/6 van deze kosten.

Inmiddels is de staf uitgebreid met informatiebeveiliging (Ciso en Functioneel Gegevensbeheerder) en zijn de medewerkers voor de verbijzonderde interne controles ondergebracht bij de staf. De 'oude' doorbelasting was daarmee niet langer houdbaar. De totale stafkosten bedragen dan ruim € 1 miljoen. Uiteindelijke aanpassing van deze verrekening leidde tot een hogere bijdrage meerkosten voor Diemen. In de kadernota was hiervoor een stelpost van € 150.000 opgenomen.

- **Informatieve memo aanpassing verdeelsystematiek**

Ten tijde van de opstelling van deze begroting is nog geen bestuurlijk besluit gevallen over de nieuwe verdeelsystematiek. Wel is er een notitie beschikbaar en aangepaste bijdrageverordening die nog ter besluitvorming naar het bestuur van Duo+ moet. In deze begroting is rekening gehouden met de budgettaire gevolgen uit die notitie. Zodra de besluitvorming heeft plaatsgevonden volgt een informatieve memo naar de raad met bijbehorende achterliggende stukken.

Hogere bijdrage Gemeentebelastingen Amstelland

In de begroting van Amstelland zijn de gevolgen van de gewijzigde wet Waardering Onroerende Zaken opgenomen. Zo moeten de aankomende jaren de taxaties van 100.000 woningen omgezet worden van kubieke meters naar vierkante meters. Hierdoor zijn een

investering in software en capaciteit noodzakelijk. Waarschijnlijk leidt deze herziening tot een nieuwe golf van bezwaar- en beroepschriften die ook weer tijdig afgehandeld dienen te worden.

Daarnaast heeft de Hoge Raad de afgelopen periode diverse uitspraken gedaan over de transparantie van WOZ-taxaties, met als consequentie extra werkzaamheden voor de gemeenten.

Naast de reguliere indexering leidt dit tot een extra claim van € 437.000. Voor Diemen is dat een hogere bijdrage van ongeveer € 60.000.

Uitbreiding formatie gebouwenbeheer (huismeester)

Door de uitbreiding / groei van Diemen en de hiermee gepaarde bouwdrift, ontstaat deze vraag naar extra capaciteit. Er komen diverse gebouwen bij waarbij het team gebouwenbeheer moet adviseren. Deze uren zijn op dit moment voorhanden. Op langere termijn moeten deze gebouwen beheerd worden. Deze beheerstaken kunnen niet binnen de beschikbare uren worden opgevangen. In de diverse bouwkundige functies van het team zitten uren opgesloten die nu worden ingezet voor ondersteuning van facilitaire zaken. Dit zijn veelal uren die door een huismeester prima kunnen worden opgevangen. Door uitbreiding van de formatie met een huismeester (1,0 fte schaal 5/6 ad. € 50.000) kunnen de extra werkzaamheden efficiënt worden opgevangen.

Autonome ontwikkelingen

Personeelsuitbreiding Burgerzaken

In 2018 is een aantal ontwikkelingen benoemd die ertoe leiden dat de formatie van Burgerzaken groeit. Eén ervan is de groei van het aantal inwoners in Diemen. Deze groei begint nu zodanig door te zetten, dat deze functie ingevuld moet gaan worden en daarmee onderdeel wordt van de begroting 2020 en verder. Het betreft 1 fte in schaal 8 (€ 60.000). Hiermee komt de totale formatie van team Burgerzaken op 10,5 fte.

Basisregistratie ondergrond (BRO)

Per 1 januari 2018 is de BRO in werking getreden, de Basisregistratie Ondergrond. De BRO bestaat uit een registratie van voornamelijk de samenstelling van onze ondergrond en bijbehorende technieken om deze samenstelling in kaart te brengen: grondwaterstanden, boringen, enzovoorts. Kabels en leidingen horen daar *niet* bij.

Alle bronhouders moeten per die datum een aantal onderdelen van de BRO verplicht aanleveren bij het bronhouderportaal BRO, de LV BRO, de Landelijke Voorziening.

De BRO bestaat uit 4 tranches, in elke tranche worden nieuwe gegevens toegevoegd aan de BRO. De BRO moet volledig zijn op 1 januari 2022.

Samen met de Duo+ gemeenten wordt onderzocht hoe invulling te geven aan deze nieuwe taak. Het team I&A van de afdeling Bedrijfsvoering coördineert dit onderzoek. Dit gebeurt in samenspel tussen I&A (registratie technisch verantwoordelijke) en de teams welke de kennis hebben en de gegevens aanleveren: van Duo+ de teams Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Inrichting en Beheer, van Diemen de teams Vergunningen en Infra.

Verwachting is dat er op termijn formatie en middelen beschikbaar gesteld moeten worden om deze nieuwe taak invulling te geven. Afspraak is dat de drie DUO-gemeenten hiervoor budget reserveren in de Kadernota 2020 (€ 30.000).

Inzet stelpost Groei van Diemen - personeel

Vanwege de groei van Diemen zijn er in de begroting stelposten opgenomen met te verwachten kosten als gevolg van de groei. Zo is er ook een stelpost voor uitbreiding van personeel als gevolg van de groei. In deze kadernota zijn meerdere verzoeken tot personeelsuitbreiding gedaan. Niet altijd is dit één op één toe te rekenen aan de groei, in sommige gevallen zijn andere autonome ontwikkelingen of nieuw beleid ook de oorzaak van capaciteitsuitbreiding.

In ieder geval kan de stelpost (€ 200.000) voor 2020 ingezet worden ter dekking van de formatievoorstellen.

Wat willen we bereiken?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl				
Subdoelen				
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten				
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten				
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners				
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven				
2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt				
Subdoelen				
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatie kanaal hij gebruikt				
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal				
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.1 - Tevredenheid burger over de dienstverlening binnen de gemeente	NB	6,9	geen meting in 2019	7,0
2.2 - Aantal klachten over gemeentelijke dienstverlening	42	NB	40	40
3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking				
Subdoelen				
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio				
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie				
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden				
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden				

Wat gaan we ervoor doen?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Activiteiten	
Subdoel 1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten	
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven	
Subdoel 1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten	
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken	
Subdoel 1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners	
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven	
1.3.2 - Wijkcoördinatoren ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven	
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven	
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)	
Subdoel 1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven	
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen	
1.4.2 - Ondersteunen van wijkcoördinatoren en faciliteren van bewonersinitiatieven	

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
1.1.1 - % gegrond verklaarde bezwaarschriften nav formele behandeling	19%	16%	15%	15%
1.1.2 - % ingetrokken bezwaarschriften nav informele behandeling/ mediation	47%	90%	75%	90%
1.3.1 - % vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd (verplicht)	NB	37% tov 31% landelijk	34%	40%

2. Burger is tevreden over moderne dienstverlening die de zelfredzaamheid van de burger ondersteunt

Activiteiten	
Subdoel 2.1 - De burger vindt snel de informatie die hij zoekt en zijn product of dienst wordt snel afgehandeld	
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren	
2.1.3 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren	
Subdoel 2.2 - De gemeente wil burgers meer gebruik laten maken van het digitale kanaal (op maat afgestemd op de situatie van de inwoners, digitaal als het kan en persoonlijk als het moet)	
2.2.1 - de mogelijkheden om een product digitaal aan te vragen nog eenvoudiger maken door nieuwe mogelijkheden	

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
2.1.1 - % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	73%	67%	73%	80%
2.2.1 - % E-mail binnen 5 werkdagen afgehandeld(via info@diemen.nl)	NB	NB	70%	70%

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

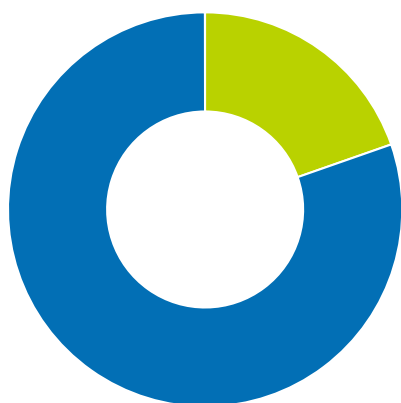
Activiteiten
Subdoel 3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen
Subdoel 3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties
Subdoel 3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo+ en AM-verband)
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren
Subdoel 3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
Algemeen - Waardering inwoners algemene gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	NB	6,9	7	7
Algemeen - Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (verplicht) ⁹	NB	NB	6,8	6,8
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	NB	NB	NB	NB
Algemeen - Kosten externe inhuur per inwoner (verplicht)	NB	NB	NB	NB
Algemeen - % overhead	NB	NB	75%	75%

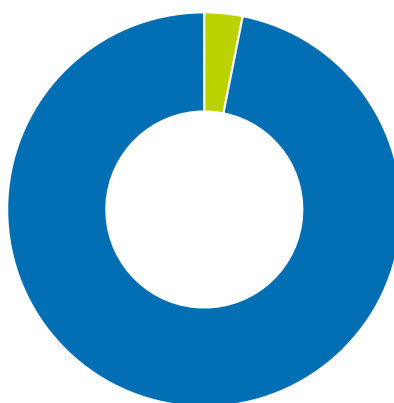
⁹ landelijke gemiddelde is 6,9

Wat mag het kosten?

Samen besturen	2020	2021	2022	2023
- lasten	-12.075	-12.568	-12.975	-13.411
- baten	453	453	453	453
- toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-90
- onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-11.712	-12.205	-12.612	-13.048
- lasten	-90	-30	-15	-
- baten	-	-	-	-
- toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
- onttrekkingen aan reserves	40	30	15	-
Saldo incidenteel	-50	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-11.762	-12.205	-12.612	-13.048

Lasten

Baten

Bestuur en dienstverlening
Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt doordat wij in de begroting rekening hebben gehouden met extra kosten (stelposten) als gevolg van de groei van Diemen. Zo leidt de toename van het aantal inwoners bijvoorbeeld tot hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Ook de omvang van de ambtelijke organisatie wordt groter.

De incidentele lasten en onttrekkingen hebben betrekking op de compensatieregeling die is overeengekomen bij de nieuwe verdeelsleutel van Duo+. Deze incidentele lasten worden verrekend met de Algemene Reserve. Daarnaast is in 2020 eenmalig een budget van € 50.000 opgenomen voor de begeleiding voor het traject 'Diemen 2022'.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Participatie en communicatie (0,4 fte + 0,5 fte)	-75	-75	-75	-75
Nieuwe verdeelsystematiek Duo+	-150	-150	-150	-150
Basisregistratie ondergrond (BRO)	-30	-30	-30	-30
Hogere bijdrage Gemeentebelastingen Amstelland	-60	-60	-60	-60
Medewerker gebouwenbeheer (1,0 fte)	-50	-50	-50	-50
Diemen 2022	-200	-150	-150	-150
Totaal nieuw beleid	-565	-515	-515	-515

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijven per jaar
	2020	2021	2022	2023		
Vervanging Fiat Doblo wagen opzichters nr. 15	45	-	-	-	45	9
Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	-	-	-	30	2
Vervanging luchtbehandeling bestuursvleugel gemeentehuis	-	150	-	-	150	8
Vervanging Mercedes wagen gebouwendienst nr. 29	-	-	-	80	80	16

Financiën

Portefeuillehouder: A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager: K. Deutekom

Afdeling: Directie

Voorschriften BBV

Conform het BBV moet de begroting ook een overzicht geven van alle algemene dekkingsmiddelen. Dit is binnen onze begroting ondergebracht in dit programma. Het betreft alle ongemerkte financiële middelen. Oftewel deze middelen worden ingezet ter dekking van alle programma's.

Het betreft de volgende algemene dekkingsmiddelen.

Financiën	2020	2021	2022	2023
Algemene uitkering	41.247	41.436	42.038	43.098
Ongebonden belastingen	7.890	8.075	7.900	8.130
Dividend	104	104	104	104
Saldo financieringsfunctie	1.115	1.165	1.215	1.265
Onvoorzien	51	51	51	51
Totaal	50.407	50.831	51.308	52.648

Kaderstellende beleidsnota's

- Budgethoudersregeling 2015 gemeente Diemen;
- Controle verordening 2005 gemeente Diemen;
- Financiële verordening 212 gemeente Diemen 2015;
- Meerjarenperspectief Grondzaken 2016 gemeente Diemen;
- Nota Activa- en rentebeleid 2016 gemeente Diemen;
- Nota Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen;
- Nota Reserves en voorzieningen 2014 gemeente Diemen;
- Nota Sturing op verbonden partij en 2016 gemeente Diemen;
- Treasurystatuut 2016 gemeente Diemen;
- Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2012 gemeente Diemen;
- Verordening Startersleningen 2017 gemeente Diemen.

Nieuwe ontwikkelingen

WOZ-waarden en OZB-verrekening

Zoals eerder aangegeven wordt bij de bepaling van de algemene uitkering rekening gehouden met de eigen OZB-opbrengsten. Er ontstaat een nadelig effect wanneer een gemeente een hogere WOZ-waardestijging heeft dan het landelijk gemiddelde. Bij de correctie van de algemene uitkering wordt namelijk uitgegaan van de landelijke stijging. Voor 2019 was dit een stijging van 7,5% terwijl de stijging voor Diemen veel hoger is, 15%.

Om dit effect te dempen wordt bij de berekening van de correctie 80% van de WOZ-waarde genomen. Hierdoor wordt het bedrag dat gekort wordt op onze algemene uitkering steeds hoger. De correctie in de algemene uitkering in 2019 € 3,2 miljoen. De verwachte OZB-opbrengst in de begroting 2019 is € 3,5 miljoen. Wanneer de waardestijging in Diemen op deze wijze blijft doorzetten dan komt er een moment dat de OZB-korting hoger is dan dat er werkelijk wordt ontvangen. Om dit nadelig effect op te vangen stelt het college voor

een extra tariefsverhoging van 5% door te voeren in 2020 voor de OZB woningen. Deze extra verhoging komt bovenop de indexering van 1,5%. De extra indexering levert een extra opbrengst van € 175.000 op.

Ter volledigheid. Bij de berekening van de eigen OZB-opbrengsten wordt rekening gehouden met de verwachte waardeinstijging in de eigen gemeente. Aangezien de waardeinstijgingen de afgelopen jaren fors hoger zijn dan de prijsinflatie is het tarief OZB in Diemen de laatste jaren lager geworden.

Autonome ontwikkelingen

Grotendeels zijn de effecten in de algemene uitkering aan te merken als autonome ontwikkeling.

Algemene uitkering

Ontwikkeling Algemene uitkering (AU)	2020	2021	2022	2023
1. Vastgestelde Begroting 2019 obv. Meicirculaire 2018	40.765	41.950	42.525	43.359
Mutaties Septembercirculaire 2018				
Uitkeringsbasis/nominale ontwikkeling	-100	-180	-210	-323
Accresontwikkeling	-25	-50	-25	-
Rijksvaccinatieprogramma	45	45	45	49
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	15	15	15	21
Integratie (DU/UI)	-25	-40	-40	-39
Overige mutaties	5	25	60	1
2. Totaal mutaties Septembercirculaire 2018	-85	-185	-155	-291
Mutaties Decembercirculaire 2018				
Combinatiefuncties/buurtspportcoaches	35	35	35	35
WOZ-waarden	-530	-670	-755	-786
Maatstaven en overige ontwikkelingen	250	165	290	443
3. Totaal mutaties Decembercirculaire	-245	-470	-430	-308
Mutaties Kadernota 2020				
Indexing accres 2020	790	797	821	835
WOZ waarden	-1.135	-1.030	-1.148	-1.239
Actualisatie maatstaven	552	69	816	1.088
4. Totaal mutaties Kadernota 2020	207	-164	489	685
Meicirculaire 2019				
- Ontwikkeling uitkeringsbasis				
Hoeveelheidsverschillen	-82	-85	-67	-57
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-294	-486	-688	-644
5. Totaal mutaties Ontwikkeling uitkeringsbasis	-376	-571	-755	-701
- Taakmutaties				
Loon- en prijsbijstelling 2019 3D's	320	324	324	326
Jeugdhulp, extra middelen	430	430	-	-
Voogdij/18+	-17	-17	-17	-17
Invoering Wvvgz	24	24	25	25
Beheerovereenkomst DSO-LV	-31	-31	-33	-34

Ontwikkeling Algemene uitkering (AU)	2020	2021	2022	2023
Overig	-1	3	13	15
6. Totaal Taakmutaties	725	733	312	315
- Integratie uitkering (IU)/Decentralisatie uitkering (DU)/Specifieke uitkering (SU)				
Verhoging taalniveau statushouders (DU)	33	-	-	-
Gezond in de Stad (DU)	9	9	-	-
Armoedebestrijding kinderen (DU)	-4	-4	-4	-4
7. Totaal mutatie IU/DU/SU	38	5	-4	-4
- Wet onroerende zaakbelasting (WOZ)				
Woz-waardering en aanpassing rekentarieven 2019	229	231	243	250
8. Totaal mutatie WOZ	229	231	243	250
- 3 D's in het Sociaal domein				
Participatie (IU)	92	10	41	23
Voogdij/18+ (IU)	-103	-103	-103	-103
9. Totaal mutatie 3 D's in het Sociaal domein	-11	-93	-63	-80
10. Totaal mutaties Meicirculaire 2019 (5+6+7+8+9+10)	605	306	-267	-220
11. Bijstelling aantallen leerlingen	-	-	-125	-127
12. Algemene uitkering na bijstelling (1+2+3+4+10+11)	41.247	41.436	42.038	43.098

Toelichting op mutaties

Om te komen tot de Algemene uitkering 2020-2023 hebben wij de Algemene uitkering van de begroting 2019-2022 op basis van de september- 2018, december- 2018, maart- 2019 en de meicirculaire 2019 geactualiseerd. Hierna volgt een toelichting op de actualisatie.

- Mutaties Septembecirculaire 2018

Uitkeringsbasis/uitkeringsfactor en nominale ontwikkeling

De nominale ontwikkeling en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis zorgen voor een negatief effect. Dit effect is in 2018 circa 37.000 en loopt op in 2022 tot een bedrag van circa € 319.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het gemiddeld gestandaardiseerd gezinsinkomen binnen het sociaal domein naar boven is bijgesteld. Dit leidt tot jaarlijks oplopende negatieve verschillen ten opzichte van de meicirculaire 2018. Accres Het accres 2018 is nadeliger, ten opzichte van de meicirculaire 2018 omdat het Rijk naar verwachting minder zal uitgeven dan was geprognosticeerd. De daling van het accres werkt in het systeem van het gemeentefonds structureel door naar volgende jaren. Dit nadelig effect wordt voor een aanzienlijk deel gecompenseerd door de hogere accres van 2019.

Rijksvaccinatieprogramma

In de decembecirculaire 2016 is aangekondigd dat het Rijksvaccinatieprogramma wettelijk verankerd wordt in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met deze wetswijziging wordt een deel van de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Om die reden worden nu de middelen hiervoor structureel overgeheveld naar het gemeentefonds.

Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang

Vanaf 2019 ontvangt de gemeente circa € 18.000 structureel extra voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang vanuit de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters.

Integratie (DU/UI)

Dit effect wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door de uitname ten gunste van T&H kinderopvang en gastouderopvang. Overige mutaties Dit effect wordt in met name 2021 en 2022 veroorzaakt door hoeveelheidsverschillen.

- Mutaties Decemercirculaire 2018

Combinatiefuncties/buurtsportcoaches

Voor de combinatiefuncties zijn vanaf 1 januari 2019 nieuwe afspraken inwerking getreden. Het nieuwe jaarlijkse beschikbare rijksbudget is structureel circa € 73 miljoen voor gemeenten en wordt in eerste instantie verdeeld op basis van de verdeelmaatstaven 'jongeren tot en met 17 jaar' en 'inwoners' (elk voor 50%). Vervolgens krijgen gemeenten de mogelijkheid om zich op basis van deze verdeling in te schrijven voor een deelnamepercentage. 372 gemeenten hebben een aanvraag ingediend voor de Brede Regeling Combinatiefuncties. Per saldo krijgt Diemen jaarlijks € 35.000 meer.

WOZ-waarden

Op basis van de bijgestelde WOZ-waarde door het Rijk in combinatie met de ontwikkeling van de woningvoorraad in Diemen wordt de algemene uitkering gekort. Dit wordt in deels gecorrigeerd door hogere OZB-inkomsten. In de specificatie van de maand december is de WOZ-waarde geactualiseerd. De actualisatie leidt tot een hogere WOZ-waarde voor alle woningen dan waar rekening mee was gehouden in de begroting. Oorzaak van het nadelig effect is het hogere stijgingspercentage in Diemen. Voor de woningen is de verwachte stijging in Diemen 15%, het gemiddelde landelijke stijgingspercentage is 7%. Voor de niet-woningen is de verwachte stijging in Diemen 5% terwijl er landelijke een stijging van 2% verwacht wordt.

De algemene uitkering wordt gekort met een tarief gebaseerd op het landelijk gemiddelde. Per saldo leidt deze bijstelling in 2019 tot een negatief effect van ruim € 4 ton. Deels wordt deze negatieve bijstelling opgevangen door hogere OZB-opbrengsten. Echter per saldo blijft een nadelig effect bestaan.

Maatstaven en overige ontwikkelingen

Door het rijk zijn diverse maatstaven en gewichten bijgesteld. Deze leiden per saldo tot een toename van de algemene uitkering. De toename 2018 is inclusief een bedrag van circa € 13.000 voor:

- Implementatie richtlijn EED;
- DigiD en Mijn Overheid;
- Berichtenbox;
- Generieke digitale infrastructuur;
- Informatieplicht energiebesparende maatregelen.

- Mutaties Kadernota 2020

Accres

De stijging van het accres wordt veroorzaakt doordat voor 2020 ook over de algemene uitkering de prijsindexering is meegenomen.

Woz-waarde

De aanpassing van de WOZ-waarden als gevolg van de toename in woningbouw en de

stijging van de prijzen van woningen leiden tot een groot negatief effect (stijging WOZ waarde heeft een negatief effect).

Actualisatie van de maatstaven

Door het aanpassen van het aantal inwoners, het aantal woningen en het opnemen van een inschatting van het aantal VO-leerlingen ontstaan diverse effecten (zie tabel hieronder). Door het opnemen van de het aantal VO leerlingen in de maatstaven komt de hiervoor eerder opgenomen stelpost te vervallen. De inkomsten voor deze stelpost waren te hoog ingeschat, waardoor er nu een negatief effect op de inkomsten ontstaat doordat:

- Deze later in de tijd zijn meegenomen dan eerder is ingeschat;
- De inkomsten voor deze maatstaf minder zijn dan eerder is verondersteld.

- Meicirculaire 2019

Ontwikkeling Uitkeringsbasis

Hoeveelheidsverschillen

Aanpassing in de bedragen per eenheid alsmede de aanpassingen in de maatstaven ten opzichte van de maatstaven die zijn gebruikt bij de Kadernota 2020. De verschillen hebben nagenoeg alleen betrekking op de aanpassing in de bedragen per eenheid

Ontwikkeling Uitkeringsbasis (accresontwikkeling)

Mutaties in de algemene uitkering die worden veroorzaakt door wijzigingen in de uitkeringsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen. Het eenmalig negatieve effect van afrekening accres 2018 is in de meicirculaire opgenomen en bedraagt voor Diemen € 207.500.

Taakmutaties

Loon- en Prijsbijstellingen

Op de onderdelen van de huidige en voormalige Integratie-uitkeringen Sociaal domein wordt een loonen prijsbijstelling toegepast. De loon- en prijsbijstelling 2019 heeft plaatsgevonden omdat onderdelen pas vanaf één jaar na overheveling naar de algemene uitkering accres genereren. Dit betreft dan ook de laatste loon- en prijsbijstelling voor de overgehevelde onderdelen van de voormalige integratieuitkering Sociaal domein. Vanaf 2020 ontvangen de onderdelen accres. De bijstellingen betreffen:

Loon en prijsbijstelling 2019	2020	2021	2022	2023
Inkomen en participatie	8	8	8	8
Wmo 2015	100	101	103	104
WmoHV	55	57	59	60
Jeugd	157	158	155	154
Totaal loon en prijsstelling 2019	320	324	325	326

Extra middelen Jeugd

Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. In 2019 gaat het om € 420 miljoen (waarvan € 20 miljoen tijdelijk aan de jeugdautoriteit beschikbaar wordt gesteld) en in 2020 en 2021 om jaarlijks € 300 miljoen. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Daarnaast worden de komende maanden bestuurlijke afspraken gemaakt tussen Rijk en VNG over hoe het jeugdhulpstelsel effectiever, efficiënter en beter kan gaan functioneren. Meer informatie is te vinden in de brief die op 27 mei jl. aan de VNG is verzonden.

Voogdij 18+

Deze mutatie heeft betrekking op twee verschillende onderdelen. Allereerst heeft er in voorgaande jaren aan 23 gemeenten een tegemoetkoming plaatsgevonden, omdat het budget wat zij kregen voor Voogdij/18+ ontoereikend was voor de kosten die zij maakten. Van dit budget resteert nog een bedrag, welke nu wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor Diemen betekent dit een toevoeging van € 12.000. Daarnaast wordt er als gevolg van de verhoging van het macrobudget bij de integratie-uitkering Voogdij/18+ er een bedrag van € 12,275 miljoen jaarlijks verrekend (soort dekking) met het sub-cluster Jeugdhulp. Voor Diemen betekent dit een uitname van € 17.000. Zie ook de verdere toelichting bij de Integratie-uitkering Voogdij/18+

Invoering Wvggz

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden en dat de essentiële voorwaarden voor deelname aan de maatschappij in het zorgplan worden meegenomen. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte ggz is in het bestuurlijk overleg van 6 mei jl. tussen het Ministerie van VWS en de VNG afgesproken om vanaf 2020 structureel € 20 miljoen toe te voegen aan het gemeentefonds.

Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet - Landelijke Voorziening (DSO-LV)

Op 18 december 2018 hebben de VNG, het IPO, de UvW en de Minister van BZK de beheerovereenkomst DSO-LV ondertekend. De overeenkomst regelt onder ander de inhoud en de uitvoering van de beheertaak, de financiering en de samenwerkingsafspraken voor een optimale werking van het Digitaal stelsel Omgevingswet landelijke voorziening (DSO-LV). Op grond van de beheerovereenkomst DSO-LV gaan gemeenten vanaf 1 januari 202 jaarlijks € 18 miljoen bijdragen aan de kosten van het basisniveau DSO-LV en het informatiepunt Omgevingswet. In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Deze bijdrage van de gemeenten leidt tot een korting op de omvang van het gemeentefonds.

Integratie- en Decentralisatie uitkeringen (IU/DU)

Maatschappelijke begeleiding (DU)

De gemeente ontvangt per inburgeringsplichtige asielmigrant en hun gezinsleden vanuit het Rijk, op basis van de door de DUO geleverde aantallen, een vergoeding voor maatschappelijke begeleiding. De bijdrage heeft betrekking op de aantallen van voor 20 februari 2019.

Verhoging Taalniveau statushouders (DU)

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben Rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Het kabinet stelt € 40 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor de periode 2019/2020, waarvan € 20 miljoen in 2019 en € 20 miljoen in 2020. Met deze extra middelen wordt tevens beoogd dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd. De verdeling van de middelen voor het jaar 2019 en 2020 vindt plaats op basis van het aantal inwoners per gemeente in het jaar 2018.

Gezond in de Stad (DU)

In het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 heeft de Minister van VWS aangegeven dat via een decentralisatie-uitkering middelen beschikbaar gesteld worden aan GIDS gemeenten (Gezond in de stad) die een lokale coalitie willen vormen rondom de eerste 1.000 dagen van kinderen. GIDS-gemeenten hebben zich in de periode van medio januari

tot medio maart 2019 kunnen aanmelden voor de eerste tranche van deze impuls Kansrijke Start. Bij deze circulaire is de eerste tranche aan het gemeentefonds toegevoegd. De tweede tranche volgt bij de decembercirculaire 2019.

Bonus beschut Werken (DU)

Per geplaatste inwoner naar beschut werk ontvangt de gemeente een bedrag van € 3.000 (2018).

Armoedebestrijding

In de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de € 85 miljoen die vanaf 2017 structureel beschikbaar is gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede.

WOZ (aanpassing Rekentarief)

Het aandeel van een gemeente in het gemeentefonds is kleiner naarmate het vermogen om belastingen te heffen groter is (belastingcapaciteit). Het gaat hier om de WOZ-waarde van onroerende zaken in de gemeente, berekend tegen een voor alle gemeenten gelijk tarief. Het idee daarachter is eenvoudig: hoe meer geld een gemeente aan OZB kan binnenhalen, des te minder geld uit het gemeentefonds nodig is. Zonder de toepassing van de OZB-belastingcapaciteit bij de verdeling van het gemeentefonds zouden gemeenten met een hoge waarde aan onroerende zaken een hoger voorzieningenniveau of lagere belastingtarieven kunnen bieden dan gemeenten met een lage waarde. Bij een gelijk tarief zijn de OZB-inkomsten in een gemeente met hoge WOZ-waarden immers hoger dan in een gemeente met lage WOZ-waarden.

Reken/normtarieven

De belastingcapaciteit is dus afhankelijk van de WOZ-waarden in een gemeente. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe hoger de 'OZB-aftrekpost' bij de verdeling van het gemeentefonds. Gemeenten worden afgerekend op de zogenoemde rekentarieven. Deze tarieven zijn voor alle gemeenten gelijk. Verschillen tussen gemeenten in de OZB-aftrekpost worden dus alleen bepaald door verschillen in de waarde van onroerende zaken. De tarieven die de gemeenten werkelijk in rekening brengen bij de gebruikers en eigenaren van onroerende zaken spelen hierbij dan geen rol meer. Dit betekent dat een verhoging of verlaging van de OZB-tarieven door de gemeente geen gevolgen heeft voor de uitkering uit het gemeentefonds. In de meicirculaire 2019 is het rekentarief aangepast. Deze aanpassing leidt tot een minder grote korting op de algemene uitkering en levert dus een voordeel op voor gemeente.

3d's in het Sociaal domein

Participatie (IU)

Bijstelling van de Integratie-uitkering Participatie, waaronder het WSW- en Re-integratie deel (nieuw).

Voogdij/18+

Macro budget:

1. Door nieuwe gegevens neemt het macro budget voor Voogdij/18+ vanaf 2020 met € 17 miljoen structureel toe.
2. Daarnaast is bij deze circulaire vanaf 2020 structureel € 20 miljoen gereserveerd om de compensatieregeling Voogdij/18+ te continueren.

3. Als laatste neemt het budget toe omdat de financiering van de Plaatsingscoördinatie gesloten jeugdhulp met drie jaar is verlengd (€ 0,55 miljoen per jaar in de periode 2020-2022).

Deze structurele verhoging van € 37,562 miljoen kan voor ruim € 25 miljoen gedekt worden uit de loonen prijsbijstelling 2019 die aan de integratie-uitkering Voogdij/18+ is toegekend. Hierdoor resteert nog een bedrag van € 12,275 miljoen dat jaarlijks verrekend (soort dekking) dient te worden met het sub cluster Jeugdhulp. (zie onderdeel Taakmutaties Voogdij/18+).

Diemen

Echter, ondanks deze stijging van het macrobudget, is de integratie-uitkering voor Diemen voor Voogdij/18+ fors lager als gevolg van de doorrekening van de nieuwe gegevens. Het budget Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (T-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (q). Zoals gebruikelijk zijn de nieuwe gegevens over voogdij/18+ voor 2020 ook voor latere jaren gehanteerd. Deze gegevens zijn eind mei beschikbaar gekomen via het CBS. De aanlevering van de aantallen voor Voogdij/18+ geschied door de gecertificeerde instellingen en lopen niet via de gemeente zelf.

Effect voorgaande jaren

Het effect van de negatieve accresontwikkeling 2018 is opgenomen in de meicirculaire. Voor 2019 betekent dit eenmalig een negatieve accresontwikkeling € 207.500. De afrekening voor 2018 als gevolg van het definitief worden van de maatstaven is nog niet bekend. Bij de decembercirculaire 2018 hebben gemeenten de mogelijkheid gekregen om de cijfers over de belastingcapaciteit 2016 en in het bijzonder het bedrag voor waardevermindering De Pater, (nogmaals) te controleren. De nieuwe cijfers over de belastingcapaciteit 2016 hebben geen invloed gehad op de hoogte van de uitkeringsfactor 2016.

Ongebonden belastingen

In Diemen worden de volgende ongebonden belastingen als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Ongebonden belastingen	2020	2021	2022	2023
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)				
- woningen (eigenaren)	4.050	4.235	4.560	4.790
- niet-woningen (eigenaren)	1.565	1.565	1.565	1.565
- niet-woningen (gebruikers)	1.250	1.250	1.250	1.250
Precariobelasting	475	475	25	25
Toeristenbelasting	550	550	500	500
Totaal	7.890	8.075	7.900	8.130

Precariobelasting

In 2017 is het wetsvoorstel aangenomen en kan tot 1 januari 2022 nog heffing plaatsvinden op kabels en leidingen in gemeentegrond. Na vijf jaar is precarioheffing op nutsnetwerken niet meer mogelijk. Ook indexering van het tarief is niet toegestaan.

In de begroting 2018 is in het meerjarenperspectief begonnen de afschaffing geleidelijk te verwerken. Vanaf 2018 is in het meerjarenperspectief een dotatie opgenomen ten gunste van de algemene reserve. De dotatie van de reserve bedraagt jaarlijks 20% van de opbrengst. In de begroting 2020 is de gewenning als volgt verwerkt.

	2020	2021	2022	2023
Geraamde opbrengst precario	475	475	25	25
Geraamde dotatie aan algemene reserve	300	400	0	0

Voor een verdere toelichting op de verschillende onderdelen wordt verwezen naar paragraaf Lokale heffingen.

Dividend en rentebaten van leningen

Voor het overzicht van het verloop van de dividenduitkeringen en de rentebaten van leningen in de komende jaren verwijzen we naar paragraaf Financiering.

Saldo financieringsfunctie

Voor het overzicht van het verloop van het saldo van de financieringsfunctie in de komende jaren verwijzen we naar paragraaf Financiering.

Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 51.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven

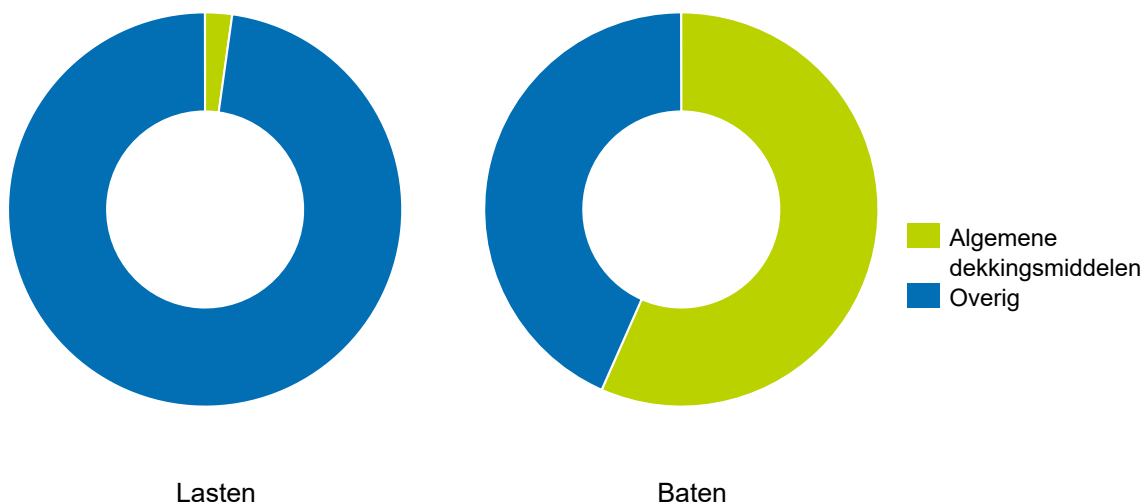
Onvoorzien	2020	2021	2022	2023
Onvoorzien	51	51	51	51
Totaal	51	51	51	51

Indicatoren

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
Algemeen - Verhouding tussen het verwachte bruto gemeentelijk product en het gemeten product (verplicht)	NB	NB	NB	NB
Algemeen - Gemiddelde WOZ waarde afgerond in € 1.000 (verplicht)	NB	NB	220	300
Algemeen - Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (verplicht)	NB	NB	725	713
Algemeen - Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (verplicht)	NB	NB	795	783
Algemeen - % functiemenging	NB	NB	55	59,5

Wat mag het kosten?

Financiën	2020	2021	2022	2023
Structurele lasten	-1.634	-1.687	-1.731	-1.786
Structurele baten	49.388	50.015	51.480	53.157
Toevoegingen aan reserves	-300	-400	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	47.454	47.928	49.749	51.371
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	135	71	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	135	71	-	-
Saldo van baten en lasten	47.589	47.999	49.749	51.371

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De toename van de baten is het gevolg van de oplopende inkomsten van het Rijk (algemene uitkering) als gevolg van de groei van Diemen. Ook de belastingopbrengsten worden door de groei hoger.

De dotaties aan de reserve zijn het gevolg van het afschaffen van precariobelasting op leidingen in de grond. Vanaf 2022 vervallen deze inkomsten. Om hier geleidelijk aan te 'wennen' is in het meerjarenperspectief rekening gehouden met een oplopende dotatie aan de Algemene Reserve.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
WOZ-waarden en OZB-verrekening (extra verhoging van 5%)	175	175	175	175
Totaal nieuw beleid	175	175	175	175

Paragrafen

Duurzaamheid

Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen

Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Inleiding

Onze samenleving bevindt zich op een kantelpunt. Wereldwijde economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische crises hebben de kwetsbaarheid ervan getoond. Klimaatverandering, grondstoffenschaarste en het afnemen van plant- en diersoorten staan op dit moment hoog op de (inter)nationale agenda. Naar de toekomst toe zal duurzame ontwikkeling alleen maar in belang toenemen.

Duurzaamheid is een veelomvattend maar vaak uitgehold begrip. Daarnaast heeft duurzaamheid te kampen met een imago 'duur' 'soft' en 'elitair' te zijn. Het tegendeel is waar. We hebben iedereen nodig om onze samenleving meer robuust en toekomstbestendig te maken. Wanneer de drie P's (People, Planet en Profit) integraal en toekomstgericht worden toegepast in keuzes op alle beleidsterreinen werken we samen aan een financieel-economisch, sociaal-maatschappelijk en ecologisch gezonde toekomst.

In het coalitieakkoord 'Duurzaam Samenleven 2018-2022' staat het als volgt: "We koesteren onze groene ruimte en verzilveren het draagvlak voor een duurzaam Diemen. We investeren in de energietransitie, verbinden onze natuur en verkleinen onze afvalberg. Zodat we niet alleen vandaag en morgen prettig samenleven, maar ook onze kinderen straks duurzaam kunnen leven."

Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties

De transitie naar een duurzamere samenleving kan de gemeente niet alleen. Daar is de inzet van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties hard voor nodig.

In 2017 is daarom het cocreatieprogramma Daarom Duurzaam Diemen van start gegaan. In deze collegeperiode wordt dit op planmatige wijze verder uitgebouwd tot een steeds bredere beweging gericht op bewustwording en duurzamer gedrag in Diemen. Jaarlijks worden campagnes, activiteiten en bijeenkomsten worden georganiseerd om zoveel mogelijk mensen, bedrijven en organisaties te betrekken, bestaande initiatieven te versterken en nieuwe initiatieven te stimuleren.

De gemeente ondersteunt initiatieven met aandragen van kennis, inzet van medewerkers en het verstrekken van subsidies.

Rol van de gemeente

Bij de transitie naar een duurzamere samenleving heeft de gemeente meerdere rollen. In onderstaand schema zijn rollen van de gemeente vanuit transitie management benoemd met voorbeelden bij die rollen.

Rol	Actie	Toelichting	Voorbeelden
Faciliteren	Mogelijk maken	De gemeente zorgt voor de randvoorwaarden die duurzamere keuzes mogelijk maken	- Gemeentedeekkende laadpaalinfrastructuur; - Voorzieningen voor gescheiden inzameling huishoudelijk afval; - Aanleg en beheer fiets- en wandelpaden; - Collectieve inkoopacties isolatie en zonnepanelen.
Aansporen	Stimuleren	De gemeente ontwikkelt regelingen en stelt en handhaaft regels die duurzaam gedrag stimuleren, belonen en/of afdwingen	- Gemeentelijke duurzaamheidsleningen; - Blauwe zones; - Handhaving regels energiebesparing en afvalscheiding voor bedrijven; - Lobby voor verlaging maximumsnelheid A10.
Voorbeeldfunctie	Goed voorbeeld doet volgen	De gemeentelijke organisatie loopt voorop	- Maatschappelijk verantwoord inkopen; - Energiebesparing gemeentelijke gebouwen; - Duurzame energie-opwekking gemeentelijke gebouwen en terreinen; - Afvalscheiding.
Betrekken	Samenwerken	De gemeente sluit zich aan bij stimuleert en versterkt goede initiatieven vanuit de samenleving	- Vliegwieltgroep Daarom Duurzaam Diemen; - Buurtmoestuinen; - Filmavond voeding en duurzaamheid.

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

Kaders voor het duurzaamheidsprogramma

In het coalitie-akkoord 2018 - 2022 zijn de volgende speerpunten voor duurzaamheid benoemd: investeren in energietransitie, verkleinen van onze afvalberg, koesteren van de groene ruimte en het verbinden van de natuur en verzilveren van het draagvlak voor een duurzamer Diemen.

Daarnaast heeft de gemeente Diemen zich via mede-ondertekening van de intentieverklaring gecommitteerd aan de volgende doelstellingen:

- Een energieneutraal Diemen in 2040 (intentieverklaring AM regio);
- een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2030 (intentieverklaring Klimaatverbond);
- 10% circulair inkopen en opdrachtgeverschap in 2022, 50% in 2025 en indien haalbaar 100% in 2030 (MRA intentieverklaring circulair inkopen en opdrachtgeverschap).

Met ondertekening in februari 2017 van het manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016 -2020 heeft gemeente Diemen verklaard een actieplan te gaan maken om het maatschappelijk verantwoord inkopen te verbeteren. Op 17 juni 2019 heeft gemeente Diemen zich bij de Green Deal Zero Emission stadslogistiek aangesloten. Deze Green Deal richt zich op het zoveel mogelijk emissieloos beleveren van de stedelijke omgeving met als uiteindelijke doel om schadelijke emissies (CO₂, NO_x, fijnstof) als gevolg van stadslogistiek te reduceren tot nul. Ook heeft gemeente Diemen op 1 februari 2018 de

MRA intentie-overeenkomst aardgasvrije nieuwbouw ondertekend. Naar aanleiding hiervan is de gemeente met alle ontwikkelaars waarmee al afspraken gemaakt waren of de bouwvergunning al was aangevraagd vóór de ingang van het aardgasverbod voor nieuwbouw (per 1 juli 2018) in gesprek gegaan. Hierbij is gevraagd of ze op vrijwillige basis hun gebouwen alsnog aardgasloos en daarmee toekomstbestendig willen opleveren.

Nederland heeft in 2015 het klimaatakkoord in Parijs ondertekend. In het regeerakkoord is daarom als doelstelling opgenomen dat Nederland in 2030 49% minder broeikasgassen uitstoot dan in 1990. Daarnaast is de nationale Energie agenda als doelstelling een aardgasloze gebouwde omgeving in 2050 opgenomen. Om deze nationale doelstellingen te kunnen realiseren moeten gemeenten in 2020 in regionaal verband een Regionale EnergieStrategie (RES) opstellen en in 2021 een gemeentelijke warmtevisie vastgesteld hebben. Vervolgens zullen voor de wijken die in de warmtevisie zijn aangewezen om vóór 2030 van het aardgas af te gaan wijkuitvoeringsplannen moeten worden opgesteld. De inschatting is dat voor de energietransitie de komende jaren jaarlijks 1 fte aan inzet en € 100.000 uit de met het coalitie-akkoord voor duurzaamheid beschikbaar gestelde middelen benodigd is.

In het nationale programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) is als doelstelling voor afvalscheiding opgenomen het restafval terug te dringen naar 100 kg per inwoner per jaar. Het verminderen van de huidige hoeveelheid huishoudelijk restafval van 230 kg per inwoner van Diemen per jaar, vraagt om een andere manier van afval inzamelen. Hiertoe is gestart met de ontwikkeling van nieuw gemeentelijk afvalbeleid.

Duurzaamheidsprogramma 2020

In de gemeentelijke begroting over 2019 was de eerste duurzaamheidsparagraaf opgenomen. Eén van de acties betrof het vanuit een visie op duurzaamheid opstellen van een overkoepelend duurzaamheidsprogramma. Het verzoek van de provincie om een gemeentelijke VVGB af te geven voor de bij de provincie ingediende vergunningaanvraag voor de biomassaketel bij Nuon\Vattenfall vroeg echter veel incidentele extra inzet van de medewerkers die betrokken zijn bij duurzaamheid. Hierdoor is er nog geen duurzaamheidsprogramma gereed waarop de duurzaamheidsparagraaf voor de begroting van 2020 kan worden gebaseerd.

Lopende acties, die in 2019 en daaraan voorgaande jaren zijn gestart, zullen de komende tijd worden gecontinueerd. Daarnaast zijn en worden nieuwe acties op het vlak van duurzaamheid uitgezet. Bij de acties voor 2020 kunnen 4 pijlers worden onderscheiden:

1. Organiseren van interne ambtelijke capaciteit/kennis voor inzet op het gebied van duurzaamheid

Naast de in 2019 gerealiseerde 0,8 fte structurele personele versterking op het vlak van energietransitie, zal de personele capaciteit en kennis op het vlak van duurzaamheid de komende tijd verder moeten worden uitgebreid. Momenteel vindt er meer ambtelijke inzet plaats op duurzaamheid dan er feitelijk aan tijd voor beschikbaar is. Daardoor blijven kansen onbenut en komen andere werkzaamheden in de verdrukking. Tegelijkertijd hebben we de ambtelijke kennis en kunde op het gebied van duurzaamheid hard nodig om een duurzaamheidsprogramma op te stellen en uit te voeren. Daarom wordt geïnvesteerd in opleiding en het vrijmaken van medewerkers die reeds actief zijn op de diverse gebieden van duurzaamheid.

De inschatting is dat momenteel 1fte extra ambtelijke capaciteit nodig is voor:

- Beleggen van het accounthouderschap (opdrachtgeversrol vanuit de gemeente) voor de Omgevingsdienst en coördinatie van de bij de omgevingsdienst belegde gemeentelijke milieutaken.
- Extra ureninzet voor ruimtelijk beheer bij de uitwerking van duurzaamheidsvraagstukken op het gebied van groen, water, klimaatadaptatie, operatie Steenbreek, vergroening, waterberging, etcetera.
- Extra inzet op het raakvlak stedenbouw/landschap en ruimtelijk beheer gericht op een ecologisch betere inrichting van het openbare groen in het stedelijke gebied
- Capaciteit voor het oppakken van projecten en het inspelen op de toename van de hoeveelheid initiatieven en vragen vanuit de samenleving op het vlak van duurzaamheid
- Ondersteuning bij communicatie, participatie, vormgeving, het regelen van bijeenkomsten, vergaderingen, postrondes, etc. om de inhoudelijk deskundigen te ontlasten.

2. Continueren/intensiveren van reeds in gang gezette activiteiten

Op het gebied van duurzaamheid hebben we in 2019 en voorgaande jaren niet stil gezeten. Diverse zaken zijn met positief resultaat opgepakt en zullen moeten worden gecontinueerd en/of worden uitgebouwd, zoals:

Energietransitie

- In regionaal verband opstellen (en tweejaarlijks actualiseren) van een regionale energiestrategie voor de opwek van duurzame elektriciteit en warmte;
- Voortzetten van de MRA samenwerking warmte/koude;
- In samenwerking met Uithoorn en Ouder-Amstel aanbesteden van de ontwikkeling van de gemeentelijke warmtevisies (per gemeente wordt wel een aparte warmtevisie gemaakt);
- Voortzetten van regionale A+AM samenwerking verduurzaming van bestaande koopwoningen, waaronder het gezamenlijke regionale energieloket, kennisuitwisseling en de gezamenlijke aanvraag voor de provinciale subsidie voor verduurzaming van bestaande koopwoningen;
- Opnieuw onderzoeken van de mogelijkheden voor windenergie (naar aanleiding van de regionale energiestrategie, het nieuwe coalitie-akkoord van de provincie en initiatief vanuit de samenleving);
- Maken en uitvoeren van prestatie-afspraken met woningcorporaties;
- Voortzetten van de ondersteuning van de energiecoöperatie Diemen EcoStroom bij het werven van nieuwe deelnemers en nieuwe bedrijfsdaken;
- Voortzetten van de collectieve inkoopacties voor energiebesparingsmaatregelen en het opwekken van duurzame elektriciteit met zonnepanelen (de zogenoemde no regret maatregelen die sowieso een goede investering zijn ongeacht voor welke techniek er uiteindelijk wordt gekozen om van het gas af te gaan);
- Doorontwikkelen van de collectieve inkoopacties naar een meer integrale aanpak die gericht is op een ontzorgend traject naar energieneutrale en/of aardgasloze woningen. Dit mede gebaseerd op de kennis die is opgedaan tijdens het door de VNG gesubsidieerde innovatieve project "in één of meer stappen naar een energieneutrale woning" waarvoor gemeente Diemen penvoerder was;
- Ontwikkelen van een ondersteunende en ontzorgende aanpak energiebesparing en opwek van duurzame energie voor verenigingen van eigenaren ;
- Voortzetten van de verstrekking van gemeentelijke duurzaamheidsleningen voor woningeigenaren ter financiering van energiebesparingsmaatregelen en het opwekken van duurzame energie.

Schoon en duurzamer vervoer

- Uitvoeren van de beleidsnota Elektrisch rijden en opladen in Diemen met als actiepunten: vraaggestuurd realiseren van een dekkend netwerk van laadpalen en onderzoek naar de haalbaarheid van elektrische deelmobiliteit;

- Voortzetten van de regionale MRA-e samenwerking op het gebied van elektrische laadpalen;
- Voortzetten van de samenwerking met de partners van de Green deal Zero Emission Stadslogistiek;
- Meewerking aan Zero Emissie Mobiliteit (ZEM) waaronder het vergroenen van de bussen van het GVB.

Klimaatadaptatie

- Tegengaan van opwarming in stedelijk gebied via vergroenen en ontstensen van openbare ruimte en tuinen, ondermeer door voortzetting van operatie Steenbreek;
- Preventie van waterschade door intensere regenbuien via laagteberging in de openbare ruimte en toepassen van waterdoorlatende hemelwaterriolering;
- Tegengaan van negatieve effecten van droogte door toepassen van waterdoorlatende hemelwaterriolering;
- Voeren van risicodialogen over de gevolgen van klimaatverandering met de samenleving.

Circulaire economie

- Ontwikkelen van een nieuw afvalbeleid voor huishoudelijk afval gericht op het realiseren van de landelijke afvalscheidingsdoelstelling van maximaal 100 kg restafval per inwoner;
- Inzetten van externe kennis en participatie voor de afvalinzameling, gericht op preventie van afval en het beter scheiden van afval in herbruikbare grondstoffen om de hoeveelheid restafval te reduceren;
- Voortzetten van circulaire inkoop en opdrachtgeverschap bij aanbestedingen zoals bij de renovatie van raadszaal en publiekshal en de aanbesteding van Holland Park West
- Maken van een grondstoffenpaspoort voor een gemeentelijk gebouw en registratie in het Madaster (een materialen Kadaster).

Natuur en ecologie

- Versterken van de natuurwaarde van de gebieden buiten de bebouwde kom;
- Versterken van de kwaliteit van de ecologische structuur binnen de bebouwde kom;
- Aanleg (waar mogelijk) en beheer van natuurvriendelijke oevers;
- Verhogen van de belevings- en natuurwaarde bij het groot onderhoud van perken en borders;
- Voortzetten en doorontwikkelen van het aangepaste grasmaaibeleid met oog voor ecologie (met name insecten) bij de A-kwaliteit gazons;
- Vergroenen van schoolpleinen met als startpunt het door ouders opgestarte initiatief bij de Oktopus;
- Stimuleren van de vogelstand via plaatsing en beheer van vogelhuisjes;
- Indien mogelijk herplanten en bijplanten van bomen.

gemeentelijke interne milieuzorg en duurzaam inkopen

- Voortzetten en versterken van de gemeentelijke interne milieuzorg (duurzaam doen) en inventariseren en versnellen van duurzaamheidsmaatregelen bij gemeentelijke gebouwen en terreinen (in de onderhoudsplannen);
- Voortzetten van de vervanging van conventionele openbare verlichting door LED armaturen/verlichting;
- Voortzetten van de inkoop van duurzame elektriciteit en CO₂gecompenseerd gas;
- Doorontwikkelen en uitvoeren van een actieplan (start in 2019) voor hogere ambities bij maatschappelijk verantwoord inkopen. Hiervoor wordt samengewerkt met stichting RIJK;
- Voortzetten van het advies op duurzaamheidsaspecten en social return on investment bij gemeentelijke inkoop (op basis van de inkoopjaarlijst).

Duurzaamheid bij ruimtelijke ontwikkelingen

- Voortzetten van het afgeven van integraal duurzaamheidsadvies (energiebesparing en duurzame energie, klimaatadaptatie, circulair, natuur/ecologie) bij ruimtelijke planvorming en ontwikkeling;
- Kritisch omgaan met parkeernormen voor nieuwbouw met als uitgangspunt parkeren op eigen terrein (POET);
- Inzetten op duurzaamheidskansen bij de wijkgerichte aanpakken van ruimtelijk beheer.

Samenwerking, participatie en cocreatie

- Ondersteunen en faciliteren van de cocreatie met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties binnen Daarom Duurzaam Diemen en voortzetten van de ondersteuning van de vliegwieltgroep. Deze vliegwieltgroep richt zich op het ondersteunen van de initiatieven, het vergroten en versterken van de community, de promotie van de ontwikkelde website met digitale loketfunctie en het organiseren van bijeenkomsten;
- Voortzetten en versterken van de samenwerking binnen de (sub)regio, zowel in AM-verband als in MRA verband en met de provincie en Waternet (bijv. op het gebied van klimaatadaptatie);
- Benutten van de overleggen met bedrijven (o.a. ondernemend Diemen, de winkeliersverenigingen van de winkelcentra, Bergwijckpark) en de gemeentelijke nieuwsbrief voor bedrijven bij communicatie over wettelijke verplichtingen, kansen en subsidies op het vlak van duurzaamheid;
- Benutten van het periodieke overleg van de schooldirecties met de gemeente voor het bespreken en aanreiken van kansen op het vlak van duurzaamheid en natuur en milieu-educatie.

Natuur en milieu-educatie en communicatie

- Voortzetten van de gemeentelijke communicatie over duurzaamheid via de gemeentelijke facebookpagina, twitter, de gemeentegids en Diemen info (met losse artikeltjes of via themanummers (zoals: duurzaamheid (Diemen Info sept 2018) en groen (Diemen Info jun 2018)) en bijeenkomsten zoals het energiecafé van 2 juli 2019;
- Voortzetten van communicatie over duurzaamheid in samenwerking met Daarom Duurzaam Diemen via de website www.daaromduurzaamdiemen.nl, de nieuwsbrief en de facebookpagina van Daarom Duurzaam Diemen;
- Voortzetten van de promotie van het regionale energieloket als vraagbaak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning;
- Voortzetten van de gesubsidieerde excursie met de boswachter in het Diemberbos voor scholen;
- Voortzetten van de gesubsidieerde Natuur en Milieu educatie (NME) lespakketten voor basisscholen in AM regionaal verband;
- Stimuleren van bewustwording en gedragsverandering bij inwoners via promotie en subsidiëring van klimaatgesprekken in Diemen.

Deze acties zullen in onderlinge samenhang worden beschouwd en worden opgenomen in het integrale Duurzaamheidsprogramma (zie punt 4).

3. Inspelen op nieuwe initiatieven/ondersteunen van pilots

Gelukkig wordt verduurzaming steeds meer gezien als een opgave die de hele samenleving aangaat. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties komen, ook mede dankzij de aanpak van Daarom Duurzaam Diemen, steeds vaker met eigen duurzaamheidsinitiatieven. Dergelijke initiatieven kunnen niet in de wacht worden gezet omdat de gemeente een programmatische aanpak voorbereid.

Zo werd in 2019 de implementatie van natuur en milieu-educatie via de Wonderwel Leerlijn voor scholen in Diemen, de communicatie en promotie van de in 2018 opgerichte zonnecoöperatie Diemen Ecoström en het ouderinitiatief voor het vergroenen van het schoolplein van de Octopus gesubsidieerd. De komende jaren zullen we de stichting Daarom Duurzaam Diemen blijven ondersteunen met een structurele subsidie. De stichting Daarom Duurzaam Diemen kan hierdoor verder doorgroeien tot een brede community gericht op een duurzamer Diemen en op haar beurt ook microsubsidies verstrekken aan duurzaamheidsinitiatieven in Diemen. Ook de subsidie voor natuur en milieu-educatie (gratis excursie met de boswachter en de gesponsorde lespakketten van de AM regio) en bewustwording en gedragsverandering via klimaatgesprekken (inwoners kunnen hier gratis aan deelnemen) zal worden gecontinueerd.

We vinden dat we dergelijke initiatieven nu al moeten ondersteunen, zelfs wanneer de directe duurzaamheidswinst niet altijd op voorhand te garanderen is. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat bij een pilot met beperkte duurzaamheidswinst wel veel Diemenaren worden geactiveerd/geënthousiasmeerd. Op basis van de bevindingen kan vervolgens een verbeterde aanpak met een groter effect worden ontwikkeld.

Duurzaamheid vraagt dus ook om experimenten. Wij vinden het belangrijk dat een deel van het beschikbare budget (wij denken aan maximaal € 100.000) kan worden ingezet voor initiatieven en pilots, zodat we geen kansen laten liggen. Daarbij willen we prioriteit geven aan initiatieven die een voorbeeldproject kunnen zijn of een vliegwieleffect hebben.

4. Opstellen van een Duurzaamheidsprogramma

Met de integrale benadering van de fysieke ruimte in de Omgevingswet zal duurzaamheid als één van de pijlers in de nieuwe gemeentelijke Omgevingsvisie moeten worden opgenomen. Dat vraagt om een meer integrale benadering waarbij de beleidsdoelstelling bepalend is en niet het beleidsterrein.

Tot nu toe is de aanpak van de diverse duurzaamheidsaspecten vooral gericht geweest op verscheidene, los van elkaar staande, projecten, met de focus op draagvlak en aansprekend resultaat. Het positieve resultaat daarvan (bijvoorbeeld Daarom Duurzaam Diemen) effent de weg voor doorontwikkeling naar een programmatische aanpak. De programmatische aanpak moet wel realistisch en effectief zijn. Dat wil zeggen dat we daar projecten in onderbrengen die kansrijk en uitvoerbaar zijn. Daartoe zullen keuzes moeten worden gemaakt en prioriteiten worden moeten gesteld.

Ook zal meer aansluiting moeten worden gezocht bij regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. De samenwerking met ondermeer de AM gemeenten, de Metropoolregio Amsterdam, de provincie, Waternet en de netbeheerders zal versterkt moeten worden. Dat geldt ook voor de samenwerking en cocreatie met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Ter voorbereiding op de programmatische aanpak zijn er themaraadssessies georganiseerd over duurzaamheid (7 maart 2019) en de energietransitie (9 april 2019). Hierbij zijn ondermeer bestuurlijke dilemma's ten aanzien van duurzaamheid besproken. Daarnaast is er aanvullende input opgehaald bij stakeholders waaronder ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties. Intern is er een longlist gemaakt van projecten en activiteiten waarvan de uitvoering reeds loopt, de uitvoering noodzakelijk (wettelijk of bestuurlijk) is of waarvan uitvoering wenselijk is.

Met deze input zal in het vierde kwartaal van 2019 duurzaamheidsagenda worden opgesteld die ter besluitvorming aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Deze agenda kan vervolgens worden vertaald naar een programma met uitvoeringsgerichte projecten. Op basis daarvan kan bij de eerstvolgende begroting een meer specifieke indicatie worden gegeven van de geplande inzet en besteding van capaciteit en budget.

Risico's en weerstandsvermogen

Afdelingsmanager: K. Deutekom

Afdeling: Directie

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet tenminste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt de vakafdeling een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer Hoog	80% - 100%	90%

Omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven wordt met een variatiebreedte van 20% gerekend.

Het verwachte (maximale) risicobedrag en de kans op voordoen leiden tot een gewogen risicobedrag.

Weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te bepalen wordt het totaal van de gewogen risicobedragen afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. Ook hier weer wordt onderscheid gemaakt in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

- Incidentele weerstandscapaciteit

• Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene Reserve op 1 januari aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die plaats gaan vinden.

• Risicoreserve

De gemeente Diemen heeft een deel van de Algemene Reserve, € 5 miljoen, apart gezet voor het opvangen van incidentele risico's.

• Reserve grondzaken

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2016 is de 'Reserve grondzaken' gevormd. Uit deze reserve kunnen, in eerste instantie, de risico's uit grondexploitaties verrekend worden.

• Begrotingssaldo incidenteel

Ook het incidenteel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het incidentele weerstandsvermogen.

- Structurele weerstandscapaciteit

• Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld.

• Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

• Begrotingssaldo structureel

Het structureel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het structurele weerstandsvermogen.

Weerstandratio

Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Resultaten risico analyse

De risico's zijn te onderscheiden in structurele en incidentele risico's.

Voor structurele risico's moet de dekking gevonden worden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's binnen de begroting die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt.

De risico's beschrijven we kort. Daarbij geven we aan of het een nieuw of een bestaand risico betreft. In de hierna volgende tabel zijn alle geïnterpreteerde risico's in beeld gebracht.

Volgnr.	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaal) risicobedrag	Kans op voordoen	Type
Incidentele risico's				
1.	Plantage de Sniep	1.500	Laag	Bestaand
2.	Claim Rijkswaterstaat grond A1	750	Zeër hoog	Bestaand
3.	Holland Park	-510	Matig	Bestaand
Subtotaal incidentele risico's		1.740		
Structurele risico's				
4.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	700	Hoog	Bestaand
5.	Sociaal domein transitietrajecten	500	Gemiddeld	Bestaand
6.	Leerlingengroei Diemen	400	Hoog	Bestaand
7.	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	Hoog	Bestaand
8.	Abonnementstarief Wmo	200	Gemiddeld	Bestaand
Subtotaal Structurele risico's		2.000		
Totaal		3.740		
Niet kwantificeerbare risico's				
9.	Fiscale wijzigingen			Bestaand
10.	Marktontwikkeling aanbestedingen investeringen			Bestaand
11.	Herijking verdeling algemene uitkering in 2021			Bestaand

Incidentele risico's

Toelichting op de risico's van de gemeente Diemen:

1. Plantage de Sniep

Risicobedrag € 1.500.000

Nadere omschrijving risico:

Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie van Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij de Jaarrekening 2018), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen en of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep.

Beheersmaatregelen:

De afgelopen tijd is reeds nadrukkelijker op kosten gestuurd en zijn diverse maatregelen genomen om 'zuinig' te werken. Deze werkwijze zal worden vervolgd. Tegenvallers zijn, bij langerlopende projecten, echter nooit helemaal te vermijden.

De belangrijkste risico's zoals gemeld in het MPG 2018 in afnemende grootte zijn:

- De bijdrage die ProRail doet voor de realisatie van de geluidsschermen langs het spoor. ProRail ontvangt deze bijdrage als subsidie vanuit het Rijk en het subsidieprogramma loopt op zijn einde. De planning die ProRail hanteert voor de voorbereiding en uitvoering van de geluidsschermen komt niet overeen met de einddatum van het subsidieprogramma, waarmee het risico bestaat dat ProRail niet meer kan (wil) meebetalen. Gewogen risico € 200.000.
- De ontwikkeling van Sniep Noord (plangebied ten noorden van Muiderstraatweg) is in volle gang en de beschikbare manoeuvreerruimte wordt steeds beperkter. Doordat het project zijn eindfase nadert is de kans klein dat dit risico daadwerkelijk optreedt. Daarentegen is de geraamde post voor tijdelijke maatregelen/faseringskosten in dit MPG kleiner geworden, waardoor de kans dat deze kleiner geraamde post overschreden wordt aanzienlijk is. Om deze reden blijft het risico als zodanig gehandhaafd. Het gewogen risico is hier € 122.500.

De belangrijkste kans is:

- T.b.v. het woonrijp maken van de deelplannen C2/D en N is het waarschijnlijk, nu het werk wordt voorbereid, dat het bedrag in de raming lager zal uitvallen dan begroot. De gewogen kans is in totaal € 81.000.

2. Claim Rijkswaterstaat grond A1

Risicobedrag € 750.000

Nadere omschrijving risico:

Op basis van een overeenkomst uit de jaren zeventig moet de gemeente Diemen nog een bedrag terugbetalen aan het Rijk. De gemeente had destijds een voorschotbedrag van het Rijk ontvangen voor de aankoop van gronden voor de aanleg van de A1. Omdat er uiteindelijk minder gronden nodig waren dan vooraf was voorzien, moet een gedeelte van het voorschotbedrag worden terugbetaald. Hiervoor had de gemeente een voorziening getroffen, maar bij de controle van de jaarrekening 2007 is besloten de voorziening naar de algemene reserve over te hevelen. Voorlopig bedraagt het risicobedrag maximaal € 750.000. Recent

heeft Rijkswaterstaat het initiatief genomen om deze casus nu op te pakken en af te ronden, zowel wat betreft de A1-A6 als de A1-A10. Gemeente Diemen en RWS zijn voornemens voor het einde van 2019 duidelijkheid te hebben.

Beheersmaatregelen:

De gemeente Diemen heeft met Rijkswaterstaat afgesproken dat de terugbetaling wordt gekoppeld aan de huidige wegwitbreiding van de A1, A10 en A9. Dit is afgesproken omdat Rijkswaterstaat nog een aantal hectare grond van de gemeente Diemen nodig heeft voor de wegwitbreiding. Deze aankoop wordt verrekend met het terug te betalen voorschot. Pas na afronding van de onderhandelingen over de wegwitbreiding en de bijbehorende grondtransacties kan een definitieve afrekening plaatsvinden.

3. Holland Park

Kansbedrag € 510.000

Nadere omschrijving risico:

Holland Park faciliterend

Het berekend risicobedrag is bij het MPG 2018 bij de Jaarrekening 2018 geschat op € 0,86 miljoen. Het gaat om het saldo van de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de faciliterende planvoorbereiding Holland Park (voormalig Bergwijckpark Noord) zijn gemaakt en nog moeten worden verhaald op huidige en toekomstige ontwikkelende partijen.

Beheersmaatregelen:

Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels meerdere overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelt (namelijk Diemervijver en Holland Park). Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage, waarin impliciet ook de reeds gemaakte en te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zijn betrokken. Een deel van de bijdrage is inmiddels in rekening gebracht. In de komende jaren moet het overige deel ontvangen worden. Toekomstige particulieren van nog te ontwikkelen locaties zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

Grondexploitatie Holland Park West

De grondexploitatie Holland Park West is 31 mei 2018 vastgesteld en bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG 2018), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geheime bijlage van de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd met een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheersmaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Holland Park West. Het berekend kansbedrag is geschat op € 1,5 miljoen. Dit betekent dat de kansen groter zijn ingeschat dan de risico's.

Grondexploitatie Nieuwe locatie tankstation Provinciale weg

Hetzelfde geldt voor de grondexploitatie *Nieuwe locatie tankstation Provinciale weg*. Deze is 21 juni 2019 vastgesteld en bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG 2018), is de kansen en risico analyse opgesteld. Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,1 miljoen.

Daarnaast is als uitkomst van de onderhandeling met BP over de sanering van het tankstation aan de Bergwijkdreef een belangrijk risico nu ingeboekt. Het saldo van de schadeloosstelling ca. € 1,8 miljoen wordt voorzien in de Reserve Grondzaken, waarbij de kans blijft om een deel van dit bedrag nog te verhalen bij de ontwikkelende partijen.

Eventuele resterende gemeentelijke kosten komen ten laste van de grondopbrengsten die door de gemeente in dit gebied gerealiseerd moeten worden op de eigen gemeentelijke grondposities. Uiteindelijk is het streven om budgetneutraal te eindigen. Op dit moment is dat ingeschat als haalbaar, maar in de komende jaren zouden zich mogelijk situaties kunnen voordoen die de haalbaarheid verminderen. De inpassingen van (maatschappelijke) voorzieningen, het realiseren van een deels (sociaal) woningbouwprogramma en duurzaamheidsambities hebben hierop hun invloed.

Structurele risico's

4. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Risicobedrag € 700.000

Nadere omschrijving risico:

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente uitkeringen om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Er is geen terugbetaalverplichting.

In Diemen is het beleid bij het opstellen van de begroting dat de te ontvangen Rijksuitkering gelijk wordt gehouden met de te verwachten uitgaven (is budgettair neutraal). De laatste jaren laten echter flinke overschotten zien. Voor de begroting wordt vanaf 2020 daarom, op basis van ervaringscijfers, de uitgaven zo realistisch mogelijk ingeschat. Hier zit een groot risico aan vast omdat de Rijksuitkering pas in oktober van ieder jaar bekend wordt gemaakt. Daarnaast is Diemen ook afhankelijk van conjuncturele invloeden.

Beheersmaatregelen:

Door de poortwachtersfunctie goed in te zetten kan de instroom in de bijstand deels worden voorkomen. Daarnaast kan door een actief re-integratiebeleid te hanteren de uitstroom uit de bijstand worden bevorderd.

De gemeente kan, bij een omvangrijk tekort, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering". De belangrijkste financiële voorwaarde waaraan moet worden voldaan is dat het tekort meer bedraagt dan 7,5%. Voor het meerdere kan een aanvullende uitkering worden gevraagd.

Een andere mogelijke beheersmaatregel voor het risico van deze uitkering, is het instellen van een egaliseriereserve.

5. Sociaal domein transitietrajecten

Risicobedrag € 500.000

Nadere omschrijving risico:

Vanaf januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een drietal regelingen in het sociaal domein. Het betreft de nieuwe Jeugdwet, de overheveling van een deel van de AWBZ naar de Wmo en de Participatiewet. De decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen.

De gemeente Diemen krijgt ruim 9 miljoen voor de uitvoering van de taken binnen het Sociaal Domein. De VNG heeft in 2016 onderzoek gedaan naar de financiële effecten van de decentralisatie van het sociaal domein. Dit mede omdat in het nieuws was dat veel gemeenten fors meer geld uitgegeven zouden hebben dan dat zij hebben ontvangen. Er is in de afgelopen jaren steeds beter zicht is op betrouwbare cliëntgegevens (aantallen).

Het risico is dat alle aanvragen voor voorzieningen binnen het sociaal domein afgehandeld moeten worden. Het kan niet zo zijn dat een aanvraag niet behandeld wordt of een voorziening niet verstrekt wordt omdat er geen budget is. Dit 'open-einde' karakter vormt een risico.

Beheersmaatregelen:

We trachten de risico's te beheersen door:

- in te zetten op lokaal maatwerk;
- zelf uitvoering te geven aan trajecten;
- meer collectieve en algemene voorzieningen aan te bieden in plaats van individuele voorzieningen;
- in te zetten op vroegtijdige signalering zodat preventieve maatregelen genomen kunnen worden.

6. Leerlingengroei Diemen

Risicobedrag € 400.000

Nadere omschrijving risico:

Op basis van de leerlingenprognoses wordt een toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs verwacht. Deze toename in het aantal leerlingen hangt samen met de bevolkingsgroei van Diemen. Uitgaande van de gegevens in de prognose lijkt de huidige leerlingencapaciteit van de scholen in Diemen niet voldoende om deze groei op te vangen. De leerlingencapaciteit zal naar verwachting op verschillende locaties, onder andere in de Sniep en Diemen-Centrum, moeten worden uitgebreid.

Beheersmaatregelen:

Geen.

7. Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)

Risicobedrag € 200.000

Nadere omschrijving risico:

Pantar is uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening (SW) in Diemen en Amsterdam, het gaat om circa 64 inwoners van Diemen die een SW dienstverband hebben bij Pantar. In de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor 2019 is de afspraak opgenomen dat Pantar alleen het negatieve subsidieresultaat mag doorbelasten aan Diemen. Dit is het verschil tussen de Rijksbijdrage voor de SW en de werkelijke loonkosten.

Het operationeel resultaat is het verschil tussen de apparaatskosten die de stichting maakt voor de begeleiding en de inkomsten die uit de diverse SW activiteiten worden gegenereerd. Pantar heeft een negatief Operationeel resultaat. Diemen spant zich in het negatieve operationele resultaat van Pantar te beperken door het toebedelen van extra gemeentelijk werk zoals onderhoud van de buitenruimte en groen, schoonmaakwerk en re-integratie werkzaamheden voor de Participatiewet. Tot en met 2019 heeft Amsterdam het tekort op het operationeel resultaat voor haar rekening genomen. Een mogelijke bijdrage aan een negatief operationeel resultaat in 2019 is daarom niet verwerkt in de meerjarenbegroting.

Over een mogelijk operationeel tekort in 2020 is nog geen duidelijkheid. Naar verwachting wordt dit opnieuw door Amsterdam gedekt. Het is mogelijk dat na 2020 alsnog een bijdrage van Diemen wordt verwacht in het negatieve operationeel resultaat. Als dit het geval is wordt gekeken naar het volumeverschil tussen Amsterdam en Diemen, alsmede het verschil in toedeling van werk aan Pantar tussen beide gemeenten en de doelgroepen die door Pantar worden bediend.

Beheersmaatregelen:

Diemen spant zich structureel in om extra voor de doelgroep geschikt werkt te gunnen waarmee Pantar het tekort op het operationeel resultaat zoveel mogelijk beperkt. Van Pantar wordt verwacht de er beheersmaatregelen worden getroffen om het Operationeel tekort zoveel mogelijk te beperken.

8. Abonnementstarief Wmo

Risicobedrag € 200.000

Nadere omschrijving risico:

Per 1 januari 2020 treedt een wetswijziging in werking omtrent het Wmo abonnementstarief. Ongeacht het aantal voorzieningen, gebruik, inkomen en vermogen betaalt de cliënt € 19 per maand eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen. Sinds 1 januari 2019 geldt een maximale eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken ongeacht het aantal voorzieningen en het inkomen en vermogen van de cliënt. Dit is ingevoerd vooruitlopend op de wetswijziging per 1 januari 2020. Gemeenten worden vanuit het Rijk gecompenseerd voor de verminderde inkomsten aan eigen bijdrage. Daarnaast verwachten gemeenten door invoering van een abonnementstarief een toename in de vraag naar Wmo-voorzieningen, omdat de financiële prikkel voor burgers om zelf voorzieningen te regelen wegvalt.

Beheersmaatregelen:

Geen.

Nog niet te kwantificeren risico's

9. Fiscale wijzigingen

Nadere omschrijving risico:

Op het gebied van de fiscale wetgeving zijn de laatste jaren veel ontwikkelingen.

- Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevende' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico.

De gemeente Diemen heeft in 2016 al haar activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling heeft de gemeente Diemen het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten. Dit zijn de volgende activiteiten:

- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;

- de uitgifte van leningen.

Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging doen we vanaf 2016 wel aangifte. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten. Het aanslagbedrag bedraagt jaarlijks plusminus € 40.000.

De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

- Btw vrijstelling sport

In 2019 is het btw-regime voor sportaccommodaties gewijzigd. Vanaf 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling uitgebreid. Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening zonder winstoogmerk is dan niet meer belast met btw. Gemeenten en sportstichtingen mogen geen btw meer in rekening over de gebruikersvergoedingen of huuropbrengsten. Omdat er geen btw in rekening wordt gebracht hebben gemeenten en sportstichtingen ook geen recht meer op teruggaaf van btw op de kosten. De btw op de kosten wordt een kostenpost. Om gemeenten en sportstichtingen tegemoet te komen, heeft de Minister voor Medische Zorg een compensatieregelingen in het leven geroepen (Regeling specifieke uitkering sport, afgekort SPUK). Op basis van deze regeling kan tot 2023 alsnog een beroep gedaan worden op btw-compensatie. Het Rijk heeft hiervoor een apart budget opzij gezet. Naar verwachting is het bedrag dat geclaimd gaat worden hoger dan het budget dat opzij is gezet. In dat geval wordt de btw verhoudingsgewijs gecompenseerd.

10. Markontwikkeling aanbestedingen investeringen

Nadere omschrijving risico:

Het herstel van de economie leidt er toe dat de marktprijzen in rap tempo stijgen. Naast de reguliere uitgaven staan er de komende jaren veel investeringen gepland. Het is lastig aan te geven of de huidige markontwikkeling tot nadelige financiële effecten leidt. Wij vinden het van belang dit risico wel kenbaar te maken. Nu al rekening houden met eventuele effecten is te opportuun.

Op basis van de aanbestedingsprocedure zal de financieel meest voordelige aanbieder de meeste kans maken, al telt de weging van kwaliteit natuurlijk ook mee. Wanneer onverhoopt blijkt dat de aanbestedingen prijstechnisch gezien tegenvallen dan kan altijd nog een heroverweging plaatsvinden of alle voorgenomen investeringen uit het investeringsplan op het voorgenomen ambitieniveau doorgang kunnen vinden dan wel het investeringsbudget te verhogen.

11. Herijking verdeling algemene uitkering in 2021

Nadere omschrijving risico:

Komende jaren vindt naast de overheveling van het sociaal domein naar de algemene uitkering een herijking plaats van de verdeling van de andere middelen van de algemene uitkering. Beide trajecten lopen gelijk op. De nieuwe verdeling wordt voorzien in 2021.

De minister van Binnenlandse Zaken meldt in een brief aan de Tweede Kamer dat met die herijking wordt gestreefd naar een globale verdeling, die aansluit bij de verschillen in kosten van gemeenten en bij de verschillen in inkomsten die gemeenten zelf genereren.

Voor deze herijking wordt onderzocht in hoeverre met de verdeling rekening moet worden gehouden met kostenverschillen tussen gemeenten. Als er weinig ruimte is voor verschillen in aanbod van een voorziening, dan moet er meer worden verevend voor verschillen in kosten tussen gemeenten. Dit wordt per taakveld onderzocht. Daarvoor vindt een apart onderzoek plaats naar de beleidsvrijheid en maatschappelijke acceptatie van verschillen in aanbod van gemeentelijke voorzieningen.

Er vindt ook een onderzoek plaats naar alternatieve manieren om rekening te houden met verschillen in eigen inkomsten. Nu wordt daarvoor uitgegaan van een uniforme standaard, maar mogelijk is een meer gedifferentieerde aanpak mogelijk.

En er vindt in het kader van de herijking een onderzoek plaats of de huidige centrumfunctie voor de verdeling van de middelen uit de algemene uitkering nog voldoet. In het herijkingsonderzoek wordt daarbij meegenomen of een groot aantal kernen in de gemeente leidt tot hogere kosten. Naast de herijking vindt een inventarisatie plaats naar mogelijke knelpunten bij de decentralisatie uitkeringen van het gemeentefonds en het bekostigen van de gezamenlijk opgaven van het Rijk en gemeenten.

Als laatste spoor voor het groot onderhoud aan de financiële verhoudingen wordt de informatievoorziening over de geldstromen van het Rijk aan gemeenten en ook de informatievoorziening over de financiële positie van gemeenten verbeterd. Daarvoor wordt een centrale database ontwikkeld, waarvan de eerste versie deze zomer wordt gelanceerd. Er wordt ingezet op meer verspreiding van financiële kennis over de financiële verhoudingen.

Berekening weerstandscapaciteit

Onderstaand de berekening van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt onder de tabel afzonderlijk toegelicht.

Weerstandscapaciteit	1 januari 2020
Incidenteel Weerstandsvermogen	
Algemene reserve	12.875
Risicoreserve	4.615
Reserve Grondzaken	350
Verwacht begrotingssaldo incidenteel	-370
Totaal weerstandscapaciteit incidenteel	17.470
Weerstandsvermogen Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	4.460
Stelpost onvoorzien	50
Verwacht begrotingssaldo structureel	435
Totaal weerstandscapaciteit structureel	4.945
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	22.415

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld. Op

basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentage van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2019 vastgesteld op 0,1905%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde Begroot 2020	Tarief begroot 2020 Diemen	Tarief Artikel 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	5.032.325	0,0814%	0,1853%	0,1039%	5.230
Niet-woningen - eigenaar	635.000	0,2519%	0,1853%	-0,0666%	-425
Niet-woningen - gebruiker	635.000	0,2394%	0,1853%	-0,0541%	-345
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					4.460

Weerstandratio

Bij de weerstandratio worden de geïnterpreteerde risico's afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel de berekening van de gewogen risicobedragen.

Risicoprofiel begroting 2020				
Volgnr	Risico-omschrijving	Verwacht risicobedrag (maximaal)	Kanspercenta	Gewogen risicobedrag
Incidentele risico's				
1	Plantage de Sniep	1.500	10,0%	150
2	Claim Rijkswaterstaat grond A1	750	90,0%	675
3	Holland Park	-510	30,0%	-155
Totaal risicoprofiel Incidenteel		1.740		670
Structurele risico's				
4.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	700	70,0%	490
5.	Sociaal domein transitietrajecten	500	50,0%	250
6.	Leerlingengroei Diemen	400	70,0%	280
7.	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	70,0%	140
8.	Abonnementstarief Wmo	200	50,0%	100
Totaal risicoprofiel Structureel		2.000		1.260
Totaal		3.740		1.930

Berekening weerstandratio

De weerstandratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde gewogen risicobedragen en weerstandscapaciteit bepalen we hoe Diemen er voor staat.

Weerstandratio incidenteel =	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 17.470	=	26,1
	Gewogen risicobedrag	€ 670		

Weerstandsratio structureel =	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 4.945	=	3,9
	Gewogen risicobedrag	€ 1.260		

Conclusie

De **incidentele weerstandsratio** is uitstekend.

De grondexploitatie blijven, door de snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen die hiermee gepaard gaan, een fors deel van het incidentele risico uitmaken.

Ook de **structurele weerstandsratio** is uitstekend.

Structureel zijn de risico's van de 'open-einde' regelingen binnen het sociaal domein en de bijstand het grootst. Met name binnen de jeugdzorg kunnen incidentele gevallen zorgen voor financiële tegenvallers. Daarnaast geeft de term 'open-einde' al aan dat we niet zelf kunnen bepalen om te stoppen met de uitgaven. Nieuwe aanvragen, voor bijvoorbeeld een Wmo-voorziening of bijstandsuitkering moeten afgehandeld worden.

Kengetallen

Kengetallen	Norm	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	50%	107%	127%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	49%	105%	125%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen < 30% rood	22%	15%	14%
4. Grondexploitatie	nvt	3%	2%	4%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%: rood	1,8%	0,0%	0,5%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	125%	101%	106%

1+2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Nu kan er in een gemeente sprake zijn van het doorlenen, door weer aan andere partijen een lening te verstrekken, zoals aan sportclubs, culturele organisaties, etc. Om vervolgens inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen moet de schuldquote zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden worden weergegeven. Op deze manier ontstaan twee indicatoren.

Deze indicatoren brengen in beeld in hoeverre de netto schulden zich verhouden tot de totale baten (inkomsten) van de gemeente. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering de gemeente heeft aangetrokken om de activiteiten (investeringen) te financieren.

Dit inzicht is uiteraard voor Diemen zelf van belang, maar het is ook verplicht deze kengetallen in begroting en rekening op te nemen. Samen met de andere vier financiële kengetallen geven ze een beeld van de financiële situatie van de gemeente.

De netto schuldquote wordt volgens een vaste formule berekend:

De netto schuldquote = $(A+B+C-D-E-F-G)/H \times 100\%$

A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)

B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)

- C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)
- D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)
- E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)
- F Liquide middelen (cf art. 40 BBV)
- G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)
- H Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitaties kunnen bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Bedrijfsvoering

Afdelingsmanager: J.D. de Kort

Afdeling: Directie

Diemen 2022

In 2019 is verder vorm gegeven aan de doorontwikkeling van de Diemense organisatie. Met de verwachting dat de beoogde transitie op zo veel mogelijk draagvlak kan rekenen, is gekozen voor een aanpak waarbij betrokken medewerkers uit de gehele organisatie in werkgroepverband meedenken en meepraten. Ook de Ondernemingsraad is actief betrokken in "de wordingsfase".

Separaat heeft een zogenaamde teamscan plaatsgevonden en wordt met de medewerkers van die teams gesproken over de uitkomsten en de mogelijke consequenties voor de beoogde veranderingen. Tussendoor vindt een beperkt aantal plenaire medewerkersbijeenkomsten plaats en heeft interne communicatie een prominente plek gekregen. Zowel inhoudelijke deskundigheid als procesmatige begeleiding worden door een externe adviseur geleverd. Naar verwachting is in de eerste helft van 2020 sprake van een gewijzigde organisatie-indeling en wordt gewerkt met een nieuwe verdeling van taken, bevoegdheden en rollen. Vervolgens kan invulling worden gegeven aan de verdere ontwikkeling van de vereiste kennis en competenties. Wij onderkennen dat naast reguliere opleidingswensen, specifiek in de ontwikkeling van medewerkers dient te worden geïnvesteerd en hebben o.a. hiervoor een bedrag van € 150.000 in de begroting opgenomen.

Zoals bekend heeft de groei van de gemeente effecten op de omvang van de gemeentelijke organisatie. We zien de laatste jaren dat sprake is van een constante instroom van nieuwe medewerkers, die bovendien garant staan voor een (gewenste) verjonging van het personeelsbestand. Diemen blijkt, mede vanwege de ongekende dynamiek, een aantrekkelijke werkgever te zijn. Keerzijde van deze ontwikkeling is dat we gedwongen worden creatief en tegelijkertijd vernieuwend naar de werkplekbezetting te kijken. Ook omdat een deel van de medewerkers van Duo+ in ons gemeentehuis is en blijft gehuisvest. De voorbereidende acties voor een integrale huisvestingsvisie zijn in gang gezet en moeten in 2020 leiden tot de uitrol van een vernieuwd werkplekconcept. Kosten worden gedekt uit het hiervoor genoemde bedrag van € 150.000.

Samenwerking Duo+

Dienstverleningsovereenkomst

Het jaar 2020 staat in het teken van de verder uitwerking van de gemaakte afspraken in de Dienstverleningsovereenkomsten en de overige uitkomsten uit het herijkingsproces.

Integrale advisering

De integrale advisering over alle thema's van bedrijfsvoering wordt in 2020 stevig ter hand genomen. Daarbij gaat het niet alleen om het integraal adviseren, maar ook om het vormgeven van de integrale afhankelijkheden. Verder wordt ook nadere invulling gegeven aan de integrale control op de zogeheten PIJOFACH-taken waaronder alle werkzaamheden van Bedrijfsvoering vallen.

Personeelsbeleid

- *Eigen formatie*

Wij verwachten dat de loonkosten voor de huidige vaste formatie naar verwachting stijgen als gevolg van stijgende pensioenpremies en cao-ontwikkelingen. Thans is in deze begroting uitgegaan van een stijging van 1,9% maar deze kan - afhankelijk van de CAO-ontwikkelingen - hoger uitpakken.

- Mens en arbeid

De wereld om ons heen verandert steeds sneller en de benodigde competenties van medewerkers veranderen hierdoor ook. Hierdoor krijgen wij te maken met de situatie dat medewerkers getraind moeten worden en in voorkomende gevallen in mobiliteitsoplossingen moet worden voorzien.

Daarnaast hebben gemeenten op grond van de Quotumwet een verantwoordelijkheid om mensen met een arbeidsbeperking te ondersteunen om aan het werk te komen. Hier liggen kansen in combinatie met het invullen van een maatschappelijke verantwoordelijkheid. De aandacht voor mobiliteit, talentmanagement en duurzame inzetbaarheid zijn bovendien middelen om het ziekteverzuim zo laag mogelijk te houden.

- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

De belangrijkste gevolgen zijn dat de arbeidsrechtelijke (rechts)positie van ambtenaren gelijk wordt aan die van werknemers in het private bedrijfsleven, en dat er een nieuwe (gewijzigde) Ambtenarenwet komt.

Financiën

- Digitale P&C-documenten

Binnen Duo+ is nog geen eigen begrotingsapp beschikbaar. Binnen de gemeenten zijn twee verschillende tools in gebruik. In 2021 volgt een evaluatie die we in 2020 gaan voorbereiden.

- Verder digitaliseren en optimaliseren administraties

Het continue verbeteren en verder digitaliseren van de processen vereist ook in 2020 continue aandacht.

Interne Dienstverlening

In 2020 wordt ook invulling gegeven aan de wens van gezamenlijke inkoop. Contracten die gezamenlijk worden afgesloten bieden mogelijkheden tot efficiency en kostenbesparing.

Informatie en Automatisering (I&A)

Er is een actieve vervangingsplanning conform de principes van het ideaalcomplex. Daar wordt invulling aan gegeven. Ook is er aandacht voor het toenemende gebruik van digitale informatie en eisen die archivering daaraan stelt. In gezamenlijkheid met

Juridische Zaken

In 2020 wordt invulling gegeven aan het ontsluiten van strategische stuurinformatie die op basis van de afhandeling in het kader van bezwaar en beroep, maar ook van klachten, kan worden gegenereerd.

Interne communicatie

Deze vorm van communicatie betreft het verder bevorderen van de interne verbindingen en het delen van kennis en ontwikkelingen. Verder wordt in 2020 ook de arbeidsmarktcommunicatie op grond van nader te ontwikkelen personeelsbeleid vormgegeven.

Inkoop

De inkoopfunctie is binnen Duo+ ingericht. De Contactpersoon Inkopen stuurt de inkoopcontactgroep aan, die in samenwerking met Stichting Rijk de kwaliteit van inkoop en aanbesteding verbetert. Onderdeel daarvan is het duurzaam, circulair inkopen en inkopen met social return. Deze thema's worden uitgediept in samenwerking met de Metropool Regio Amsterdam die op deze gebieden al actief is. Verder wordt aandacht gegeven aan contractmanagement, te meer omdat dit een handvat biedt inkoopvoornemens nog beter op elkaar af te stemmen en daarmee voordeel te behalen.

Formatie-uitbreidingen

De realisatie van de bestuurlijke ambities uit het coalitieakkoord 'Duurzaam Samenleven', de groei van Diemen en andere nieuwe ontwikkelingen leiden tot formatie-uitbreidingen. Onderstaand een overzicht van alle nieuwe formatieuitbreidingen, gevolgd door een toelichting.

Formatie-uitbreidingen	2020	2021	2022	2023
Directie en advies				
Diemen op weg naar 2022	200	150	150	150
Medewerker strategische aansturing (1,0 waarvan 0,6 fte reeds gedekt) + Medewerker Communicatie (0,5 fte)	75	75	75	75
Afdeling Samenleving				
Medewerker coaching en begeleiding werkzoekende (1,0 fte)	70	70	70	70
Afdeling Publiekszaken				
Medewerker Burgerzaken (1,0 fte)	60	60	60	60
Afdeling Ruimtelijk Beheer				
Medewerker gebouwenbeheer (1,0 fte)	50	50	50	50
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling				
Beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid	80	80	80	80
Project Scheerlicht / zorgplicht - uitbreiding formatie handhaving omgevingsvergunningen (1,0 fte)	80	80	80	80
- toezichthouder (1,0 fte)	60	60	60	60
- medewerker administratieve ondersteuning (0,5 fte)	25	25	25	25
- medewerker juridische ondersteuning (0,5 fte)	40	40	40	40
Toezichthouder BOA (0,2 fte)	15	15	15	15
Parkeren - medewerker administratieve ondersteuning - parkeren (0,75 fte)	30	30	30	30
- juridische medewerker parkeren (0,5 fte)	30	30	30	30
Totaal formatie-uitbreidingen	815	765	765	765

Toelichting per uitbreiding

• Diemen 2022

Zoals bekend heeft de groei van de gemeente effecten op de omvang van de gemeentelijke organisatie. We zien de laatste jaren dat sprake is van een constante instroom van nieuwe medewerkers, die bovendien garant staan voor een (gewenste) verjonging van het personeelsbestand. Diemen blijkt, mede vanwege de ongekende dynamiek, een aantrekkelijke werkgever te zijn. Onderdelen van dit onderzoek zijn de aansturing (span of controle) en de huisvesting. Verwachting is dat beide aspecten structurele financiële gevolgen gaan hebben. Vooralsnog is een structurele stelpost van € 150.000 opgenomen.

Voor ondersteuning en training van het Diemen 2022-proces is in 2020 incidenteel budget begroot van € 50.000. Daarbij is het de verwachting dat met de uitvoering van het verbetertraject van het team P&O van Duo+ uiteindelijk vanuit de reguliere Duo+-formatie voorzien kan worden in de O-behoeften van de vier organisaties. Volgend jaar moeten we beoordelen of continuering van een afzonderlijk Diemen 2022-budget nog opportuun is.

- Participatie en communicatie

Op basis van de visie 'Diemen doen we samen!' willen wij investeren in betere participatie, communicatie en dienstverlening. We geven in een nieuw samenspel met inwoners, ondernemers en instellingen inhoud en vorm aan een groeiend Diemen. We benutten de creativiteit, kracht en energie die in onze gemeenschap aanwezig is. Om dit te kunnen doen is ook extra capaciteit nodig binnen de organisatie.

Van de bestaande structurele dekking van € 140.000 voor dienstverlening en bestuursondersteuning wordt € 80.000 (1,0 fte) ingezet voor een participatieadviseur.

Daarnaast is er behoefte aan extra capaciteit en strategische aansturing op zowel dienstverlenings-, participatie-en communicatiegebied. Hiervoor is naar schatting € 100.000 nodig (1,0 fte schaal 12). Bovendien is het de wens om tegemoet te komen aan de behoefte van "onlinecapaciteit" (vooralsnog 0,5 fte schaal 9 is € 35.000). Zo kan de gemeente beter inspelen op de ontwikkelingen op het gebied van social media.

Door deze claims ontstaat een structureel dekkingstekort van € 75.000 (€ 215.000 minus € 140.000). Om te voorzien in de formatieclaims op het gebied van participatie en communicatie is een bedrag van € 75.000 aan extra structurele personeelskosten nodig. De extra formatie voor bestuurs-/directieondersteuning vervalt hiermee.

- Medewerker coaching en begeleiding werkzoekende

In het coalitie akkoord is afgesproken dat er een extra inspanning wordt gepleegd om kwetsbare en vaak minder kansrijke inwoners van Diemen te ondersteunen. Zowel bij het vinden van duurzaam werk als de toegang tot aanvullende inkomensondersteuning en armoedeverzoeken. Zo zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk Diemenaren mee kunnen doen. Zowel economisch als maatschappelijk. De focus in deze opgave ligt op duurzame uitstroom voor kwetsbare doelgroepen. In 2020 is extra capaciteit voor de coaching en begeleiding van werkzoekende (inclusief statushouders), totaal 1,0 fte.

- Medewerker Burgerzaken

In 2018 is een aantal ontwikkelingen benoemd die ertoe leiden dat de formatie van Burgerzaken groeit. Eén ervan is de groei van het aantal inwoners in Diemen. Deze groei begint nu zodanig door te zetten, dat deze functie ingevuld moet gaan worden en daarmee onderdeel wordt van de begroting 2020 en verder. Het betreft 1 fte in schaal 8 (€ 60.000). Hiermee komt de totale formatie van team Burgerzaken op 10,5 fte.

- Uitbreiding formatie gebouwenbeheer (huismeester)

Door de uitbreiding / groei van Diemen en de hiermee gepaarde bouwdrift, ontstaat deze vraag naar extra capaciteit. Er komen diverse gebouwen bij waarbij het team gebouwenbeheer moet adviseren. Deze uren zijn op dit moment voorhanden. Op langere termijn moeten deze gebouwen beheerd worden. Deze beheerstaken kunnen niet binnen de beschikbare uren worden opgevangen. In de diverse bouwkundige functies van het team zitten uren opgesloten die nu worden ingezet voor ondersteuning van facilitaire zaken. Dit zijn veelal uren die door een huismeester prima kunnen worden opgevangen. Door uitbreiding van de formatie met een huismeester (1,0 fte schaal 5/6 ad. € 50.000) kunnen de extra werkzaamheden efficiënt worden opgevangen.

- Beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid

In 2020 is extra capaciteit benodigd voor beleidsontwikkeling op het gebied van openbare orde en veiligheid. Er is behoefte aan een medewerker die op strategisch niveau in staat is het gewenste beleid om te (laten) zetten in concrete maatregelen, uitgaande van een duidelijke prioriteitstelling, en daarbij sparringpartner kan zijn voor alle partijen in het veiligheidsdomein.

- **Project Scheerlicht / Zorgplicht**

Na de geslaagde pilot van de adres- en woonfraude in Diemen Noord is besloten om het project Scheerlicht, in de hele gemeente uit te rollen. Uit de pilot is gebleken dat er veel samenhang is tussen adres/woonfraude, ondermijnende criminaliteit maar ook behoefte aan zorg. De aanpak zal dan ook integraal gericht zijn in de cyclus van: vermoeden -onderzoek - toezicht - handhaving - juridische rechtsbescherming (zienswijzen/bezwaar/beroep) - uitvoering dan wel vermoeden - onderzoek - aanbieden van zorg. Nog meer dan tijdens de pilot Diemen-Noord zal, op basis van concrete situaties, intern en extern de samenwerking worden opgezocht, om ook de zorgcomponent van de beoogde aanpak aandacht te geven. In het plan van aanpak van het project Scheerlicht, dat inhoudelijk nog met uw raad wordt besproken, wordt voor deze integrale benadering uitgegaan van de volgende benodigde middelen:

- uitbreiding formatie handhaving omgevingsvergunningen (1,0 fte);
- uitbreiding administratieve ondersteuning (0,5 fte);
- uitbreiding juridische ondersteuning (0,5 fte).

- **Toezichthouder BOA**

Een specifiek onderdeel van de aanpak van ondermijning is het tegengaan van heling. Daartoe is het Digitaal Opkopers Register (DOR) ontwikkeld. In 2018 is zijn de eerste ervaringen met dit register opgedaan en zijn de toezichthouders opgeleid om hierop toe te kunnen zien. Het toezien en handhaven van het DOR is een extra taak. Deze taak kan niet belegd worden binnen de huidige beschikbare capaciteit. Hiervoor wordt een structurele capaciteitsuitbreiding gevraagd van 0,2 fte.

- **Parkeren**

In verband met de verdere uitbreiding van parkeerzones nemen de administratieve en juridische werkzaamheden toe, terwijl ook de opbrengsten toenemen. De toename van de reguliere opbrengsten ten opzichte van de begroting bedraagt in 2019 € 185.000 en geeft ruimte voor de noodzakelijke uitbreiding van de ambtelijke capaciteit. Het gaat hierbij om uitbreiding met 0,75 fte voor administratieve werkzaamheden (behandelen meer complexe aanvragen, informatie verstrekking etc.) van de twee huidige medewerkers ondersteuning parkeren. Tevens vragen we uitbreiding voor 0,5 fte juridische ondersteuning binnen parkeren (behandeling conflicten, bezwaar en beroep). De stijging van de salariskosten bedraagt hierdoor € 102.000.

Incidentele formatiebehoefte voor projecten

Bij de vaststelling van de begroting 2018 is voor drie jaar incidenteel budget gevraagd om een start te kunnen maken met projecten. Het begrotingsjaar 2020 is het laatste jaar dat deze constructie nog van kracht is.

In eerste instantie worden de kosten gedekt uit de Algemene Reserve maar voor een groot deel van de kosten is het de bedoeling dat deze meegenomen in het te zijner tijd toe te kennen investeringsbudget of het openen van een grondexploitatie. Dit vindt via aparte besluitvorming plaats.

De uitwerking van deze projecten kan niet binnen de huidige formatie worden vorm gegeven. Ter voorbereiding van deze projecten is extra capaciteit nodig. In onderstaand overzicht zijn per project de benodigde budgetten aangegeven.

Nieuwe projecten				
Extra formatiebehoefte nieuwe projecten	2020	2021	2022	2023
Stichting Arq #	60	-	-	-
Station Diemen Zuid	80	-	-	-
Buitenlust #	45	-	-	-
Spoorzicht #	155	-	-	-
Visie Diemen Zuid *	235	-	-	-
Incidentele formatiebehoefte projecten	575	-	-	-
# ten laste van (nog te openen) grondexploitatie				
* ten laste van (nog beschikbaar te stellen) krediet				

Onderstaand een korte toelichting van de resultaten per project .

Nieuwe projecten	Resultaat
Stichting Arq	Het beschikbaar zijn (incl. grondverkoop en planologische procedure) van een nieuwe bebouwingslocatie voor stichting Arq
Station Diemen Zuid	Visie en concreet uitvoeringsplan voor het (laten) aanpassen van de directe omgeving en voorplein van station Diemen-Zuid (excl. realisatie)
Buitenlust	Bouwplan (incl. planologische procedure) voor het (laten) realiseren van sociale woningbouw in de wijk Buitenlust.
Spoorzicht	Visie en planvorming voor nader te bepalen realisatie.
Visie Diemen Zuid	Visie en gefaseerde planvorming voor reconstructie/herontwikkeling delen Diemen-Zuid

Overhead

Bij de vernieuwing van de BBV is de transparantie van de bedrijfsvoeringskosten een belangrijk punt. Het is verplicht voorgeschreven dat de gemeenten inzichtelijk maken wat de overheadkosten zijn. De BBV schrijft voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaande een overzicht van de overheadkosten in de begroting 2020.

Soort kosten	2020	2021	2022	2023
Bijdrage Duo+ (gemeenschappelijke regeling)	5.760	5.850	5.935	6.020
Bijdrage Inkoopbureau Stichting Rijk	170	170	170	170
Directie en bestuursadvisering/-ondersteuning	1.123	1.283	1.423	1.568
Afdelingsmanagers	474	474	474	474
Ondernemingsraad	61	61	61	61
Communicatie	164	164	164	164
Financiën	20	20	20	20
Juridische zaken	106	106	106	106
Personeel & Organisatie	665	665	665	665
Informatisering & Automatisering	41	41	34	32
Interne dienstverlening	22	22	22	22
Facilitair	504	504	503	503

Soort kosten	2020	2021	2022	2023
Vervoermiddelen	179	188	160	159
Huisvesting	1.310	1.312	1.339	1.328
Overige kosten bedrijfsvoering	149	174	199	224
Verrekening overhead met grondexploitaties en tarieven	-297	-297	-297	-297
Totaal overhead	10.451	10.737	10.978	11.219

De overheadkosten stijgen de komende jaren geleidelijk. Oorzaak hiervan zijn toenemende kosten als gevolg van de groei van Diemen.

Als sturingsinstrument zetten we de totale overheadkosten als verhoudingspercentage af tegen de totale salariskosten van de vakafdelingen. Zie hieronder de salariskosten per vakafdeling.

Vakafdeling	2020	2021	2022	2023
Publiekszaken	2.993	2.993	2.993	2.923
Ruimtelijk Beheer	3.340	3.259	3.259	3.259
Ruimtelijke Ontwikkeling	3.822	3.754	3.754	3.754
Samenleving	2.786	2.786	2.786	2.756
Totaal salariskosten vakafdelingen	12.941	12.792	12.792	12.692

Inzicht in de verhouding tussen de salariskosten en de overhead maakt sturing mogelijk. Dit kan een hulpmiddel zijn bij de invulling van bijvoorbeeld bezuinigingen, maar ook voor de toerekening van overhead naar tarieven en de grondexploitatie.

	2020	2021	2022	2023
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	81%	84%	86%	88%

Deze voorgeschreven wijze van presenteren leidt tot een overheadpercentage van ruim 80%. Voor de toerekening van overhead naar de producten, waaronder de tarieven en grondexploitaties rekenen we in de begroting 2020, net als voorgaande jaren 60% aan overheadkosten toe. De basis voor de toerekening zijn de salariskosten (uren) die voor het desbetreffende product (beleidstaak) worden gemaakt.

Door het percentage aan te passen kan sturing gegeven worden aan de lokale lastendruk, maar het heeft bovendien effect op het begrotingssaldo. Er is een maximum ingesteld voor het toe te rekenen overheadpercentage. Het percentage mag namelijk niet hoger zijn dan het door het BBV-verplicht berekende percentage (in casu dus 81%). Voor een bestendige gedragslijn is er gekozen 60% overhead te blijven doorrekenen. Dit ligt in lijn met de toerekening van overhead zoals de afgelopen jaren plaatsvond (vóór deze BBV-aanpassing).

Indicatoren

Indicatie van het behaalde resultaat door te kijken naar	Nul meting	Real. 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeidsverzuim	4%	5%	4%	5%	5%	5%	5%
Personeelsverloop	7%	10%	11%	16%	16%	16%	16%
Aantal vacatures	15	40	22	22	30	25	25
Realisatie HRM gesprekken	95%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
% facturen betaald binnen 30 dagen	65%	67%	95%	95%	95%	95%	95%
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners (verplicht)	7,012	6,322	6,333	6,000	6,242	5,830	5,614
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners (verplicht)	6,726	6,186	6,074	5,842	6,086	5,684	5,474

Het toenemende verloop en de vacatures komt door de toenemende uitstroom van gepensioneerden en de vacatures als gevolg van de groei (nieuwe functies als gevolg van capaciteitsuitbreiding).

Het aantal fte formatie en aantal fte bezetting per 1.000 inwoners loopt terug doordat de groei aan aantal fte niet evenredig mee groeit met de sterke groei van het aantal inwoners van Diemen.

Lokale heffingen

Afdelingsmanager: K. Deutekom

Afdeling: Directie

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat alle onderwerpen die volgens artikel 10 van het BBV in deze paragraaf aan de orde moeten komen, te weten:

- De inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Verduurzaming belastinggebied

In november 2018 is er een motie ingediend (ladders) tot nader onderzoek voor de vrijstelling van zonnepanelen bij de waardebepaling van onroerende zaken. Voor de uitwerking hiervan is door de VNG een rapport opgesteld van een inventarisatie voor de verduurzaming van het belastinggebied per belastingsoort. Tot op heden is hier nog geen vervolg aan gegeven.

Herziening belastinggebied

Halverwege 2019 is er een werkgroep ingesteld bestaande uit verschillende partijen voor de herziening van het belastinggebied. Op dit moment betreffen dit alleen nog verkennende gesprekken. Wellicht dat in de loop van 2020 hier meer informatie over beschikbaar komt.

Verbetering rechtsbescherming wet WOZ

Onlangs heeft het Ministerie van Financiën een internetconsultatie gehouden over een wetsvoorstel dat de rechtsbescherming aanpast aan situaties waarin belanghebbenden tegengestelde belangen bij een WOZ-waarde hebben. De reacties op het wetsvoorstel worden betrokken bij de definitieve vormgeving van het wetsvoorstel, dat te zijner tijd naar de Tweede Kamer zal worden gestuurd.

• Tegengestelde belangen

De WOZ-waarde is ingevoerd voor een breed gebruik door overheden voor de heffing van belastingen. Denk bijvoorbeeld aan de gemeentelijke onroerendezaakbelasting, maar ook aan het gebruik van de WOZ-waarde als bodemwaarde voor fiscale afschrijvingen. Omdat de WOZ-waarde in toenemende mate voor niet-fiscale doelen wordt gebruikt, gebeurt het vaker dat de ene belanghebbende voordeel heeft van een lagere waarde en de andere belanghebbende juist van een hogere.

• Rechtsbescherming

Om de rechtsbescherming voor deze situaties te verbeteren, vervangt het wetsvoorstel de bestaande individuele WOZ-beschikking (waartegen alleen de geadresseerde bezwaar kan maken) door een enkele WOZ-beschikking waarin de waarde van de onroerende zaak centraal staat en die tot alle belanghebbenden is gericht.

Voor deze nieuwe opzet is aansluiting gezocht bij de Algemene wet bestuursrecht (Awb), die iedere belanghebbende de mogelijkheid geeft bezwaar tegen een besluit te maken. Dit betekent voor de WOZ dat alle personen van wie het belang rechtstreeks bij een WOZ-beschikking is betrokken, bezwaar kunnen maken.

Deze ruimere bezwaarmogelijkheid gaat wel gepaard met maatregelen die een tegenovergesteld effect hebben. Zo kan degene die in de loop van een jaar eigenaar of gebruiker van een onroerende zaak wordt, niet langer een WOZ-beschikking aanvragen en daartegen bezwaar maken.

- **Achteruitgang**

Verder betekent de nieuwe herzieningsregeling – die de bestaande mogelijkheid van een ambtshalve waardevermindering en van een waardeverhoging bij een zogenoemd nieuw feit moet vervangen – een achteruitgang. Uitgangspunt van de herzieningsregeling is dat een onjuiste beschikking bij een redelijkerwijs kenbare onjuistheid kan worden herzien. Daarvan is in ieder geval sprake als de waarde ten minste 30 procent afwijkt van de waarde die vastgesteld had moeten zijn.

Voor de ambtshalve vermindering is dit een verslechtering, omdat nu als voorwaarde geldt dat de waarde vastgesteld had moeten zijn op een bedrag dan ten minste 20 procent (met een minimum van 5.000 euro) lager is dan de te hoog vastgestelde waarde.

De geraamde opbrengsten

Op hoofdlijnen hebben we de volgende belastingen en retributies voor 2020 t/m 2023 geraamd:

Opbrengsten	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onroerende zaakbelastingen						
- woningen (eigenaren)	3.249	3.510	4.050	4.235	4.560	4.790
- niet-woningen (eigenaren)	1.444	1.615	1.565	1.565	1.565	1.565
- niet-woningen (gebruikers)	1.159	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Precariobelasting	502	500	475	475	25	25
Toeristenbelasting	243	400	550	550	500	500
Kostendeekkende tarieven						
Parkeerbelasting	871	573	980	630	980	630
Afvalstoffenheffing	3.521	3.655	3.817	3.891	3.891	3.888
Rioolheffing	2.939	3.029	3.275	3.287	3.287	3.287
Marktgelden	56	56	56	56	56	56
Lijkbezorgingsrechten	73	99	96	96	96	96
Burgerzaken	588	421	356	356	356	356
Bouwleges	668	1.562	825	640	945	890
Overige leges	32	15	15	15	15	15
Totaal	15.345	16.685	17.310	17.046	17.526	17.348

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen

Alleen belastingen mogen bestemd worden voor zaken die de gemeente zelf bepaalt. Belastingen in Diemen zijn de OZB, de precario-, parkeer- en toeristenbelasting. De onroerende zaak belasting (OZB) is het belangrijkste gemeentelijke belastinginstrument.

Rechten (voorheen bekend onder de term retributies) mogen alleen ten goede komen aan de kosten die er voor gemaakt worden. Dit zijn de zogenaamde geoormerkte heffingen. De geoormerkte heffingen die in Diemen geheven worden zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Daarnaast geldt dat de andere belastingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn, zoals de leges uit (waaronder de omgevingsvergunning), de marktgeldverordening en parkeergelden.

In 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota is aangegeven hoe sturing van de raad mogelijk is. Belangrijke vragen bij de sturing van de lokale lastendruk zijn:

1. Welke belastingen wil en kan een gemeente opleggen?
2. Wat is de grondslag van de belasting?
3. Welke kosten worden naar een tarief doorerekend?

Ontwikkeling WOZ-waarden

De WOZ-waarden worden ieder jaar opnieuw vastgesteld. De peildatum ligt één jaar voor het belastingjaar. De Waarderingskamer houdt toezicht op de tijdige en correcte uitvoering van de Wet WOZ en geeft zijn goedkeuring alvorens de vastgestelde waarden mogen worden beschikt. Deze WOZ-beschikking wordt afgedrukt op het gecombineerde aanslagbiljet gemeentelijke heffingen. Deze werkzaamheden zijn vanaf 2013 uitbesteed aan Gemeentebelastingen Amstelland.

De prognose voor 2020 is gebaseerd op een analyse van de waardeontwikkeling tot augustus 2019. Uit deze voorlopige prognose op basis van de toen bekende gerealiseerde marktinformatie blijkt dat de waarde van de woningen stijgt met circa 15% en de waarde van de niet-woningen met circa 5%. Deze cijfers worden in het najaar van 2019 eventueel nog aangepast indien uit de laatste analyses blijkt dat deze moeten worden bijgesteld. Conform bestendig beleid zal de actuele beschikbare waardeontwikkeling worden verwerkt bij de vaststelling van de belastingverordeningen. De belastingverordeningen worden in december vastgesteld en bevatten alle belastingtarieven voor het jaar 2020.

Op de Diemense woningmarkt is op dit moment sprake van forse waardestijgingen, meer dan 15%. Dit ligt significant boven het landelijk gemiddelde van circa +7%.

Voor de niet-woningen is de landelijke prognose +2% ten opzichte van +5% in Diemen.

Geschatte WOZ-waarde (belastingcapaciteit)	2019	2020
Woningen	3.975.500	5.032.325
Niet-woningen	606.000	635.000

In bovenstaande tabel is bij de WOZ-waarde voor 2020 rekening gehouden met de areaaluitbreiding die in 2018 heeft plaatsgevonden.

Onroerend zaakbelasting

Er zijn drie soorten onroerend zaakbelasting (OZB) die geheven worden:

1. OZB voor eigenaren van woningen;
2. OZB voor eigenaren van niet-woningen;
3. OZB voor gebruikers van niet-woningen.

Het is wettelijk niet mogelijk om verschillende tarieven te hanteren bij woningen voor bijvoorbeeld vrijstaande huizen en appartementen of koop- en huurhuizen. Ook is het niet toegestaan om bij de categorie niet-woningen onderscheid te maken in tarieven voor bijvoorbeeld courante objecten (winkels, kantoren, en dergelijke) en incurante objecten (scholen, sportcomplexen en dergelijke).

Het OZB-tarief is een percentage van de waarde van het onroerend goed, het object. Bij de bepaling van het OZB-tarief stuurt de gemeente op resultaat, met andere woorden op de totale belastinginkomsten. Voor het bepalen van het belastingtarief zijn er twee belangrijke variabelen, namelijk: de geraamde opbrengst en de waarde van al het onroerend goed in de gemeente.

Verder wordt bij de berekening van het tarief rekening gehouden met verminderingen vanwege bijvoorbeeld: leegstand bij niet-woningen, bezwaar- en beroep, vrijstellingen, kwijschelding etcetera.

OZB-tarieven als percentage van de WOZ-waarde	2019	2020
Woningen - eigenaar	0,0880%	0,0814%
Niet-woningen - eigenaar	0,2606%	0,2519%
Niet-woningen - gebruiker	0,2476%	0,2394%

Bij de berekening van deze indicatieve OZB-tarieven is rekening gehouden met:

- een verhoging van 1,5% van de totale opbrengst;
- een extra verhoging van 5,0% ter compensatie van de hogere korting via de algemene uitkering;
- een waardestijging van 15% bij de woningen;
- een waardestijging van 5% bij de niet-woningen;
- en de areaaluitbreiding zoals opgenomen in de nota over de groei van Diemen.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven de voor de publieke dienst bestemde gemeentegrond. Veruit het grootste deel van deze belastingopbrengst wordt ontvangen van nutsbedrijven voor de leidingen die in gemeentegrond liggen. Voorts ontvangen we opbrengsten als gevolg van verleende vergunningen.

Inmiddels is het wetsvoorstel tot afschaffing van precariobelasting op leidingen aangenomen. Vanaf 2022 is het niet meer mogelijk precariobelasting te heffen. Bovendien is het niet langer toegestaan de tarieven te indexeren.

Vanaf de begroting 2018 is deze afbouw opgenomen. Gekozen is het financiële effect geleidelijk te verwerken door jaarlijks een oplopende dotatie aan de algemene reserve op te nemen. Zie onderstaand schema:

	2020	2021	2022	2023
Geraamde opbrengst precario	475	475	25	25
Geraamde dotatie aan algemene reserve	300	400	0	0

Toeristenbelasting

De gedachte achter de toeristenbelasting is dat een gemeente kosten maakt voor voorzieningen die ook door niet-inwoners worden gebruikt, maar waarvoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds wordt verkregen. Hoewel de naam anders doet vermoeden, kan dus ook niet-toeristisch verblijf belast worden. De opbrengst van de toeristenbelasting vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De toeristenbelasting wordt geheven op personen die niet staan ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand (GBA). De toeristenbelasting wordt veelal verhaald op die instanties die gelegenheid bieden tot verblijf met overnachting, zoals hoteliers, pensionhouders, Bed & Breakfast accommodaties en

dergelijke. De verblijfbieder kan de toeristenbelasting doorberekenen aan degene die bij deze instanties overnachten. Vanaf 2013 worden ook vier Bed & Breakfast bedrijven in de heffing betrokken. De opbrengst van deze belastingplichtigen is echter gering.

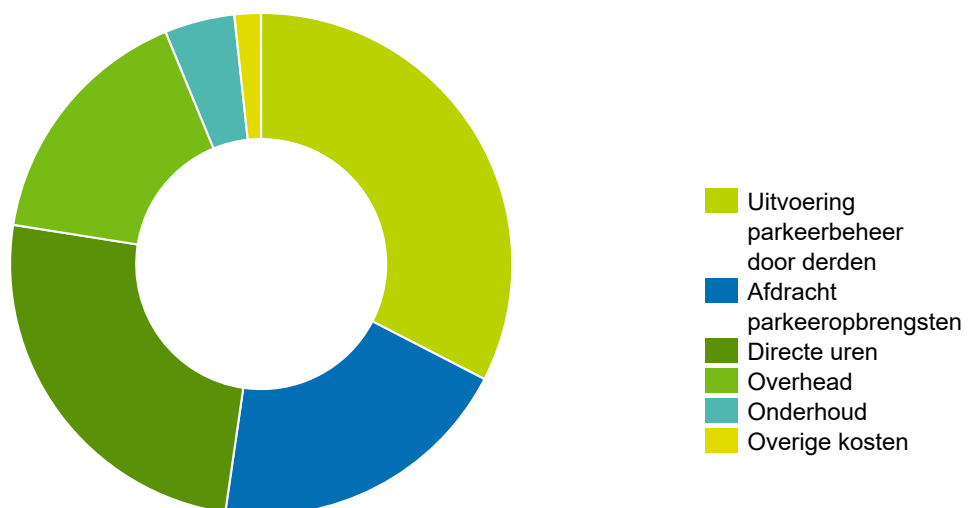
Momenteel zijn er twee hotels in Diemen. Beide hotels liggen in of in de nabijheid van Holland Park. In 2017 is het tweede hotel open gegaan. Dit hotel (hostel) is in 2018 uitgebreid en heeft nu een capaciteit van ruim 770 bedden. In 2019 is besloten de toeristenbelasting met 100% te verhogen. Op basis van de ervaringscijfers kunnen de inkomsten steeds betrouwbaarder geraamd worden. Verwachting is dat in 2022 het andere hotel sluit omdat dan het nu geldende, tijdelijke bestemmingsplan, afloopt.

Parkeerbelasting

Bij het vaststellen van de parkeernota is uitgegaan van een dekkende parkeerexploitatie. De geheven tarieven worden gebruikt ter dekking van de kosten en handhaving die gemaakt worden voor het product parkeren.

Aangezien de parkeervergunningen twee jaar geldig zijn wordt jaarlijks de opbrengst verrekend met de 'Egalisatiereserve parkeren'.

Soort kosten	2020	Soort opbrengsten	2020
Uitvoering parkeerbeheer door derden	-362	Parkeervergunningen en naheffingsaanlagen	200
Afdracht parkeeropbrengsten	-219	Belparkeren	375
Directe uren	-280	Parkeerautomaten	99
Overhead	-181	Bijdrage uitvoering parkeerbeheer	526
Onderhoud	-50	Verkoop niet duurzame goederen	75
Overige kosten	-19		
Totaal toegerekende kosten	-1.111	Totaal opbrengsten	1.275
Dotatie aan egalisatievoorziening			-164

Opbouw tarief parkeren

Rechten

Onder een recht (of voorheen een retributie) wordt verstaan: een gedwongen betaling aan de (lokale) overheid ter zake van een concrete, door de (lokale) overheid als zodanig, *individueel* bewezen dienst. Op dit punt verschilt zij van een belasting, waar geen rechtstreekse concrete tegenprestatie tegenover staat. Wanneer er twijfel is of het om een belasting dan wel om een retributie gaat, kiest de rechtspraak meestal voor de kwalificatie als belasting, omdat dit meer rechten verleent aan de burger.

In Diemen worden de volgende rechten geheven:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Leges;
- Marktgelden;

- Lijkbezorgingsrechten.

Bij de ramingen voor de heffingen met een directe tegenprestatie streven we zoveel mogelijk kostendekkendheid na. Uitzondering hierbij is de markt waarbij ook naar tarieven in de omliggende gemeenten wordt gekeken om ons zo niet “uit de markt” te prijzen. Bij de diverse leges spelen naast het streven naar kostendekkendheid ook andere factoren een rol. Zo heeft de wetgever een aantal tarieven vastgesteld, bijvoorbeeld voor de Verklaring omtrent gedrag, reisdocumenten en rijbewijzen (rijksdeel). Ook de tarieven voortvloeiende uit de Wet op de Kansspelen worden landelijk bepaald. Daarnaast houden we bij het vaststellen van de tarieven ook rekening met de regionaal of landelijk gangbare tarieven. Per afzonderlijke recht geven we een korte toelichting. Bij alle rechten, passen we een inflatiecorrectie van 1,5% toe.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt in rekening gebracht voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Bij de afvalstoffenheffing wordt een tariefsdifferentiatie toegepast. Dat wil zeggen dat onderscheid wordt gemaakt in een tarief voor een éénpersoons- en een tarief voor een meerpersoonshuishoudens. De verhouding tussen één- en meerpersoonshuishoudens is ongeveer 35% éénpersoons- en 65% meerpersoonshuishoudens.

De studentenwoningen aan de Dalsteindreef en de studentenflats aan de Rode Kruislaan en Bergwijkdreef (containerwoningen) nemen we niet bij de berekening van het tarief. De eigenaar van deze complexen zorgt zelf voor de verwijdering van de afvalstoffen.

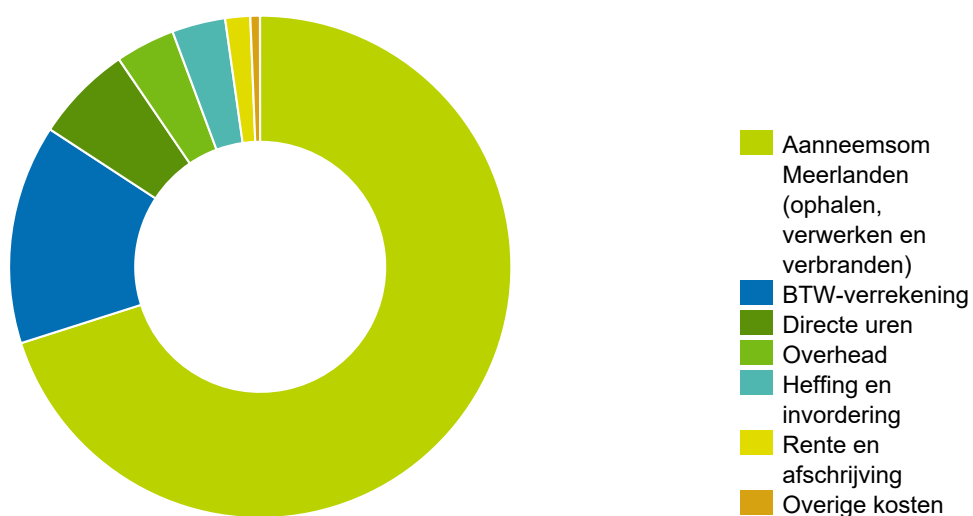
De geraamde kosten vormen de basis voor de berekening van de gewenste opbrengst voor 2020. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Sinds 2018 worden de kosten voor kwijschelding niet meer meegenomen in de tariefstelling. In 2019 en 2020 gaan we maatregelen nemen om de scheidingspercentages te verhogen. In overleg met de raad worden de mogelijkheden besproken. Verwachting is dat de investeringskosten die nodig zijn om tot een beter scheidingspercentage te komen zich op den duur 'terugverdienen'.

Vanaf 2017 is het beleid ingezet jaarlijks € 75.000 uit de de 'Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing' te halen zodat geen verdere tariefsverhoging nodig is. Inmiddels raakt de egalisatievoorziening uitgenut en vervalt vanaf 2020 de jaarlijkse onttrekking. Het vervallen van de onttrekking kan grotendeels opgevangen worden door de meerinkomsten als gevolg van de groei van Diemen.

Deze zomer was het Amsterdamse Energiebedrijf (AEB) nadrukkelijk in het nieuws. Momenteel wordt onderzocht welke maatregelen genomen moeten worden om de problemen op te lossen. Dit leidt tot hogere verbrandingstarieven. Het college anticipeert hier op door de tarieven afvalstoffenheffing in 2020 met € 20 extra te verhogen. Deze verhoging komt bovenop de prijsindexering van 1,5%.

Onderstaande tabel en grafiek geven u inzicht in de kosten die meegenomen worden bij de bepaling van het tarief.

Soort kosten	2020	Soort opbrengsten	2020
Aanneemsom Meerlanden (ophalen, verwerken en verbranden)	-3.052	Afvalstoffenheffing	4.067
BTW-verrekening	-615	Overige bijdrage	162
Directe uren	-273		
Overhead	-167		
Heffing en invordering	-150		
Rente en afschrijving	-70		
Overige kosten	-27		
Totaal toegerekende kosten	-4.354	Totaal opbrengsten	4.229
Onttrekking uit egalisatievoorziening			125

Opbouw tarief afvalstoffenheffing

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven voor het lozen van afvalwater op de gemeentelijke riolering, het afvoeren van hemelwater, de rioleringszorg en het grondwaterbeheer. Als er minder dan 500 m³ huishoudelijk (afval)water per jaar op de riolering wordt geloosd, is er sprake van een rioolrecht kleinverbruik. Als er meer dan 500 m³ geloosd wordt, is er sprake van rioolheffing grootverbruik.

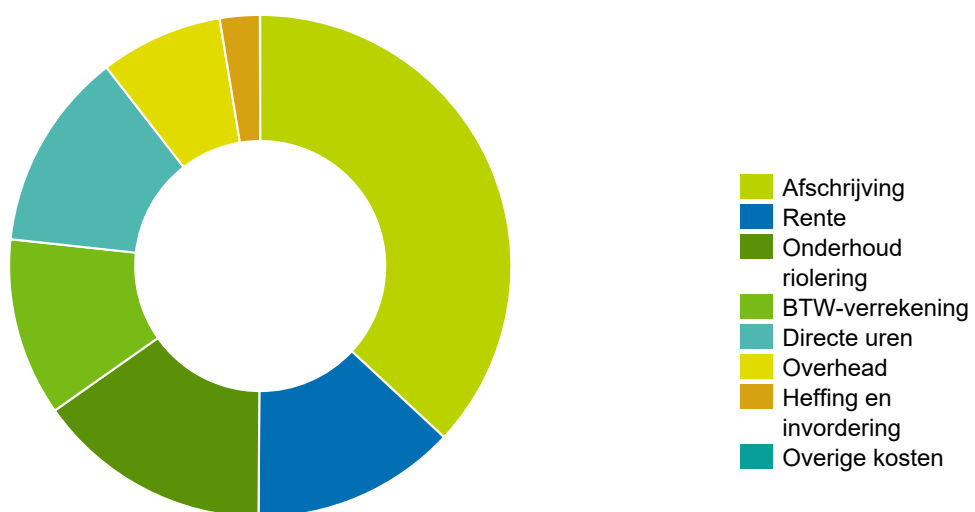
De gemeentelijke rioolheffing grootverbruik is gebaseerd op het door Waternet geschatte waterverbruik of de opname van de meterstanden. De tarieven rioolbelasting zijn als gevolg van de hoge stand 'Egalisatievoorziening riolen', de laatste jaren gelijk gebleven. Voorstel is in 2020 het tarief rioolbelasting met het inflatiepercentage van 1,5% te verhogen.

Basis voor de tarifiering is het in 2019 vastgesteld 'Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (Vgrp)'. In het Vgrp is inzichtelijk gemaakt in welke mate het nodig is om in de tarieven aan te passen zodat de kosten van toekomstige investeringen kunnen worden bekostigd.

Uitgangspunt is een 100% kostendekkend tarief.

Soort kosten	2020	Soort opbrengsten	2020
Afschrijving	-1.283	Rioolheffing	3.088
Rente	-458	Rioolheffing: bedrijven	187
Onderhoud riolering	-526		
BTW-verrekening	-398		
Directe uren	-445		
Overhead	-274		
Heffing en invordering	-90		
Overige kosten	-		
Totaal toegerekende kosten	-3.474	Totaal opbrengsten	3.275
Onttrekking uit egalisatievoorziening			199

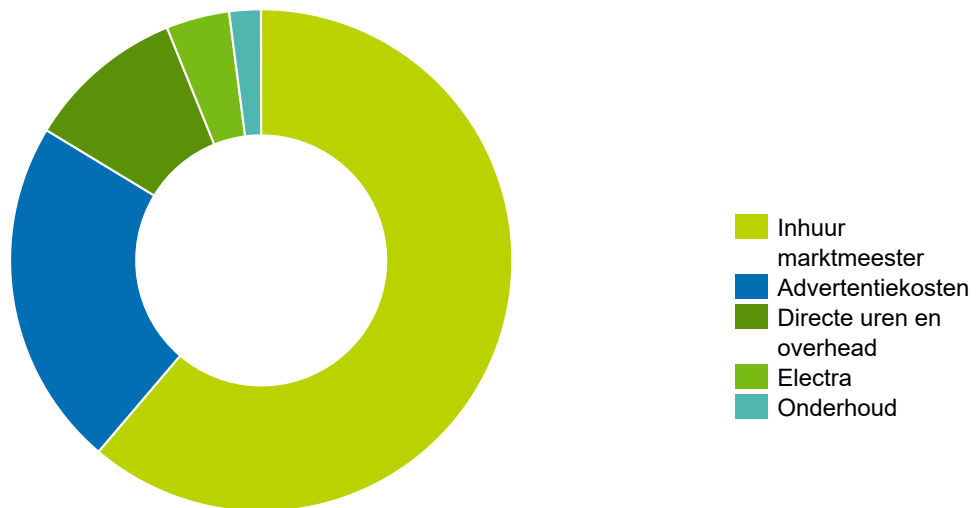

Opbouw tarief rioolbelasting

Marktgelden

We brengen marktgeld in rekening voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. De losse standplaatsen rekent de marktmeester af en de vaste standplaatshouders krijgen per half jaar een aanslag marktgeld.

Soort kosten	2020	Soort opbrengsten	2020
Inhuur marktmeester	-30	Staangelden	56
Advertentiekosten	-11	Opbrengst werken voor derden	3
Directe uren en overhead	-5		
Electra	-2		
Onderhoud	-1		
Totaal toegerekende kosten	-49	Totaal opbrengsten	59
Bijdrage uit algemene middelen			-10

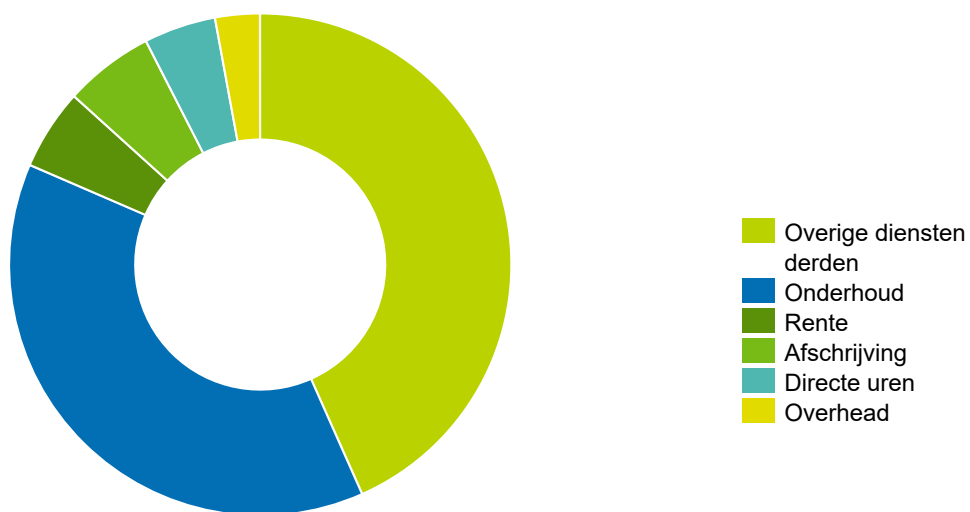
Opbouw tarief marktgelden

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten is een brede term voor grafrechten, begraafrechten en crematoriumrechten. Deze rechten worden in rekening gebracht voor het verlenen of verlengen van een uitsluitend recht op een graf, het verstrooien van as, het bijzetten van een urn en het huren van de aula/koffiekamer.

Diemen is eigenaar van begraafplaats Rustoord en zorgt voor de exploitatie van de begraafplaats. De administratie en het begraaf technisch beheer is ondergebracht bij De Nieuwe Ooster.

Soort kosten	2020	Soort opbrengsten	2020
Overige diensten derden	-75	Vergoeding onderhoud	93
Onderhoud	-66	Pachten	17
Rente	-9	Huuropbrengsten	10
Afschrijving	-10		3
Directe uren	-8		
Overhead	-5		
Totaal toegerekende kosten	-173	Totaal opbrengsten	123
Bijdrage uit algemene middelen			-50

Opbouw tarief begraven

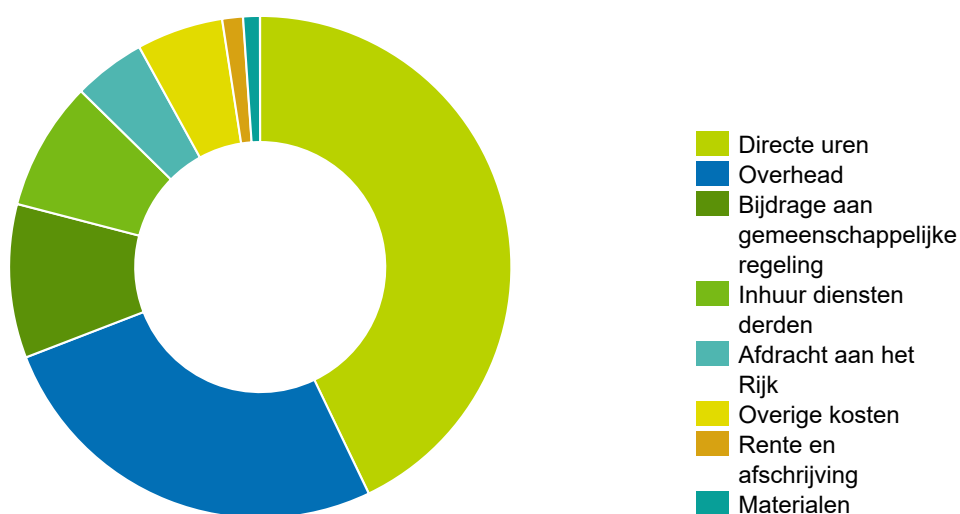
Leges

Bijna 70% van de kosten die gemaakt worden voor de legesverordening (burgerzaken, omgevingsvergunningen en APV) zijn personeelskosten.

Vooraf bij de leges voor burgerzaken zijn wettelijke tarieven vastgesteld (rijbewijzen, paspoorten). Deze tarieven zijn niet toereikend om de kosten te dekken. Het zou ook 'ongewenste' tariefverhogingen met zich meebrengen om de legesverordening wel kostendekkend te maken. Bovendien zouden de tarieven ten opzichte van de omringende gemeenten fors gaan afwijken. Conform bestaand beleid worden de meerkosten gedekt uit de algemene middelen.

Onderstaand een overzicht van de opbouw van de kosten en opbrengsten die betrekking hebben op de legesverordening.

Soort kosten	2020	Soort opbrengsten	2020
Directe uren	-1.222	Leges	1.196
Overhead	-748	Opbrengst overige diensten	6
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling	-282		
Inhuur diensten derden	-237		
Afdracht aan het Rijk	-132		
Overige kosten	-159		
Rente en afschrijving	-38		
Materialen	-31	Onttrekking uit reserve	276
Totaal toegerekende kosten	-2.849	Totaal opbrengsten	1.479
Bijdrage uit algemene middelen			-1.371

Opbouw tarief leges

Aanduiding van de lokale lastendruk

In de onderstaande overzichten hebben we weergegeven wat de woonlasten zullen zijn voor de verschillende groepen van inwoners van de gemeente Diemen. In 2020 stijgen de woonlasten fors ten opzichte van 2019. Oorzaak hiervan is de extra OZB-verhoging van 5% en de voorgestelde verhoging voor het tarief afvalstoffenheffing met € 20.

Voor alle tarieven 2020 geldt dat dit *voorlopige* tarieven zijn. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2020 in december 2019, bieden we de definitieve tarieven ter vaststelling aan de raad aan.

Rekenvoorbeelden ontwikkeling woonlasten voor huishoudens

Wijziging WOZ-waarde	Gemiddelde WOZ-waarde woning 2019	Geprognosticeerde Stijging/daling WOZ-waarde 2020	Geschatte WOZ-waarde woning 2020
Gemiddelde WOZ-waarde woning	261.000	15%	300.000
Gemiddelde WOZ-waarde niet-woning	1.030.000	5%	1.082.000

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin met twee kinderen en een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 305.000.

Gezinnen met 2 kinderen (eigen woning)	2019	2020	Verschil	Percentage
OZB	229,70	244,20	14,50	6,5%
Afvalstoffenheffing	337,20	362,25	25,05	7,5%
Rioolrechten (<500 m³)	206,00	209,10	3,10	1,5%
Totaal	772,90	815,55	42,65	5,5%

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande met een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 305.000.

Alleenstaande (eigen woning)	2019	2020	Verschil	Percentage
OZB	229,70	244,65	14,95	6,5%
Afvalstoffenheffing	267,00	291,00	24,00	9,0%
Rioolrechten (<500 m³)	206,00	209,10	3,10	1,5%
Totaal	702,70	744,75	42,05	6,0%

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin in een huurwoning (tarief):

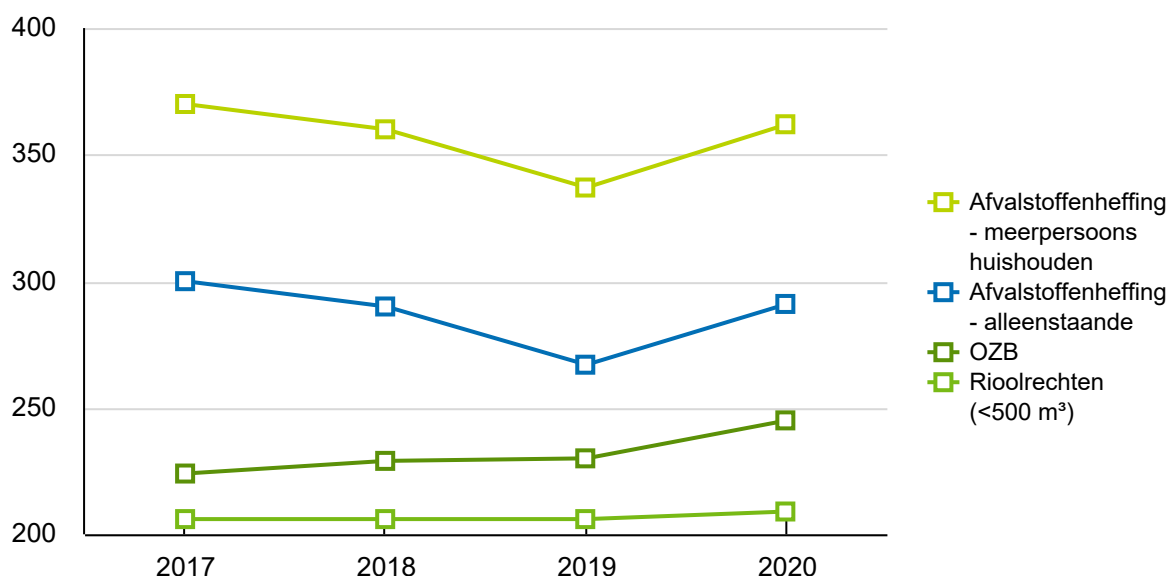
Gezin in een huurwoning	2019	2020	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	337,20	362,25	25,05	7,5%
Totaal	337,20	362,25	25,05	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande in een huurwoning (tarief):

Alleenstaande in een huurwoning	2019	2020	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	267,00	291,00	24,00	9,0%
Totaal	267,00	291,00	24,00	

Verloop lokale lastendruk 2017 - 2020

De afgelopen jaren is de lokale lastendruk afgenomen. Helaas is het college dit jaar genooddaakt de tarieven OZB en afvalstoffenheffing met meer dan alleen de prijsindexering te verhogen. Onderstaande grafiek geeft inzicht in het verloop van de belangrijkste tarieven in de afgelopen vier jaar.

De plaats van Diemen op de ranglijst van het Coelo

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) onderzoekt jaarlijks de woonlasten voor huishoudens in alle gemeenten en houdt deze gegevens bij in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten vallen de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffen- en de rioolheffing.

In het overzicht worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelastingen op basis van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde opgesteld en vergeleken met de andere gemeenten. Gemeenten met de laagste woonlasten staan bovenaan en de duurste gemeenten staan onderaan de lijst. Er is hierbij onderscheid te maken in huiseigenaren en huurders.

Eigenaren

Gemeente	Eén persoons-huishoudens	Meerpersoons-huishoudens	Rangnummer
Amsterdam	553	645	37
Amstelveen	676	720	117
Weesp	677	758	191
Hilversum	646	767	208
Diemen	713	783	236
Uithoorn	819	819	281
Ouder-Amstel	788	823	285
Laren	943	1.110	369

Diemen staat met de woonlasten voor woningeigenaren in 2019 op plaats 236. In 2018 was dit op plaats 251.

Huurders

Gemeente	Eén persoons- huishoudens	Meerpersoons- huishoudens	Rangnummer
Amstelveen	203	246	66
Ouder-Amstel	222	257	74
Uithoorn	264	264	79
Diemen	267	337	158
Amsterdam	276	368	187
Laren	296	463	289
Hilversum	377	499	328
Weesp	426	507	335

Diemen staat met de woonlasten voor huurders in 2019 op plaats 158. In 2018 was dit de 168ste plaats.

Kwijtschelding

Als de inkomsten van een belastingschuldige zo laag zijn dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder strikte voorwaarden mogelijk kwijtschelding te verlenen. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing.

Kwijtscheldingen	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	250	250	250	250
Totaal	250	250	250	250

Het wettelijk kader voor het verlenen van kwijtschelding is te vinden in de artikelen 255 en 255a van de Gemeentewet, artikel 26 van de Invorderingswet en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De beleidsvrijheid van de gemeenten is bij het verlenen van kwijtschelding beperkt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Afdelingsmanager: P.L. de Ruijter

Afdeling: Ruimtelijk Beheer

Riolering en Stedelijk water

Beleidsplan (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan)

In 2018 is het nieuwe vGRP 2019-2023 opgesteld en aangenomen door de gemeenteraad.

Regulier onderhoud

Jaarlijks wordt een vijfde deel van de riolen met groot materieel gereinigd en wordt een vijfde deel de onderheide betonriolen geïnspecteerd. Aangetroffen schades worden bij voorkeur van binnenuit gerepareerd. In 2020 wordt gereinigd en geïnspecteerd in Diemen-Centrum. Voor cyclisch onderhoud aan de rioolgemaal is een operationeel plan beschikbaar.

Projecten/Groot Onderhoud

Er is een sterke relatie tussen renovatie van de riolering en herbestratingwerkzaamheden. De verzakte riolering wordt op het oorspronkelijke niveau teruggebracht, voordat we de ophoging en herbestrating uitvoeren. Daarbij worden verbeteringen aan het rioolstelsel uitgevoerd. Het integraal uitvoeren van deze maatregelen is efficiënter dan apart uitvoeren. De betreffende herbestratingen staan vermeld in het 'Programma groot onderhoud openbare ruimte'. Voor 2020 geplande activiteiten zijn:

Project	Lengte riolering m ¹	Uitvoering
Vogelweide	8.654	2019/2020
Oost-West as (3e deel)	1.268	2020
Centrum-West	1.813	2018/2020

Daarnaast vindt in 2020 de voorbereiding van de (reconstructie)projecten plaats:

Project	Lengte riolering m ¹	Uitvoering
Scheepskwartier/Vlindertuin	14.498	2020/2021
Oranjeplantsoen	1069	2022
Flats Tobias Asserlaan	340	2021
Stationsplein Diemen-Zuid	430	2023

Investerings/voorziening

De rioleringsinvesteringen voor de reconstructieprojecten zijn geraamd in het kostendekkingsplan van het vGRP 2019-2023. De kapitaalslasten komen ten laste van de egalisatievoorziening "Rioleringszorg". De hoogte van de rioolheffing is mede hierop afgestemd. De voorziening ontwikkelt zich binnen marges als voorzien in het vGRP.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De afvoerzekerheid wordt jaarlijks tijdens de ronde van wijkgericht werken verzekerd door met klein materieel de riolen te reinigen en de afvoer te controleren. De werking van de rioolgemaal wordt op afstand automatisch gemonitord en gealarmeerd met telemetrie. De monitoring van grondwaterstanden en neerslag is tevens geautomatiseerd. Tijdens de reconstructieprojecten wordt de capaciteit van de hemelwaterriolering geoptimaliseerd. De gedragingen van het gemengd systeem in Diemen Centrum bij extreme neerslag zijn berekend middels een hydraulisch model. De kwaliteit van de rioolstelsels is goed en neemt

(met iedere reconstructie) toe. Zo wordt in Centrum-West het hemelwater van de wegen (van het gemengd riool) afgekoppeld en getransporteerd naar oppervlaktewater in het Mandelapark.

(Beleids)Ontwikkelingen

In 2020 vervalt de wettelijke verplichting uit de Wet Milieubeheer tot het hebben van een vGRP. Verwacht wordt dat een dergelijk beleidsplan, ondanks het ontbreken van een verplichting, ook in toekomst (2024) aan de basis blijft liggen van een evenwichtig beheer van deze gemeentelijke nutsvoorziening. Deze is immers van groot belang voor de volksgezondheid.

Verbrede zorgtaak

De verbreding van de rioleringszorgtaak bestaat uit inspanningsverplichtingen ten aanzien van hemelwater en grondwater. De grondwaterniveaus in Diemen worden gemonitord middels een geautomatiseerd portal. Indien structurele grondwateroverlast doelmatig bestreden kan worden in openbaar gebied, dan treft de gemeente daarvoor maatregelen.

Het voorkomen van wateroverlast als gevolg van extreme neerslag (klimaatadaptatie) valt onder de hemelwaterzorgplicht. De in 2019 door het Rijk verplichte stresstest was in 2017 al beschikbaar. Het college heeft de ambities van het Deltaprogramma (klimaatbewust denken en handelen) overgenomen. Het vGRP 2019-2023 beschrijft normen en maatregelen voor Diemen. De voornaamste maatregelen worden geïntegreerd in de herinrichtingsprojecten van het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte en in nieuwbouwprojecten. Ze zijn daardoor nagenoeg budgetneutraal.

Wegen

Beleids- en Beheerplan

Het 'Beleidsplan Wegen' van 2013 vormt de basis voor het beleidsveld Wegen. In het beleidsplan wordt een planningssystematiek voor de wegen op basis van weginspectie en zettingsprognose gehanteerd. Daarnaast staat de kwaliteit van het areaal wegen beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Het groot onderhoud aan de wegen wordt gepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte. Het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte omvat een integrale planning voor de uitvoering van groot onderhoud in de openbare ruimte aan wegen, groen, riolering, verlichting, waterlopen en speelterreinen. De planning voor de werkzaamheden aan de wegen is leidend voor de werkplannen van de andere onderdelen.

Het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte wordt iedere twee jaar geactualiseerd.

Projecten en Groot onderhoud

Op basis van een weginspectie uit 2016 is het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2017-2022 begin 2017 opgesteld. Eind 2018 is een nieuwe weginspectie uitgevoerd, waarmee het programma in Q3 2019 is herzien. De ontwikkelingsprojecten binnen de gemeente worden hier eveneens in meegenomen. Voor 2020 is de uitvoering van de volgende geplande herbestratingen/reconstructie/infra projecten opgenomen:

Project	Vorbereiding	Uitvoering
Vogelweide/Scheepskwartier	2019/2020	2020/2021
Parkgebied Biesbosch	2018/2019	afh. van ontwikkelingen
Centrum-West (onderheide wegen)	2015/2019	2018/2020
Oranjeplantsoen	2020/2021	2022
Flats Tobias Asserlaan	2019/2020	2020/2021
Ajax-pad	2019/2020	2020/2021
Nieuwbouw Plantage de Sniep (gefaseerd)		doorlopend
Nieuwbouw Bergwijckpark (Holland Park, gefaseerd)		doorlopend

De projecten Plantage de Sniep en Bergwijckpark betreffen nieuwbouwlocaties (inbreiding) waar de openbare ruimte opnieuw wordt aangelegd.

Daarnaast is in 2019 gestart/verder gegaan met de voorbereiding van de volgende (reconstructie)projecten:

Project	Vorbereiding	Uitvoering
Oost-West as (3e deel)	2018/2019	2020
Vlindertuin	2018/2019	2020/2021
Johan van Soesdijkstraat	2020	afh. van ontwikkelingen
Stationsplein Diemen-Zuid	2020/2021	2023
Plantage de Sniep (gefaseerd)		doorlopend
Bergwijckpark (Holland Park, gefaseerd)		doorlopend

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	2.548	1.400	-3.948	-
2020	-	1.411	-1.109	302
2021	302	1.414	-1.619	97
2022	97	1.414	-1.159	352
2023	352	1.414	-1.159	607

Het geplande groot onderhoud aan de wegverhardingen past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget.

Regulier onderhoud

Ook in 2020 wordt er kleinschalig onderhoud aan de wegen verricht. Dit wordt gedaan door de eigen dienst en door derden. Hiervoor zijn er intern Dienstverleningsovereenkomsten en Raamovereenkomsten opgesteld. Het onderhoud bestaat met name uit:

- Herbestrating van kleine oppervlakken naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Oneffenheden in de bestrating door wortelgroei van de bomen;
- Geconstateerde gebreken tijdens de wijkshouwen voorafgaand aan en opgelost tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De functionele kwaliteit van de wegen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

(Beleids)Ontwikkelingen

In 2019 is het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte voor de periode 2020-2025 geactualiseerd.

Op dit moment hebben we te maken met een “overspannen markt” bij de aanbesteding van technische projecten. Momenteel kampt de markt met veel projecten en te weinig bedrijven/aannemers. De bedrijven/aannemers hebben de werken voor het uitkiezen. Dit stuwt de prijs op. Daarnaast zien we in de arbeidsmarkt een tekort aan technisch personeel. Hierdoor is het moeilijk personeel te krijgen, lopen we het risico dat ons eigen technisch personeel wordt weggehaald en zien we de kosten van inhuur toenemen.

Welke gevolgen deze marktontwikkeling heeft op de gemeentelijke begroting, de opgenomen investeringsbedragen uit het investeringsplan en de kostenbegroting van het programma groot onderhoud openbare ruimte, is op dit moment nog niet te zeggen. Zoals aangegeven is het programma in Q3 2019 herzien. Op dat moment kan worden beoordeeld of de jaarlijkse dotatie in de voorzieningen toereikend is om de ambities uit het coalitieakkoord en het programma groot onderhoud openbare ruimte waar te maken en/of bijstelling nodig is.

Kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

Beleids- en Beheerplan

Het beheer- en onderhoudsplan Civieltechnische Kunstwerken van 2010 vormt de basis voor het beleidsveld Kunstwerken. Dit beleidsdocument bevat de kaders en uitgangspunten waarbinnen de instandhouding van de kunstwerken wordt georganiseerd. Binnen het vastgestelde beleidsplan is de keuze gemaakt voor 'functioneel onderhoud' (functioneel en veilig).

Naast de beleidskaders is een uitvoeringsprogramma voor de onderhoudswerkzaamheden gevoegd. Dit uitvoeringsprogramma wordt middels visuele inspecties periodiek herzien.

In 2019 is het uitvoeringsplan geactualiseerd voor de periode 2019-2023. Een grootschalige (visuele) instandhoudingsinspectie die eind 2018 heeft plaatsgevonden, ligt hieraan ten grondslag. Met het vaststellen van het integrale Programma Groot Onderhoud krijgt het uitvoeringsplan Kunstwerken de status definitief.

Projecten en Groot Onderhoud

Op basis van het uitvoeringsplan 2019-2023 wordt groot onderhoud verricht aan diverse kunstwerken. Onder groot onderhoud wordt verstaan het vervangen van essentiële brugonderdelen. In 2020 resulteert dat in de volgende werkzaamheden:

- Er worden diverse houten damwanden vervangen;
- Vervangen van enkele dekken en leuningen van (houten) bruggen;
- Herstellen en vervangen diverse mechanische onderdelen Diemer- en Venserbrug;
- Vervangen van slijtlagen op de brugdekken.

In 2019 hebben er vervangingswerkzaamheden plaatsgevonden aan de Diemer- en Venserbrug. Voor deze twee beweegbare bruggen zijn de elektrotechnische installaties vervangen. Dit houdt in dat de complete bediening en aansturing van beide bruggen is vernieuwd en weer voldoet aan de nieuwste normen en technieken.

In 2019 heeft een technische inspectie plaatsgevonden aan de civieltechnische onderdelen van deze bruggen. In het najaar van 2019 is gestart met de voorbereidingen van de werkzaamheden voortkomend uit deze inspectie. De uitvoering van de werkzaamheden start in 2020.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening kunstwerken				
op basis van het beheer en onderhoudsplan kunstwerken				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	544	169	-639	74
2020	74	256	-267	63
2021	63	158	-127	94
2022	94	158	-149	103
2023	103	158	-149	112

Het gepland groot onderhoud en regulier onderhoud aan de civieltechnische kunstwerken wordt bekostigd uit een voorziening en past binnen de meerjaren begroting en beschikbaar budget. De kosten voor het vervangen van een object in het geheel, wordt betaald middels een investering en is terug te vinden in het meerjaren investeringsplan.

Regulier onderhoud

Het reguliere onderhoud bestaat uit het herstellen van kleine gebreken, schades, conservering en reiniging van objecten. Deze maatregelen komen voort uit het uitvoeringsplan 2019-2023 dat in 2019 is geactualiseerd.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van de kunstwerken voldoet aan het gestelde onderhoudsniveau en is functioneel en veilig.

(Beleids)Ontwikkelingen

In 2018 is het gehele areaal civieltechnische kunstwerken opnieuw visueel geïnspecteerd. Deze inspecties vormden de basis voor het nieuwe uitvoeringsplan 2019 - 2023.

Openbare Verlichting

Beleids- en Beheerplan

Het beleidsplan Openbare Verlichting van 2014 vormt de basis voor het beleidsveld Openbare Verlichting. In het beleidsplan is opgenomen hoe de doelstelling (energiebesparing) uit het energieakkoord 2040 gerealiseerd kan worden voor de openbare verlichting.

Met name toepassen van LED-verlichting en het 'slimmer' (dimmen) maken van verlichting, zorgen voor de benodigde energiebesparing.

De vervanging van openbare verlichting en omvorming naar LED-verlichting is voornamelijk gekoppeld aan het groot onderhoud aan de wegen. De werkzaamheden staan gepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte.

Projecten en Groot Onderhoud

Binnen de (reconstructie)projecten vanuit het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte worden werkzaamheden uitgevoerd aan de openbare verlichting. De werkzaamheden zijn geregeld middels een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting en bestaan uit:

- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens reconstructieprojecten;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Omvorming conventionele verlichting naar LED-verlichting.

Daarnaast worden aparte vervangingsprojecten uitgevoerd in het kader van de verduurzaming van de openbare verlichting (toepassen LED-verlichting).

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting				
op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	433	317	-637	113
2020	113	322	-243	192
2021	192	198	-189	201
2022	201	198	-177	222
2023	222	198	-177	243

Het groot onderhoud, de verduurzaming van de openbare verlichting en het regulier onderhoud past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget.

Regulier onderhoud

Met het regulier onderhoud wordt de functie van de openbare verlichting (bijdragen aan sociale en verkeersveiligheid) geborgd. Het regulier onderhoud aan de openbare verlichting bestaat uit de volgende werkzaamheden en is geregeld middels een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting:

- Periodiek vervangen van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schaden door aanrijdingen of vandalisme;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en Onderhoudsniveau

De functionele- en beeldkwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

(Beleids)Ontwikkelingen

De huidige Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting is in 2018 opnieuw aanbesteed voor een periode van 2 jaar met 2 x 1 jaar optionele verlenging. Het nieuwe contract is medio december 2018 ingegaan.

Groen

Regulier onderhoud

In het voorjaar 2017 heeft het college besloten het werkvoorzieningsbedrijf Pantar het uitsluitend recht te gunnen voor het onderhoud van openbaar groen. Conform dit besluit heeft Pantar op basis van de vijfjarige overeenkomst 2012-2016 de opdracht gekregen

het openbaar groen ook in 2019 te onderhouden. Het voornemen is het onderhoud van openbaar groen ook in 2020 door Pantar te laten uitvoeren. De bestekken eco ecologisch maaibestek is in 2019 opnieuw aanbesteed. Doel van het ecologisch beheer van oevers en lang gras is het verbeteren van de biodiversiteit. Het aanbesteden van een bestek geeft de mogelijkheid biodiversiteit te verbeteren.

Kwaliteits en onderhoudsniveau

Op basis van het Groenplan en Kwaliteitsplan Openbare Ruimte worden keuzes gemaakt voor het regulier groenonderhoud verwerkt in het onderhoudsbestek. Het onderhoudsniveau is conform de uitgangspunten van het kwaliteitsplan. Wat inhoudt dat het beheerniveau zodanig is dat instandhouding van het openbaar groen voldoende gewaarborgd is. De kwaliteit van het areaal groenvoorzieningen staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Bij winkellocaties en het centrumgebied voegen we accenten toe in de vorm van bloembakken en hanging baskets. Door toepassingen van vaste planten brengen we ook fleurige en kleurige accenten aan in beplantingsvakken langs doorgaande routes en in woonwijken.

Het zelfbeheer van openbaar groen en boomspiegels, aanbrengen en onderhouden van geveltuinen, beheren van buurt(moes)tuinen geeft een kwaliteitsimpuls aan de openbare ruimte.

In alle nieuwe groenontwerpen wordt rekeninggehouden met het opvangen van regenwater in openbaar groen, ontstenen waar mogelijk, hittestress beïnvloeden met groen en bomen, maar ook het aanplanten van toekomstbomen die ondanks bodemdaling toch minimaal 60 tot 100 jaar oud kunnen worden. Hiermee beogen we klimaatadaptieve wijken in te richten.

Dierenwelzijn

Vanaf 2017 is er budget beschikbaar om de ambities in de nota Dierenwelzijn te kunnen uitvoeren. De Dierenambulance Amsterdam krijgt een vaste bijdrage en als tegenprestatie verzorgen zij de afhandeling van dieren in nood in de gemeente. Daarnaast worden kleine activiteiten ondersteunt zoals toezicht bij tijdelijke nesten van oeverzwaluwen, het plaatsen nestkasten, aanwijzingen voeren van dieren en opvang van wilde dieren die gewond zijn of tijdelijk verzorging nodig hebben.

Plaagdierbestrijding

Om verbeterde informatie aan bewoners en bedrijven te kunnen geven over de mogelijkheden van plaagdierbestrijding in en om huizen en bedrijven, is in de loop van 2018 de bestrijding deels uitbesteed aan derden. Tevens krijgt de gemeente hierbij advies, indien ingegrepen moet worden in de openbare ruimte om plaagdier overlast te voorkomen, of als de volksgezondheid in gevaar dreigt te komen.

Voorziening en herinrichting plantsoenen

Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen wordt ook in 2019 integraal uitgevoerd binnen de geplande wijkrenovaties, zoals gepland in het Programma groot onderhoud openbare ruimte (zie vermeld onder Wegen).

Voorziening Groen

Verloop voorziening groen				
op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	1.179	526	-1.705	-
2020	-	578	-425	153
2021	153	804	-738	219
2022	219	804	-631	392
2023	392	804	-631	565

Beheer-/beleidsplannen

De raad heeft in 2011 het 'Groenplan Diemen' vastgesteld, waarin visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen zijn beschreven, inclusief een uitvoeringsprogramma. In 2018 is de update van het groenplan afgerond en goedgekeurd door de raad. Met deze update van het groenplan is de beheerparagraaf weer actueel geworden.

Vanaf 2018 wordt er gewerkt met een nieuw beheersysteem. Dit beheersysteem is integraal voor de gehele openbare ruimte. Voor het onderdeel groen kan onder andere de actuele bomenstand en de oppervlakte van de verschillende groenstroken geraadpleegd worden. Dit beheersysteem wordt in een continu proces geüpdatet en geactualiseerd, zodat de gegevens altijd betrouwbaar zijn.

Onderhoud sportvelden

Regulier onderhoud

Zie programma Vrije tijd (voorheen programma Welzijn, sport en cultuur).

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau

Zie programma Vrije tijd.

Beheerplan

We hebben beheervorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten. Deze zijn in 2015 geactualiseerd in het kader van renovatie/herinrichting voetbal- en korfbalvelden.

Onderhoudsramingen

Groot onderhoud aan het honkbalveld in 2020 noodzakelijk, het uitvoeren van grootonderhoud is afhankelijk van de besluitvorming betreffende het aanleggen van een vierde voerbalveld in combinatie met honkbal, of de locatie keuze van het realiseren van Hockey velden. De verlichting velden TVDZ wordt in 2020 vervangen door LED.

Speeltoestellen

Beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten

In het 2017 is gestart met het ontwikkelen van een nieuw beleidsplan op het gebied van spelen, bewegen, ontmoeten en verblijven in de openbare ruimte. In het 3e kwartaal van 2019 is dit beleidsplan goedgekeurd door de raad, waarmee dit beleidsplan sinds het 3e kwartaal van 2019 actief is.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na. Door bewoners nadrukkelijk te betrekken bij groot onderhoud en ruimte te geven aan initiatief is de kwaliteit van de speelplaatsen niet alleen terug te vinden in de fysieke component, maar ook de sociale. Hierdoor verhoogt de onderlinge betrokkenheid en het gevoel van eigenaarschap van de buurt.

Regulier onderhoud

Kleine reparaties van speeltoestellen vallen onder klein onderhoud en worden uit het exploitatiebudget gerepareerd door eigen personeel en zo nodig derden. Hetzelfde geldt voor de vervanging van kleinere speeltoestellen.

Voorziening en herinrichting

Vervanging van grotere toestellen en herinrichtingen van speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken (oftewel groot onderhoud) wordt gefinancierd vanuit de voorziening speelterreinen en zijn opgenomen in het Programma groot onderhoud openbare ruimte. De voorziening speelterreinen kan worden verdeeld in vier categorieën: 1. Groot onderhoud. Herinrichting buurt waarbij de speelplekken per reconstructie/buurt worden opgepakt. 2. Tussentijds groot onderhoud. Hierbij worden toestellen na ca. 12 jaar vervangen. 3. Incidentele acties. En 4. Ruimte voor initiatief van bewoners (dit is niet gekoppeld aan specifieke projecten).

Bij de volgende projecten staat de uitvoering in 2020 gepland: In de laatste kolom is aangegeven in welke categorie van de voorziening het project valt. Dit geeft aan wat de aanleiding is om een speel-, beweeg- of ontmoetingsplek te herinrichten.

Project	Vorbereiding	Uitvoering	Categorie*
Vogelweide/ Scheepskwartier	2019/2020	2020/2021	1. Groot onderhoud
Parkgebied Biesbosch	2018/2019	afh. van ontwikkelingen	1. Groot onderhoud
Centrum West	2015/2019	2018/2020	1. Groot onderhoud
Oranjeplantsoen	2020/2021	2022	1. Groot onderhoud
Flats Tobias Asserlaan	2019/2020	2020/2021	1. Groot onderhoud
Ajax-pad	2019/2020	2020/2021	1. Groot onderhoud
Plantage de Sniep, Deelplan N (gefaseerd)	2019/2020	doorlopend	1. Groot onderhoud
Trimroute Bergwijkpark Zuid	2019-2020	doorlopend	2. Tussentijds onderhoud
Rondgang SV Diemen	afh. van ontwikkelingen	afh. van ontwikkelingen	2. Tussentijds onderhoud
Rode Kruislaan, Trapveld (ihkv communitybuilding)	2018/20	2019/2020	4. Initiatief buurt
Meelbeskamp	2018/2019	2020	1. Groot onderhoud

Bij de volgende projecten staat de voorbereidingsfase in 2020 gepland: In de laatste kolom is wederom aangegeven in welke categorie van de voorziening het project valt. Dit geeft aan wat de aanleiding is om een speel-, beweeg- of ontmoetingsplek te herinrichten.

Project	Vorbereiding	Uitvoering	Categorie*
Johan van Soesdijkstraat	2020	afh. van ontwikkelingen	2. Tussen
Stationsplein Diemen-Zuid	2020/2021	2023	2. Tussentijds onderhoud
Plantage de Sniep, Jaagpad	2020/2021	2021/2022	2. Tussentijds onderhoud
Holland Park, gefasseerd)	2019/2020	doorlopend	1. Groot onderhoud
Vlindertuin	2018/2019	2020/2021	1. Groot onderhoud
Oost-West as (3e deel)	2018/2019	2019/2020	1. Groot onderhoud

Het geplande groot onderhoud aan de speelvoorzieningen in Diemen past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget. In het beleid 'Spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden' is een uitvoeringsprogramma voor de komende vijf jaar opgesteld.

Verloop voorziening speelterreinen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	399	225	-517	107
2020	107	95	-77	125
2021	125	95	-82	138
2022	138	95	-97	136
2023	136	95	-97	134

Investering

In het meerjareninvestingsplan is voor 2019 een investering opgenomen voor een multifunctioneel sportveld dat kan gebruikt worden voor voetbal, basketbal, hockey, tennis, volleybal en badminton bij Meelbeskamp. De uitvoering vindt naar verwachting in het 4e kwartaal van 2019 plaats, waarbij de afronding hiervan zal plaatsvinden in het 1e kwartaal van 2020.

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud

Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is verantwoordelijk voor het onderhouden van de zogenaamde stedelijke waterpartijen. De onderhoudswerkzaamheden van het waterschap behelzen het op diepte houden van de waterpartijen en het verwijderen van beplantingen die de doorstroming belemmeren. Alle overige onderhoudswerkzaamheden zoals bescherming van oevers, ontvangtplicht van vrijkomende baggerspecie, overdimensionering van waterpartijen, waterbeleving en waterpartijen die niet stedelijk zijn, worden door de gemeente Diemen uitgevoerd of betaald.

Het meerjariginvesteringsplan vernieuwen oevers is in 2018 afgerond. Het vernieuwen en omvormen van oeverbescherming naar ecologische/natuurvriendelijke oevers is hiermee afgerond. In een tiental jaren zijn de oevers van Diemen veranderd van strakke vaste oevers met weinig natuurwaarde, naar oevers en waterpartijen die deel uitmaken van de groenstructuur met een groene uitstraling, die de biodiversiteit vergroten en de beleving van groen en water verbeteren.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het areaal oevers en waterpartijen staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

In de voorziening groot onderhoud waterpartijen is geborgd dat het onderhoud van de oevers, duurzaam en zonder toekomstige vernieuwingsinvesteringen, beheerd kunnen worden. Het jaarlijks onderhoud zoals gefaseerd maaien en kleine reparaties worden betaald uit de exploitatiebegroting. Het beheer wordt uitgevoerd volgens het Meerjarenwerkplan oevers waarin zowel beheer als vernieuwing beschreven is.

Het groot onderhoud aan de waterpartijen wordt meegenomen en ingepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte. In 2019 is gestart met het verbeteren van de waterpartij bij Rode Kruislaan, achter de studentenflats verbeterd. Hierbij wordt het ecologisch ingricht in combinatie met het inrichten van een ontmoeting en verblijf gebied. De verwachting is dat dit in 2020 afgerond wordt.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	153	91	-184	60
2020	60	93	-69	84
2021	84	94	-178	-
2022	-	94	-73	21
2023	21	94	-73	42

Gebouwen Diemen

Beleids- en Beheerplan

De beheerplannen voor de gebouwen zijn financieel vertaald en in een meerjaren onderhoudsplanning verwerkt. Voor de komende jaren is een meerjaren onderhoudsplanning 2017-2025 opgesteld. Hierin is een splitsing gemaakt tussen werken vanuit de Voorzieningen en Investerings. Door een formatietekort en de groei van Diemen, waardoor expertise vanuit het team bij nieuwbouwprojecten is gewenst, zijn diverse werken vanuit de Voorziening en Investerings (nog) niet uitgevoerd. Een update van het meerjarenonderhoudsplan van de gemeentelijke gebouwen wordt in 2019 uitgevoerd. De gevolgen hiervan zullen pas in de begroting 2021 zichtbaar zijn. Er wordt nadrukkelijk bekeken waar duurzaamheid kan worden toegepast en waar ambities versneld kunnen worden doorgevoerd. In het gemeentehuis zijn we een huisvestingsvisie aan het opstellen. De uitkomst kan gevolgen hebben voor het onderhoud en de inrichting van met name het gemeentehuis. Hierdoor zijn diverse werkzaamheden die op de begroting van 2019 staan niet uitgevoerd en worden gebundeld voor de acties vanuit de huisvestingsvisie.

Kwaliteit

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen die we voor de langere termijn willen behouden, zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud, kwalitatief op orde. Het onderhoudsniveau kunnen we omschrijven als sober en doelmatig, waarin duurzaamheid een belangrijk aspect is.

Beheer en onderhoud

Over het algemeen voert de gemeente zelf het totaalonderhoud uit van de gemeentelijke gebouwen. Diverse gebouwen worden door gebruikers gehuurd. In deze gebouwen wordt het dagelijks beheer en een groot deel van het binnenonderhoud aan derden uitbesteed. Het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de W-installaties wordt in eigen beheer uitgevoerd. Door dit beleid wordt een duidelijk onderscheid in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/beheerder en de gemeente gemaakt. De betreffende beheerders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Groot onderhoud

Naast de 'normale onderhoudswerkzaamheden' (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken en dergelijke) worden de nog niet uitgevoerde werkzaamheden vanuit 2019 uitgevoerd in 2020. Wij participeren de komende jaren in diverse nieuwbouwprojecten als adviseur. Nieuwbouw projecten als een nieuwe sporthal, een nieuwe Brede school inclusief gymzaal in Holland Park en de OBA in de Omval zijn hier voorbeelden van. Er staan in 2020 enkele sloopwerkzaamheden gepland ten behoeve van grote projecten als de spoorwegonderdoorgang in Diemen Centrum. Daarnaast staan de volgende werken in 2020 gepland:

Locatie	Soort
Gemeentehuis	schilderen en behangen binnenwanden
Gemeentehuis	inrichten inspiratieruimten
Gemeentehuis	vervangen gasblusinstallatie
De Omval	Schilderen buitengevel staal blauwe blok
De Omval	vervangen doek buitenzonwering
De Schakel	buitenschilderwerk
Diverse gebouwen	conserveren kozijnen
Scouting	vervangen dakbedekking platte daken
Survivors	buitenschilderwerk en luifel
Sporthal	vervangen geluidsinstallatie
Gymzaal Schoolstraat	vervangen limoleum bovenzaal
Gymzaal Schoolstraat	vervangen systeemwanden
Gemeentewerf	plaatsen gasabsorbtiepompen
Gemeentewerf	vervangen gevelkozijnen en garagedeuren
't Kruidvat	Aanbrengen CO2 gestuurde ventilatie en WTW
Sportcentrum Duran	vervangen wanden en vloer squash- en schietbaan

Duurzaamheid

Bij het groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen is nadrukkelijk aandacht voor duurzame oplossingen. Veelal kan door een (beperkte) extra investering de gewenste bijdrage aan reductie van energiekosten en CO₂-uitstoot worden geleverd. De komende jaren staan diverse werken in het teken van duurzaamheid, waarbij ook wordt geïnvesteerd in energieopbrengst en -reductie.

In 2020 worden de nog niet uitgevoerde duurzame werken uitgevoerd. Daarnaast zijn een aantal duurzame nieuwe werkzaamheden in 2020 gepland. Op de gemeentewerf worden de kozijnen van gebouw B,C en D vervangen. De bestaande kozijnen stammen nog uit de

nieuwbouw in de jaren '70. De isolatiewaarde van deze gevelbekleding is zeer matig. Door de bestaande kozijnen te vervangen stijgt de isolatiewaarde enorm. Dit geeft een reductie op het energieverbruik. Op het kantoorgebouw worden gasabsorbtiepompen geplaatst. Dit geeft eveneens een reductie op het energieverbruik. Met het aanbrengen van CO2 gestuurde ventilatie en warmte terugwinning in wijkcentrum 't Kruidvat en kinderdagverblijf Pino wordt naast een betere luchtkwaliteit ook een reductie op het energieverbruik gerealiseerd.

Met het vervangen van de dakbedekking bij de platte daken van het scoutinggebouw wordt bekeken of daarnaast extra isolatie kan worden aangebracht om de isolatiewaarde te verhogen en daarmee het energieverbruik te reduceren.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen

In 2019 wordt het onderhoudsplan geactualiseerd. Vooralsnog is in het meerjarenperspectief aangehouden dat de jaarlijkse onderhoudsuitgaven gelijk zijn aan de jaarlijkse dotatie.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2019	244	230	-230	244
2020	244	320	-320	244
2021	244	320	-320	244
2022	244	320	-320	244
2023	244	320	-320	244

Verbonden partijen

Afdelingsmanager: J.D. de Kort

Afdeling: Directie

Inleiding

Onze gemeente vervult op een aantal manieren de haar in wet en regelgeving opgedragen taken. Veel van die taken pakt Diemen zelf op. Ook voeren we publieke taken tezamen met derde partijen uit. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

Deze paragraaf gaat in op een bijzondere vorm van samenwerking namelijk met partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft: de verbonden partijen.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer zeggenschap kan worden uitgeoefend door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij en/of door stemrecht in die partij.

Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. Dat betekent in het duale stelsel dat de beslissing tot deelname aan een verbonden partij en ook de aansturing daarvan primair de taak is van het college. De raad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd. Het budgettaire beslag en het hiermee gepaard gaande financiële risico dat de gemeente met verbonden partijen loopt en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen is hierbij van belang.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:

- De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- De beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Visie en Beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor de gemeente (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

De gemeente kent vier soorten verbonden partijen, namelijk:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zijn de gemeenteraden bevoegd om voor de gemeenschappelijke regelingen die door de raden zijn ingesteld de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. De samenstelling van de afvaardiging in de Algemene Besturen varieert per gemeenschappelijke regeling. Dit kunnen zowel portefeuillehouders als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouders de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen. De gemeente is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen	2019	2020
Gemeenschappelijke regelingen		
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	1.210	1.270
1.02 Vervoersregio Amsterdam	-	-
1.03 Groengebied Amstelland	136	140
1.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	45	47
1.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	173	282
1.06 Amstelland-Meerlandenoverleg	22	22
1.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	8	8
1.08 Gemeentebelastingen Amstelland	520	600
1.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	618	663
1.10 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	438	409
1.11 Duo+	5.000	5.805
Vennootschappen en coöperaties		
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V.(BNG)	-	-
2.02 Meerlanden N.V.	-	-
Stichtingen en verbonden partijen		
3.01 Stichting RIJK	160	170
Overige verbonden partijen		
4.01 Metropoolregio Amsterdam	45	45
Totaal gemeenschappelijke regelingen	8.375	9.461

Omvang eigen vermogen/vreemd vermogen en het financiële resultaat in de verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen	Bron	Eigen Vermogen 01-01	Eigen Vermogen 31-12	Vreemd Vermogen 01-01	Vreemd Vermogen 31-12	Resultaat begroting 2020
Gemeenschappelijke regelingen						
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	Begroting 2020	31.285	32.775	54.528	52.324	-

Gemeenschappelijke regelingen	Bron	Eigen Vermogen 01-01	Eigen Vermogen 31-12	Vreemd Vermogen 01-01	Vreemd Vermogen 31-12	Resultaat begroting 2020
1.02 Vervoersregio Amsterdam	Concept Begroting 2020	328	388	91.359	65.741	-
1.03 Groengebied Amstelland	Begroting 2020	1.818	1.878	1.336	1.308	-
1.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	nvt	-	-	-	-	-
1.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Begroting 2020	2.318	2.267	17.018	16.537	-
1.06 Amstelland-Meerlandenoverleg	Concept Begroting 2020	103	103	-	-	-
1.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	nvt	-	-	-	-	-
1.08 Gemeentebelastingen Amstelland	Begroting 2020	-	-	-	-	-
1.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	Concept Begroting 2020	1.071	1.056	-	-	-
1.10 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	Begroting 2020	-	-	-	-	-
1.11 Duo+	Begroting 2020	1.198	1.198	4.565	4.565	-
Vennootschappen en coöperaties						
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V.(BNG)	Begroting 2020	4.953.000	4.990.000	135.041.000	135.185.000	337.000
2.02 Meerlanden N.V.	Jaarstukken 2017	26.140	27.049	29.521	29.562	2.525
Stichtingen en verenigingen						
3.01 Stichting RIJK	Begroting 2019	332	332	198	183	-
Overige verbonden partijen						
4.01 Metropoolregio Amsterdam	Begroting 2019	-	-	-	-	-

Hierna wordt de belangrijkste informatie per gemeenschappelijke regeling weergegeven:

2.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Burgemeester in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing + punt h.	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken: • Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen; • De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; • Het beperken van brandgevaar; • Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; • De opvang en zorg voor gewonden; • De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp; • De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen; • Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer.			
Relatie met het programma:		Veiligheid en openbare orde	
Ontwikkelingen 2020:			
• Ontvlechting van GHOR Zaanstreek Waterland krijgt definitief zijn beslag per 1-1-2020; • Opstellen nieuw beleidsplan 2019-2022; • RTMOTO beleidsplan 2019-2022 wordt vastgesteld, waarbij aandacht voor E-learning, terreur- en cybergevolgbestrijding, verdere ontwikkeling van de long life learning loop; • Doorontwikkeling evaluatiesystematiek en waar nodig verbetering crisisstructuur; • Uitwerken innovatievoorstellen; • Opening kazerne gemeenschappelijke brandweer (PPS constructie) in het westelijk havengebied.			
Maatschappelijke risico's:			
Er zijn geen maatschappelijke risico's.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		1.497	
Bijdrage 2020:		1.508	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 31.285	€ 54.528	
31 december	€ 32.775	€ 52.324	€ 0

2.02 Vervoerregio Amsterdam			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		De heren Portegijs en Timmer (gemeenteraadsleden) zijn lid van de Regioraad.	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De Vervoerregio Amsterdam behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van verkeer en vervoer (openbaar vervoer, verkeersveiligheid, infrastructuur en duurzame mobiliteit).			
Relatie met het programma:		Verkeer	
Ontwikkelingen 2020:			
De regio staat dus voor een forse bereikbaarheidsopgave. Deze vraagt om een organisatie die de diverse partners verbindt om deze mobiliteitsvraagstukken aan te pakken. Ook wat betreft duurzaamheid en energie moeten de partners nauw samenwerken. De Vervoerregio is de verbindende organisatie die de partners samen brengt. Het einddoel is een bereikbare regio die voorbereid is op zijn toekomst. De programmabegroting 2020-2023 en Investeringsagenda 2019 geven overzicht over de activiteiten van de Vervoerregio, de kosten die hiermee gemoeid zijn en eventuele uitdagingen. Voor Diemen zijn projecten opgenomen zoals onder andere de spooronderdoorgang in de Ouddiemerlaan, het verbeteren van een fietsoversteek op de Provincialeweg en het verbeteren van station Diemen-Zuid. Verder worden een aantal regionale, voor Diemen belangrijke acties, genoemd zoals het uitvoeren van verkeerseducatieve- en veiligheidsacties, de verbetering van de bereikbaarheid van IJburg (planstudie HOV Oostflank) en het verduurzamen van de GVB-bussen.			
Maatschappelijke risico's:			
De Vervoerregio speelt een cruciale rol in de financiering, verduurzaming en de aansturing van het openbaar vervoer en daarnaast in de verbetering van de infrastructuur door middel van subsidiering van een groot aantal projecten. Zonder verbetering van de bereikbaarheid komt de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio in gevaar.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 0	
Bijdrage 2020:		€ 0	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.03 Groengebied Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder (vacature) vertegenwoordigt onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) van het Groengebied.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als: het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de wijdere regio.	
Relatie met het programma:	Leefomgeving en milieu
Ontwikkelingen 2020:	
Programma accenten 2020: • Vervolg verduurzaming beheer; het tekort op het beheer moet in 2024 ingelopen zijn; • Uitvoeren traject om tot een nieuwe ambitie en visie te komen voor Groengebied Amstelland; • het nemen van gebiedsmaatregelen in de Gaasperplas na afronding van het participatietraject; • aanleg van de fietsbrug over de Gaasp; • het uitrollen van het wandelnetwerk in Amstelland (aansluitend op het wandelnetwerk in de Diemerscheeg dat al gereed is).	
Maatschappelijke risico's:	
Jaarlijks worden de risico's voor het recreatieschap gekwantificeerd. De kwantificering van de risico's heeft geleid tot een gewenst weerstandsvermogen van € 630.000. De huidige reserves (weerstandscapaciteit) liggen op het niveau van de berekende risico's.	
Financiële gegevens:	
Bron financiële gegevens:	Begroting 2020
Bijdrage 2019:	€ 136

2.03 Groengebied Amstelland			
Bijdrage 2020:		€ 140	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.818	€ 1.336	€ 0
31 december	€ 1.878	€ 1.308	€ 0

2.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek			
Vestigingsplaats:		Bussum	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Geen	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Het samenwerkingsverband tussen negen gemeenten is belast met de opsporing van fraude op het gebied van de bijstandswetgeving.			
Relatie met het programma:		Inkomen en armoedebeleid	
Ontwikkelingen 2020:			
Er komt meer aandacht voor fraudebestrijding/handhaving op WMO gebied naast fraudebestrijding en handhaving binnen de participatiewet. Daarnaast wordt de mogelijkheid onderzocht om politiemutaties te kunnen delen.			
Maatschappelijke risico's:			
Er zijn geen maatschappelijke risico's.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 45	
Bijdrage 2020:		€ 47	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	
Vestigingsplaats:	Zaandam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Diemen heeft, samen met andere A-M gemeenten, één vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur (burgemeester Nobel van Aalsmeer). Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur.
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
Op Rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte samenwerking bij uitvoering van deze taak.	
Relatie met het programma:	Ruimtelijke ontwikkeling
Ontwikkelingen 2020:	
In de begroting 2020 van de ODNZKG is het volgende aangegeven: Inhoudelijke speerpunten/opgave in het Omgevingsdomein • Vernieuwing werkveld Vergunningen, Toezicht en Handhaving; • Verdichting, grote druk (woning)bouwopgave in de regio, transformatie bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen; • Circulaire economie; • Klimaat en energietransitie .	
Maatschappelijke risico's:	
Er zijn geen maatschappelijke risico's.	
Financiële gegevens:	
Bron financiële gegevens:	Begroting 2020
Bijdrage 2019:	€ 173
Bijdrage 2020:	€ 282

2.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 3.662	€ 0	
31 december	€ 3.612	€ 0	€ 0

2.06 Amstelland-Meerlanden Overleg

Vestigingsplaats:	Haarlemmermeer
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Diemen wordt in de regiegroep (Dagelijks Bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt tweemaal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg.
Mate van sturing:	Reguliere sturing

Het openbaar belang wat behartigd wordt:

De AM-partners zetten de meerwaarde en kracht van het Amstelland-Meerlanden Overleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en onze belangen daarbij. Zij blijven zich profileren als hét platform voor de zuidflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig, dat een balans bestaat tussen Amsterdam en de vier flanken van de metropoolregio. Ook ziet Diemen hen als brug naar de burens, zoals de Duin- en Bollenstreek en de ontwikkelende Gooi- en Vechtstreek. Zij benutten het platform om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.

Relatie met het programma:	Samen besturen

Ontwikkelingen 2020:

Het AM-verband wordt met name ingezet voor vertegenwoordiging van de deelregio in MRA-verband. Dit betreft de MRA-agenda 2.0 en de opvolging van de MRA-evaluatie.

Maatschappelijke risico's:

Er zijn geen maatschappelijke risico's.

Financiële gegevens:

Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 22	
Bijdrage 2020:		€ 22	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam

Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR) is aan de Raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen.
Mate van sturing:	Reguliere sturing

Het openbaar belang wat behartigd wordt:

Als gemeente willen wij de dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van onze burgers. Eventuele klachten van burgers over de manier waarop een medewerker of bestuurder hem/haar te woord heeft gestaan of over de wijze van dienstverlening, nemen wij serieus. Op grond van de klachtenregeling kunnen burgers een officiële klacht over een gedraging van de gemeente indienen. Daarnaast fungeert de Ombudsman als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Burgers kunnen daar terecht als ze ontevreden zijn over de wijze waarop hun klacht is afgehandeld.

Relatie met het programma:	Samen besturen

Ontwikkelingen 2020:

Er worden geen aanzienlijke ontwikkelingen verwacht.

Maatschappelijke risico's:

Een goed functioneren van de Ombudsman is van belang voor goede dienstverlening. De visie van Diemen op klachtafhandeling, bij voorkeur informeel, is in lijn met de visie van de Ombudsman.

Financiële gegevens:

Bron financiële gegevens:	Begroting 2020

2.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam			
Bijdrage 2019:		€ 8	
Bijdrage 2020:		€ 8	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.08 Gemeentebelastingen Amstelland			
Vestigingsplaats:		Amstelveen	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Geen	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten en -regels. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het samenwerkingsverband verzorgt de uitvoering hiervan.			
Relatie met het programma:		Leefomgeving en milieu & Algemene dekkingsmiddelen	
Ontwikkelingen 2020:			
In de begroting van Amstelland zijn de gevolgen van de gewijzigde wet Waardering Onroerende Zaken opgenomen. Zo moeten de aankomende jaren de taxaties van 100.000 woningen omgezet worden van kubieke meters naar vierkante meters. Hierdoor zijn een investering in software en capaciteit noodzakelijk. Waarschijnlijk leidt deze herziening tot een nieuwe golf van bezwaar- en beroepschriften die ook weer tijdig afgehandeld dienen te worden. Daarnaast heeft de Hoge Raad de afgelopen periode diverse uitspraken gedaan over de transparantie van WOZ-taxaties, met als consequentie extra werkzaamheden voor de gemeenten. Naast de reguliere indexering leidt dit tot een extra claim van € 437.000. Voor Diemen is dat een hogere bijdrage van ongeveer € 60.000.			
Maatschappelijke risico's:			
Wanneer belastingaanslagen onjuist of onterecht zijn opgelegd, dan heeft dit een afbreukrisico op het imago van de gemeente.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 520	
Bijdrage 2020:		€ 600	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder J. Klaasse vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
• Het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking van specifieke groepen daarbinnen, in het rechtsgebied van het lichaam; • Het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten onder de bevolking; • Het bevorderen van de openbare geestelijke Gezondheidszorg (GGZ); • Alles wat met het bovenstaande in de ruimste zin van het woord verband houdt.	
Relatie met het programma:	Sociaal
Ontwikkelingen 2020:	
• In 2020 wordt het nieuwe Basispakket Jeugdgezondheidszorg ingevoerd. • In 2020 wordt de vierjaarlijkse gezondheidsmonitor uitgevoerd. • In 2020 wordt op basis van landelijke ontwikkelingen het toezicht op gastouderopvang geïntensiveerd.	

2.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)			
Maatschappelijke risico's:			
De GR vervult een wettelijke taak van de gemeente. Bij disfunctioneren zijn de risico's op het terrein van openbare gezondheid van de inwoners van Diemen aanzienlijk. De weerstandscapaciteit (algemene reserve) van de GR OGZ Amstelland bedraagt na de jaarrekening 2018 € 650.967 en is afdoende voor 2020.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 618	
Bijdrage 2020:		€ 663	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.071	€ 0	
31 december	€ 1.056	€ 0	€ 0

2.10 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Wethouder J. Klaasse vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De GGD Amsterdam voert voor de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg Amstelland (OGZ Amstelland) activiteiten uit waar de Amstelland gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor zijn. Het gaat hierbij om:			
• Het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid van de bevolking en van specifieke groepen daarbinnen, in het rechtsgebied van het lichaam. • Het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten onder de bevolking. • Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg (GGZ). • Alles wat met het bovenstaande in de ruimste zin van het woord verband houdt.			
Hieronder vallen o.a. de taken infectieziektebestrijding, epidemiologie, hygiëne en inspectie, medisch milieukundige zorg, forensische geneeskunde, openbare geestelijke gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg.			
Relatie met het programma:		Sociaal	
Ontwikkelingen 2020:			
• In 2020 wordt het nieuwe Basispakket Jeugdgezondheidszorg ingevoerd. • In 2020 wordt de vierjaarlijkse gezondheidsmonitor uitgevoerd. • In 2020 wordt op basis van landelijke ontwikkelingen het toezicht op gastouderopvang geïntensiveerd.			
Maatschappelijke risico's:			
De GR vervult een wettelijke taak van de gemeente. Bij disfunctioneren zijn de risico's op het terrein van openbare gezondheid van de inwoners van Diemen aanzienlijk. De weerstandscapaciteit (algemene reserve) van de GR OGZ Amstelland bedraagt na de jaarrekening 2018 € 650.967, en is afdoende voor 2020.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 438	
Bijdrage 2020:		€ 409	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.11 Duo+	
Vestigingsplaats:	Ouderkerk aan de Amstel
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Intensieve sturing

2.11 Duo+			
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De GR Duo+ voert derhalve per 1 januari 2016 de bedrijfsvoering uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).			
Relatie met het programma:		Bestuur en dienstverlening	
Ontwikkelingen 2020:			
De organisatie van Duo+ heeft stappen gezet in de verdere professionalisering middels het ingezette herijkingsproces. Ook in 2020 en verder wordt ingezet op verdere doorontwikkeling van de dienstverleningsovereenkomsten en waar mogelijk op verdere harmonisering van primaire processen. Het beleggen van interne controle in de processen heeft hoge prioriteit met als doel om bij een aantal processen over te stappen van gegevensgerichte controle naar procesgerichte controle. Ook de verdere doorontwikkeling van applicatiebeheer, gebruik van data, digitalisering en monitoring en sturing vanuit management dashboards wordt verder ingezet in 2020.			
Maatschappelijke risico's:			
Duo+ voert voor Diemen de taken uit op het gebied van bedrijfsvoering. Dit levert niet direct een maatschappelijk risico op. Uiteraard is een adequate bedrijfsvoering wel van belang voor de vakafdelingen bij het realiseren van de ambities van het college.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2020	
Bijdrage 2019:		€ 5.000	
Bijdrage 2020:		€ 5.805	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.198	€ 4.565	
31 december	€ 1.198	€ 4.565	€ 0

Vennootschappen en coöperaties

De gemeente is in het bezit van aandelen van een tweetal vennootschappen:

2.13 Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)			
Vestigingsplaats:		Den Haag	
Soort verbonden partij:		Privaatrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Doordat de bank op grond van haar AAA (Moody's en Standard & Poor's) en AA+ (Fitch)-rating tegen zeer scherpe prijzen toegang heeft tot financieringsmiddelen en dat voordeel doorgeeft aan haar klanten draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Relatie met het programma:		Algemene dekkingsmiddelen	
Ontwikkelingen 2020:			
BNG Bank heeft als doelstelling dat haar bedrijfsvoering uiterlijk in het jaar 2020 volledig CO2-neutraal is. De bank wil deze doelstelling bereiken door de uitstoot van CO2 zo veel mogelijk te beperken onder meer door verdere verduurzaming van haar kantoor (dat in 2017 label A kreeg) en de resterende CO2-uitstoot te compenseren			
Maatschappelijke risico's:			
Er zijn geen maatschappelijke risico's.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		BNG Bank jaarcijfers 2018	
Aantal aandelen 1 januari		8.775	
Aantal aandelen 31 december		8.775	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 4.953.000	€ 135.041.000	€ 0
31 december	€ 4.990.000	€ 135.185.000	€ 337.000

2.14 Meerlanden N.V.	
Vestigingsplaats:	Rijsenhout
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk

2.14 Meerlanden N.V.			
Bestuurlijk belang:		Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering en via een (met Aalsmeer gedeelde) zetel in de Raad van Commissarissen van de Meerlanden heeft Diemen zeggenschap in De Meerlanden.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Meerlanden pakt haar rol als grondstoffenregisseur in de keten voor de gehele regio en vervult een voortrekkersrol om te komen tot een circulaire samenleving. Een samenleving zonder afval, maar waar grondstoffen na hergebruik en recycling als nieuwe producten worden terug gebracht in de kringloop. Een samenleving waar de openbare ruimte ook leverancier is van grondstoffen en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving waar bewoners met plezier wonen, werken en recreëren. Een samenleving waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen. Samenwerken is daarbij van cruciaal belang. Samenwerken met gemeenten, samenwerken in de keten, samenwerken met regionale soms landelijke partijen, samenwerken met kennisinstituten zoals Wageningen en Delft.			
Relatie met het programma:		Leefomgeving en klimaat	
Ontwikkelingen 2020:			
Meerlanden heeft de afgelopen jaren gewerkt om haar huidige strategie (2016-2020) uit te voeren. Momenteel is Meerlanden bezig met het opzetten van een nieuwe strategie voor de periode 2020-2024. Hierbij is het van belang om de opdrachtgevende- en aandeelhoudende gemeenten nadrukkelijk te betrekken bij het ontwikkelen van de nieuwe strategie.			
Maatschappelijke risico's:			
Er zijn geen maatschappelijke risico's.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Jaarstukken 2017	
Aantal aandelen 1 januari		20.427 gewone aandelen en één prioriteitsaandeel	
Aantal aandelen 31 december		20.427 gewone aandelen en één prioriteitsaandeel	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 26.140	€ 29.521	€ 0
31 december	€ 27.049	€ 29.562	€ 2.525

De aandelen worden gewaardeerd tegen nominale waarden (verkrijgingsprijs). Ondanks dat De Meerlanden aangeeft dat deze aandelen meer waard zijn, is het niet de verwachting dit daadwerkelijk bij verkoop te ontvangen.

Stichtingen en verenigingen

2.05 Stichting RIJK	
Vestigingsplaats:	Heemstede
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De gemeentesecretaris van Diemen maakt als secretaris deel uit van het Dagelijks Bestuur.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
In de statuten is de doelstelling als volgt beschreven: 'Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords'.	
Relatie met het programma:	Bestuur en dienstverlening
Ontwikkelingen 2020:	
Waar er RIJK-breed interesse bestaat voor bepaalde dienstverlening kan RIJK een programma ontwikkelen. Een programma is de ontwikkeling van een dienst die alle gemeente in een bepaald jaar afnemen. In 2019 is dat de dienstverlening aan de gemeenten in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). In de begrotingen van RIJK staat meerjarig budget gereserveerd voor een programma. Voor 2020 zal er tot op heden geen nieuwe RIJK-brede programma's benoemd.	
Maatschappelijke risico's:	
Niet voldoen aan rechtmatige aanbestedingen kan imagoschade opleveren over de betrouwbaarheid van de gemeente.	
Financiële gegevens:	
Bron financiële gegevens:	Begroting 2019
Bijdrage 2018:	€ 160
Bijdrage 2019:	€ 170

2.05 Stichting RIJK			
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 332	€ 198	
31 december	€ 332	€ 183	€ 0

Overige verbonden partijen

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk (convenant)	
Bestuurlijk belang:		Getrapte vertegenwoordiging via Amstelland-Meerlandenoverleg	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De doelstelling van de MRA is het versterken van een toekomstbestendige economische ontwikkeling en hoogwaardige leefkwaliteit van de MRA. De overlegstructuur is opgedeeld in platforms; mobiliteit, economie en wonen.			
Relatie met het programma:		Samen besturen	
Ontwikkelingen 2020:			
Gepland staat dat begin 2020 een nieuwe MRA Agenda (2.0) wordt vastgesteld in de raden. Tegelijkertijd wordt in de tweede helft van 2019 de MRA-evaluatie opgeleverd. Dit heeft mogelijk gevolgen voor het verdere verloop van de MRA en de organisatie ervan: op het moment van schrijven is bestaat hier nog geen duidelijkheid over. In MRA-verband wordt er verder gewerkt aan een verstedelijkingsstrategie, waarin mobiliteit en wonen met elkaar worden verbonden.			
Maatschappelijke risico's:			
Goede regionale samenwerking is van belang om ook als regio op termijn een goede concurrentiepositie te hebben ten opzichte van andere agglomeraties. Direct of indirect hebben ook de inwoners van Diemen belang bij een sterke regio.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2019	
Bijdrage 2019:		€ 45	
Bijdrage 2020:		€ 45	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

Financiering

Afdelingsmanager: K. Deutekom

Afdeling: Directie

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij moeten de kaders in acht worden genomen die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Fido

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de gemeentebegroting en –rekening opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen

De treasuryfunctie baseert het treasurybeheer op een liquiditeitenplanning die dezelfde periode omvat als de meerjarenbegroting. Die planning wordt minimaal elk halfjaar in overleg met betrokken budgethouders geactualiseerd. Een juiste liquiditeitenplanning maakt het mogelijk tijdig financieringsbeslissingen te nemen die beantwoorden aan de doelstellingen die we in het treasurystatuut hebben geformuleerd (zie hiervoor). In 2020 blijft de aandacht gericht op het steeds nauwkeuriger in beeld krijgen van de kasstromen met een onzeker renterisico (investerings- en grondexploitaties).

Externe ontwikkelingen

In het Centraal Economisch Plan (CEP) van maart 2019 geeft het CPB aan voor Nederland in 2019 een groei van de economie met 1,5% te verwachten. In 2020 is de verwachting dat de economie ook met 1,5% zal groeien.

Het inflatieniveau in Nederland komt volgens de Juniraming 2019 van het Centraal Planbureau (CPB) in 2019 op 2,6% uit. De verwachting is dat in 2020 de inflatie 1,5% zal zijn.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente het afgelopen jaar niet veranderd. Deze staat sinds 16 maart 2016 op 0,0%. Dit zal er voor zorgen dat voor 2020 de rente laag zal blijven. Al wordt er wel verwacht dat de langlopende rente een kleine stijging zal laten zien. Door de lage rente van de ECB kunnen wij op dit moment (juli 2019) nog voor extreem lage percentages op de geld- en kapitaalmarkt terecht. Bij voortduren van deze omstandigheden verwachten wij in 2020 voor kortlopende leningen een rentepercentage van 0,0% of lager en voor langlopende leningen (10 tot 30 jaars rente fixe) van 1,2%.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:

- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want onze gemeente heeft geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's

Renterisico kortlopende schuld

Het financieren van de gemeentelijke huishouding door middel van kortlopende geldleningen en de kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is gebonden aan de norm die de kasgeldlimiet van de Wet Fido stelt: 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Voor het begrotingsjaar 2020 geldt naar verwachting voor onze gemeente de volgende kasgeldlimiet:

Kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal	87.449
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	7.433

De gemeente verwacht dat de kasgeldlimiet in 2020 niet wordt overschreden.

Renterisico langlopende schuld

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de Provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer die voor 2020 en de jaren daarna in acht genomen moet worden.

Modelstaat B	Jaar				
Stap	Variabelen renterisiconorm	2020	2021	2022	2023
-1	Renteherzieningen	-	-	-	-
-2	Aflossingen	4.000	4.000	-	-
-3	Renterisico (1+2)	4.000	4.000	-	-
-4	Renterisiconorm	17.490	17.490	17.490	17.490
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	13.490	13.490	17.490	17.490
(5b) = 3>4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening Renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal 2020	87.449	87.449	87.449	87.449
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm	17.490	17.490	17.490	17.490

Uit de tabel blijkt dat we de renterisiconorm in 2020 niet zullen overschrijden.

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:

- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen (deposito's);
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte directe en indirecte borgstellingen.

De Wet Schatkistbankieren beperkt de beschikkingsbevoegdheid over de eigen middelen van de gemeente Diemen. Tevens maakt het fondsvorming voor specifieke doeleinden onmogelijk. Verder dient de gemeente Diemen dagelijks overtollige liquide middelen naar de schatkist af te romen, evenals eventuele tekorten uit te zuiveren. Hierdoor zijn er geen risico's op deposito's voor de gemeente Diemen. Bij door de gemeente verstrekte langlopende leningen is tot nu toe geen enkele geldnemer in gebreke gebleven bij zijn betalingsverplichting. Er zijn geen aanwijzingen dat daarin in de komende jaren verandering optreedt.

Bij door de gemeente Diemen verstrekte gemeentegaranties in de vorm van directe borgstelling is tot nu geen enkele geldnemer in gebreke gebleven. Er zijn geen aanwijzingen dat dit in de komende jaren anders zal zijn. Bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) bekleedt de gemeente een achtervangpositie. Hierdoor staat de gemeente indirect borg voor de langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt en voor de hypothecaire geldleningen (met Nationale Hypotheek Garantie) die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt. Beide stichtingen hebben laten weten dat zij voor de jaren 2019-2022 geen aanspraak verwachten op de achtervangfunctie.

Kasbeheer

In het kader van het kasbeheer zien wij erop toe dat ook in 2020 de liquiditeitspositie voldoende garandeert dat de gemeente tijdig aan kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) kan voldoen. Zo nodig zal hierbij gebruik gemaakt worden van de kredietfaciliteit van € 5 miljoen die de gemeente bij de BNG heeft of gebruik gemaakt worden van kasgeldleningen. Hierbij vindt ook afweging van de kosten plaats.

De Gemeentefinanciering

Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2020 heeft de portefeuille langlopende leningen een omvang van € 45 miljoen. Het is sterk afhankelijk van nieuwe investeringswensen (scholenbouw, uitbreiding sportaccommodaties en infra) en de inkomsten uit grondexploitaties of subsidieregelingen of er in de komende jaren extra financiering nodig is.

Tussen 2020 en eind 2023 vervalt er € 8 miljoen aan langlopende leningen. De komende jaren zullen wegens de vele investeringen nieuwe leningen aangetrokken moeten worden.

Dividend en rentebaten van leningen

Het volgende overzicht geeft de mutaties weer in het verloop van de dividenduitkeringen en rentebaten die we de komende jaren verwachten te ontvangen.

Dividend en rentebaten van leningen	2020	2021	2022	2023
Dividend	104	104	104	104
Langlopende leningen (u/g)	40	40	40	40
Kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	144	144	144	144

Voor de begroting 2020 houden wij rekening met een dividenduitkering van € 104.000. Naar verwachting zal dit de komende jaren aanhouden.

De rentebaten van hypothecaire leningen aan ambtenaren vormen het merendeel van de rente over uitstaande langlopende leningen (u/g). Sinds 2009 mogen geen hypothecaire leningen meer worden verstrekt. Door aflossingen op de hypotheke neemt de rentebaat uit deze bron hierdoor de komende jaren langzaam af.

De te ontvangen rente van kortlopende uitstaande leningen (u/g) blijft nihil. Voor 2020 en daarna is de verwachting dat de financieringspositie niet toereikend is om inkomsten hieruit te genereren.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:

- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ('rood-stand');
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van het geraamde saldo van de financieringsfunctie voor de meerjarenbegroting tot en met 2023.

Saldo financieringsfunctie	2020	2021	2022	2023
Betaalde rente langlopende leningen o/g	-1.150	-1.200	-1.250	-1.300
Betaalde rente kortlopende leningen o/g	-5	-5	-5	-5
Ontvangen rente langlopende leningen (u/g)	40	40	40	40
Ontvangen rente kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	-1.115	-1.165	-1.215	-1.265

Door onder andere de grondopbrengsten uit Plantage De Sniep ontvangen we geld zodat we minder geld hoeven te lenen. Echter om de € 50 miljoen aan investeringen te kunnen financieren is het nog steeds nodig langlopende geldleningen aan te trekken. Dit is terug te zien in de oplopende rentelasten voor langlopende leningen in de komende jaren.

Rentes

Activa	Begroting	Pasiva	Begroting
Integraal gefinancierd	133.337	Eigen vermogen	21.081
Project gefinancierd	-	Voorzieningen	7.040
Onderhanden werk	3.787	Schulden bij banken	114.134
Vorderingen	10.659	Overlopende passiva	9.673
Liquide middelen	-		
Overlopende activa	4.145		
Totaal	151.927	Totaal	151.928

Post	2020	2020
Externe rentelasten totaal		-1.155
Extern rentepercentage totaal	1,75%	
Externe rentelasten projectfinanciering		-
Externe rente excl. projectfinanciering	nvt	
Rente eigen vermogen		-
Rente voorzieningen		-
Rentepercentage grondexploitatie	1,50%	
Rente grondexploitatie		11
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	nvt	
Rente voorzieningen contante waarde		-
Bespaarde rente		-

Rentetoerekening		
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		-1.155
Externe rentebaten		40
Saldo rentelasten en rentebaten		-1.115
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	11	
Rente projectfinanciering die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	-	
Saldo doorberekende rente		11
Aan de taakvelden toegerekende rente		-1.104
Rente over eigen vermogen		-
Rente over voorzieningen		-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		-1.104
De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		1.482
Rente resultaat op het taakveld Treasury		378

Indien bij de jaarrekening blijkt dat het renteresultaat op het taakveld Treasury groter is dan 25% van de werkelijke rentelasten, dan is de gemeente verplicht dit volgens het BBV te corrigeren.

Grondbeleid

Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen

Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Algemeen beleid

In januari 2019 is de *Nota Grondbeleid, actualisatie per 1-1-2019* door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Diemen haar grondbeleid voor de komende jaren geactualiseerd. In de geactualiseerde nota zijn beleidskaders, die betrekking hebben op het gemeentelijk grondbeleid, samengevoegd. Ook is deze actualisatie rekening gehouden met gewijzigde wet- en regelgeving van onder andere Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV), Aanbestedingswet, Europese regelgeving staatsteun en Wet vennootschapsbelasting overheidsondernemingen. Tevens is bij het samenstellen van deze nota rekening gehouden met ontwikkelingen in de maatschappij, mogelijke ambities en opgaven waarvoor grondbeleid in Diemen wordt ingezet. Daarnaast staat in de nota binnen welke juridische kaders en keuzevrijheden wordt gewerkt.

Een van de belangrijkste beleidsuitgangspunten die met deze nota gecontinueerd wordt, is dat de gemeente sinds 2011 de voorkeur geeft aan passief/faciliterend grondbeleid voor het ontwikkelen van projecten. Faciliterend grondbeleid is het hoofduitgangspunt waarbij alle kosten (in theorie) kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer. Met faciliterend grondbeleid beperkt de gemeente zich tot haar regulerende en publiekrechtelijke taak. De aankoop en exploitatie van gronden gebeurt bij voorkeur door private partijen. Alleen in situaties, waarbij risico's voldoende beheersbaar zijn, kan actief grondbeleid toegepast worden, waarbij de gemeente zelf gronden verwerft en uitgeeft. Daarnaast kan het zijn dat het bestuur van mening is dat een ruimtelijke ontwikkeling wenselijk is, maar dat marktpartijen dit niet kunnen of willen oppakken, dan zal de gemeente ook actief grondbeleid moeten voeren. Tot slot heeft de gemeente historisch gezien, nog een aantal gronden in bezit die zij de komende jaren actief verkoopt.

Dit betekent dat de gemeente Diemen een situationeel grondbeleid voert: passief waar kan en actief waar moet. Het college maakt een afweging of zij gebruik wil maken van actief of facilitair/ passief grondbeleid.

In de nota Grondbeleid is ook vastgelegd dat het college elk jaar bij de jaarrekening het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) aanbiedt aan de gemeenteraad. Dit zal ook in 2020 het geval zijn. Hierin wordt de verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten m.b.t. het beheren en exploiteren van gronden; o.a. over grondexploitaties en 'gronden niet in exploitatie'.

Naast de Nota Grondbeleid legt de gemeente in een aparte nota haar grondprijsbeleid vast: de Nota Grondprijzen. De vaststelling van deze nota is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De *Nota Grondprijzen, actualisatie per 1-1-2019*, is door het college in december 2018 vastgesteld

Grondexploitaties

Plantage de Sniep, Holland Park West en Verplaatsing tankstation BP zijn momenteel de drie actieve grondexploitaties in de gemeente Diemen. Waarschijnlijk zal begin 2020 duidelijk zijn of er meer (beperkte) grondexploitaties bijkomen, gekoppeld aan de ruimtelijke ambities die in het programma Gebiedsontwikkeling zijn beschreven.

Projectinhoud

De projectinhoud wordt beschreven in Paragraaf Grootschalige Projecten.

Financieel

De grondexploitaties zijn via het Meerjarenperspectief Grondzaken 2018 geactualiseerd ten behoeve van de Jaarrekening 2018. Een overzicht van de financiële stand van zaken wordt in het MPG gegeven.

Berekeningsmethodiek

Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Grootschalige projecten

Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen

Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Inleiding

In deze paragraaf zijn eenmalige grootschalige projecten opgenomen die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor de financiële huishouding van de gemeente. Dat betreft in ieder geval de ruimtelijk projecten met een eigen grondexploitatie (Plantage de Sniep, Holland Park West, Verplaatsing tankstation BP) en het project dat op basis van exploitatieovereenkomsten wordt uitgevoerd (Bergwijpark-Holland Park). Het gaat in deze paragraaf ook om eenmalige grootschalige investeringen die tot gevolg hebben dat de resterende financiële beleidsruimte wordt ingeperkt. In deze paragraaf komen aan de orde:

- Plantage de Sniep;
- Holland Park.

Plantage de Sniep

Doel

Plantage de Sniep is een nieuwbouwwijk in wording met een ruime 1.000 woningen, een brede school, vrije kavels en enkele commerciële functies. De wijk wordt gerealiseerd op een oud bedrijventerrein, waarbij de gemeente de gronden heeft verworven en een omvangrijke bodemsanering heeft uitgevoerd.

Projectfase

Deels uitvoeringsfase: de laatste deelplannen zijn in aanbouw dan wel start de aanbouw nog dit jaar/begin 2020.

Deels ontwikkelfase: dit geldt voor de grote Rietschuur en omliggend terrein.

Acties 2020

In 2020 ligt de focus op de bouw van de laatste deelplannen (Punt Sniep, M&T, Villa Lotta) en het woonrijpmaken rondom deze gebieden.

De gemeente heeft de beschikking gekregen over de grote Rietschuur en het omliggend gebied (ca. 7000m²). Deze heeft in 2019 de monumentenstatus gekregen. Een verdere uitwerking zal volgen op het behoud van de Rietschuur d.m.v. herbestemming en herontwikkeling van het omliggend terrein. Op het resterende Pantarterrein worden voor de 80 parkeerplaatsen die zij gebruiken rondom de Rietschuur ca. 50 parkeerplaatsen teruggebracht d.m.v. herprofilering.

Gewerkt wordt aan de verdere uitwerking van het geluidsscherm langs de spoorlijn ter hoogte van Plantage de Sniep. Deze dient in het kader vanwege de woningbouw en het vigerende bestemmingsplan gerealiseerd te worden.

Holland Park

Doel

Een bestaand kantorengedebied, met forse leegstand wordt omgevormd tot een multifunctioneel woongebied met ondersteunende voorzieningen. Ondertussen is Diemen van een 'topdrie' gemeente wat leegstand betreft, afgedaald naar een 'bodemdrie' gemeente: de leegstand is opgelost.

Onderdeel van dit project betreft de toekomst van station Diemen-Zuid en de herinrichting van het voorplein aldaar.

Projectfase

Het project bevindt zich deels in de uitvoeringsfase (fase 1, 2 en 3) en deels in de ontwikkelingsfase (6).

De studentencampus, met diverse commerciële functies in de plint, is gerealiseerd. Vanaf 2017 is gewerkt aan een plan voor de uitbreiding van de Campus met ca. 780 wooneenheden. Na de sloop van de bestaande parkeergarage is gestart met realisatie van dit uitbreidingsplan, dat naar verwachting nog in 2019 wordt opgeleverd. Hiermee is de capaciteit op de Campus verdubbeld.

In 2017 zijn de eerste woningen in Holland Park opgeleverd. De bouw zal verder in het versnelde tempo doorlopen (met uitzondering van enkele bouwblokken waarvan de bouw door faillissement is gestagneerd en met een andere aannemer overleg wordt gevoerd door de ontwikkelaar). In het eerste kwartaal van 2019 is gestart met de realisatie van de laatste bouwblokken door de ontwikkelaar. In 2020 wordt de oplevering van een aantal blokken verwacht.

Voor het huidige kantoor van de ontwikkelaars, DiemerCircle, is in 2018 gewerkt aan een bouwplan. De sloop is in 2019 gestart en naar verwachting start de bouw eind 2019 en loopt door in 2020. Verwachting is dat de bouwtijd ca. 1 1/2 jaar zal bedragen.

Het Inrichtingsplan voor de Openbare Ruimte voor Holland Park is gefaseerd in uitvoering genomen.

In 2018 zijn een Stedenbouwkundig Programma van Eisen, Beeldkwaliteitsplan, Duurzaamheidsnotitie en Grondexploitatie voor het parkdeel (Holland Park West) door de Raad vastgesteld. Dit is volledig in eigendom van de gemeente. Hiervoor heeft het college en Raad besloten ook een Brede school te realiseren. In 2019 is de aanbestedingsprocedure gestart om een ontwikkelaar te contracteren. het jaar 2020 staat dan in het teken van verdere uitwerking van de plannen en de planologische procedures en vergunningen.

Voor het plandeel (Holland Park Zuid) waar de Wet voorkeursrecht gemeente is gevestigd is in 2018 gestart met het opstellen van een stedenbouwkundig plan als onderlegger voor het bestemmingsplan en exploitatieplan en is deze in 2019 vastgesteld, alsmede het bestemmingsplan voorbereid. Naar verwachting wordt eind 2019 het bestemmingsplan vastgesteld, waarmee in 2020 een kader is ontstaan om planinitiatieven van grondeigenaren te kunnen beoordelen en begeleiden.

De gemeente heeft met het huidige BP tankstation in het park een contract gesloten. Dit station zal eind 2019 verplaatst zijn naar een nieuwe locatie nabij het GVB langs de provinciale weg. De oude locatie wordt eind 2019 gesloopt en in 2020 worden heringericht als onderdeel van het nieuwe centrale park.

Financiële begroting

Programmabegroting

Meerjarenoverzicht per programma

Programma	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Baten en lasten						
Sociaal	-5.693	-14.442	-14.438	-14.381	-14.293	-14.244
Veilig	-2.489	-2.612	-2.941	-2.910	-2.909	-2.901
Inkomen en armoede	-1.341	-2.596	-2.156	-2.156	-2.135	-2.045
Vrije tijd	-3.782	-3.543	-3.680	-3.856	-4.175	-4.529
Onderwijs	-1.888	-1.864	-2.285	-2.246	-2.706	-3.156
Gebiedsontwikkeling	-3.483	-1.179	-1.569	-1.002	-648	-854
Leefomgeving en klimaat	-7.062	-8.624	-9.090	-9.371	-9.797	-10.195
Verkeer	-110	-545	-300	-632	-281	-630
Samen besturen	-10.621	-10.770	-11.712	-12.145	-12.537	-12.958
Financiën	31.802	44.744	47.889	48.399	49.749	51.371
Saldo van baten en lasten	-4.667	-1.431	-282	-300	268	-141
Mutaties reserve						
Sociaal	-	-	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	3.300	386	851	362	59	115
Leefomgeving en klimaat	-420	10	10	10	10	3
Verkeer	-220	140	-164	183	-167	183
Samen besturen	250	-90	-50	-60	-75	-90
Financiën	3.300	-	-300	-400	-	-
Mutaties reserve	6.210	446	347	95	-173	211
Geraamd resultaat	1.543	-985	65	-205	95	70

Toelichting op de programmabegroting

Sociaal

Sociaal	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-16.815	-17.444	-17.179	-16.999	-16.892	-16.796
Baten	11.122	3.002	2.741	2.618	2.599	2.552
Saldo van baten en lasten	-5.693	-14.442	-14.438	-14.381	-14.293	-14.244
Dotatie	-23	-	-	-	-	-
Onttrekking	23	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-5.693	-14.442	-14.438	-14.381	-14.293	-14.244

Lasten

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten voor 2020 circa € 265.000 lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Bijdrage WSW-bedrijf
De bijdrage in het subsidieresultaat aan Pantar is € 107.000 lager. Ook voor de komende jaren zullen de lasten verder dalen omdat de instroom verder afneemt.
- Re-integratieinstrumenten
De geraamde lasten zijn € 175.000 lager; dit zijn de gelden voor "Kansen voor Diemenaren zonder werk" uit het coalitieakkoord; dit is vooralsnog in 2020 geraamd bij het programma Inkomen en armoede.
- ESF
In 2019 is een incidentele bijdrage begroot van € 27.000 voor de inhuur van een re-integratie consulent. Het is niet zeker of in 2020 het ESF-project nog doorloopt. (zie onder baten).
- Overige verschillen
Per saldo is circa € 44.000 meer begroot in 2020. Dit wordt veroorzaakt door de hogere doorbelasting van onder meer salarissen.

Baten

Ten opzichte van 2019 zijn de baten voor 2020 circa € 261.000 lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkeling te maken:

- Algemene uitkering
De verlaging van integratie-uitkeringen uit het gemeentefonds voor de begeleiding en de uitvoering Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de voogdij/18+, met respectievelijk € 97.000 en € 137.000. Per saldo gaat het om een verlaging van € 234.000.
- ESF
De bijdrage vanuit het ESF voor de inhuur van de re-integratie consulent is voor 2019 incidenteel geraamd op € 27.000. (zie onder lasten). Niet zeker is of in 2020 het ESF-project doorloopt.

Veilig

Veilig	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-2.605	-2.664	-2.993	-2.962	-2.961	-2.953
Baten	116	52	52	52	52	52
Saldo van baten en lasten	-2.489	-2.612	-2.941	-2.910	-2.909	-2.901
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-2.489	-2.612	-2.941	-2.910	-2.909	-2.901

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 circa € 329.000 meer op het programma Veilig begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Interne urendoorberekening
De interne urendoorberekening naar het product Veiligheid zijn hoger door personeelsuitbreiding; € 180.000.
- Inhuur derden
De inhuur derden zijn hoger o.a. door flexibele inhuur van BOA's ; € 51.000 hoger.
- Gemeenschappelijke regeling
De bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio is hoger; € 50.000.
- Extra trainingen
Voor extra trainingen in het kader van de wet Bibob is incidenteel geld geclaimed; € 20.000.
- Overige verschillen
De overige verschillen zorgen voor een verhoging van circa € 28.000.

Baten

Geen verschillen ten opzichte van 2019.

Dotaties en onttrekkingen

Geen verschil ten opzichte van 2019.

Inkomen en armoede

Inkomen en armoede	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-9.588	-11.070	-10.120	-10.120	-10.099	-10.009
Baten	8.247	8.474	7.964	7.964	7.964	7.964
Saldo van baten en lasten	-1.341	-2.596	-2.156	-2.156	-2.135	-2.045
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-1.341	-2.596	-2.156	-2.156	-2.135	-2.045

Lasten

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten voor 2020 circa € 951.000 lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkeling te maken:

- Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
De verlaging wordt bijna geheel veroorzaakt, doordat de geraamde uitgaven in het kader van de gebundelde uitkering (BUIG), van waaruit de bijstandslasten worden betaald, fors zijn verlaagd. De afgelopen jaren was hier een groot overschot te melden. Hiervan is reeds melding gemaakt in de Kadernota 2020.

Baten

Ten opzichte van 2019 zijn de baten voor 2020 circa € 0,51 miljoen lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkeling te maken:

- Voorlopige uitkering
De bijstelling van de voorlopige uitkering 2019 van € 8,2 miljoen naar € 7,91 miljoen door het Rijk. Een verdere aanpassing door het Rijk sluiten wij vooralsnog niet uit. Wij ramen daarom voorzichtigheidshalve de doeluitkering over 2020 op € 7,4 miljoen. Dit is ten opzichte van 2019 een verlaging van € 0,51 miljoen.

Vrije tijd

Vrije tijd	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-5.124	-4.982	-5.115	-5.291	-5.700	-6.054
Baten	1.342	1.439	1.435	1.435	1.525	1.525
Saldo van baten en lasten	-3.782	-3.543	-3.680	-3.856	-4.175	-4.529
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-3.782	-3.543	-3.680	-3.856	-4.175	-4.529

Lasten

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten voor 2020 circa € 133.000 hoger. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Subsidies Sociaal domein
In 2020 moeten wij de subsidies wederom indexeren. Per saldo gaat het om een verhoging van circa € 72.000.
- Kapitaallasten
Op grond van de investeringen die naar verwachting in 2019 worden afgerond, hebben wij in de begroting 2020 rekening gehouden met circa € 49.000 aan extra kapitaallasten.
- Overige ontwikkelingen
De overige verschillen zorgen voor een verhoging van circa € 12.000.

Baten

Ten opzichte van 2019 zijn de baten voor 2020 met circa € 4.000 lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkeling te maken:

- Overige ontwikkelingen
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 4.000.

Onderwijs

Onderwijs	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-2.581	-2.921	-3.256	-3.217	-3.752	-4.202
Baten	693	1.057	971	971	1.046	1.046
Saldo van baten en lasten	-1.888	-1.864	-2.285	-2.246	-2.706	-3.156
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-1.888	-1.864	-2.285	-2.246	-2.706	-3.156

Lasten

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten voor 2020 circa € 335.000 hoger. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- **Onderwijs Achterstand Beleid (OAB)**
Voor 2020 verwachten wij circa € 86.000 minder van het Rijk te ontvangen. Hierdoor vallen ook de uitgaven in relatie tot deze uitkering € 86.000 lager uit in 2020.
- **Kapitaallasten**
Deze kosten zijn in 2020 circa € 277.000 hoger. Deze hebben voor een aanzienlijk deel te maken met de kapitaallasten voor de school in de Sniep.
- **Schoolvervoer**
Op basis van de hogere tarieven als gevolg van de nieuwe aanbesteding en het huidige aantal leerlingen in het leerlingenvervoer hebben wij het budget van 2019 en 2020 met respectievelijk € 50.000 en € 150.000 verhoogd. Per saldo is het budget van 2020 € 100.000.
- **Overige ontwikkelingen.**
De overige verschillen zorgen voor een verhoging van circa € 44.000.

Baten

Ten opzichte van 2019 zijn de baten voor 2020 circa € 86.000 lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkeling te maken:

- **Onderwijs Achterstand Beleid (OAB)**
De inkomsten zijn in 2020 circa € 86.000 lager (Zie toelichting op de lasten).

Gebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-33.065	-12.623	-14.677	-15.989	-8.772	-10.896
Baten	29.582	11.444	13.108	14.987	8.124	10.042
Saldo van baten en lasten	-3.483	-1.179	-1.569	-1.002	-648	-854
Dotatie	-804	-472	-	-	-	-
Onttrekking	4.104	858	851	362	59	115
Mutaties reserve	3.300	386	851	362	59	115
Geraamd resultaat	-183	-793	-718	-640	-589	-739

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 circa € 2.054.000 meer op het programma Gebiedsontwikkeling begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Grondexploitaties
Door de actualisatie van de grondexploitaties is er een stijging van € 2.484.000 ten opzichte van 2019. Dit wordt veroorzaakt door de grondexploitatie van de Sniep en Bergwijkpark. Lasten en baten van de grondexploitatie worden ten laste van het balanssaldo geboekt (zie ook de batenkant).
- Inhuur derden
De lasten voor inhuur derden voor de incidentele projecten en inhuur voor het erfpachtproject zijn € 529.000 lager in 2020.
- Interne urendoorberekening
De interne doorbelasting van salariskosten is € 76.000 hoger door uitbreiding van formatie.
- Overige verschillen
De overige verschillen zorgen voor een verhoging van circa € 23.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 circa € 1.664.000 meer op het programma Gebiedsontwikkeling begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Grondexploitaties
Door de actualisatie van de grondexploitaties is er een daling van € 2.484.000 ten opzichte van 2019. Dit wordt veroorzaakt door de afloop van de grondexploitatie de Sniep en Bergwijkpark. Lasten en baten van de grondexploitatie worden ten laste van het balanssaldo geboekt (zie ook de lastenkant).
- Leges
De begrote opbrengsten van de leges zijn in 2020 € 737.000 lager dan in 2019.
- Verkoop grond
In 2019 was er een incidentele verkoop van grond van € 80.000.
- Overige verschillen
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 3.000.

Dotaties en onttrekkingen

- Dotaties
Dotaties aan de reserve grondzaken is in 2020 € 72.000 lager en de dotatie aan de reserve bouwleges is € 400.000 lager dan in 2019.
- Onttrekkingen
De onttrekkingen uit de reserves zijn per saldo € 7.000 lager in 2020 ten opzicht van 2019.

Leefomgeving en klimaat

Leefomgeving en klimaat	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-15.781	-16.078	-17.512	-17.764	-18.279	-18.658
Baten	8.719	7.454	8.422	8.393	8.482	8.463
Saldo van baten en lasten	-7.062	-8.624	-9.090	-9.371	-9.797	-10.195
Dotatie	-480	-	-600	-	-	-
Onttrekking	60	10	610	10	10	3
Mutaties reserve	-420	10	10	10	10	3
Geraamd resultaat	-7.482	-8.614	-9.080	-9.361	-9.787	-10.192

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 per saldo € 1.434.000 meer op het programma Leefomgeving en klimaat begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- **Diensten derden**
De kosten voor diensten derden zijn per saldo € 340.000 hoger. Dit heeft te maken met:
  - hogere bijdrage aan de Meerlanden voor de afvalverwerking; €425.000 hoger
  - incidentele inhuur in 2020 t.b.v. afvalbeleid € 50.000 hoger;
  - overige diverse verhogingen € 15.000;
  - het budget voor duurzaamheid is in 2020 met € 150.000 verlaagd. Er heeft tevens een overheveling plaatsgevonden naar de reserve Duurzaamheid (zie dotaties en onttrekkingen).
- **Rentelasten**
De doorberekende rentelasten zijn hoger o.a. door investeringen in Centrum West. € 100.000 hoger.
- **Interne urendoorbelasting**
De interne urendoorbelasting is € 465.000 hoger door o.a. formatieuitbreiding in 2020 bij afdeling infra en team Ruimtelijk Beleid.
- **Afschrijvingslasten**
De afschrijvingslasten zijn € 550.000 hoger door afgeronde investeringen in riolering en wegen.
- **Overige verschillen**
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 21.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 € 968.000 meer op het programma Leefomgeving en klimaat begroot. Dit heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- **Riolering**
De baten op het product riolering zijn per saldo € 246.000 hoger door meer ontvangsten van rioolrechten.
- **Afval**
Door de groei van Diemen, en de stijging van het tarief zijn de opbrengsten voor afval in 2020 € 513.000 hoger dan in 2019.
- **Dekking riolering en afval**
Voor de dekking van de kosten van afval en riool is een hogere onttrekking van € 213.000 uit de voorziening begroot.
- **Overige verschillen**
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 4.000.

Dotaties en onttrekkingen

- Dotaties

In de reserve Duurzaamheid is een bedrag van € 600.000 gedoteerd.

- Onttrekkingen

Uit de Algemene Reserve is het bedrag van € 600.000 onttrokken.

Verkeer

Verkeer	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-1.295	-1.417	-1.579	-1.559	-1.560	-1.557
Baten	1.185	872	1.279	927	1.279	927
Saldo van baten en lasten	-110	-545	-300	-632	-281	-630
Dotatie	-220	-	-164	-	-167	-
Onttrekking	-	140	-	183	-	183
Mutaties reserve	-220	140	-164	183	-167	183
Geraamd resultaat	-330	-405	-464	-449	-448	-447

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 circa € 162.000 meer op het programma Verkeer begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Interne urendoorbelasting
De interne urendoorbelasting is € 78.000 hoger door formatieuitbreiding bij parkeren.
- Kappitaallasten
De kapitaallasten zijn € 67.000 hoger door investeringen in o.a. verkeersregelininstallaties.
- Overige verschillen
De overige verschillen zorgen voor een verhoging van circa € 17.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 circa € 407.000 meer op het programma Verkeer begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- De omzet van parkeren is € 407.000 hoger. Dit komt o.a. doordat in de even jaren de ontvangsten van de tweejarige vergunningen voor parkeren zijn. Hierdoor ontstaat in 2020 een voordeel ten opzichte van 2019.

Dotaties en Onttrekkingen

- Door de tweejaarlijkse cyclus van de afgifte vergunningen vindt jaarlijks een dotatie danwel onttrekking met de Reserve Parkeren plaats. In 2020 wordt er € 164.000 gedoteerd. In 2019 was dit een onttrekking van € 140.000.

Samen besturen

Samen besturen	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-12.900	-11.300	-12.165	-12.598	-12.990	-13.411
Baten	2.279	530	453	453	453	453
Saldo van baten en lasten	-10.621	-10.770	-11.712	-12.145	-12.537	-12.958
Dotatie	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Onttrekking	340	-	40	30	15	-
Mutaties reserve	250	-90	-50	-60	-75	-90
Geraamd resultaat	-10.371	-10.860	-11.762	-12.205	-12.612	-13.048

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2019 is in 2020 circa € 865.000 meer op het programma Samen besturen begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- **Diemen op weg naar 2022**
Voor ondersteuning en training van het Diemen 2022-proces is in 2020 incidenteel budget nodig van € 50.000.
- **Gemeenschappelijke regelingen - Duo+**
In het kader van groei van Diemen en de mate van dienstverlening is in 2020 een stelpost voor de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Duo+ opgenomen. Ook is rekening gehouden met een compensatieregeling voor Ouder Amstel ter grootte van € 40.000 in 2020. Deze kosten worden gedekt middels een incidentele onttrekking aan de Algemene reserve. Per saldo leidt dit ten opzichte van 2019 tot een verhoging van circa € 370.000.
- **Opleidingen**
In de begrote cijfers 2019 heeft de verdeling van het opleidingsbudget naar de vakafdelingen al plaatsgevonden. Voor 2020 moet de herverdeling nog plaatsvinden. Hierdoor ontstaat het vertekende beeld, dat het budget in 2020 € 145.000 hoger is.
- **Inkomsten overdracht aan het Rijk**
In 2014 is de geldigheidsduur van de reisdocumenten; paspoort en ID bewijzen aangepast. In plaats van 5 jaar zijn deze nu 10 jaar geldig. Net als in 2019 heet dit geleid tot het verlagen van de inkomensoverdrachten aan het Rijk. Per saldo gaat het om een verlaging van € 29.000 ten opzichte van 2019.
- **Overhead**
Om van de legesverordening de kostendekkendheid te kunnen bepalen, is (net als bij de andere 'kostendekkende' tarieven) er overhead doorbelast. Dit levert een extra last op van circa € 112.000 ten opzichte van 2019.
- **Overheidsparticipatie en communicatie**
Om de ambtelijke organisatie in het kader van overheidsparticipatie te versterken, is de begroting 2018 en 2019 incidenteel verhoogd met € 40.000. Omdat dit budget niet structureel is toegekend ontstaat er in 2020 ten opzichte van 2019, een verlaging van € 40.000.
- **Salarissen en wachtgelden**
De salarissen en wachtgelden zijn circa € 232.000 hoger in 2020. Dit wordt voor circa € 139.000 veroorzaakt door de ambtelijke versterking op het gebied van overheidsparticipatie en communicatie. Het overig deel heeft vooral met cao-ontwikkeling te maken.
- **Voorziening ex-bestuurders**
Om op termijn aan onze financiële verplichtingen jegens ex-bestuurders te kunnen voldoen is in 2019 € 100.000 en vanaf 2020 structureel € 75.000 toegevoegd aan de voorziening ex-wethouders. Hierdoor ontstaat tussen 2019 en 2020 een verschil van € 25.000.

- Overige verschillen
De overige verschillen zorgen voor een verhoging van circa € 50.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2019 zijn de inkomsten in 2020 circa € 77.000 lager. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Legesinkomsten
In 2014 is de geldigheidsduur van de reisdocumenten; paspoort en ID bewijzen aangepast. In plaats van 5 jaar zijn deze nu 10 jaar geldig. Net als in 2019 leidt dit tot het verlagen van de legesinkomsten met circa € 64.000.
- Overige verschillen
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 13.000.

Dotaties en Onttrekkingen

Ten opzichte van de begroting 2019 wordt in 2020 circa € 40.000 meer onttrokken aan de algemene reserve. De aanleiding hiervoor is:

- Onttrekking Algemeen reserve
In het kader van Compensatieregeling Ouder Amstel moeten wij in 2020 € 40.000 aan Duo + betalen. Dit wordt onttrokken uit de Algemene reserve.

Financiën

Financiën	Rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	-620	-1.752	-1.634	-1.687	-1.731	-1.786
Baten	32.422	46.496	49.523	50.086	51.480	53.157
Saldo van baten en lasten	31.802	44.744	47.889	48.399	49.749	51.371
Dotatie	-100	-	-300	-400	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	3.300	-	-300	-400	-	-
Geraamd resultaat	35.102	44.744	47.589	47.999	49.749	51.371

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 circa € 118.000 minder op het programma Financiën begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- **Rentelasten**
Doordat het rentepercentage van de geldleningen is gedaald is er een voordeel van € 150.000 ontstaan op de rentelasten;
- **Gemeenschappelijke regelingen**
De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Gemeentebelastingen Amstelland is € 44.000 hoger geworden.
- **Overige verschillen**
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 12.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2019 hebben wij in 2020 € 3.027.000 meer aan inkomsten op het programma Financiën begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- **Interne rente**
De doorberekende interne rente zijn € 144.000 ten opzichte van 2019 hoger. Dit komt voornamelijk door nieuwe investeringen.
- **Belastingopbrengsten**
Door de verhoging van de belastingen en de groei van Diemen stijgen de belastingopbrengsten met € 615.000 ten opzichte van 2019. Dit komt grotendeels (€ 490.000) door hogere ozb-opbrengsten (areaaluitbreiding en de extra verhoging van 5%). Daarnaast zijn de inkomsten toeristenbelasting verhoogd met € 150.000. Deze raming is aangepast op de werkelijke aantallen (afrekening) 2018.
- **Algemene Uitkering**
De Algemene Uitkering stijgt met € 2.235.000 ten opzichte van 2019. Belangrijkste oorzaak is de ontwikkeling van het accres, de maatstaven zoals woningaantallen en inwoneraantallen en de WOZ waarde.
- **Toerekening btw naar kostendekkende tarieven**
Bij de tariefberekening voor rioolbelasting en afvalstoffenheffing wordt de btw meegenomen. Op het programma 'Financiën' is inzichtelijk welk bedrag daarmee gemoeid is. Door de vele investeringen op rioolgebied en de oplopende aanneemsom van de Meerlanden wordt er in 2020 € 38.000 meer btw verrekend.
- **Overige verschillen**
De overige verschillen zorgen voor een verlaging van circa € 5.000.

Dotaties en Onttrekkingen

- **Dotaties**

Om het financiële effect van de afschaffing van de precariobelasting geleidelijk te verwerken in het meerjarenperspectief is er in 2020 een bedrag van € 300.000 in de Algemene Reserve gestort. In 2019 heeft er geen dotatie plaatsgevonden.

Overige financiële tabellen

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	2020	2021	2022	2023
Structurele toevoegingen				
Sociaal	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Verkeer	164	-	167	-
Samen besturen	90	90	90	90
Financiën	300	400	-	-
Totaal structurele toevoegingen	554	490	257	90
Structurele onttrekkingen				
Sociaal	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	-10	-10	-10	-3
Verkeer	-	-183	-	-183
Samen besturen	-	-	-	-
Financiën	-	-	-	-
Totaal structurele onttrekkingen	-10	-193	-10	-186
Totaal	544	297	247	-96

Toevoegingen

- **Verkeer**
De vergunningen voor parkeren, die worden verstrekt, zijn tweejarig. De ontvangsten zijn door de uitbreiding van het gebied hoger. Om de inkomsten te egaliseren over de twee jaren, wordt in het jaar van ontvangst de incidentele meeropbrengst gestort in de 'Egalisatiereserve Parkeren'.
- **Samen besturen**
De huidige bestuurders kunnen na hun zittingstermijn onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een uitkering. Om aan deze mogelijke verplichtingen te kunnen voldoen, doteren wij jaarlijks circa € 90.000 aan de Reserve Wachtgelden.
- **Financiën**
In 2020 wordt er € 300.000 en in 2021 € 400.000 in de Algemene reserve gestort als gevolg van de geleidelijke gewenning aan de afschaffing van de precariobelasting over drie jaar.

Onttrekkingen

- **Leefomgeving en Klimaat**
Jaarlijks wordt € 10.000 uit de Reserve Omgevingslawaaï onttrokken voor advieskosten. In 2023 betreft dit € 3.000.
- **Verkeer**

De vergunningen voor parkeren, die worden verstrekt, zijn tweejarig. De ontvangsten zijn door de uitbreiding van het gebied hoger. Om de inkomsten te egaliseren over de twee jaren, wordt in het jaar dat er geen ontvangsten zijn een onttrekking uit de Egalisatiereserve Parkeren begroot.

Stelposten

Nog te realiseren taakstellende bezuinigingen					
Programma	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Geen	-	-	-	-	-

Er zijn geen taakstellende (bezuinigings-)stelposten in de programmabegroting 2020-2023 opgenomen. Als gevolg van de groei van Diemen zijn er wel stelposten opgenomen (budgetten gereserveerd) om de autonome kosten van de groei te kunnen bekostigen zoals:

- extra personeel,
- bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen,
- subsidie aan maatschappelijke instellingen,
- en het van de beheer openbare ruimte.

Onderstaand een overzicht van de opgenomen stelposten.

Stelposten als gevolg van nota 'Groei van Diemen'	2020	2021	2022	2023
Uitbreiding aantal raadsleden	-	-	50	50
Personeelskosten	-	200	350	500
Bedrijfsvoeringskosten	100	125	150	175
Bijdrage verbonden partijen (inclusief Duo+)	-	-	-	-
- Duo+	-	100	200	300
- Overig	-	100	200	300
Subsidies	-	50	75	100
Onderhoud	-	30	30	30
Totaal stelposten nota 'Groei van Diemen'	100	605	1.055	1.455

Naast de stelposten voor te verwachten uitgaven is in de begroting ook rekening gehouden met de te verwachten hogere inkomsten als gevolg van de groei van Diemen. Zo zijn de inkomsten van de algemene uitkering berekend op basis van de geprognosticeerde woning- en inwonersaantallen zoals vastgelegd in de Kadernota 2020.

Daarnaast is ook bij de OZB-opbrengsten rekening gehouden met de verwachte areaaluitbreiding.

Bij de opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolbelasting wordt jaarlijks de groei meegenomen bij de tariefbepaling. Omdat dit kostendekkende tarieven betreft heeft dat geen invloed op het begrotingssaldo.

Overzicht nieuw beleid

Nieuwe ontwikkelingen					
Programma	Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Sociaal	Entgelden rijksvaccinatieprogramma - via bijdrage GGD (wordt ontvangen via algemene uitkering)	-45	-45	-45	-45
	Veranderopgave inburgering	-30	-	-	-
	Rijksbijdrage veranderopgave inburgering	30	-	-	-
Veilig	Uitbreiding formatie veiligheid en openbare orde:				
	- Beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid	-80	-80	-80	-80
	Flexibele schil BOA's	-25	-25	-25	-25
	Uitvoering project Scheerlicht / Zorgplicht:				
	- toezichthouder boa (1,0 fte)	-60	-60	-60	-60
	- administratieve ondersteuning (0,5 fte)	-25	-25	-25	-25
	- juridische ondersteuning (0,5 fte)	-40	-40	-40	-40
	- materiaalkosten	-25	-25	-25	-25
	Digitaal Opkopers Register (0,2 fte)	-15	-15	-15	-15
	Bijdrage aan Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC)	-15	-15	-15	-15
	Bijdrage Actiecentrum Veiligheid en Zorg	-20	-20	-20	-20
	Training wet BIBOP (als gevolg van uitbreiding formatie veiligheid en openbare orde)	-20	-	-	-
	Faciliteiten voor de BOA's (fiets)	-10	-	-	-
Inkomen en armoede	Realistisch ramen uitgaven bijstandverlening (BUIG)	700	700	700	700
Vrije tijd	Opbrengsten huur bibliotheek in Omval	-	-	90	90
Onderwijs	Opbrengsten kinderopvang Brede school Bergwijckpark	-	-	75	75
	Intensivering inspectie kinderopvang en gastouderopvang (wordt ontvangen via algemene uitkering)	-20	-20	-20	-20
Gebiedsontwikkeling	Weekmarkt - marktmanager	-30	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	Ondersteuning aanpassing afvalbeleid	-50	-	-	-
	Ondersteuning aanpassing afvalbeleid	50	-	-	-
Samen besturen	Participatie en communicatie (0,4 fte + 0,5 fte)	-75	-75	-75	-75
	Nieuwe verdeelsystematiek Duo+	-75	-75	-75	-75
	Basisregistratie ondergrond (BRO)	-30	-30	-30	-30
	Hogere bijdrage Gemeentebelastingen Amstelland	-60	-60	-60	-60
	Medewerker gebouwenbeheer (1,0 fte)	-50	-50	-50	-50
	Diemen 2022	-200	-150	-150	-150
Financiën	WOZ-waarden en OZB-verrekening (extra verhoging van 5%)	175	175	175	175
Saldo		-45	65	230	230

Balans

Activa

Activa (per 31-12)	2020	2021	2022	2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-
Overige immateriele vaste activa	88	88	88	88
Immateriele vaste activa	88	88	88	88
Investerings met een economisch nut	88.698	89.905	104.870	100.609
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	23.650	23.890	22.752	21.888
Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	11.801	11.228	10.858	10.351
Bouwgronden niet in exploitatie	-	-	-	-
Materiele vaste activa	124.149	125.023	138.480	132.848
Kapitaalverstrekkings aan:				
Deelnemingen	1.588	1.588	1.588	1.588
Leningen aan:				
Overige langlopende leningen	7.512	7.468	7.433	7.400
Financiële vaste activa	9.100	9.056	9.021	8.988
Totaal vaste activa	133.337	134.167	147.589	141.924
Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.787	3.739	-719	-243
Voorraden	3.787	3.739	-719	-243
Overige vorderingen	4.597	4.597	4.597	4.597
Verstrekte kasgeldleningen	-	-	-	-
Vorderingen openbare lichamen	7.931	7.931	7.931	7.931
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.869	-1.969	-2.069	-2.169
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.659	10.559	10.459	10.359
Banksaldi ¹⁰	-	-	-	-
Schatkistbankieren	-	-	-	-
Kassasaldi	-	-	-	-
Liquide middelen	-	-	-	-
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgend begrotingsjaren komen	4.145	4.145	4.145	4.145
Overlopende activa	4.145	4.145	4.145	4.145
Totaal vlottende activa	18.590	18.442	13.884	14.260
Totaal activa	151.927	152.609	161.473	156.184

Conform de Wet Hof moet de gemeente schatkistbankieren. Het is echter toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is voor de gemeente Diemen gelijk aan 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang. Voor Diemen is dit drempelbedrag circa € 1.139.000.

¹⁰ Omdat de banksaldi zowel positief als negatief fluctueren, wordt voor de meerjarenbalans geen saldo opgenomen.

Passiva

Passiva (per 31-12)	2020	2021	2022	2023
Algemene reserves	-16.575	-16.945	-16.930	-16.930
Bestemmingsreserves	-4.441	-3.976	-4.164	-3.953
Gerealiseerde resultaat	-65	205	-95	-70
Eigen vermogen	-21.081	-20.716	-21.189	-20.953
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en equalisatie	-7.040	-6.746	-7.003	-7.292
Voorzieningen	-7.040	-6.746	-7.003	-7.292
Onderhandse leningen:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
- Openbare lichamen	-9.000	-5.000	-5.000	-5.000
- Overige binnenlandse sectoren	-49.500	-56.500	-58.500	-61.500
Overige leningen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	-	-	-	-
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-66.000	-69.000	-71.000	-74.000
Totaal vaste passiva	-94.121	-96.462	-99.192	-102.245
Overige schulden	-48.134	-46.475	-52.609	-44.267
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één Jaar	-48.134	-46.475	-52.609	-44.267
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-746	-746	-746	-746
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren van:				
- Het Rijk	-8.896	-8.896	-8.896	-8.896
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-	-	-	-
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-31	-31	-31	-31
Overlopende passiva	-9.673	-9.673	-9.673	-9.673
Totaal vlottende passiva	-57.807	-56.148	-62.282	-53.940
Totaal passiva	-151.927	-152.609	-161.473	-156.184

Grondslagen

Algemeen

De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Grondslagen voor het opstellen van de begroting

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend. In de vervaardigingsprijs zijn een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

Begroting

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's, die voor het opmaken van de begroting bekend waren, zijn opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld zijn.

Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk de immateriële-, de materiële- en de financiële vaste activa opgenomen. De waardering vindt als volgt plaats:

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves. Dit voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). De materiële vaste activa met economisch nut bestaat uit investeringen met een bedrijfseconomische en een maatschappelijke functie en vaste activa met maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Grondslagen	Termijn
Gronden en terreinen	nvt
Woonruimten	50
Bedrijfsgebouwen	50
Vervoermiddelen	5
Machines, apparaten en installaties	5-15
Overige Materiële vaste activa, waaronder inventarissen	5-10
Automatisering	5

De overige afschrijvingstermijnen staan vermeld in de Nota Activa- en rentebeleid 2016 Gemeente Diemen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g worden opgenomen tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Vorraaden

Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze worden opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is de voorziening in mindering gebracht. De voorziening is dynamisch bepaald.

Liquide middelen

Deze worden opgenomen tegen nominale waarde.

Overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Voor zover niet anders vermeld, worden passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het verwachte rekeningresultaat van het dienstjaar voor bestemming. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de Raad een bepaalde bestemming is gegeven, maar waarover de Raad nog wel kan besluiten om voor een andere bestemming te kiezen. Reserves zijn gevormd conform de door de Raad genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan reserves dienen te geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (voorgaand)begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen de binnen één jaar vervallende schulden, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen van langlopende schulden in het volgende boekjaar.

Overlopende passiva

De overlopende passiva worden tegen de nominale waarde opgenomen.

CAK eigen bijdrage

Op basis van de overzichten van het CAK kunnen wij wel de aantallen personen, soorten en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat we geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente is verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te benoemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Buiten de balansstelling worden de bedragen vermeld van de afgegeven borgstellingen en de afgegeven garantstellingen. In de toelichting op de balans wordt een overzicht gegeven van de afgegeven borgstellingen en de gegarandeerde geldleningen.

Verder worden hier bedragen (buiten de balansstelling) opgenomen voor aangegane lease verplichtingen en voor personele aangelegenheden.

Meerjareninvesteringsplan

Meerjareninvesteringsplan 2020

Omschrijving investeringen 2020	Invest. Bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2020	2021	2022	2023
Brede School in Bergwijkpark (Hollandpark)	12.850	50	-	-	257	257
Realisatie nieuwe sporthal	7.200	50	-	-	144	144
Spoorwegonderdoorgang	4.750	40	-	-	-	119
Aanpassingen Sportpark de Diemen	1.500	20	-	75	75	75
Verharding vanuit grondbedrijf	1.450	15	-	97	97	97
PVC riool Scheepskwartier	1.325	15	-	88	88	88
Gymzaal bij de brede school in Holland Park	1.000	50	-	-	20	20
Vervanging gevelkozijnen en garagedeuren gebouw B, C en D gemeentewerf	375	25	-	15	15	15
Riool vanuit grondbedrijf	360	15	-	24	24	24
Straatmeubilair/openbare verlichting/brandkranen vanuit grondbedrijf	225	10	-	23	23	23
Activeren nieuw bestratingsmateriaal 2020	200	15	-	13	13	13
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nr. 30	180	5	-	36	36	36
Relining onderheide riolering Diemen-Zuid (1)	150	15	-	10	10	10
Klimaatbeheersing Brede Hoed	135	10	-	14	14	14
Groen en water vanuit grondbedrijf	125	25	-	5	5	5
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 23	80	5	-	16	16	16
Vervanging Iveco wagen gemalen nr. 13	80	5	-	16	16	16
Vervanging civieltechnische kunstwerken	75	40	-	2	2	2
Vervanging wand en vloer squash- en schietbaan sportcentrum Duran	60	25	-	2	2	2
Vervanging Iveco wagen straatreiniging nr. 21	60	5	-	12	12	12
Installeren gasabsorptiepompen gebouw A gemeentewerf	45	20	-	2	2	2
Vervanging Fiat Doblo wagen opzichters nr. 15	45	5	-	9	9	9
Vervanging en verduurzamen ventilatie 't Kruidvat	35	20	-	2	2	2
Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	15	-	2	2	2
Kunstwerken vanuit grondbedrijf	25	40	-	1	1	1

Meerjareninvesteringsplan 2021

Omschrijving investeringen 2021	Invest. bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2020	2021	2022	2023
Huisvesting bibliotheek in de Omval	2.450	50	-	-	49	49
Vervanging PVC riool Vlindertuin	1.550	15	-	-	103	103
Nieuwe hockeyaccommodatie (kantine met kleedruimten)	500	50	-	-	10	10
Nieuwe hockeyaccommodatie (2 velden-fundering)	400	20	-	-	20	20
Nieuw bestratingsmateriaal 2021	200	15	-	-	13	13
Vervanging luchtbehandeling bestuursvleugel gemeentehuis	150	20	-	-	8	8
Vervanging en verduurzamen ventilatie 't Noorderlicht	125	20	-	-	6	6
Vervanging shovel wagen werf nr. 26	75	5	-	-	15	15
Vervanging Pickup straatveegauto werf nr. 20	75	5	-	-	15	15
Vervanging PVC riool flats Tobias Asserlaan	65	15	-	-	4	4
Vervanging 2 strooiers gladheidsbestrijding	60	10	-	-	6	6
Planmatige vervanging buitenruimte gemeentewerf en recycleplein	55	10	-	-	6	6
Vervanging noodverlichting in LED sportcentrum Duran	40	20	-	-	2	2
Vervanging heftruck Toyota werf nr. 34	25	5	-	-	5	5
Vervanging Fiat Doblo wagen speelplaatsen nr. 28	25	5	-	-	5	5

Meerjareninvesteringsplan 2022

Omschrijving investeringen 2022	Invest. bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2020	2021	2022	2023
Middelbare school (600 a 800 leerlingen)	12.350	50	-	-	-	247
Renovatie zwembad	6.000	25	-	-	-	240
Vervanging PVC riool Oranjeplantsoen	320	15	-	-	-	21
Activeren nieuw bestratingsmateriaal 2022	200	15	-	-	-	13
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nr. 31	130	5	-	-	-	26
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, onkruidborstelmachine nr. 16	100	5	-	-	-	20
Vervanging parketvloer benedenzaal gymzaal Schoolstraat	60	10	-	-	-	6
Vervanging dakbedekking ambtswoning Venserkade	45	25	-	-	-	2
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 32	45	5	-	-	-	9
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 18	40	5	-	-	-	8
Vervanging pompen Duran	27	10	-	-	-	3
Vloer isoleren benedenzaal gymzaal Schoolstraat	15	10	-	-	-	2

Meerjareninvesteringsplan 2023

Omschrijving investeringen 2023	Invest. bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2020	2021	2022	2023
Riolering Buitenlust en relining Ouddiemerlaan	560	15	-	-	-	-
Activeren nieuw bestratingsmateriaal 2023	200	15	-	-	-	-
Vervanging Mercedes wagen gebouwendienst nr. 29	80	5	-	-	-	-
Relining onderheid riolering Diemen-Zuid (2)	25	15	-	-	-	-

Reserves en voorzieningen

Reserves	2019				2020				2021				2022				2023			
Algemene reserve	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot
Algemene reserve	12.875	-1.215	-	300	11.960	-30	-	400	12.330	-15	-	-	12.315	-	-	-	12.315	-	-	-
Risicoreserve	4.615	-	-	-	4.615	-	-	-	4.615	-	-	-	4.615	-	-	-	4.615	-	-	-
Bestemmingsreserve																				
Reserve Aankoop percelen De Oeverlanden	182	-	-	-	182	-	-	-	182	-	-	-	182	-	-	-	182	-	-	-
Reserve Actualisatie bestemmings-plannen	40	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-
Reserve Begraafplaatsen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Cultuurhistorie	20	-	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-
Reserve Doorgeschoven posten	350	-	-	-	350	-	-	-	350	-	-	-	350	-	-	-	350	-	-	-
Reserve Grondzaken	227	-	-	-	227	-	-	-	227	-	-	-	227	-	-	-	227	-	-	-
Reserve Omgevings-lawaai	33	-10	-	-	23	-10	-	-	13	-10	-	-	3	-3	-	-	-	-	-	-
Reserve Omgevings-vergunningen	962	-276	-	-	686	-362	-	-	324	-59	-	-	265	-115	-	-	150	-	-	-
Reserve Parkeergelden	82	-	-	164	246	-183	-	-	63	-	-	167	230	-183	-	-	47	-	-	-
Reserve Duurzaamheid	520	-	-	600	1.120	-	-	-	1.120	-	-	-	1.120	-	-	-	1.120	-	-	-
Reserve Startersleningen	1.055	-	-	-	1.055	-	-	-	1.055	-	-	-	1.055	-	-	-	1.055	-	-	-
Reserve Wachtgelden	402	-	-	90	492	-	-	90	582	-	-	90	672	-	-	90	762	-	-	90
Totaal	21.363	-1.501	-	1.154	21.016	-585	-	490	20.921	-84	-	257	21.094	-301	-	90	20.883			

Voorzieningen	2019				2020				2021				2022				2023			
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot	31 dec	Onttr	vrij val	Dot
Voorziening Afvalstoffenheffing	188	-125	-	-	63	-	-	-	63	-	-	-	63	-	-	-	63	-	-	-
Voorziening Grondzaken	1.808	-	-	-	1.808	-	-	-	1.808	-	-	-	1.808	-	-	-	1.808	-	-	-
Voorziening Pensioenen wethouders	1.770	-14	-	75	1.831	-14	-	75	1.892	-14	-	75	1.953	-14	-	75	2.014	-	-	-
Voorziening Rioleringszorg	2.373	-199	-	-	2.174	-185	-	-	1.989	-281	-	-	1.708	-249	-	-	1.459	-	-	-
Voorziening Wachtgelden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onderhoudsvoorzieningen																				
Voorziening Groen	-	-425	-	578	153	-738	-	804	219	-631	-	804	392	-631	-	804	565	-	-	-
Voorziening Groot onderhoud verhardingen	-	-1.109	-	1.411	302	-1.619	-	1.414	97	-1.159	-	1.414	352	-1.159	-	1.414	607	-	-	-
Voorziening Kunstwerken	74	-267	-	256	63	-127	-	158	94	-149	-	158	103	-149	-	158	112	-	-	-
Voorziening Onderhoud gebouwen	244	-320	-	320	244	-320	-	320	244	-320	-	320	244	-320	-	320	244	-	-	-
Voorziening Openbare verlichting	113	-243	-	322	192	-189	-	198	201	-177	-	198	222	-177	-	198	243	-	-	-
Voorziening Speelsterreinen	107	-77	-	95	125	-82	-	95	138	-97	-	95	136	-97	-	95	134	-	-	-
Voorziening Waterpartijen	60	-69	-	93	84	-178	-	94	-	-73	-	94	21	-73	-	94	42	-	-	-
Voorzieningen Dubieuze debiteuren																				
Voorziening Dubieuze debiteuren Belastingen	402	-	-	100	502	-	-	100	602	-	-	100	702	-	-	100	802	-	-	-
Voorziening Dubieuze debiteuren Werk en inkomen	1.367	-	-	-	1.367	-	-	-	1.367	-	-	-	1.367	-	-	-	1.367	-	-	-
Totaal	8.507	-2.848	-	3.250	8.909	-3.452	-	3.258	8.715	-2.901	-	3.258	9.072	-2.869	-	3.258	9.461			

EMU-saldo

Het Emu-saldo wordt als volgt berekend: $A + B + C - D + E + F - G + H - I - J$.

EMU-saldo	2020	2021	2022	2023
A. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-282	-300	268	-141
B. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.571	4.924	5.741	6.604
C. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.528	3.192	2.731	2.699
D. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	26.205	874	13.457	-5.632
E. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht	-	-	-	-
F. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-
G. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	4.996	6.291	4.913	5.100
H. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie is verantwoord	4.365	7.950	6.067	6.244
I. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	2.510	3.253	3.253	2.606
J. Lasten ivm transacties met derden, die niet via het exploitatiesaldo lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-
EMU-saldo	-22.529	5.348	-6.816	13.332

De begroting van de gemeente Diemen is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten.

Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Voor 2019-2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Het EMU-saldo voor 2020 is circa -€ 22,5 miljoen. Dit is het gevolg van de toename van investeringen en de afname van baten uit bouwgrondexploitaties. Het individuele-referentiewaarde voor Diemen is gesteld op € 3,3 miljoen. De komende jaren stijgt het EMU-saldo tot meer dan € 13 miljoen. Ook dit komt vooral door de investeringsbehoefte.

Baten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
0.1	Bestuur	18	18	18	18
0.2	Burgerzaken	372	372	372	372
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	63	63	63	63
0.5	Treasury	1.626	1.667	2.203	2.540
0.61	OZB woningen	4.050	4.235	4.560	4.790
0.62	OZB niet-woningen	2.890	2.890	2.890	2.890
0.63	Parkeerbelasting	980	630	980	630
0.64	Belastingen Overig	697	697	247	247
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	38.702	39.014	40.035	41.142
0.8	Overige baten en lasten	1.013	1.033	1.050	1.048
0.9	Vennootschapbelasting	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	1.501	583	84	299
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en Veiligheid	52	52	52	52
2.1	Verkeer en vervoer	318	318	318	318
2.2	Parkeren	297	297	297	297
2.3	Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4	Economische Havens en waterwegen	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	-	-	-
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	59	59	59	59
3.4	Economische promotie	583	583	533	533
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	-	-	75	75
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	797	797	797	797
5.1	Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2	Sportaccomodaties	1.016	1.016	1.016	1.016
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4	Musea	-	-	-	-
5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-	-
5.6	Media	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	4	4	4
6.1	Samen kracht en burgerparticipatie	408	408	498	498
6.2	Wijkteams	153	153	153	153
6.3	Inkomensregelingen	7.964	7.964	7.964	7.964
6.4	Begeleide participatie	1.840	1.717	1.698	1.651
6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	31	31	31	31
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	121	121	121	121
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	705	705	705	705
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	44	44	44	44
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	-	-	-	-
7.2	Riolering	3.616	3.638	3.726	3.711
7.3	Afval	4.354	4.303	4.303	4.300
7.4	Milieubeheer	9	9	9	9
7.5	Begraafplaatsen	123	123	123	123
8.1	Financiële begroting: Overige financiële tabellen	821	821	821	821
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	11.399	13.465	6.297	8.270
8.3	Wonen en bouwen	827	642	947	892
Afronding			-1		-1

Saldo meerjarenbegroting	2020	2021	2022	2023
Saldo	-70	205	-100	-70

Lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
0.1	Bestuur	-1.410	-1.509	-1.660	-1.841
0.2	Burgerzaken	-1.049	-1.048	-1.048	-1.047
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	-10.514	-10.800	-11.041	-11.282
0.5	Treasury	-1.155	-1.205	-1.255	-1.305
0.61	OZB woningen	-210	-210	-210	-210
0.62	OZB niet-woningen	-220	-220	-220	-220
0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	-
0.64	Belastingen Overig	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	-51	-51	-51	-51
0.9	Vennootschapbelasting	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-1.154	-488	-257	-88
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-70	205	-100	-70
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.414	-1.414	-1.414	-1.414
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-1.579	-1.548	-1.547	-1.539
2.1	Verkeer en vervoer	-5.716	-5.714	-6.082	-6.507
2.2	Parkeren	-953	-950	-950	-950
2.3	Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4	Economische Havens en waterwegen	-464	-462	-457	-454
2.5	Openbaar vervoer	-30	-30	-30	-30
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-82	-82	-82	-82
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-219	-189	-189	-189
3.4	Economische promotie	-338	-338	-338	-338
4.1	Openbaar basisonderwijs	-15	-15	-15	-15
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.380	-1.341	-1.876	-2.326
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.832	-1.832	-1.832	-1.832
5.1	Sportbeleid en activering	-27	-27	-27	-27
5.2	Sportaccomodaties	-2.156	-2.299	-2.593	-2.937
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-191	-191	-191	-191
5.4	Musea	-19	-19	-19	-19
5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-	-
5.6	Media	-379	-379	-379	-379
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.619	-2.838	-2.851	-2.832
6.1	Samen kracht en burgerparticipatie	-1.954	-1.979	-2.095	-2.105
6.2	Wijkteams	-2.085	-2.093	-2.122	-2.122
6.3	Inkomensregelingen	-9.723	-9.723	-9.702	-9.612
6.4	Begeleide participatie	-1.916	-1.867	-1.810	-1.764
6.5	Arbeidsparticipatie	-726	-691	-691	-691
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.126	-1.126	-1.126	-1.126
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.076	-3.080	-3.080	-3.080
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-5.048	-4.948	-4.898	-4.848
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-150	-150	-150	-150
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.380	-1.380	-1.380	-1.380
7.1	Volksgezondheid	-2.279	-2.279	-2.249	-2.249
7.2	Riolering	-3.342	-3.413	-3.501	-3.486
7.3	Afval	-4.187	-4.136	-4.136	-4.133
7.4	Milieubeheer	-989	-1.039	-1.089	-1.082
7.5	Begraafplaatsen	-170	-170	-170	-170
8.1	Financiële begroting: Overige financiële tabellen	-1.424	-799	-749	-698
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-11.399	-13.465	-6.297	-8.270
8.3	Wonen en bouwen	-1.238	-1.139	-1.141	-1.142
	Afrondingsverschillen	-	-	2	-

Bijlagen

Bijlage kerngegevens

/

Politieke structuur

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

GroenLinks

Mw. N. van Engelen (fractievoorzitter)
Mw. H. van 't Riet
Dhr. J.V. Douw
Dhr. F. Eerkens
Mw. R. van Rossum

D66

Dhr. K. de Haan (fractievoorzitter)
Dhr. H.J. Berkhout
Mw. J.A. ~~Pietersen~~
Dhr. R. Poelwijk

PvdA

Dhr. N. ~~Portegijs~~ (Fractievoorzitter)
Dhr. F.W. Geerts
Mw. S. Kuilman

VVD

Dhr. B.H.M. Wielage
Dhr. J.A. Jägers
Dhr. E.H. Timmer

Ouderenpartij Diemen

Dhr. P.A. Prins (fractievoorzitter)
Mw. R. Herder

Leefbaar Diemen

Dhr. J.G.M. Sikking (fractievoorzitter)
Dhr. L.R. Smits

CDA

Mw. M.P.H. de Graaff-Nijssen (fractievoorzitter)

Ons Diemen

Dhr. W. Advokaat

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)

Dhr. E. Boog
burgemeester

Portefeuille:

- Openbare orde, Veiligheid, Handhaving, APV en Omgevingsdienst
- Communicatie & Participatie/burgerinitiatieven;
- Dienstverlening, ICT, Informatieveiligheid en Juridische zaken
- Personeel & organisatie en Duo+
- Wijkportefeuillehouder Buitengebied

Dhr. M. Sikkes-van den Berg (GroenLinks)

1° locoburgemeester

Portefeuille:

- Werk, Inkomen en armoedebestrijding
- Openbare ruimte, Groen en Afval
- Natuur, Duurzaamheid en Milieu
- Wijkwethouder Noord

Drs. J. Klaasse (D66)

2° locoburgemeester

Portefeuille:

- Welzijn, Zorg en Diversiteit
- Onderwijs
- Economische zaken
- Vrije tijd
- Wijkwethouder Centrum

Dhr. A.J.M. Scholten (Partij van de Arbeid)

4° locoburgemeester

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Financiën en Grondzaken
- Verkeer en Parkeren
- Wonen
- Wijkwethouder Zuid

Bijlage structuur

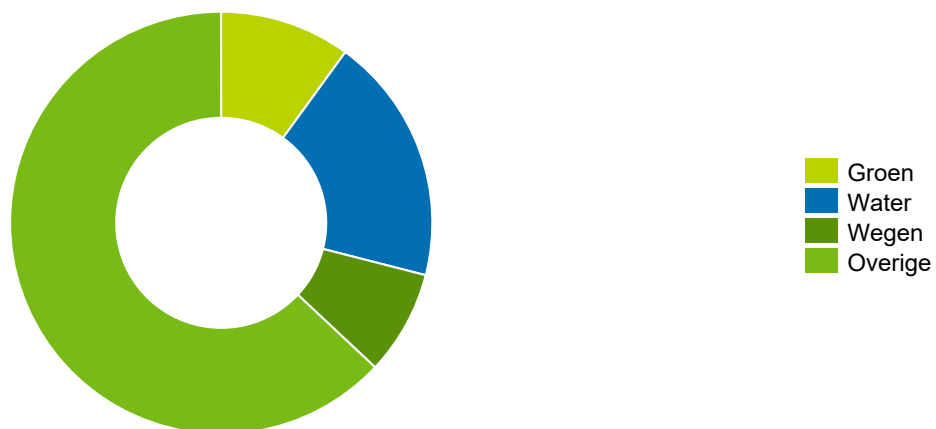
Sociale structuur	2019	2020	2021	2022	2023
0 - 18 jaar	5.054	5.100	5.100	5.100	5.100
18 - 75 jaar	22.159	25.784	26.160	28.426	29.742
75 en ouder	1.887	781	781	781	781
Totaal	29.100	31.665	32.041	34.307	35.623

*Bron: Algemene uitkering

Fysieke structuur	2019	2020	2021	2022	2023
Oppervlakte gemeente (ha)	1.404	1.404	1.404	1.404	1.404
waarvan:					
- water	269,6	269,6	269,6	269,6	269,6
- oppervlakte groen	142,1	142,1	142,1	142,1	142,1
- oppervlakte wegen	113,1	113,1	113,1	113,1	113,1
- overige	879,2	879,2	879,2	879,2	879,2
- aantal woonruimten	14.350	15.463	15.651	16.784	17.442
- aantal bedrijfsvestigingen*	2.704	3.025	3.025	3.025	3.025

*Bron: Algemene uitkering

Verdeling oppervlakte

Financiële structuur	Begroting 2019	Bedrag per inwoner 2019	Begroting 2020	Bedrag per inwoner 2020
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-76.140	-2,62	-87.384	-2,76
Opbrengst belastingen/retributies	16.199	0,56	17.310	0,55
Algemene uitkering	35.495	1,22	41.247	1,30
Boekwaarde vaste activa	96.473	3,32	133.337	4,21
Eigen vermogen en voorzieningen	28.262	0,97	29.925	0,95
Vaste schuld	-63.600	-2,19	-66.000	-2,08

Bijlage subsidies

Instellingen	2020	2021	2022	2023
3020 Vrouwenkoor Ancora	1.300	1.300	1.300	1.300
3030 Algemene Schakel Vereniging	59.000	59.000	59.000	59.000
3040 Diemer Orkestje	1.000	1.000	1.000	1.000
3050 Vrouwenkoor Voice Female	3.600	3.600	3.600	3.600
3060 St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	351.000	351.000	351.000	351.000
3080 St. Welzijn Diemen	1.010.300	1.010.300	1.010.300	1.010.300
3130 I.V.N.	500	500	500	500
3140 Scouting Diemen	23.100	23.100	23.100	23.100
3150 Diemer Harmonie	6.100	6.100	6.100	6.100
3160 Alzheimer Nederland	1.100	1.100	1.100	1.100
3170 St. Zonnebloem	800	800	800	800
3180 Vr. Theatergroep Diemen	1.900	1.900	1.900	1.900
3190 Carpe Diem	3.500	3.500	3.500	3.500
3240 St. vrienden van de Hoop	3.100	3.100	3.100	3.100
3250 St. muziekschool Diemen	62.000	62.000	62.000	62.000
3260 SKD	52.000	52.000	52.000	52.000
3280 Humanitas	12.200	12.200	12.200	12.200
3300 PCOB	6.600	6.600	6.600	6.600
3320 MaDi	569.000	569.000	569.000	569.000
3330 EDOG	21.200	21.200	21.200	21.200
3340 Vroeg er op af	48.400	48.400	48.400	48.400
3350 Historische Kring	7.000	7.000	7.000	7.000
3360 Markant	46.400	46.400	46.400	46.400
3390 Kinderboerderij	5.400	5.400	5.400	5.400
3400 St. Diemer Festijn	66.000	66.000	66.000	66.000
3410 St. Assalaan	4.300	4.300	4.300	4.300
3420 Blijfgroep	97.000	97.000	97.000	97.000
3440 Arkin	26.600	26.600	26.600	26.600
3450 Regenboog	38.800	38.800	38.800	38.800
3460 St. Openbaar Onderwijs Primair	70.600	70.600	70.600	70.600
3470 Spirit	57.300	57.300	57.300	57.300
3480 MEE Amstel en Zaan	163.000	163.000	163.000	163.000
3490 St. RK Scholen	16.400	16.400	16.400	16.400
3500 Nieuwe Kring	26.600	26.600	26.600	26.600
3520 DMRA - Discriminatie Meldpunt (A'dam)	10.600	10.600	10.600	10.600
3530 St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	43.000	43.000	43.000	43.000
3540 School's cool	50.400	50.400	50.400	50.400
3550 St. Muziekcollectief Ouder Amstel	400	400	400	400
3560 St. Diemer Omroep	18.400	18.400	18.400	18.400
3570 St. Loswalfestival	20.100	20.100	20.100	20.100
3590 Kunstzin Diemen	2.900	2.900	2.900	2.900
3600 Stichting De Omval	344.400	344.400	344.400	344.400
3610 Meer bewegen voor ouderen	6.300	6.300	6.300	6.300
3630 Stg KMN Kind & Co	220.000	220.000	220.000	220.000
3640 Voedselbank	7.200	7.200	7.200	7.200
3650 Pink	2.000	2.000	2.000	2.000
3660 Jazzfestival Duke	4.000	4.000	4.000	4.000

Instellingen	2020	2021	2022	2023
3670 Zwembad AGO	30.000	30.000	-	-
3680 Buurtzorg	2.000	2.000	2.000	2.000
3690 Slachtofferhulp	7.300	7.300	7.300	7.300
3700 Sinterklaas in Diemen	4.100	4.100	4.100	4.100
3710 Amstelring	29.700	29.700	29.700	29.700
3720 HVO	38.900	38.900	38.900	38.900
3730 Philadelphia	49.100	49.100	49.100	49.100
5610 Stelpost indexering	72.000	72.000	72.000	72.000
5940 Groei van Diemen	-	25.000	50.000	75.000
Totaal	3.825.900	3.850.900	3.845.900	3.870.900

Deze tabel is gebaseerd op de beschikingsbedragen 2018.

Bijlage afkortingenlijst

Afktoring	Betekenis	Afktoring	Betekenis
A.g.v.	Als gevolg van	KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
AB	Algemeen bestuur	LBK	Luchtbehandelingskast
Afh.	Afhankelijk	LED	Light-emitting diode
AM	Amstelland-Meerlanden	LHBT	Lesbische vrouwen, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders
AOW	Algemene Ouderdomswet	M.n.	Met name
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	MJOP	Meerjaren onderhoudsplan
AU	Algemene uitkering	MPG	Meerjarenperspectief Grondzaken
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming	MRA	Metropoolregio Amsterdam
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten	Mw.	Mevrouw
BV	Besloten Vennootschap	NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording	Nav	Naar aanleiding van
BCF	Btw-compensatiefonds	NB	Niet bekend
Bibob	Beoordeling integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	NV	Naamloze Vennootschap
Bijv.	Bijvoorbeeld	O.a.	Onder andere
BLVC	Bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie	O/g	Ontvangen geld
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar	OBA	Openbare Bibliotheek Amsterdam
Btw	Belasting toegevoegde waarde	OGZ	Openbare Gezondheids Zorg
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	OK	Ouder-Kindcoaches
BW	Burgelijk Wetboek	Ontr	Onttrekking
Ca.	Circa	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
CAK	Centraal Administratie Kantoor	OSB	Open Schoolgemeenschap Bijlmer
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	OV	Openbaar Vervoer
CEP	Centraal Economisch Plan	OZB	Onroerend zaakbelasting
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden	P&C	Planning en control
CV	Commanditaire Vennootschap	P.p.p.n.	Per persoon per nacht
D&H	Drank en Horeca	PVC	Polyvinylchloride
D.m.v.	Door middel van	RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centra
Dhr.	De heer	RIJK	Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland
Dot	Dotatie	RO	Ruimtelijke ontwikkeling
Dub.	Dubieuze	RPCAA	Regionaal platform criminaliteits-bestrijding Amsterdam-Amstelland
DVO	Dienstverleningsovereenkomst	SAA	Schiphol-Amsterdam-Almere
ECB	Europese Centrale Bank	SaaS	Software as a Service
EMU	Economische en Monetaire Unie	SAOA	Stichting Aanpak Overlast Amsterdam
Enz.	Enzovoort	SMI	Sociaal medische indicatie
Excl.	Exclusief	SV	Slimmer Verbinden
EZ	Economische Zaken	SWD	Stichting Welzijn Diemen
Fido	Financiering Decentrale Overheden	T/m	Tot en met
Fte	Fulltime equivalent	TVDZ	Tennis Vereniging Diemen Zuid
GBA	Gemeentelijke basisadministratie	U/g	Uitgezet geld
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst	VANG	Van afval naar grondstof
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg	vGRP	Verbreed gemeentelijk rolingsplan
GHOR	Geneeskundige Hulpverlenings-organisatie in de Regio	VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
GI	Gecertificeerde Instellingen	VO	Voortgezet onderwijs
GR	Gemeenschappelijke regeling	VoF	Vereniging onder Firma
GVB	Gemeentevervoersbedrijf	VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
Ha	Hectare	VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
HOED	Huisartsen onder één dak	Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
HRM	Human Resource Management	WEW	Waarborgfonds Eigen Woning
I&A	Informatisering en automatisering	WLZ	Wet langdurige zorg
IBP	Interbestuurlijk programma	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ICT	Informatie- en communicatietechnologie	WOZ	Waardering Onroerendzaakbelasting
ID	Identiteit	WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
IMK	Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf	WSW	Wet sociale werkvoorziening
Incl.	Inclusief	WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
K2F	Key2Finance	Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
KCC	Klant contactcentrum	WWB	Wet werk en bijstand
Kpi	Kritische prestatie-indicatoren		

Raadsbesluit

Moties en amendementen